

בסיועה דשמי亞

הרפואה בהלכה ובאגדה

חיברתו וערבתו בחסד ה' עלי

הצעיר באלפי ישראל

דוד שלום נקי ס"ט

שנת: "ה' ל' לא אירא מה יעשה לי אָרֶם" (תהלים קיח ז)

אדר ב' תשע"ט לפ"ק

החברות שיצאו לאור בסיעת דשטיין - בדרכה ובאהלה:

השבת: הלכות שבת המעשיות, בערוף דברי אגדה להבנת יקורתה וחשיבותה של שבת קודשנה.
חטיהה: הלכות בלשון ברורה, אף למתחלים. שאלות אקטואליות וועוד. פורטט עבעוני מרהייב עין.
סדר היום: השכמת הבוקר, ציצית ותפילין, תפילה וועוד, בערוף דברי אגדה נעימים ומחזקים.
לחיות את: חוברת נרחבת לאסיה בנסיאות: עזמת נשים, גניעות, אסתה במוגלי החווים וועוד. הובאה לכל אשתי!
הণישואין: גיל הנישואין, שידוכין, אירוסין, חופה, כתובה, מהלך השמחה, שבע ברכות, הנחות הבית וועוד.
האבלות: רני השבעה, החלוטים, השנה וועוד. וכן ענייני עליוי נשמה, דברי נחמה וחיזוק.
כבוד אב ואם: ההלכות המעשיות דבר יום ביומו, עם מדרשי חז"ל וסיפורים מתרקרים ומחזקים.
ראש חדש ברכת הלבנה וברכת החמה: בערוף היודושים נפלאים על המאותות ולפאי הכריאת.
הסעודה: נטילת ידיים, הפסק באכילה, הנוהג הסעודה, מאה ברכות, זימון, ברכת המזון וועוד.
כשרונות המטבח: בשד בחלב, הכשרה כלים, תולעים, מליחה, עלייה, פת גוים, טבילה כלים וועוד.
ראש השנה ויום הקיפורים: הלכות ודרכי אגדה מוחקים ל'ימים אלו. כולל סדר השליחות והתרת נדרות.
חג הפסופות: ניסי ישראל במדבר, חג הפטוכות בירושלים, טਮחת בית השואבה, האושפיזין, וועוד.
ימי החנוכה: עם סיפור נס חנוכה מדברי חז"ל וממקורות היסטוריים, מתרחק ממיוחה.
ימי הפורים: סיפור המגילה בהרחבה על פי מדרשי חז"ל, מرتתק במזיהויו כולל מגילת אסתר.
חג הפסח: סיפור יציאת מצרים וקריעת ים סוף, וועוד. כולל האגדה של פסח עם פירוש קדר ומתק.
ימי העומר: ספירת העומר, לג' בעומר, פסח שני וועוד. עם הרחבה מرتתק על מהות הימים בעבר ובווהו.
חג חשבונות: סיפור מרטתק של מתן תורה. מגילה רות מישלבת בסיפוריו המגילה. שובה לב.
ארבעה התעניינות ובין המערבים: סיפורו החורבן בהרחבה, הנואלה, ביאת המשיח וועוד. נוגע לכל.
מסכת אבות: עם פירוש מאיד עניינים להבנת פשת המשנה ופירוש שמחת הלב סיפורים מותקיים ומחזקים.
מציאות הארץ: שמיטה, חלה, כלאים, ערלה, תרומות מעשרות, יישוב ארץ ישראל.

הרפואה: שמירת הגוף והנפש, סגולות לרופאה, מעות ביקור חולים, סייעוד הורים זקנים ועוד.
מן הרוב עובדייה: הנהגות, מעשים, דרכי לימוד והשכפה על מון מלכא צוקיל', מוזות אישית.
חדש!!! השבת מהולך ללימוד יומי מארז נ' חלקיים פורטס כס. ב-3 דקוט ליום מסתיים הלכות שבת בשנה.

מהורי החוברות: שבת, טהרה, סדר היום, להיות את, נישואין, אבלות - 5.5. פ. יתד החוברות - 3.5. פ. מהרי כל הסדרה [22] חוברות - 89. פ. מאוזן השבת לימוד יומי כ הלקם - 8.5. פ.

ביהדות מרים לרביניהם החשובים:

אפקים: 0504-185545 אור יהודָה*: 054-8438347 אליעד*: 03-5233303 054-8422891*. בַּתְּ שִׁבְעָן*: 08-6722103, 052-7689873 אַשְׁקָלֹן*: 054-8447156*. בַּתְּ עִילָּתָה*: 02-9995076, 9855558 (B) 02-5802398* (A) 02-5807463*. בֵּן בָּקָה*: 0504-174567*. בַּתְּ: 052-7183329 בַּתְּ שָׁאָן*: 054-8438347*. בַּתְּ רַחֲלִילָה*: 054-8427237 זֶבְרֹוּן יַעֲכֹב*: 052-8046337*. בַּתְּ חַולָּן*: 052-7117668 חַדְרָה*: 052-7129661 חַצְוֹרָה*: 052-7636768*. חַדְרִיָּה*: 052-7383715 חַדְרִישָׁ*: 0507-849649*. חַדְרִישָׁ*: 054-8499504*. טִירַת הַכְּרָמֵלִיָּה*: 0522-753310 טִירַת הַכְּרָמֵלִיָּה*: 0508-361166 יְהֻדָּה*: 052-7114363, 053-4158435 יְהֻדָּה*: 052-7010722, 054-3320744 יְהֻדָּה*: 052-7115988 יְהֻדָּה*: 050-2290082*. סְמָאלָגְבָּא*: 02-5827008 סְמָאלָגְבָּא*: 0545-810328*. נָהָרָה*: 0545-810328*. קַרְמִיאָל*: 0506-518504*. קַרְמִיאָל*: 0504-107540 לֹדוֹ*: 052-5705148 לֹדוֹ*: 052-4619144 נָהָרִיה*: 0506-830791 מָודִיעִין*: 089725742, 054-7794793 נָהָרִיה*: 0507-776653*. עַבְוָן*: 0527-632800*. עַבְוָן*: 053-4112422*. נָהָרִיה*: 05271-53938, 077-5504905 עַפְלוֹה*: 054-5288797 פָּתָח תִּקְוָה*: 0546-303926, 054-8590068 קִרְיוֹת*: 0504-121786 קִרְיוֹת אַתָּא*: 04-8492473 קִרְיוֹת אַרְבָּעָן*: 0504-102069 קִרְיוֹת מַלְאָכִי*: 054-7429178 קִרְיוֹת סְפָרָה*: 05271-92976 קִרְיוֹת טָמוֹנָה*: 0545-250370*. רַאשָּׁה הָעִינָה*: 05271-92976*. רַאשָּׁה הָעִינָה*: 054-98449*. רַאשָּׁה צָעִידָה*: 0533-000093 *. רַאשָּׁה צָעִידָה*: 0503332293*. רַאשָּׁה רַחֲבוֹת*: 052-7153567*. רַאשָּׁה רַחֲבוֹת*: 054-2260186*. רַעֲנָה*: 052-6575529*. רַעֲנָה*: 054-7429955*. רַמְלָה*: 077-3005038, 054-8408840 רַכְסִים*: 054-7444103 רַעֲנָה*: 052-6575529*. רַעֲנָה*: 054-7429955*. שְׂדָרוֹת: 053-3131382 תל אַבִּיב: 052-7661162

๙๙ תוכן העניינים

שער האגדה

10.....	איוב ולקחו
19.....	טובת היסורים
22.....	כ יסורים של נסיון
23.....	כ יסורים של תוכחה
27.....	כ יסורים של תיקון וכפרה
33.....	חולי ורפואיה
48.....	סיפורים על רפואי
65.....	בריאות הנפש
72.....	ימי הזקנה
80.....	מבשרי אחזת אלוה - פלאי הבורא בגוף האדם

שער ההלכה

88.....	בריאות הנפש והגוף
92.....	זהירות ממכתולים טבעיים
94.....	זהירות ממכתולים סגולאים
100.....	זהירות בענייני רכב
102.....	זהירות משכחה
104.....	מצוות מעקה
106.....	חבלות בגוף האדם
112.....	שמירה על בריאות הנפש
120.....	ענינים סגולאים בשידוכין
121.....	כח התורה והתפילה
143.....	סגולות לרפואה
158.....	חובת השתדלות בדרכי הרפואה
163.....	דין רפואה
170.....	מצוות ביקור חולים
183.....	דין חולה בקריאת שמע ותפילה
185.....	סיעוד הוורים זקנים
189.....	ברכת הגומל

لتועלת המעניינים:

יש לציין שהחלכות שבחוברת הן לכל הדעות, גם לבני ספרד וגם לבני אשכנז.

יש לציין, כי סימונו הסוגריים () שבסוף כל הלכה, מורה על המקור להלכה מהספר "חזו עובדה" הלכות ביקור חולים ואבלות חלק א. וכשכתבו (דו), היינו ספר "ילקוט יוסף" הלכות ביקור חולים ואבלות. וכשכתבו ה"ע, היינו ספר "הליכות עולם". וכשכתבו סימנו וסעיף, היינו "שלchan עורך" יורה דעתה.

©

כל הזכויות שמורות

ניתן לצלם קטעים לצורך לימוד בתה הספר, שיוררי תורה, עולונים וכיוצא בהם. לא למטרות מסחר.

لتגובה: 6410995@okmail.co.il

י"א אדר ב' ה'תשע"ט

בס"ד

הסכם

הובא לפני הקונטרס היקר "הרפואה בהלכה ובאגודה", סוכב הולך בענייני זהירותם בבריאות הגוף והנפש, ומוצאות ביקור חולים, עורך טוב טעם וודעת ובסדר נכוון, דבר דבר על אופניו, תפוחי זhab בששניות כסף, שאסף וקיבץ עמיר גורגה, הרב היקר מאד, שוקד באוהלה של תורה,ليلת כיים יאיר כחסהה כאורה, ייאת ה' היא אוצרו, ועליו יצין נזרו, מן תורך שלו, טumo ונימקו עמו, אשר יולדתו, צינה וסוחרה אמרתו, מרכז תורה ברבים ומורחה הוראה, כבוד שם תפארתו, הרב הגאון רבי דוד שלום נקי שליט"א, מתלמידיו המובהקים של מزن אמר"ר פוטק הדור רבו עובדייה יוסף צוק"ל, והולך בדרכו ההלכתית, לא זו מפסקיו ימין או שמאל, בין להקל ובין להחמיר.

והנה מדברי רבני בחו"י בספריו כד הקמה (ערך ציצית) מתבאר הטעם שאין אנו מברכים על מצות ביקור חולים, כי אין לברך אלא על מצות שאנו מקודשים ומוגדרים מן האמות עוזרים אותן כלל, וכמו שכותב: דבר ידוע הוא כי קדושתם של ישראל תלואה במצבות, והוא שאמרו בספריו "והתקדשות" זו קדושת מצווה, והמצוות הללו שנצטוינו להתקדש בהן, הן המצוות המקובלות שהן הן עיקר הקדושה, והוא שרבותינו זכרונות לברכה המכמי האמת תקנו לנו לברך עליהם אשר קדשו במצוותינו", ועל המצאות המקובלות הללו נקרו ירושלים גוי קדוש שנאמר "ויאתם תהיו לי מלכת כהנים וגוי קדוש". כי בקיים המשכילות לא יקרה העם גוי קדוש כי גם העכו"ם שהם גוי אובד עצות ואין בהם תבונה, הלא הם מתחסקים בקצת המצאות המשכילות, וגם החכמים לא תקנו לברך על המשכילות כלל, כי אין עיקר הביבה והקדשה אלא למצאות המקובלות. עי"ש.

וכיווץ זה כתבו בשוו"ת ערוגת הבושים (סימן צז) ובשו"ת קרון לדוד (סימן סא), שאין מברכים על מצוה שנייה ניכורת שעושה אותה לשם פועלה, ולכן אין מברכים על מצות שכליות, כמו כיבוד אב ואם, מפני שבבה חיקום, צדקה, גמילות חסדים וכדומה. וכן כתוב בשדי המד (מערכת ברכות סימן ג ד"ה דרשת), שהוא הטעם שאין מברכים על אכילה ערבי יום הכהפורים, ועל מצות אכילה בשבתות ובימים טובים, משומש שאין מברכים על מצוה שאין ניכר שעושה אותה לשם פועלה. וכן עוד במערכת יום הכהפורים (אות ג') שהחכמים ז"ל לא תקנו ברכה אלא על דבר שניכר מתחן מעשי שעושה דבר זה מהחתמת המצואה אשר ציינו הבודאי תברך, וכיון שציינו לעשות את הדבר הזה לשם מצואה זו, כגון שציינו לאכול מצה או מרור, אשר בלתי צוותה השם יתברך היה יכול כל מה שיריצה להשבע את نفسه, והוא יתברך ציינו לאכול בדוקא מצה ומרור, וזה שירץ שפר לברך" אשר קדשנו במצוותינו וצינו", מה שאין כן בסעודת שבת ויום טוב ואכילת ערבי יום הכהפורים, גם בלי צוותה הבודאי יהיה גם כן אוכל, כי הטבע תעכיב כי כל אדם יתאوة חואה לנפשו לאכול כדי שובע, ואין ניכר באכילתו שום ענין שאוכל מחתמת צוותה השם יתברך, כיון שלא נצטווה על שום דבר מיוחד שהייה ניכר מתחן מעשי שעושה זאת מחתמת הצווי, لكن לא ראוי לתיקן זהה ברכות" אשר קדשנו במצוותינו", ודוגמא לזה תמצא בסנהדרין (מב רע"א). עי"ש

אני מכיר את הרה"ג המחבר שליט"א עוד לפני כ-30 שנה, והואינו עליו שיש לו עדין רבני להפיין תורה ויראה, אשריו שזכה להימנות עם מזci הרים, ולהרבות חיללים לתורה, להגדיל תורה ולהأدירה, ועליו יאות להמליץ מה שאמרו חז"ל: "כל מי שיש בו ריאת שמים, דבריו מתקבלים".

בחיבוריו היקרים, הוא מסכם בתמצית ובבירור את הדברים באופן נכון, ובשפה ברורה לכל נפש, ויזיר ונשבר, לאסוקי שמעתה אליבא ההלכה, והביא מאשר עליה בספריו "ילקוט יוסף", וכן מספרו של מزن אמר"ר עטרת ראשון רבנן של כל בני הגולה ורבנו עובדייה יוסף צוק"ל, זיע"א, והדבר הוא לתועלת מרובה הן לציבור הארכימ, והן לציבור בעלי הכתים, אישר חיליה לאורייתא.

כמו כן צירף דברי אגדה וחיזוק בענייני חשיבות שמירת הכריות, ההיסטוריה של החולין והזקינה - ותועלותם לאדם, מנפלוות הבורא בגוף האדם, כאמור דוד מלך ישראל " מבשרי אחזוה אלה ", סיפורים ומאמרים מאירי עניינים, מתחקים מדבר ונופת צופים, בטוב טעם ודעת ערוכים, עם מדרשי חז"ל מזהב ומפנינים קרים, בלשון צחה וברורה, קלה ונעימה, לתועלת וזכוי הרבים.

משנה שמחה יש בלבבי בשומעי, כי אף אנשים ונשים הרחוקים מתרורה ומצאות, קבועים סדר לימוד בחומרות אלו הנכחות בשפה קלה ונעימה, ואת את מתקרבים לצורך מוחצחים. וכבר כתוב הגאון רבי חיים פלאגי בהקדמה לספרו "מודע לכל חיל", שם מר זקנו הגאון הראשון רבי יוסף רפאל חזון בעל שורת "חקרי לב", כי השבח השביב את ספריו של הגאון החיד"א זיל, ובעיקר בספריו הקטנים כמו "מוריה באצבע" וcdcומה, שהוא מוסר ודינים שיד כל אדם שווה בו, אחד חכם ואחד תם קוראים בו, ובעל בתים ישאהו בחיקם, והיתה עמו וקרו בו לבתו בדרך, בים ובבשה, שאין בו טrhoה כלום. והוא משבח בתהילתו החיבורים הללו יותר וייתר מכל שאר החיבורים הנוראים, עין כי נמצאים בהם מוסר מלכים ודינים המדריכים לאדם ליראת ה' ולעובדו בכלבם. עי"ש.

מצואה רובה לתמוך ולסייע להוצאה החיבורים אלו, כי יוכו הרבים גורל הוא, ועליהם נאמר : "ומצדיקי הרובים ככוכבים לעולם ועד", ויבורכו מפני עליון בניין חי ומזוני לעבודת ה' יתברך. ומן אמר"ר זיע"א בשוחת יביע אומר (חלק ח יורה דעתה סימן לו) כתוב, שלחנחתה שם הורי עדר יוחר להדפס ספר הלכה לזכותם את הרבים מלכתוב ספר תורה.iscal המזוכה את הרבים, זכות הרבים תליה בו, ואין חטא בא על ידו. ושכרו כפול מן השמים. וכותב הרוב לב אריה, המחדש חידושים תורה והמדפים, שכרם גדול יותר ממוקטיב קרבנות, שעיל ידי שמו זיא לאור עולם ספר שיש זיכו הרבים, מתחכרים לו עונותהי. וכיון שהבן מזוכה את אביו, ראי להדפיס הספר לזכותם את הרבים, והוא זה לעליוני נשמת ההורים, ויקוים בהם מה שנאמר (תהלים פד ח) : "ילכו מהיל אל דיל". גם הגאון רבי חיים פלאגי כתוב, שלפי מה שכתב ממן הבית יוסף שכחית חותמים וש"ס ופירושיהם. לפि זה נראה שהוא הדין למי שמדפיס מהו נספח ספר כתיבת יד בהלכה, אשר חבר על ידי מורה הוראה, ויש בו תועלת לרבים, שהוא חשוב מכתיבת ספר תורה, שמצויאם לאור עולם, לחלקם ביעקב ולהפיצו בישראל, ולמען עמדו ימים רבים, שבודאי שכרו כפול מן השמים, ואין לך הנצהה לעליוני נשמת ההורים גדולה מזו.

ברכתי להרב המחבר שליט"א שיזכה ברוך על המוגמר ולהחרב עוד החיבורים יקרים טובים ומוסעים, לזכותם את הרבים בדבר ה' זו ההלכה, ועוד יפוצו מעינותיהם הוצה להגדיל תורה ולהאדירה, ולהרכבת חיללים לתורה ולהתעודה, ברבות הטובה, בבריות איתהנה ונהורא מעלייא, והואשמו כשם הגודלים אשר בארץ לגאון ותפארת. וזכות זיכוי הרבים יגן בעדים ובعدם בניהם אלף המגן, ולא תמושת התורה מפיהם ומפי זרעם ומפי זרעם עד עולם, לאורך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים. "והיה כע"ז שתול על פלגי מים אשר פריו יתנן בעתו, ועלהו לא יוביל וכל אשר יעשה יצליח". Amen.

ברכת התורה בהערכה ובאהבה רבה

יצחק יוסף
 YITZCHAK JOSEF

הראשון לציון הרב הראשי לישראל

משה מרדכי קראפ
מחבר סדרת הספרים "הלכות חג בחג" ועוז
רב השכונה הצפונית קריית ספר

בס"ד

דברי ברכה

הן ידידי היקר הרב הגאון המובהק רבי דוד שלום נקי שליט"א, זכה להשתופף בצלו של גאון ישראל ומגדולי מזci הربים, ומקימי עולה של תורה, הראשון לציוון הגאון רבנו עובדיה יוסף זצ"ל, אשר כל רוז לא אניס ליה, זוכה את הربים באור תורה ובספריו הربים ובשיותם חייזק שהייה מכחת רגליו מעיר לעיר לדרשו לעם שבשות, זוכה להחזיר עטרה ליושנה ליהדות ספרד, והגאון רבי דוד שלום נקי שליט"א אשר הוא מתלמידיו, יצחק מים אף על ידי בנו הראשון לציוון הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א בעל ה"ילקוט יוסף", זוכה לחבר חיבורים רבים "בhalacha ובאגודה" לחיזוק הربים, והכל בשפה קלה ברורה אך ורק על פי פסקי רבותיו הנ"ל, ושילב בהם הרבה דברי חכמה ומוסר והתוערות לעבודת השם יתברך, ותהייה להשם יתברך התקבלו החובות לאלפייהם ורבבותיהם בתפוצות ישראל.

והנני לברכו שימשיך לזכות את הربים בחיבוריהם הקדושים של תורה ומוסר, ולהשיב רבים מעוזו, עדי נזכה בה מהרה ל"ז מלאה הארץ דעה את ה"".

בעתירת ידידו הדורש שלומו וטובתו

משה מרדכי קראפ

 מרדכי קראפ

א ברכי פתיחה

אוֹדָה ה' מֵאַד בְּפִי, וּבֶתְזֹעַ רַבִּים אֲהַלְלָנוּ וְשָׁם קָט לָ. מָה אֲשִׁיב לָהּ, כָּל תְּגִמּוֹלֹתִי עַלִּי. (שם קטו יב). **חסדי ה'** אֶזְפִּיר תְּחִלַת ה', בְּעֵל כָּל אֲשֶׁר גִּמְלָנוּ ה' וַיַּעֲשֵׂה סג ז. הָאֱלֹהִים הַרְעָה אָתְתִּי, מַעֲזִי עַד הַיּוֹם הָזֶה וּבְרִאשִׁית מֵה טו.

ברוך שהחינו וקיינו עד הלום, להגיש לציבור היקר, קרוביים וגם רחוקים, גיעוי כפיים ובארכמים, זקניהם עם נערם, ומשתנה הנשים כאנשים, את החיבור היקר זהה, אשר מחזה שדי יחזה, "הרפואה בהלה ובאגדה", על ענייני שמירת בריאות הגוף והנפש עם דיני רפואי ומצוות ביקור חולמים, משולבים בדברי אגדה מעוררים ומשמעותיים מדברי חז"ל הקדושים, חדשים גם שנים, סיורים ומאמרים מאירין עניינים ומשמעותיים לב, וביאור נרחב על בקשת אבות העולם על הזקנה והחוליה ותועלתם לאדם, והתובנות במעשה ידיו של השם יתברך בפלאי גוף האדם וועוד.

ואמנם אף כי הגוף - יסודו מעפר וסופו לעפר, בכל זאת יחשו לו חז"ל מעלה חשובה לשמרתו ובריאותו, משום שהגוף מהוهو כלפי קיבול בעבור הנשמה. ללא גופו, לא יכול האדם לעבד את השם ולקיים מצוותיו. וכש שואמו דווג לכליו ומתנקם, ומקפיד שיהיו חזקים ותקנים, כדי שעבודתו תהיה טובה וモוצחת, כך על האדם לדאוג לבריאות גופו כדי שיוכל לעבד את ברורו כתד וכראוי.

דברים אלו מפורשים הם ברמב"ס בהלכות דעתו (פרק ג, ד) שכabb: הויאל והיות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא, שהרי אי אפשר שיבין או ידע דבר מידיעת הבורא והוא חולה, לפיכך צריך האדם להרחק עצמו מדברים המאבדים את הגוף, ולהנהיג עצמו בדברים המברים והמלחמים. וישים על לבו שהיה גופו שלם וחזק, כדי שתהיה נשוא ישרה לדעת את השם, שאי אפשר שיבין וישכיל בתורה והוא רعب וחולה או אחד מאיבריו כאב. ומהלך בדרך זו כל ימיו, עובד את ה' תמיד, מפני שהמחשבתו בכל דבריו, כדי שימצא צורך עד שהוא היה גופו שלם לעבד את השם. ואפילו בשעה שהוא ישן, אם ישן כדי שתנוחה דעתו עלייו ונינה גופו כדי שלא יחלה ולא יוכל לעבד את השם והוא חולה, נמצאת שינה שלו עבודה למקום ברוך הוא. ועל ענין זה ציוו חכמים ואמרו (מסכת אבות פרק ב משנה יב): "כל מעשיך יהיו לשם שמים", והוא שאמר שלמה בחכמתו (משל ג ז): "בְּכָל פְּרַכִּיךְ דְּעָהָה, וְהָוָא יִשְׁרָאֵל חֲצִיפָּךְ". עי"ש.

VIDOU CI HRAMB"SM SHAHIA ROFA GDOLO BDOROI, ARICK HARECHIB BEUNIINI HABRIOOT BESFERO MSHNA TORAH VELCHOT DAUTU, VAF HWTIRI ACHRIYO BERCAH GDOLAH MCETBIVYO HANFALIMIM HMLAIS UZCHOT VEDERCHOT VROPFOAT, UD AIIN MASFER. [UYI RAMB"SM CABVIS VROPAYIM D' TAKLIM, HYZAT MOSD HARB KOK]

ואולם, נשאלת השאלה: מודיע הקב"ה לפעמים "שובר" את הכלים ו"מקלקל" אותן? במיללים אחרים: מודיע לעיתים האדים חולה? ומודיע הוא מזקין ומאבד את כוחו? האם לא יהיה טוב יותר שהקב"ה יעניק לאדם "כלים" חזקים וחסינים, גופ בריא ואיתנו, עד מהה ועשרים שנה ויתורי הלוא אין רע יותר מן השמיים, וכל מה שעשווה השם, לטובה הוא עושה! ואם כן, מהי התוצאה בכך שאדם חולה, חלילה?

הפטגנס אומר: "אין דבר יותר שלם מלב שבור", לפעמים השבירה היא הלימוט, והקלוקול הוא התקיון. "חולה" מלשון חיל ורעדת. האדם במצב זה מרוגש חסר אונים, הקרע נשמטה מתחת רגלו, ולביתים ודווקא מצב זה גורם לו לחפש ואף למצוא את המשענת הבטוחה והיציבה ביותר - "שְׁבֻטָּה וּמְשֻׁעַטָּה הַמָּה יִחְמַנֵּי".

שלמה המליך אומר (משל כי ט): "שָׁן רְעוֹה וְרִגֵּל מְוֹעֵדָה - מְבָטֵּח בּוֹגֵד בַּיּוֹם אַרְחָה". הפסוק מתאר תסמים של בלית הגוף עם הזדקנותו: "שָׁן רְעוֹה" - השינויים מתקללות

ונושרות, "רגל מועדת" – הרגליים רועדות ומועדות, וזהו "מביטה בוגד ביום צרה". הגוף פתאום מתחיל לבוגד באדם. הגוף שהאדם טיפח אותו כל חייו, הגוף אשר נתן לו תמיד תחושה של חזק, יכולת ושליטה, הנה לפטע ביום צרה, לעת זיקנה, או בעת מחלה חיליה, הוא בוגד בו, יוצא משוליטה. ואז האדם נוכח לראות ולדעת כמה אפסי הוא הגוף, כמה נתנו הוא אך ורק לחסדי השם יתברך, כמו שאמר דוד המלך: "כל הנשמה תהיל יהיה" – על כל נשימה ונשימה יש להלל את הקב"ה. שום דבר אינו מובן מאליו כל חיינו נתונים אך ורק בידיו של הבורא יתברך – ועליו בלבד עינינו נשואות!

chez"ל אומרים (ומסתת שבת יב ע"ב), כי הקב"ה נמצא עם החולה, סoud אוטה, ומצטרע בצערו. כמו אב אהוב, שנאלץ לתת לבנו טיפול מכאייב, לרופאותיו ולטובתו, ודוקא בזמן זה הוא שווה עמו יותר, תומך בו ועוור לו, כד הקב"ה, אשר נתן את החלוי ואת הכאב לתועלתו ולטובתו של האדם, כפי שرك הוא יכול להבין ולהסביר – דוקא בזמן קשה זה, הוא מלואה את האדם ביתר שאת, בליפוי מיוחד, לתמוך בו ולסייעו.

יתנו השם לכל בית ישראל בריאות איתה, ושלח מצור ורפואה שלימה לכל חוליו עמו ישראל, ונזכה במחара להתמשות הנבואה (מלאכיג ט): **"וַיָּרֶחֶת לְכֶם יְרֵאִי שְׁמִינִי שְׁמִינִי צְדִקָה וּמִרְפָא בְּכִנְפִי֙"**, וכפי שאומר המדרש ושותת רבבה טו כא: "עתיד הקדוש ברוך הוא להגדיל את אורך השימוש להAIR לעולם, ואפיקלו אדם חוליה, הקדוש ברוך הוא גורר לשמש ורפואה, שנאמר ושיעה לכו: "וַיָּרֶחֶת אֹרֶךְ הַלְבָנָה בְּאֹרֶךְ הַחֲפוּה וְאֹרֶךְ הַקְבִּיעִים בְּאֹרֶךְ הַקְבִּיעִים בְּיָמֵינוּ חַבְשָׁה אֶת שְׁבָר עָמוֹ וְמַחַץ מַפְטוּחָה רִפְאָה". עתיד הקב"ה להוציא מים חיים מירוחלים ורפואה בהם כל מי שיש לו מחלת, שנאמר וחזקאל מו טו: **"כִּי בָאָו שְׁמִינִי הַאֱלֹהִים וּרְפָאָו וְחִי בְּאָשָׁר יִבּוֹא שְׁמִינִי הַגָּחָל"**. ועתידים אילנות שיתנו פירותיהם בכל חדש וחודש, וכל האוכל מהם מתרפא, שנאמר ושם יב: "בֶּל עַצְמָאָכָל לֹא יִבּוֹל עַלְהוֹ וְלֹא יִתְמַפְּרִיא, לְחַדְשֵׁיו יִבְפּרֵר... וְהִיא פָרִיא לְמַאֲכָל וּלְהַלְוָה לְתֻרְופָה". ולא היה עוד לא אנחה, לא אנקה ולא יגון, אלא הכל שמחה! שנאמר ושיעה לה ט: **"וַיַּפְדוּיִי הַיּוֹשֵׁבּוֹן וּבָאוּ צַיְוּ בְּרִגְנָה וּשְׁמַחַת עָלָם עַל רָאָשָׁם, שְׁשָׂוֹן וּשְׁמַחַת יִשְׁגַּנוּ וּנְסֹעַדְנוּ וְאַנְחָהּ"**.

๒

"בִּמְהַאֲקָדָם הַאֲפָף לְאֱלֹהִים מְרוּסָם" (מייחה וו), אשר גבר חסדו علينا, ותהיilot לאל עליון, זיכנו והתקבלו החוברות **"בְּהַלְכָה וּבְאֲגָדָה"** באחבה ובחייבת אצל רבים מהחינו בית ישראל, לרבות גם אצל רבים שעדיין לא זכו להסתופן בחצרות השם. ורבים ילמדו בהם בשיעורי תורה, ואף בבתי הספר ומדרשיות לנערות ונערות. ואני זאת אלא מחדשו וטובו של בורא עולם, שעשה את שאינו זוכה כזוכה, ונתן לנו מתנת חינם מידיו המלאה והרחבה, העשרה והפטוחה. הוא היטיב לנו, והוא רצון שיטיב לנו עוד ועוד, שאינו לך הטבה גודלה יותר מלחמות את עם ישראל ולהסביר רבים מעוז.

צא וראה לממן מלכא הראשון לציוו רבני עובדייה יוסף צוק"ל בהקדמה לספרו יביע אומר חלק י', שאחר שהאריך והרחב במעלת העוסקים בתורה, המשיך בלשונו הטהורה וכותב: **ואולם, למאלה בקדוש הוא זיובי הרבים**, שאין לך מעלה גודלה כמו מי שמצוה את הרבים, שנאמר ונייאל יב ט: **"וְהַמְפַשְׁכְּלִים יִזְהָרּוּ בְּרִקְיעָה, וּמַצְדִּיקִים הָרְבִּים בְּכָבוֹדָם לְעֹזָם וְעַד"**, כשם ששבעת כוכבי לכת נראים לנו כניצוצות קטנים, והאמת שהם פי כמה וכמה מיליאונים מכל דור הארץ, **כך המזכים את הרבים** ערכם גדול אצל השם יתברך, **শמו שוכנים את אחינו התועים** מדרך השם בעבותות אהבה לתוך קדושת התורה, שהרוי כל ישראל ערבים זה זה. וכמו שכותב רבנו בחו"ל בספרות הלביבות שער אהבת ה' פרק ט: **דע, שאפיקלו החסיד הגדול ביותר, וגadol בתורה, עד שיגיעו לתכליות השלוות בטיקון נפשו אצל השם יתברך, ואפיקלו אם יגיעו למדרגות מלאכי השרת במידותיהם הטובות, ובמנוגיהם הנחמדים, ובשתדלותם העזומה בעבודת הבורא, ובאהבתם הזוכה**

בhashmat Yitbarak, udin la yiguy le-zochiyot mi-shemorah v-midrach at bni ha-adam al ha-derek ha-tovah v-hishera be-ubodat ha-shem, v-miyishar avrochotihem, le-hetotom le-ubodat ha-shem, v-lo-karavim le-zor machatzbatem, v-lo-hazirim bat-tshuba shel-imma, sh-zochiyotio shel zo ha-nafotot shel-shabatim, be-ubor zochiyotihem shel allo sh-bemash'el kol ha-yamim v-hazonim, v-bzochiyot zor'ut v-zor'ut zurem. [Mash'el le-sheni sochorim she-hagiu lmardina achat le-mkor sochorotem, ha-achad hiyta lo sochorah sh-kanna ba-ushera zohobim v-mekra fi yish'er ba-meaha zohobim, n-matz'a sh-heroyot tashuvim zohobim. v-aiylo ha-sheni kanna ma'ah sochorot, kl achat ba-ushera zohobim, v-mekra kl achat rak be-ushrim zohobim, n-matz'a sh-heroyot alef zohobim kapol v-mekopl moharashon, ukb' sochorotayi ha-rabot, af sh-mekran bo-zol. Ben ha-davar, ach, mi shainu matkan ala nafsho belבד, t'hia zochot mu'utot, abel mi sh-matkan nafsho v-nafotot rabot, t'kafel zochot b-pi zochiyot kl ootem sh-taknem]. v-ulevi amru ch"l (abava p"ha mi-Yah):

כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו, משה זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלوية בו. וכן אמרו (ובבא מציעא פה ע"א): "כל המלמד את בן עם הארץ תורה, אפילו הקדוש ברוך הוא גוזר גורה, מבטל בשביילו, שנאמר ורמייה טו יט": "אם תוציא זכר מזולל, בפי תהייה". ובזהר הקדוש אמרו, אילו ידעו בני האדים כמה גודלה מעלה המזכה את הרבים והמחזירם בתשובה, היו רצים אחר זה כאדם הרץ אל חייו. והנה בדורנו זה בנקל יכולים להסביר אנשים תמימים אל דרכי השם יתברך, מה טוב ומה נעים גורלים.

ועיון בספר יוחסין שבחו את רבי עקיבא על זיכוי הרבים, היאך היה מוסר נפשו לקיום וחיזוק התורה בעם ישראל. ושאף בהיותו זקן מופל, היה הולך לארצות רחוקות לחזק שם את התורה, ולבטל גזירות מישראל, ולאסוף כספים למגבויות להחזקת תורה, לעבר שנים ועוד. ו עבר ארציות רבות: רומי, מדי, בבל, אפריקה, סוריה ועוד, הכל בשביל טובת הכלל. "וזעה רבי עקיבא יותר מאשר נצווה כדי להעמיד תורה בישראל". עי"ש.

כצאי את הקודש, אני אברך ולי נאה לברך למר אבִי היקר הרה"ג רבי ציון נקי שליט"א ולמרותامي היקרה ברכה על תחיה, אשר הודות להם הגענו עד הילם, אתה השם רופא רחמן ונאמנו, תשمرם, וככיניה רצון תעטרם, ובברפואה שלימה ונאמנה מרפאים, ומטוב ענדין תשקם, לאורד ימים ושנים טובים בטוב ובנעימים, ויקוים בהם מקריא שכותב (רומייה י): "רפָא נִי' ה' וַיְרַפֵּא הַשְׁעִינִי וְאֶשְׁעָה בְּכִי תַּהֲלַתִּי אַתָּה", (תהלים קז) ישלח דברו וירפאים... ויזבחו זבחתי תודה ויספריו מעשיו ברנה", ויזכו לרוחות רוב נתת מכל יווצאי חלציהם גדולים בתורה וביראת שמיים תורה, גם עד זקנה ושיבת, "כל בוגניד למודי ה", ורב שלום באנק"ד יא, אושר וועשר, ושובע שמחות וכל טוב, אמן.

נשא לבבנו אל כפים אל בשםים, יהיו רצון מלפניך, שנזכה להשתמש בגופנו ככל לעובותך יתברך, וממעון קודש עליינו תשגיה, ואת דרכינו תהי נא מצליח, להמשיך במלאתך הקודש בהפצת התורה והיראה, תורה שכתבת ותורה שבבעל פה. ודברינו יתקבלו, ומהם רק יתعلו. ואזכה יחד עם רعيיתך הדגולת עקרת הבית, לבנים ולبنות בשתייל היזת, ולרבות מכל יוצאי חלצינו נחת של קדושה, ברבות הטובה, גם עד זיקנה ושיבבה. ויקיימו בנו דברי הנבואה וישעה נט כא"ז: "לא ימושו מפה", ומפי צרעך, ומפי צרעך, אמר ה', מעתה ועד עולם", ובקרוב נזהה עם כל ישראל בהתגשות הנבואה ושם يا ט: "כפי מלאה הארץ דעה את ה', כפאים לים מכסים", ובא לציון גואל, ב Maherah בימינו אמן.

הכותב וחותם לכבוד התורה ולומדיה

ז' לחודש אדר ב' - הילולת משה רעה מהימנה זיע"א

שנתה: "שםעו שמו אלי ואכלו טוב, ותעתג בדשן נפשם. הטו איזנכם ולכו אליו, שמעו ותהי נפשם, ואכורתה לכם ברית עולם" (ושעריה נה ב), ה'תשע"ט [5,779] לפ"ג

⇒ שער האגדה ⇒

⊗ איוב ולקחו⊗

עולם ללא מחילות

נעוצים לרוגע את העיניים, ונתאר לעצמינו עולם יפה ונפלא - עולם ללא מחילות! ללא אנגינה ולא שפעת, ללא כאבי שיניים, כאבי אוזניים וכאבי בטן. ללא חום ולא אקמול, בלי בעיות כולסטרול, לחץ דם וסכרת. עולם ללא בתים חולמים ורופאים, ללא טיפולים וניתוחים. בלי בעיות של זקנה והנתונות, שחיקה והידידות. ככה, **כולם** בריאים ושמחה, דשנים ורעננים, עד מאה ועשרים, בטוב ובנעימים.

וכי בעיה בשביל הקב"ה לעשות זאת! היפלא מה' דברו!!

הנה, הלווא יש בגופנו מערכות נפלאות המגינות על הגוף מפני מחילות, חידקים וזיהומיים, מונעות אותם ומתגברות עליהם. ישנו גם תהליכי של רפואי עצמי: העור מאהה את עצמו, שברים מתחדים ונבננים מחדש תמיד, מה שמונע את שחיקתו ובלילתו של הגוף. הפלא ופלא.

האם דבר גדול הוא לבורא העולםים - להגדיל ולהרחיב את פועלותיהם של מערכות אלו, עד כי יהיה האדם חסין מפני מחילות, מסוגל להתגבר על כל מפגע, ומרפא את עצמו בעת פגיעה!!!

מה מקומות של מחילות ופצעים, מכאבים ויסורים - בעולמו של ה' יתברך, של הבורא הטוב והמייבב, בעל החסד והרחמים, אשר ברא עולם כה נפלא ומושלם - לטובת האדם!!

להעמeka ולמידה בנושא טעון זה - נכתב ספר שלם בכתביו הקודש, שהוא ספר איוב, המתאר את ייסוריו וסבלו של "איוב", וההתיחסות לכך. ויש בו למדנו ולהשכילנו אודות יסורים ומחילות שהביא הקב"ה על האדם.

איוב

"**איש היה הארץ עז, איוב שמו, והיה איש ההוא تم וישראל אלהים וسر מרע.**
וילדו לו שבעה בניים ושלוש בנותו: ויהי מקנהו שבעת אלפי צאן ושלשת אלף גמלים וחמש מאות צמד בקר ו חמיש מאות אטות ועבה רעה מאד ויהי איש ההוא דזול מפל בני קדם: והלכו בניו ועשו משתה בית איש יומו ושלחו וקרואו לששת אחיזותיהם לאכל ולשות עפרהם: ויהי כי הקיפו ימי הפשטה וישלח איוב ויקדשים והשכירים בבר ושהעלת עלות מספר כלם כי אמר איוב אולי חטאנו בני וברכו אלהים בלבבם בכה יעשה איוב כל הימים".

איוב היה איש גדול מאוד, ברוחניות ובגשמיות. ברוחניות, הקב"ה בעצמו העיד עליו: "תם וישראל אלהים וסר מרע!" היה ירא חטא מWOOD, שמר את עיניו, ונרג בהגינות

ובישר למעלה מן המשוער כלפי הזולת. היה מרבה לברך את ה' ולהודות לו על כל טובותיו. ובגשמיות, היה "גדול מכל בני קדם", דהיינו עשיר ומכובד מאוד בקרב אנשי מקומו. היו לו נכסים רבים מאוד, וגם משפחחה לתפארת: שבעה בנים ושלוש בנות. משפחתו הייתה חמה ומלוכחת: מידי יום ובומו נהגו הם להתאסף ולערוך יחד סעודת, בכל פעם ב ביתו של אח אחר. מידי שבוע, בסיוםו של השabbב, נהג האב איזוב ליזום אליו, ולדבר אליו ימים דברי חיוק וזריזו לישר את ליבם בדרכיו ה', שלא תזוז דעתם מהצלחותם, ויתמידו לתת שבח לבורא יתרבך.

אידיאל מושלם. מה יכול להיות יותר טוב מזה?

והנה האידיליה מתערערת. סופת הוריקון עברה על איזוב ומטוללת את כל מצבו. השטון מקטרג עלייו לפני ה', וטעון כי איזוב עובד את ה' וمبرך אותו רק מפני שיש לו כל טוב, אך אילו יינטל ממנו כל הטוב שיש לו, בודאי לא ימשיך להחזיק באמונתו בה' ואף יטיח דברים כלפי הקב"ה. בעקבות דברים אלו, הקב"ה נותן לשטן רשות לנסות את איזוב וליטול ממנו את כל אשר לו.

ואנו, ביום אחד, לפעת קורה לאיזוב דבר נורא! זה אחר זה מגיעות אליו בשורות קשות: תחילתה בא נער וمبשר לו, כי צבא העיר שָׁבָא בא וشدד את כל בקרו ואתונתו, והרג את כל הנערים הרועים אותם! בטרם יוכל איזוב את הבשורה הקשה, מגיע נער נוסף ומודיע לו, כי אש פרצה בשודות הצאן שלו, וכילתה את כל הצאן והנערים אשר שם! הוא עדין איינו מעכל זאת, ומגיע נער נוסף ומבשר לו, כי הcessדים פשוט על עדרי הגמלים, והרגו בחרב את כל הנערים הרועים אותם!

ולבסוף מגיעה הבשורה הקשה מכולו: רוח סערה גרמה למפולת ב ביתו של הבן הבכור, וקוברה תחתיה את כל בניו ובנותיו של איזוב, אשר היו סועדים שם!

טרגדיה בלתי נתפסת. ב בת אחת נותר בערום ובחוסר כל!

אבל איזוב מגלה גבורת נפש עצומה, עם זאת שהוא מתאבל וקורע את בגדיו, הוא קורא ואומר: "ערם יצאתי מטבחו אפיי, וערם אשוב טמה. ה' גַּתְ�וָה לְקֹתֵב, יְהִי שֵׁם ה' מברך".

יסורי גוף קשים

אולם בזאת לא תמו תלאותיו של איזוב. כעת מגיע השטן לנסות אותו בניסיון קשה עוד יותר, כפי שהוא אומר לקב"ה: "עוֹר בַּעַד עֹזֶר, וְכָל אֲשֶׁר לְאִיש יִתְּנוּ בַּעַד נְפָשׂוֹ", כלומר ישנים אנשים בעלי כוחות נפש חזקים המ�能לים לשאת כאב של אובדן כסף, אובדן מעמד ואפיקו אובדן בניים. וудיו אין זה בהכרח מגלה על חזק אמוןתו של איזוב בבראה. אבל פגעה בגוף עצמוו, מחלות ויסורי גוף קשים – לזאת אין אדם היכל להישאר שווה נפש! והוא רוצה הפעם לנסותו בניסיון זה, ולראות האם גם הפעם יעמוד בצדקותו וימשיך להחזיק באמונתו בה'.

הקב"ה נותן לשטן רשות אף לכך: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשְׁטָוֵן הַפּוֹ בְּקִדְחָה, אֵךְ אַת נְפָשׂוֹ שְׁמָוֹר". אתה יכול להביא עליו יסורים ומכאובים, אבל רק תיזהר שלא ימות, את נפשו שמור.

משימה קשה מאוד בפניו של השטן, שכן הוא הביא על איוב חבלות ומחלות כה קשות, שהיה זה פלא שלא יצא נשמהתו מרוב יסורים. הוא הכה את כל גופו של איוב בשחין קשה, מכף רגלו ועד קדקדו. כדי להגדיל את צערו וכאבו, הוא הביא עליו שני סוגים שונים: בפלג גופו התחתון הכהו בשחין לתוכו, ולכנן איוב ישב בתוך האפה, השואב ומיבש את הלחות, ובפלג גופו העליון הכהו בשחין יבש, אשר בעבורו רק חס איזוב חתיכת חרס להתגרד בה; ואם בטעות נגע האפר בשחין היבש, או שגירד בחרס את השחין הלח, גדל כאבו פי כמה וכמה. מלבך זאת, באו על איוב כל מיני מחלות באבורי הפנימיים, כפי שהוא מעיד בדבריו: "יִפְלַח כָּלִוִּתִי וְלֹא יִחְמֹלֵל, יִשְׁפַּךְ לְאָרֶץ מִירְתִּי".

אמורת על כך הגמורה (ובבא בדורא ט ע"א): קשה צערו של שטן יותר משאל איוב. משל לעבד שאמר לו רבו 'שבור חבית ושמור את יינה', לומר היהת זו משימה כמעט כמעט בלתי אפשרית עבור השטן, להביא עליו יסורים כה קשים, ועם זאת לשומר על נפשו שלא ימות.

לנוח יסורים קשים ומרימים אלו - "וַתֹּאמֶר לוֹ אֲשֶׁתָּנוּ: עֲדָךְ מִחְזִיק בַּתְּפִתְחָה! בְּרַךְ אֱלֹקִים וְמִתְּמַתְּ" [ברך] בלשו סגי נהו, שכונתה לקללה חילילח! אלום הוא עונה לה: "בְּרוּכְךָ אֱלֹהִים הַנְּבָלֹת תַּדְבְּרִי. גַּם אֶת הַטוֹּב נִקְבְּלָמָת הָאֱלֹקִים, וְאֶת הַרְעָא לֹא נִקְבְּלָנוּ בְּכָל זֹאת לְאָיוּב בְּשִׁפְתִּיו". אכן הוא ממשיך להיות "גיבור" ולקבל עליון דין שמים. אלום חטא איזוב בשפטיו. הפעם אומנם לא חטא בשפטיו, אך בלבו כבר התחילה שאלות וקושיות על ה'.

על מה ולמה!!

"וַיִּשְׁמַעוּ שֶׁלְשָׁת רַעַי אַיּוֹב אֶת בְּלַהֲרֻעָה הַזֹּאת הַבָּא עַלְיוֹ, וַיַּבְאֵוּ אִישׁ מִפְּמַקְמוֹ. אָלִיפָּז הַטִּמְנִינִי וּבְלִידָה הַשׁוֹחֵי וְצַפֵּר הַגַּעֲמִתִּי, וַיַּעֲדֹו יְחִידָה לְבָא לְנוֹד לֹו וְלִנְחָמוֹ. וַיָּשָׂאֵו אֶת עַיְנִיהם מִרְחָוק וְלֹא הַפִּירָה, וַיָּשָׂאֵו קּוֹלִים וַיְבַפְּהוּ, וַיִּקְרְרוּ אִישׁ מַעֲלִיּוֹ, וַיִּזְרְקוּ עַפְרָה עַל רַאשֵּׁיהם הַשְׁקִימָה. וַיַּשְׂבֹּו אֲתֹה לְאָרֶץ שְׁבָעַת יְמִים וְשְׁבָעַת לִילּוֹת, וְאַיִן דָּבָר אַלְיוּ דָּבָר, כִּי רָאוּ בַּיִן גָּדֵל הַכָּאָב מִאָדָ".

שלושת רועיו שבאו לנחמו ולעודדו, לא יכולו להוציא אף מילה מפייהם, במשך שבעה ימים, מגודל הכאב! לאחר שבעה ימים, היה זה איוב שפתח את פיו לראשוונה - והפעם, אל מול חבריו, הוא מדבר דברורים קשים: "אַתְּחִרֵי בָּנָו פָּתַח אַיּוֹב אֶת פִּיהוּ וַיַּקְלֵל אֶת יְמֹנוֹ. וַיַּעֲנוּ אַיּוֹב וְאָמַר: יָאָבֵד יוֹם אָוֶלֶד בָּנָו, וְהַלִּילָה אָמַר הָרָה גָּבָר!... לְפָהָה לֹא מַרְחָם אֶמְוֹת, מַבְּכוֹ יִצְאָתִי וְאָנוּעָא!". הוא מותלונו וקורא תגר על רוע מזוין, ומכלול את הימים שבו הוא נולד.

כאן מנסים ריעו לנחמו ולעודדו, ומתפתחת ביןיהם שיחה עמוקה ואורוכה אודות דרכיו ה', מודיע ישנו "צדיק ורע לו", מהי תכליית היסורים ועוד ועוד. אלום איוב אינו נוטה לקבל את דברי הנחמה וההסבירים השונים של חבריו. הוא טוען כלפיהם, שאליו היו הם במצבו וחווים את היסורים הקשים שהוא עבר, לא היו מדברים כך, ולא היו מישיבים את כל קושיותיו וטענותיו בזכורה כה בוטחת. בתוך הדיוון עם חבריו, פונה לא פעם איוב בשאלות ובקושיםות לפני הקב"ה:

- "אָשָׁר בְּשָׁעָרָה יִשְׁוֹפְנִי, וְהַרְבָּה פָּצַעַ חָנֵם. לֹא יִתְנַנֵּי הַשָּׁבֵד רַוִּיחַ כִּי יִשְׁבָעַנִי מִפְּרָלִים".
ו"ט י"ט

- "כמה לי עונות וחתאות פשעי וחתאתך הדעתי למה פניך תשטי, ותחשבני לאזיב לך!!" יג כה

- "שלו הייתי נפרני, ואחו בערפי ייפצצני, ויקיינן לו למטרה... פני חמרדי מני בכי, יעל עפפני צלמות. על לא חמס בכפי - ותפלתי זכה". ווי יט

- "דע אטו כי אלה עונתי, ומעודן עלי הקיף. הוא אצעק חמס ולא ענה, אשיעו זאיון משפט". יט ו-ז

אמר איוב לכב"ה: רבונו של עולם, שמא רוח סערה עברה לפניך, ונתחלפה לך בין "איוב" ל"איוב"? או לי קרה משהו בדיי שגורם לכך שבמקום לדון אותו כ"איוב" הטוב והצדיק, דנים אותו כ"איוב" ורשע?! מודיעו קוראים לו דברים קשים כאלו, על לא עול בכפיו!! (בבא בתרא טז ע"א)

דבר ה'

והנה - לאחר דין ודברים רבים, מתוך ניסיונו של איוב להבין על מה עשה לו ה' כהה, לפטע מתגליה אליו הקב"ה בכבודו ובעצמו! איוב זוכה לנבואה!

"זיעו ה' את איוב מו הסערה."

אמר רבא: איוב בסערה חירף, ובסערה השיבווהו. בסערה חירף, שטען שמא רוח סערה החליפה בין "איוב" ל"איוב", ובסערה השיבווהו. אמר לו הקב"ה: שוטה שביעולם, הרבה נימים [שערות] בראשי בראתי בראשו של אדם, וכל נימה ונימה בראשי גומא בפני עצמה, שלא יהיו שתיים יונקות מגומא אחת, שאילו היו שתיים יונקות מגומא אחת, היה מכחיש מאור עיניו של אדם. גומא בגומא לא נחלף לי, איוב באיוב נחלף לי!! הרבה טיפין [טיפות] בראשי בעבים [בענינים], וכל טיפה וטיפה בראשי לה ודפוס בפני עצמה, כדי שלא יהיו שתי טיפין יוצאות מדפוס אחד, שאילו היו שתי טיפין יוצאות מדפוס אחד, היו מושכלות את הארץ ואני מוציאה פרות. בין טיפה לטיפה לא נחלף לי, בין איוב לאיוב נחלף לי!! הרבה קולות בראשי בעבים, וכל קול וקול בראשי לו שביל בפני עצמו, כדי שלא יהיו שתי קולות יוצאות משביל אחד, שאילו היו שתי קולות יוצאות משביל אחד הי מחריבים את כל הארץ. בין קול לקל לא נחלף לי, בין איוב לאיוב נחלף לי!! (בבא בתרא טז ע"א)

עוד מאריך הקב"ה לדבר אל איוב, להביא לפניו עובדות מעשי הבריאה המופלאים, פרוזקטים שונים בטבע, ומעמיד אותו מול שאלות נוקבות:

"איפה הייתה ביסדי ארץ הגד, אם ידעת בינה? מי שם ממקה, כי תדרע, או מי נטה עליה קו על מה אדריה הטבע, או מי ירה אבן פגתה?" (איוב לח ד-ה)

הICON היה שבראי את העולם? האם ידוע לך מי ערך מדידה מדעית כזו, להניא את כדור העולם במקומו בגלקסיה בין הכוכבים, במורח מדויק בין הירח והשמש ושאר כוכבי לכת?! הרי ידוע שסתמייה של מילימטר של כדור הארץ או המשמש פירושה שריפת כדור הארץ, והוא פלא אדיר וסוד כמוש! כיצד הניח הקב"ה את כדור הארץ בגבולותיו הרצויים, בלי סטייה קטנטונית!!

האם השתתפת במהלך הבנייה של העולס? "על מה אדניה הוטבעו"? האם ראית מיהו שהניח את האדנים [היסודות], ועל מה הוא השתיית אותם? "או מי יירה ابن פינטה?" מיהו ששם את האבן הראשונה, "אבן השתייה", עליה מושתת העולם כולם ומיהו שיצר סבבה את כח המשיכה [חוק הגראביטציה], וכי צד עשה זאת?! אין מי מאתנו יודע דבר וחצי דבר! (מלבי"ט).

"הבאת עד גבבי ים, ובפרק תחום התהילכת?!?" - האם צללת לנבי הים והתחומות, וראית סודותיה ומכמוניה?!

"התבונת עד רחבי הארץ?! הגד, אם ידעת כליה!" - האם מכיר אתה את כל רחבי הארץ? סיירת פעם והצלהת להכיר את כולה?

"הבאת אל אוצרות שלג ואוצרות ברド תראה?!... הייש לפטור אב, או מי הוליד אגלי טלי? מבטו מי יצא הקרכח?! וכבר שפויים מי יلدוז?!" - מאיפה נוצר השלווי והברוד? מי הוליד את המטר, את הטל, את הקרכח והכפור?

ומי הוא הדואג לכל עולם החיה, כל יצור לפי צרכיו, ונוטן לכל בעל חיים את כוחותיו ותוכנותיו היהודיים? - "מי יוכל לעורב צידון, כי ילדי אל אל ישוע, יתעו לבלי אכללו?" - האם אתה הוא זה שדווג לילדיו של העורב לאוכל, כאשר אביהם נוטש אותו?! מפני שרואה שם לבנים, וחושב שניים בניין, "הידעת עת לסת יעלי סלא, חלآل אילות תשמר?" - האם אתה יודע לבדוק מתי צריכה יעל הסלע לולדת, ולשלוח את הנשר לקבל את ולודתיה?! [כי יעל הסלע אכזרית על ולודתיה, يولדת אותך בראש הצוק כדי שיפלו יומתו], האם אתה הוא שדווג לאיילות, לשלווה להן את העוזרה הנוחוצה להן בעת לדתונן! [כי רחם האיליה צר, ושולח לה ה' ודרקו להרחה כדי שתולד בקהלות]. "מי שלח פרא חפשי, ומסרות ערוץ מי פתחן?" - מיהו שנוטן לעורוד [חמור בר] ולבהמות הפרא את העוז והאותם להיות חופשיים, ולא לקבל עליהם על בני אדם?! אולי אתה הוא זה שננתה להם הוראה להיות שופשיים?! "התפנו לשוס גבריה, התלביש צוארו רעמה?!" - האם אתה הוא זה שננתה לסוס את גבורתו, והלבשת אותו ברעמה מהודרת?! "אם על פיך יגביה נשר, וכי ירים קנו?!" - האם אתה הוא זה שמאפשר לנשר לעוף לנובה רב, ולבנות שם את קנו?

אם כן, כיצד הנך מרהייב עוז להראות עצמן כمبرין ולתמהות תמיות על הקב"ה?!

הקב"ה ממשיך להוכיח לו דברים נפלאים ביקום, על פלאי הטבע וכו', שאין לאיוב ולאף בן אנוש שיג וישי בהבנותם, למורותיהם מתרחשים בסביבתנו ובעולםנו [ניתן לראות בחרכבה בספר איוב פרק לח ובפרשיס]. והמסקנה המתבקשת היא שהאדם הקטן אינו יכול להקשות קושיות על הבורא ולהבין את דרכיו ומעשו.

נפש יצאה בבדרו!

"יענו איוב את ה' ויאמר: ידעת כי כל תוכל, ולא יבצר מפקד קזמה... לשמע איזו שמעתיך, עתה עיני ראתך! על בן אמאס ונהמתיך על עפר ואפר". (מב ז)

לשמע דבריו של הקב"ה, איוב מקבל תנחותים, כפי שהוא אומר: "ניחמתי על עפר ואפר", אני מתחנן על כל מה שקרה לי, על כל המכאוביים והיסורים שישבתי בתוך עפר ואפר!

ונשאלת השאלה: ממה בדיקת התנחים איווב? מהו החידוש שהתחדש לו? האם רק עכשו השכיל להבין כמה הוא קטו לעומת הבורא, ועוד כמה אינו מסוגל להבין את דרכיו?! הלווא כבר לפני כן, בדינונים הארוכים עם חבירו, אנו מוצאים התבטהויות רבות על גדלות הבורא לעומת אפסות האדם:

- מדבריו של צופר הנעטני: "החקיר אלוה תמצא, אם עד תכלית שדי תמצאי!! גביה שמים מה תפעל!! עמקה משאול - מה תקע!!" (יא ז-ט)

- מדבריו של בלבד השוחין: "ימה יצדק אנווש עם אל, וימה יזקה ילוד אשחת? חן עד ירח ולא יאהיל, וכוכבים לא זכו בעיניו. אף כי אנווש רעה, ובן אדים חולעה." (כח ז-ט)

- מדבריו של איוב בעצמו: "חכם לבב ואפיין כת - מי הקשה אלוי וישלם!! הפעתק הרים ולא ידע, אשר הৎכם באפו. הפעתי הארץ ממוקמה, ועמויה יתפלצון... נטה שמים לבהז, ודורך על במתיהם... עשה נדלות עד אין קדר, ונפלאות עד אין מספר". (ט ז-ט)

- ועוד מדברי איוב: "... תלה ארץ על בל מה, צדר מים בעבי ולא נבקע ענן תחמס... בחלו רגע חיים, ובתבונתו מתח רחבה... הן אלה קשות דרכיו, ומה שמא ذער נשבע בו, ורעם נבורותי מי יתבונן!!" (כז ז-ט)

מה אם כן התחדש לאיוב, בדרכיו של הקב"ה?

התשובה לכך נמצאת במילוטיו של איוב: "לשמע איזו שמעתיך, ועתה עיני ראתך!" עד עכשו רק שמעתי, חקרתי, ניסיתי להבין. הימי כמגש באפלה. מאמין ולא מאמין, יודע ולא יודע. אבל עבשו - עיני ראתך!!! ראייתי אותה בעיניהם שלי עיו בעיו ראייתי את האמת!

חויה זו, של התגלות ה' אלוי, שניתה בבת אחת את כל התפיסה שלו. פתאום הוא הרגיש את המציגות הרוחנית, את חייה של הנשמה והקשר שלה עם הבורא. חש תעונג עילאי שאין דומה לו. כמו מסך יורד לו מהעינים, וכל השאלות שלו נעלמות ומתברחות לגמרי. הוא מבין שככל חי הגוף הם כאין וכאפס ולכלום נחשים - מול חי הנפש. כמו אדם המתעורר מחלום, ומבין שככל החוויות שעברו עליו בחלום - אין בעלות ממשות, למול חווית החיים האמיתית. "על כן אמאס, ונחמותי על עפר ואפר!"

"על כן אמאס" - בעבר אהבת ההשגה אשר השגתי, במא שעיני ראתך, **אמאס בבל הקניינים הוגפים, כי מומתם כאין, מול יקר ההשגה היה!**

"ונחמתי" - עתה יש לי תנוממי רב על הצער שהייתי בו, לשbat בתוך עפר ואפר, כי הצער הזה היה סיבה להשיג האמת! (המשך דה)

הכל היה שווה: הכל היה כדי כל היסורים הקשים והמרים, המחלות והכאבים העצומים, אשר אף אחד מבין חברי לא הצליח לנחותם עליהם, וככה הרבה להתאינו ולהתמרמר עליהם, מבלי יכולת להבין כיצד עשה לו ה' כך - לפטע מתגמדים. היה

שווה לעבור אותם רק כדי לזכות רגע אחד להכיר את האמת בצורה כה ברורה, ולהוכיח את התענווג הגדול של הנשמה בהשיגה קרבת אלוקים.

במלבניים: על כן אמאס בחוי הנוף, ונחמתי על הנוף שהוא עפר ואפר. כי חוי הנוף והעלתתו – אין נחשב נגד הנעימות הזה היקר, שהוא חוי הנפש באלווקים, שהוא העידון האמתי אשר יזכה נשאות הצדיקים. ואין עתה שום שאלה וקושיא מ"צדיק ורע לו", כי טוב ודרעת הנוף והעפר – אין נחשב נגד רגע אחד של נעימות הנוף בעידון הרוחני. ומעתה סדו העננים ונראה אור בהיר, ונתגללה לי אוור הדעת.

בזה והנה באיוב אחר כל היסורים שסביר, שנתגלה אליו מלך מלכי המלכים הקב"ה, והרגיש המתיקות עריבות ויידיות אשר אין עודך אליו, היו עלו כל היסורים בפאס לועמת זה... ככה היה בישראל, אשר הרגישו נעם המתיקות של החניעות אור אלוקי, אור החוזר מן הנאולה, שהיה כל היסורים נחשים עצלים כלל, מלחמת שידעו כי היסורים הם הם המקربים לאור הנעה הזה. (המשך פשת בשלה)

קרבת אלוקים – לי טוב!

דבריו של איוב מלמדים אותנו הרבה ביחס ליסורים בעולם, ובתוכם אף ליסורי הגוף. נכו, בעניין הבשר שלנו, נראה לנו כי עולם ללא יסורים ולא צרות ומחלות הוא הוא העולם האידיאלי ביותר, כמו מצבו ה"אידיאלי" של איוב בתחילת הספר.

כמונו גם אנחנו, נבהלים משיבוש החיים התקינים, מצרות וממכאים. מונחים באפילה, מנסים להבין את דרכיו, משערם השערות וחושבים מחשבות. מבינים ולא מבינים, יודעים ולא יודעים, מאמינים ולא מאמינים, וחילתה עלולים להרגיש אף הרגשות של תלונות ומרמור כלפי הגוף.

אולס ברגע אחד של גילוי אלוקי, נוכח איוב להבין כמה כל התפיסה שלו מלכתחילה הייתה מצומצמת וקטינה. תפיסה הרואה את העולם הזה כהכל, בעוד שבעצם העולם הזה הינו רק תחנת ביןיהם, תחנת מעבר זמנית, שמטרתה להכשיר את הנשמה להידבק בחי העולמים, שזהו התענווג האמתי הגדול ביותר. ברגע שהוא תופס את התפיסה הזאת, חווה את החוויה הזאת – הוא מצהיר בחחטיות, שטוב היה לו לעבר את כל היסורים שסביר, כי הם אלה שהכשירו אותו לדבקות בה!

במבט רחב וכובל, שווה לאדם לעבור בעולם הזה **בל'יסורי איוב**, ה' יצילנו – כדי להכשיר יותר את נשמתו לדבק ביה' ולהיות חי נצח נעלים.

"יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חי העולם הזה!" (אבות ד יז) – כפשוטו ממש! ההנהה הקטנה ביותר בעולם הנצח, שווה את כל חי העולם הזה.

"**וְאַתֶּם הָדַבְקִים בָּה' אֱלֹקִיכֶם – חַיִם בְּלֹכֶם הַיּוֹם**" (דברים ד ז). מי שדבק בה', דבק בחיים. הוא מסוגל להרגיש פחות ופחות את צער העולם הזה, עמלו, טרדותיו, ייסוריו ומכאוביו. הכל מוגמד עצמו – מול קרבת האלוקים.

"... כי השלמות האמיתית הוא רק הדביקות בו יתברך, והוא מה שהיה דוד המלך אומר (מהלים עג כה) 'וְאַנִי קָרְבָת אֶלְקִים לֵי טוֹב' וואמר וס צז: 'עֲחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֶת ה', אַתָּה אֱבָקָשׁ, שְׁבָתִי בְּבֵית ה' בֶּל יְמִי חַי, לְחוֹזֶת בְּנֵעֶם ה' וְלִבְקָר בְּמִיכָּלוֹ'. כי רק זה הוא הטוב, וכל זולת זה [- כל דבר אחר], שיחשבוהו בני האדם לטוב, אינו אלא הבל ושווא נתעה". (מסילת ישרים פרק א)

אחרית איוב מה הייתה אחריותו של איוב?

- "זה" ברך את אחריות איוב מראשתו, וזה לו ארבעה עשר אלף צאן, וששת אלפיים גמלים, ואלף אלף בקר, ואלף אנטוניות. וזה לו שבעה בנים ושלוש בנות... וזה איוב אחרי זאת מאה וארבעים שנה, ויראה את בניו ואת בני בני ארבעה דורות. וימת איוב זקו ושבע ימים".

איוב זוכה לאחריות טוביה. לאחר שתיקנו, למד ולימד, עבר מה שעבר - כל הטובא אשר היה לו בעבר, חזרה אליו בכפלים. הוא מתברך בבנים ובבנות, בעשור ובכבוד, ואף זוכה לארכות ימים.

הקב"ה קורא לו בתואר של חיבה "עבדי איוב". עם זאת שהוא נכשל בלשונו בעט יסורי ולא דיבר נכון, בכל זאת קרא לו ה"עבדי", מפני שאמר את דבריו רק מתוך טרוף הדעת של יסורים קשים ונוראים, כפי שמעיד עליו ידיו אלהו (איוב כד לה): "איוב לא בדעת ידבר, ודבריו לא בהשקל". אמרו על כך חז"ל ופסכת בבא בתרא ט ע"ב "מכאן שאין אדם נתפס בשעת צערו".

ועם כל זה, "אמר רבי חנינא בר פפא: איוב - אילולי לא קרא תנור כשבאו עליו יסורים, כשם שאומרים עכשו בתפילה 'אלهي אברהם' 'אלהי יצחק' 'אלהי יעקב', כד היו אמרים 'אלהי איוב!', וליקוט שמעוני). ומכאן שאדם, אשר אף בעת יסורי מקבל עליו דין שמיים באהבה, עליה בכד במעלות רמות 매우.

אומר הרמב"ס בספרו מורה נזוכים: "...זו הייתה מטרת איוב בכללותו, לומר מותןasis היסוד הזה וההערה על למידות זו בדברים בדעה, כדי שלא תטע ותבקש בדמיונך - ידיינו כידעינו, או כוונתו והשghtתו - ככוונתנו והשghtתנו והנהגנתנו. וכאשר ידע האדם את זאת, יקלו בעיניו כל יסורים, ולא יוסיפו היסורים ספקות בה", והאם הוא יודע או לא יודע, או משגה או הזנחתו, אלא יוסיפו בו אהבה, כמו שאמר בסוף החזון זהה: "על כן אמאס ונחמתני על עפר ואפר", וכן אמרו ז"ל: "עושים מהאהבה ושמחים ביסורים".

גלגוליו של איוב

בספר "שער הגלגולים" מובה בשם רבנו האר"י ז"ל, שאיוב היה גלגול של תrhoה אביו של אברהם אבינו. תrhoה בסוף ימי חזר בתשובה, עזב את העבודה הזרה והתחל לubarוד את ה' [כפי שהבטיח ה' לאברהם אבינו בראשית טו טו]: "זאתה תבוז אל אבותיך בשלות". ואולם

עונונתי לא הtcpפו לו לגמרי, מכיוון שבמישך ימי חייו החטיא את הרבים מאד בעובדה זרה, והללו המשיכו להחזיק ברשותם ולא חזרו בתשובה. לכן בא לעולם שוב בגלגול של איוב כדי לתקן את חטאוי.

ואולם, כיון שאף איוב לא השלים את תיקונו לגמרי, כי התרעם על מידותיו של הקב"ה ולא קיבל את ייסוריו באהבה, لكن התגללה שוב נשמתו - בתנאי הקדוש נחום איש גמוץ, שהיה חולה ומיוסר מאד, ובכל זאת היה אומר תמיד "גס זו לטובה" וקיבול הכל באהבה, כפי שמסופר בגמרא (ענית כ"א):

מעשה בנחום איש גמוץ, שהיה סומא בשתי עינויו, נידם משתוי ידיו, קיטע משתוי רגליו וכל גופו היה מלא שחין. רגלי מיטתו היו מונחות ברוח ספלני מים, כדי שלא יעלו אליו נמלים דרך רגלי המיטה, שאם יעלו, אין יכול לסלוקן.

היה נחום איש גמוץ שוכב בבית רעוע הנוטה ליפול, ותלמידיו רצו לפניו ממש. התכוונו התלמידים לפנות תחילת המיטה שעלייה שכבה, ורק אחר כך לפנות את יתר החפצים בבית. אמר להם: "בני, פנו קודם את הכלים [חפצי הבית], ואחר כך פנו את מיטתי, כי מوطחה לכם שכלazon שאני בבית, אין הבית נופל". פנו את הכלים, ואחר כך פינו את מיטתו, והבית מיד נפל. אמרו לו תלמידיו: "רבנו, מאחר שצדיק גמור אתה, מפני מה עלתה לך כך?"

אמר להם: "בני, אני גרמתי לעצמי. פעם אחת הייתה לי מהלך בדרך לבית חמץ, והיה עמי משא שלושה חמורים: אחד של מאכל, אחד של משקה ואחד של מינין מגדים. בא עני אחד ועמד בדרך, אמר לי: 'רבי, פרנסני אמרתني לו: המtan עד שאפרק מן החמור. לא הספקתי לפפרק מן החמור עד שיצאה נשמטה. הלכתי ונפלתי על פניו. אמרתני: עני שלא חסו על ענייך - יסתמו. ידי שלא חסו על יدى - יתנדמו. רגלי שלא חסו על רגליך - יתקטעו, ולא נתקררה דעתך עד שאמרתך: כל גופי יהיה מלא שחין'."

אמרו לו: "אווי לנו שראינוך בכך". אמר להם: "אווי לי אם לא ראייתוני בכך". [רמזו להם בזאת, שאם לא היה מקבל על עצמו את היסורים ועומד בהם, לא היה זוכה להשלים את תיקונו נשמתו].

"אמר רבי יהושע בן לוי, כל השמח ביסורין שבאים עליו, מביא ישועה לעילם".

(ענית ח ע"א)

אכן, גם איוב וגם נחום איש גמוץ מלמדים אותנו, כי ליסורים הפוקדים את האדם ישנה תועלת רבה לטובת האדם, הידועה לה' לבדו, בבחינת מה שאמר שלמה המלך בחכמו (משל כי): **"נאמנים פצעי אהוב"**: כשה敖וב פוצע, ניתן לדעת נאמנה שהוא עושה זאת לטובה ולתועלת!

בעמודים הבאים נרחיב עוד על היסורים ומטרתם. האם אדם צריך לרצות שהיה לו יסורים? האם נכון להתפלל להסרתיהם? האם מותר לлечת לרופאים? האם אין זה מהוונה כנסיון "לעקו" את רצון ה' וعود.

๙ טובת היסורים ♡

עין במר בוכה, ולב שמח!

אומר בורא עולם לעם ישראל (דברים ח ח):

"זידעת עם לבך, כי באשר ייסר איש את בנו – ה' אלקייך מישרך!"

הקב"ה מבקש ואומר לנו: אני רצח שתדעו ותפנימו הטוב ברגשותיכם [זידעת עם לבך"], כי כל מכאוב וצער אני מביא עליכם, הינס "כאשר ייסר איש את בנו", אך ורק מתוך רחמים וחמלה, ומתוך מטרה להיטיב לכם!

האם אבא טוב מכאב לילדיו סתם כך? בודאי שלא. מודיע בכל זאת הוא יכול להכאי? יכולות להיות לכך כל מיני סיבות. למשל:

- יתכן שהוא מכאה את בנו כדי לחנכו. על ידי המכאה שהוא נותן לו בעת, הבן יהיה מחונך יותר, יפסיק להתחזק, ילמד טוב יותר, וכדומה. הרוי אמר החכם מכל אדם: "חוֹשֵׁךׁ שְׂבָטוּ שׂוֹנְאָבָנוּ", אבל שאינו יודע להעמיד את בנו במקומות, ובמידת הצורך אף להענישו, הריחו כאילו שונא את בנו.

- יתכן שהוא מכאב לבנו לצורך רפואי. אולי הבן חולה, ויש צורך לתת לו אויזו זריקה או טיפול רפואי. רק כך יוכל להבריא ולשוב לאיתנו.

- יתכן שהוא גורם לו צער מסוימים – כדי לגדל ולקדם אותו. למשל, מטיל עליו עומס לימודי קשה כדי שירכוש מקצוע, או מצוווה עליו להרים משקלות כבדים כדי לחזק את שריריו.

כך או כך – ברור הדבר, שהאב בודאי רוצה בטובה בנו. لكن הבן מבחןתו, כאשר הוא מקבל מכאה או כאב או عمل מסוימים מאביו הטוב והאהוב, גם אם יבכה ויצטעה, הרוי שבתווך תוכו הוא בוטח באביו וודע שהוא לטובה.

כך צריכה להיות תחשותנו כלפי כל צער וככאב הבאים מבורא עולם. "עין במר בוכה, ולב שמח!" אומנם קשה וכואב, אך הלב שמח. הלב בתוך תוכו יודע שהוא שזה לטובה, שזה בהשגחתו ובחמלתו של ה' יתרך.

הCapsulot

אומר דוד המלך (תהלים לב י): "רבים מכאוביים לרשות, והבוצת בה' – חסיד יסובבנו". שואל על כך החפש חיים: וכי לצדיקים אין מכאוביים?! האם באמת רק לרשעים ישנים מכאוביים, ואילו הצדיקים הכל הולך למשירין!!

אלא, משל מה הדבר דומה: שני אנשים נטו תרופה מריה לצורך רפואיים. האחד – חש במלוא מרירותה של התרופה, והדבר גרם לו לסלבל וצער. ואילו השני – לא חש כלל את מרירות התרופה, ומדוע? משום שהוא הייתה עטופה בקסולות!

כך, "רבים מכאוביים לרשות", כשבאיהם המכאוביים על הרשות, הוא חש במלוא עוצמתם

וכאינם, כואב לו מאוד מאד, והוא צועק ומתפתל. אבל "הבטוח בה" - חסד יסובבנו", מי שבטוח בה, היסורים שלו עטופים ומסובבים בקפסולה של "חסד", הוא יודע שהוא מאותה ה' לטובה, לכן קל לו "לבלו" אותן מגלי לחוש מרירות כה הרבה!

ה' בוחר ל' את הטוב ביותר:

"וְמִתְעוּלַת הַבְּטָחוֹן בָּה' ... מִיעוּdot צָעֵר נְפּוּשׁוֹ. וְאֵם תַּתְעַכֵּב אֶצְלָוּ פְּרָקְמְטוֹיאָ [סְחֻרָה], אוֹ אֵם לֹא יוּכֵל לְגִבּוֹת חֻבוֹן, אוֹ אֵם יִפְעַלְהוּ חֻולִי בְּגֻפּוֹן ... הָוָא יָדָע, כִּי הַבָּרוֹא יִתְבְּרַךְ מִתְקָנוֹ עֲנֵינוּנוּ יוֹתֵר מִמְנוּנוּ, וּבֹחר ל' טֹב יוֹתֵר מִמָּה שָׁהָא בֹּחר לְעַצְמוֹ, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹבָ: 'אַד לְאֱלֹהִים דָּזְמִינְפְּשִׁי, כִּי מִמְּנָנוּ תִּקְרֹתִי'"! (חובת הלבבות פתיחה לשער ד - שער הבטחון)

נוזה התלאות

שואלת הגמורה (עליכן טז ע"ב): מה נקרא יסורים? אלו בעיות וצרות המתעוררות לנו בחים הימים בוגדר "יסורים"? ומשיבה: מי שרגרו לנו בגדי לבוש, ולאחר האריגה מדד את הבגד וראה שאינו מתישב עליו טוב, יש לו צער בזה, זה נקרא יסורים!

אולס ממשיכה הגמורה ואומרת: וכי צריך צער כל כך גדול בשבייל להיקרא בוגדר "יסורים"?! לא. אלא אף אם התכוונו למזווג לו כוס יין במים חמימים, וטעו ומזווג לו את הכלוס במים קרמים - זה בכלל יסורים! ויתר מכך: אפילו נהפק לו חלוקו, ועתה צריך לפשוט אותו וללבשו שנית - הרי הוא בכלל יסורים! ועוד יותר מכך: אפילו תחב את ידו לכיס כדי להוציאו שלוש מטבעות, ועלו לו שתיים, ועתה הוא צריך להכניס את ידו לכיס בשנית, גם זה נקרא יסורים!

בעניינו נראים מקרים אלו, כסתם דבר שבשגרה. אנו רגילים לכך שלא הכל הולך לנו לגמריו "חלק", יש עיכובים ותקלות, ואני נו מתפנים להקדיש זמו ומחשבה לעיכובים כה קטנים שכבר הורגלו אליהם וליחס להם משמעויות כלשהן. אבל חז"ל דוקא אומרם, שם העיכובים הקטנטנים הללו הם בוגדר יסורים!

האם חז"ל מתחווים שנאמעץ לעצמנו מבט כה פסימי, עד שנראה כל קושי קטן - כייסורים!!

בודאי שלא. דוקא מבט זה נותן שמחת חיים והתמודדות נcona עם קשיי החיים, כפי שכבר נראה.

למעשה האדם נברא כדי להתענג. הקב"ה ברא את האדם אך ורק במטרה להיטיב לו ולענוגו ואמס כו, אין זה מצב טבעי שהיה לו שום צער, ولو הקל ביותר. לבארה כל חייו של האדם היו צריכים לזרום לו על מי מנוחות, באופן חלק למורי למורי, בליך צער קל שבקלים.

אלא, שכי שכותב ה"מיסילת ישרים", מקום התענוג האמתי שיתענג בו האדם, הוא העולט הבא. שם הוא מקום העיגול הגדול אשר לשמו נברא. אולס כדי להגיע לכך הקב"ה מטעמיו הcumosים יצר כך, שהאדם חייב קודם כל לעבור בעולם הזה, ובכך אם יבחר ללכת בדרך טובה, יוכל את נשמו לקראת חיי העולם הבא.

אם כן, העולם הזה הוא "מחנה אימונים" זמני עבור הנשמה. ובמחנה אימונים, **הקשאים הם בכוננה תחיליה!**

נתאר לעצמוני חיל טירון חדש המגיע למבחן האימונים. לאחר כמה ימי אימונים מפרכים, הוא פונה להתלונן באזני חברו הותיק: "ミילא, אני מבין עלי לההתאמנו לרווח שבועות עם תרמילי כבד על הגב, אני מבין גם שעלי לטפס על צוק תלול ועוד כל מני אימונים כאלה. כל זה קשה, אך אני עוד מבין. אבל, למה המזרנים פה כל כך קשים ולא נוחים? מדוע האוכל איינו חס? מדוע אין מתקן של מים קרירים? למה אין מזון בחדר, או לכל הפחותஇזיה מאורור? מדוע הברזים, הדלתות והארונות לאו כל כך חרוקים ומעצבניים?! אי אפשר שקצת ישפצו כאן?". עונה לו חברו הותיק: "תשמע, חביבי. כל התנאים כאן הם חלק מהאימונים. זה חלק מהתוכנית. התנאים הקשים גם הם נעודו לעשوتנו כשירים למצבים מלחמה. לצבא יש די והותר כסף כדי לשפץ כאן הכל, אבל לא זה העניין, אלא כל הריחסות והציוויליזציה בדיק למטה המשטרה. השקעה כאן מחשבה הרבה בכל פרט, כדי שניצא מכאן חילילים מוחשיים וכשירים כראוי".

כך, אומרים חז"ל, אין צער שמניע לאדם סתום כך. כל צער ולו הקטו ביוטר שמניע לאדם, הינו חלק מהתוכנית האלוקית שבאה לעצב ולהקשר את נשמו. "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכוירים עליו מלמעלה", ככלומר אפילו מכאוב קטו מאוז, כמו "נקיפת אצבע", חתך קטן באצבע, מוכraz משימות ומגיע לאדם מתוך השגה פרטיטית. ואיפילו עיכוב קטנו בפעולות הפשיות כמו הוצאה מטבח מהכיס! אל לנו לראות בזו סתם תקלת מקרית של דרך העולם. הקב"ה בקהלות הרבה יכולה היה "לשפץ" את חיינו ולעשותם קלים ונוחים ללא כל חריקה, ולו הקללה ביוטר. ואם כן כל עיכוב וכל מכאוב - מגיעים בכוננה תחילה, במחשבה מתוכנת מעת הבורא!

[יתכן שהעיכובים הקטנים הכה יומיומיים ושגרתיים הללו, הינם זוכרת קבועה ותמידית בעברוני, כמו הכל לא בשליטה, כמו העולם הזה אין ראוי לבטו עליו. אילו הפעולות שלנו היו זורות חלקה, הייתה לנו תחושה של שליטה וכח, של עצמאות, של "בשירות לב אלך". ה"יסורים" הקטנים והתלמידים הללו, מסיעים לנו לזכור את ארויות העולם, את קטנותנו מול הבורא, ואת המטרה האמיתית והחשובה לשמה נבראנן].

כשהאדם יזכיר שהעולם הזה הוא "נווה התלאות" וככלו "ספר הישר" להלן, הוא מקום אימונים זמני שבא להקשר את הנשמה לחיה הנצח, ויש תכילת והשגהה על כל צער ומcause ולו הקטנים ביוטר, אזי בודאי שייהיה לו חוסן פנימי לקבל אהבה את אתגרי החיים.

"זה מעשה הצדיק, כי חשוב ויידע כי העולם נווה התלאות, ועל כן עניין ולבי בהם בכל רגע, ועל כן לא יחרידתו ולא יטרידתו כשיבואו, אך יחרידו למי שהוא בטוח בעולם ויאמר כי לא תבוא עליו צרה וכי שלוחתו תעמוד לו, ועל כן כשיבואו עליו היפך מאשד חשב יחדר ותאבד דעתנו ואמוננו ועבודתו. וצריך למשכיל לשם נפשו תמיד ואל יבטח בטובת העולם רגע, רק ידע כי התלאות מזמנות לבוא, וזה יצלח ותתקיים עבودתנו". (ספר הישר שער שני)

משל מה הדבר דומה: לעשיר העובד בבית המלאה שלו בגדיים מוליכלים, וכאשר ישאלוהו: "כיצד זה מתאים לעשיר כmorיך ללבוש בגדים כל כך מוליכלים?", ישיב בודאי: "הרי כאן מקום עובdotyi,פה אני מרוויה, ורק כך אני יכול להרוויה. אם תרצו לראות את בגדי היפם, בואו לביתי אחרי שעות העבודה ואז תראוני הדור בגדי הנאים". העולם הזה הוא עברונו בית מלאכה: כל הצרות, הצער ועוגמת הנפש הם בגדי העבודה שלנו, בעורתם אנו מגיעים לתכליתנו - העולם הבא. רק שם נוכל להבין ולראות את מידת טובו המשלמת של הבורא לפניינו.

icket באהבה כל מה שיגוזר לו הבורא ברוך הוא, ולא יבטח באדם. ואם הוא עומד בעוני ובודחך, או שהוא חולה ומיסור בייסוריין, יחשוב אשר הבורא לטובתו גור עליו כל זה לקבל אהבה. וזה יסוד גדול ועמוד חזק לתורה ולמצוות, לקבל אהבה כל דבר, ולהנהי עצמו בזאת, ולומר על כל פגניו "גם זו לטובה". ומתכווןכו בלבו, ושם במשפט הבורא יתברך". (אורחות צדיקים שער השנהה)

סיכום

הכל טוב!

מעשה היהודי שבא אל המגיד מזריטש, ושאל אותו: "רבי, כיצד ניתן לביך על הרעה, בשם מה, כשם שמברכים על הטובה?", אמר לו המגיד: "אני לא ענה לך. סע לעיריה שנקראת אניפולי, שם תמצא יהודי בשם רבי זושא, תשאל אותו, וממנו תקבל תשובה על שאלתך".

הגע היהודי לאניפולי, חיפש וחיפש ולבסוף מצא את רבי זושא בביתו הדל והדולף, בית עروب, ריקון ומט ליפול. הוא פונה אליו ואומר לו, כי המגיד מזריטש שלח אותו לשאולו: "כיצד מברכים על הרעה כשם שמברכים על הטובה?",olkabel ממנו את התשובה. השיב לו רבי זושא: "אתה בטוח שהוא שלח אליי יש איזה זושא אחר באניפולי? אני חושב שהוא שלח אונך אליו... אני אני יכול לענות לך תשובה... אני חושב שזו טעות, אני לא הכתובת".

שאל אותו היהודי: "מדוע איןך יכול לענות?", ענה לו רבי זושא: "אגיד לך את האמת: איך אני יכול להסביר לך?! מעולם לא היה לי רע בחיים, מעולם!"...

רבי זושא, שאף פעם לא היה לו רע בחיים, בירך על הרעה בשמה כשם שמברכים על הטובה, כי לא היה לו רע. בכל מצב הוא אמר והרגיש ש"ג זו לטובה". וכשהודי אומר "גם זו לטובה", אז הכל טוב.

* * *

בדברי חז"ל אנו מוצאים כי תחכינה סיבות שונות וסוגי תועלות שונים ליסורים שה מביא על האדם, וכולם, כאמור, "כאשר ייסר איש את בנו", כולם לתועלתו ולטובתו של האדם. נביא כאן חלק מסווגי התועלות.

❖ יסורים של נסיוון ❖

❖ "זאגני יסורתין, חזקתי זרועתם, ואלי דחשבו רע" ❖

(הושע ז טו)

פעמים רבות היסורים היא לנסوت את האדם, הייך קיבל אותם, והייך יחזק את אמוןתו בבורא עולם. היסורים הללו באים לחזק את "השריריים הרוחניים" שלו, כפי הפסוק לעיל: "זאגני יסורתין, חזקתי זרועתם!" הם כמו משקלות כבדים, שהאדם הנושא אותם מחזק בזאת שריםיו. וככל שיידע האדם את התועלות הרוחניות העצומות שנגרמת לו על ידי יסורים אלו, ישמה בהם ויקבלם באהבה.

בשלחן ערוך (אורח חיים סימן רבכ סעיף ט נפסק): "חייב אדם לביך על הרעה בדעת שלימה

ובנפש חפץ, כדרך שمبرך בשמחה על הטובה. **כי הרעה לעובדי ה' – היא שמחות וטובותם, כיון שמקבל באהבה מה שגורע עליו ה'.** נמצא שבקבלה רעה זו הוא עובד את ה', שהוא שמחה לו". ככלומר האדם צריך לדאות את היסורים כחלק מעבודת ה' שלו, כחלק מההתעלות הרוחניות שלו, וממילא יוכל לקבלם בשמחה.

הגישה לכל דבר שנשלח ממשמים צריכה להיות כך: **כל שקשה יותר לקבלו, יש יותר עבודה ה' בקבלתו. וככל שיש יותר עבודה ה', מן הרואו שיהיה האדם בשמחה ויקבל את הדברים באהבה:** למרות שאין זה קל לישם קו חשיבה זהה, מכל מקום הדבר נפסק להלכה בשולחו ערוץ, ועל כל יהודי לחזק את מחשבתו בכיוון זה.

כותב הרב עזריאל טאובר צ"ל: "בדרכ כל אסור לאדם לבקש شيء או עליו יסורים, וכן אסור לו לחפש דרכים להגדלת יסורי, אולם כאשר באים יסורים על האדם עליו לדעת כי יש כאן יותר מאשר הזדמנויות להתגבר על הקשיים. זהה הזדמנויות להגיע לגביהם ולפסגת ההישגים.... **כל מכ�וב הנגרם לנו בגלל מצב קשה אשר גזר עליינו מלמעלה – מגיע אלינו עם יכולת הבחירה להפוך את הסבל להתעלות רוחניות!**

כותב חותת הלבבות בשער חשבון הנפש: "עליך אפוא, אחוי, להתבונן בהבדל שבין הסבל שהאדם מקבל באהבה, לבין הסבל שהוא מתקוף הכרח ורוגע, ולהסתכל על ההפרש שבין התוצאות של שני מיני הסבל הללו... נמצא שאם אתה מתבונן בלבד היטב כי כל סבל שהוא מביא לך רק לטובתך **יביא לך סבלך תוצאות טובות ושבך עליו מובטח לך:** שכן, אחוי, אל תתעלם מלחשוב תמיד על הדבר הזה, ואז תתחזק הכרתך לקבל את סבלך באהבה לשם שמיים, ותהיה לך הקלה כשיעיקו על לך צער הרעה ומרירות הסבל, ותראה בזו שהנץ מקבל את גזרת האלוקים ברצונו טוב, ושנהך מתנהם בה' ובוטה עליו, שכל מה שהוא עושה אתה רק לטובתך, כמו שנאמר: 'חזקוי ויאמץ לבבכם כל המி�וחלים לה'"

❖ יסורים של תוכחה ❖

๔๒

"מוסר ה', בני, אל תמסס, ולא פקץ בתוכחתו.

כפי אתה אשר יאחַב ה' יוכְתֵת, וככאָב אתה בְּנוּ ירְצֵחָה.

(משלי ג' א'-ב')

๔๓

פעמים שהקב"ה, על ידי היסורים, מאותת ומעורר את האדם לשישוב בתשובה וייטיב את מעשיו.طبع האדם שכារך טוב מקיים אותו, הוא שוקע בעצמו ובחצחותיו, ואינו חשוב על מהות החיים, על תכליתו ועל עבודת ה'. כמו שאומר הפסוק: "וישמו ישרון - ויבעת". ה' נוטן לאדם יסורים כדי שיצא מהבואה, ויחשוב יותר ברצינות על החיים ומטרתם. יבקש יותר את ה', יתפלל אליו, יפנה אליו, ירגיש תלותיו בו, יתעורר לשפר את מעשיו וכדומה. כפי שאומר המדרש (דברים רבה ר"פ עקב ג'ב): **אני מביא יסורים לעיליכם, כדי שתכינו את לבבכם אצלי!**

ובפרט נכנו הדבר לגבי יסורי הגוף, ה' יצילנו, שאז האדם חש במוחש את אפסיותו ודלותו. **חולה - מלשון חיל ורעדה.** הוא במצב של אימה וכניעה, וליבו מסוגל יותר להיכנע לבורא.

כתב השל"ה הקדוש (מאמר חמישי אות קעג בשם דרישות הר"ן דרש עשרי): "כשאדם הוא בימי שלווה, אינו מכיר ובודח הדברים על אמינותו, מפני הדמיון הנטווע באדם, שהוא טרודו ומראה לו תמיד העולם הזה ותאותיו. אבל כאשר צר לו, אינו יכול לפתחתו על דרך זה, ולפיכך הוא מכיר את האמת על בוריה ומבקש את ה' לא להמלט מוחצחה בלבד, אלא בכל לבבו ובכל נפשו. שהשכל נוטה למה שבטענו לנחות שאין לו מונע".

הילכה על גשר רעוע

משל לאדם שהיה דר בדירה נאה שכנה בקצת העיר. היה לו כל טוב, פרנסה בשפע, זוכה אף לאשה טובה וילדים מוצלחים. אך דבר אחד הטריד אותו ולא נתן לו מנוחה, והוא: המעבר לbijtu. כדי להיעס לבתו, ציריך היה לחצות גשר. היה זה גשר רעוע מאוד, שלא ניתן היה לתקנו, והיתה סכנה של ממש לעובר בו. באחד הימים, נשא האיש את הגשר, היה מג האיר סוער במזוחה, והסכנה הייתה כפל כפלים. נשא האיש את עינויו למרומים: "רבונו של עולם, יודע אני כי חמי תלויים בידך, ואתה הוא משיב הרוח ומוריד הגשם, أنا, רוצה אני להגיע לביתי בשלום, מטופל אני באשה וילדים המומתניים לשובי בכליון עינים, עשה למען שמק הגדול, ותן לי לעבור את הגשר בשלום!". בנוסף לכך, אף הרהר תשובה בלבו, והחליט לקבל על עצמו כי מהוים יקפיד לבוא לבית הכנסת, להתפלל במנין ולהשתתף בשיעורי תורה, כמו כן יפסיק לדבר לשון הרע, ואף יבקש סליחה מפלוני על שצעריו. וכך, מתוך תשובה ותפילה, בחיל וברעה, התחליל לעשותות דרכו על הגשר. פסע פסיעה, ועוד פסיעה, בהזירות רבה, אווח בכל כוחו במעקה, וכך צעד אחר צעד, עד שהגיע לחצי הגשר. המתה התחליל להתרופף - הנה הנה הוא כבר עבר חצי מהדרך והכל בסדר, תודה לאל. הוא התחליל להרהר: אין זה כה נורא כפי שחשבתי. אמונם הגשר רעוע, אך כה רבים עשו את דרכו עלייו והגיעו בשלום, ואף אני עוד מעט כבר מגיע. אוי, מה רב הקבלות שקיבלת עלי עצמי. הגזמתי. הלא קשה עלי להגיע כל יום לבית הכנסת, לא הייתי צריך לקבל עלי קבלת כה קשה. ולשון הרע - וכי אוכל להימנע ממנה למגרמי! וכי הוא הולך ופוגע, בצדדים קלים ובטוחים יותר... אך בטרם עבר לשושה רבעים מן הגשר, החל שוב הקב"ה להשיב רוחות חזקות ולהוריד גשמי, אשר גרמו לגשר להתנווע מצד אל צד. הנגענים הלו וגברו, ואיממו להפלו בכל רגע. מבועת ונחרד עזק אל ה': אני ה' הושעה נא! הצלינו! רבונו של עולם, אני מוכן לקבל עלי הכל! גם אם יהיה קשה לי לקיים, אשתדל בכך בכוח!! אני ה', אני, השב אותי לביתי לחיים טובים ולשלום!!!...

מה נכוון הוא המשל, ומה משקף הוא את הליכתו של האדם על גשר החיים! כשהחכל סביבו רגוע, כשהחכל הולך למשירין ודופק טוב, עלול הוא בנסיבות לשקו עבצמו ובחצחותיו, מבלתי לחוש צורך מיוחד לבקש את ה', להתבונן על דרכיו ולהיטיב את מעשייו. אך כשותחnil הגשר להתנווע... הפרנסה להוחצת, מצות בעיות, מישחו חלילה לא מרגיש טוב... אז הוא מתנער, תופס חזק במעקה וזעיק אל ה'.

אומר הרב לוגסי שליט": כאשר האדם סובל מצרות, דע כי החלק הסובל ומתויסר הוא החלק החומרី שבך, אולם החלק הרוחני, הנשמה, אינה בעצר כלל, ואדרבה היא בשמחה כי באה בכך על שלמותה. והוא הנאמר בזוהר הקדושים:

בתבירו דגופה - שלימו דנסמותא.
בשלימו דגופה - תבירו דנסמותא.

בשבירת הגוף, הנשמה נשלמת, ובשלמות הגוף, דהיינו כשייש לגוף כל צרכו, הנשמה בשבירה, כי אז רוחקה היא מלהתקרב לאלוקיה.

נשمت האדם היא "בת מלך" – מלכו של עולם, חוצבה מתחת כסא הכבוד. ניתנה בת מלך זו בתוך "մבצר הגוף", החוסם בפניה מל槐יר ולדעת את אדוניה. הגוף דורש את עיניו, ובכך החומר בו טמונה הנשמה מתעבה ומתגשם, והנשמה במצוחה בתוך גוף זה; ובקן מיטיב הקב"ה עם האדם בכך שהוא לו את "חומרת הגוף" ביסורים למיניהם, ובכך נסדים לפחות סדרים ופרצויות בחומר גופו, בראשתו כי העולם החומרי בוגד בו, ומשם הנשמה מציצה להכير ולדעת את בוראה, והיא ששה ושמחה לשוב ולהזות בנוועם ה'.

חביבים יסורים

מסופר בגמרא (סנהדרין קא ע"א): כשהלה רב אליעזר, נכנסו ארבעה זקנים לבקרו: רב טרפון, רב יהושע, רב אלעזר ורבי עקיבא. כל אחד מהם בתורה אמר דברי שבח על רב אליעזר. לבסוף ענה רבי עקיבא ואמר: "חביבים יסורים!" כמשמעותו אמר רבי אליעזר, בקש שישמכו אותו ויסיעו לו לשבת, כי ברצונו להකשב היטוב לדברי רב עקיבא תלמידו. שאלו רב אליעזר: "עקיבא, זו מניין לך?", השיב לו: למדנו זאת ממנשה המלך.

מה קרה עם מנשה המלך? מנשה היה בנו של חזקיה המלך. חזקיה היה אחד המלכים הצדיקים ביותר שהיה לעם ישראל, והוא הדריך והנaging את העם כולה בדרך התורה והמצוות באופן חזק במיוחד. כמוון שגמ את בנו ניסה בכל כוחו להדריך בדרך ה', אבל הבן מנשה סטה מדרך ה', ולאחר שעלה להיות מלך, חטא וחטיא את עם ישראל בצורה מחפירה וקשה בעבירות החמורות ביותר בתורה.

"וזכר ה' אל מנשה ולא עמו ולא הקשיבו. ויבא ה' עלייהם את שרוי הצבא אשר למלך אשורה, וילכדו את מנשה בחוקים ויאסרו בו נחשותים וויליכחו בבליה. וכחצר לו – חלה את פני ה' אלקי, ונכנע מאד מלפני אלקי אבותינו. ויתפלל אליו ויגער לו ווישמע תקעתי, ווישיבחו ירושלים למלכותו, וידעו מנשה כי ה' הוא האלקים" (דברי הימים ב פרק ל).

הקב"ה שלח למנשה את מלך אשורה, אשר הגלה אותו וייסר אותו ביסורים קשים מאוד. דוקא יסורי הגוף הקשים הם שגרמו להתעוררות מחשבותיו ופנימיותו אל ה' אלקי אבותינו, עד שנכנע לפני והכיר כי ה' הוא האלקים.

פינה רבי עקיבא לרבי אליעזר ואמר לו: "מכל טורה שטרח בו אביו, ומכל עמל שעמל בו, לא העלה לモות – אלא יסורים!...הא למדת שחביבים יסורים!"

๙๖

למה נמטלו ישראל ליזען?

לומר לך, מה זה אען מוציא שמען אלא על ידי כתעתה,
את ישראל אין חורדים למוטב אלא על ידי יסורים.

(סנהדרין ג' ע"ט)

๙๗

מעשה באדם, שנגע ברכבו וראה שנורית אזהרה אדומה דולקת בלוח השעוניים. הדבר הופיע לו, ולכן פנה לחשמלאי רכב ובקש ממנו שיכבה את הנורית האדומה. החשמלאי פתח את לוח השעוניים וניתק את הנורה מהחשמל. הנורג שמה ש"יצא בזיל", אולם לאחר כמה שניות של נסיעה, הרכב לפטע הפסיק לעובד...

לפעמים אנו מקבלים רמזים ואיתותים מן השמיים, צרות או יסורים, ועלינו להבין את הרמז ולעשות מיד את הדבר הנכון והרצוי ולא לחפש "קיצורי דרך". עליינו לעשות רצון ה' יתברך, לפשוף במעשינו ולשוב בתשובה.

אומר הגאון רבי אברהם גורדז'ינסקי זצ"ל: "МОבון הדבר כי אם יבין האדם את מטרתם של היסורים ויחפש דרכיו ויעשה תשובה, אז אין ערך לסליחתו, וביסורים הבו קלילים יכול להירפא מהחטאים היוטר גدولים". (תורת אברהם דף כ)

כלומר אם אדם מתוך ייסוריו אכן מtabונן על מעשיו ומתאמץ לתקנס ולהזoor בתשובה, יוכל מאד שבקח הוא יחשוך מעצמו יסורים נוספים, כי ביסורים שכבר סבל הושגה המטרה, שב בתשובה.

כותב בספר "טהרת הקודש" (עמ'יו שטוי): כאשרם בצע גдол או יסורים חיללה, אז על ידי הצער והיסורים, קרובים דיבורייו לפני ה', ואז טוב שעוסוק בתשובה, כי זה יועיל להמתוקת הדינים יותר מכל לימודים ומכל התפילות, כי העיקר אצל הקב"ה - לב נשבר ונדכה, שעל ידי זה מתבטלים כל הגזרות... וישפוך לבבו לפני ה', כבן המתגעגע ושופך שיחו לפני אמו. וזה היא הדרך להביא את האדם בזו השעה לדמעות רבות, מפני שמקור הדמעות נסתם מחזוק הלב או מטמטום הלב, מה שאינו כן כשהוא בצע או על ידי מרירות הלב הגשמי, נבע הרע ונשבר הלב וקורוב הוא לדמעות, אז יש עת רצון גдол לעסוק בתשובה בזו השעה. ודע ותתבונן,achi, בכל אלו הדיבורים, כי יהיה בהם טובה לנפשך.

היה בסכנה וניצל

אדם שהיה בסכנה - ובחסדי ה' ניצל ולא פגע, יש לו להתבונן: לשם הכניס את אותו ה' לסכנה זו? הלווא אם היה בחפכו להצילני, היה מראש יכול לחסוך ממני את הסכנה?

אומר הרב דסלר (מכتب מאליהו ח"ג עמ' 236): אדם שהיה נתון בסכנה, הדבר מראה שהיה עליו קטרוג, ואמנם ניצל הוא מן הסכנה, כיון שהיה לו מלאך מלאץ טוב אשר לימד עליו "זכות", אך בכל זאת הראו לו משימות שישיך הוא לכך, ועליו לקבל זאת כ"התראה". לעוררו לשוב בתשובה, ולהרבבות לעצמו זכויות ומיליצי יושר.

זהה הטבה גדולה לאדם, שיש לו הזדמנויות להתעורר לתשובה מבלי שבאו עליו יסורים, ותשובה כזו היא מעולה ומשמעות, כי הרי הוא איינו "נדחק לפניה" שהוכרח לשוב בתשובה מלחמת יסורי, אלא עושה זאת מתוך בחירה ורצון טוב. ועוד, כשהאדם ביסורים, לעיתים קשה לו לשוב, אחר שאינו מוכן לשוב אלא ראש ומעיניין ביסורי. ואילו כאן, ליבו פניו יותר לשוב. (ה' באמונה חלק ד שאלה כו)

❖ יסורים של תיקון וכפרה ❖

יסורים רבים הבאים על האדם הינם לכפרת עוננותיו ולתיקונו נשמותו. הפסוק אומר: "כִּי אָדָם, אֵין צְדִיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טֹוב וְלֹא יִחְטֹא" (קהלת ז, ט), ופעמים שהקב"ה מביא על האדם יסורים בעולמו הזה כדי למנוע ממנו צער ויסורים בעולמו הבא. זהו חסד עצום שעושה עימיו בורא עולם, כי הקב"ה, במבטו הנצחי והאינטימי, יודע כי טוב יותר לאדם לשבול בעולמו הזה, ואפילו לשבול מארוד, מאשר לשבול סבל או להפסיק שבר כלשהו בעולמו הבא, הנצחי. כפי שכותב הרמב"ן (בהקדומו לספר איוב): "וַהֲנֵה אָם יִאַבְדֵּן כָּל שָׁבָתָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה אֶת כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָהִיתָה בְּעוֹלָם, וַיְהִי נִידּוֹן בִּיסְטוּרֵיו שֶׁל אִיּוֹב כָּל יָמָיו - טֹוב לוּ מִשְׁיעָנֵשׁ בְּנֶפֶשׁוֹ לְהִיּוֹת נְדוּן בְּעוֹלָם הַנְּשָׂמוֹת בִּיסְטוּרֵי גִּיהְנוּם, אוֹ שִׁירְעַחַתְּאָוֹן מִנְפְּשָׁוֹ מַעֲלָתָה בְּעוֹלָם הַנְּשָׂמוֹת וְדַבּוֹקָה בְּזַיוּ הַעַלְיוֹן...".

נתאר לעצמנו, שקיים שיטות רפואיים באמצעות חלומות. נניח שמדוברים את האדם, ומשפיעים עליו שיחלים מסוימים, והדבר ישפיע על נפשו וירפאהו. והנה מנייע אדם עם קשיים נפשיים מסוימים, והטפל מרדים אותו וננתן לו לחלום חלומות קשים ומזעזעים, מתוך ידיעה שהחולומות אלו ירפאוהו, והוא יկום לאחר מכן בריאתו בנסיבות, וניכר עליו שככלו מבועת מן החולומות, עלול הוא לכעוס על המטפל שהביאו לכך. אך לו ידע את התוצאות הרבות שתצא לו לאחר מכן, לכל ימי חייו, ודאי יראהו כאיש חסד ומיטיב.

אנו בראיותינו המצומצמת רואים כרגע רק את ה"חלום", את העולם הזה, הנמשל בחולום פורה למול עולם הנצחה. אך הקב"ה שראה לפניו את הנצחה, ואת טובתו הנצחית של האדם, יודע להכתיב לו בדיק מה "חלום" ומה לחות בזה העולם, כדי לחיות חיים טובים יותר בעולם הנצחה.

כותב הרמח"ל בספרו "דעת תבונות" (עמ' מו), כי לעתיד לבוא יראה לנו הקב"ה איך באמות כל דבר ודבר שהגינו עליינו, היה בדיק לטובתנו. "שאינו לך מעשה, קטן או גדול, שאין תוכיות כוונתו לתקן השלם... כי יודיע דרכיו הקב"ה לעתיד לבוא לעיני כל ישראל, איך אפילו התוכחות וההיסטוריה לא היו אלא הזמנות לטובה, והכנה ממש לברכה, כי הקב"ה אין רוצה אלא בתיקון בריאותו, ואין דוחה החוטאים בידיהם, אלא אדרבה, מצרפים בכור להתקן ולצאת מנוקים מכל סיג".

רבנו יונה כותב (משל' נ): "זה דבר מופלא במועלות הבתחוון, כי אם יראה בעל הצדקות והמצוות שאינו מצליח בעושר, או שיבואו מוסר ה', יחזק ויאמץ בביטחון ואיל ימאס מוסר ה', וידע כי הוא לטוביו יותר מגמול ההצלחה בעושר ובעלה, כי רצה ה' לזכותו ולנקותו מכל אשמה ועoon, ולהגדיל שכרו בעולם הגמול. כי שלוחות העולם הזה - במה נחשבת! וכי האדם צכל עובר, וסופה כלל היה. אילו חי אלף שנים - יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה! ואון אדם יודע מה טבו, וה' יתרבד יודע בתקנותו ובטועלתו, ומה טוב לו – אם השלווה אס המוסר".

๘๙

אמר רב חונא: "הנה טוב מזיך" – זו מידת הטולג, "זהנה טוב מזיך" – זו מידת יסורים. ול' מיזות יסורים טולג מזיך?! אטמזהו אלא שלל' ייזה חלירות בעזים להז' ועלם חלא וט' שלמה אומר: "זרך חיים – תעלחת מסר", אמרת: עצ' וראה איזו דרך מלאיה את האדם לח' העולם הבא? הוא אמר זו מידת יסורים".

(ירושיתרפה פרשה ט)

๘๘

סיפור**משה'לה, התפלל עלי!**

ספר הגאון רבי משה שטרנבוֹך שליט"א, שבכעריותו נכנס לבקר את רבו הגאון רבי מרדיי זצ"ל ששכב על ערש דווי והתייסרabis ביסורים גדולים. כשהראחו רבו, ביקש: "משה'לה התפלל עלי!" בשאל מה להתפלל, השיב לו: "התפלל שאזקה לקבל בעולם הזה כל העונש המגיע לי, כדי שאוכל לבוא לעולם הבא זך ונקי".

אחרי כמה ימים חזר ושאל אם התפלל כבר, השיב לו התלמיד: "לא ולא! רצוני شيיה לרבי טוב! לפיכך איני יכול לבקש شيיהו לרבי עוד צרות ויסורים". אמר לו הרב: "משה'לה משא'לה, הרי תבין שום אני איני רוצה אלא شيיה לי רק טוב! אך מהו הטוב האמתי לבוא לעולם האמת זך ונקי! כמה זה טוב! أنا, התפלל שאקבל הכל כאן, ואגע לשם נקי".

סיפור**עוד קצת יסורים:**

מעשה באדם שהיה לו יסורים רבים ומכאובים שונים. מחלות פקדו אותו ואת אנשי ביתו, הוא איבד כמה מימייו, היו לו קשיי פרנסת, ועוד צרות שונות וקשיים רבים שלווו אותו כל ימי חייו. הוא החליט לנסוע אל הצדיק המקובל רבי שלום שרעבי זצ"ל כדי שיסביר לו מדוע עליו לשבול כלכך, ומה עליו לעשות כדי שיובילו.

כאשר הגיע לביתו של הרב, התבקש מהרבנית לשבת ולהמתין עד שהרב יתפנה אליו. הוא ישב על אחת הcoresאות, ומכוון שהיה עייף מטורה הדרך, מיד נרדם ושקע בשינה عمוקה. והנה בחלומו – הוא רואה את עצמו מגע לשלמים, והוא לפני דרכ שוממה. החל האיש לצעד במעלה הדרך. לפתע עקפה אליו מרכבה גדולה, מלאה מלאכים צחורים ויפים. המרכבה חלפה במחירות ונעלמה באופק. אחר כך חלפו עוז מרכבות רבות עמוסות במלאכים לבנים, חלקים גדולים ועצומים וחלקם קטנים וצנומים. כאשר תמה שיירת המלאכים הלבנים, החלה לעבור על פניו שיריה ענקית של מרכבות נושאות מלאכים שחורים ואioumis. הדבר עורר את סקרנותו, הוא החיש את צעדיו, עד אשר הגיע לכיכר רחבת ידים, שם מצא את כל המרכבות חונות. במרכז הרחבה עמדו מאזנים ענקיים וכל המלאכים החלו להסתור בתוך המאזנים, הלבנים בכף הימנית ואילו השחרורים בכף השמאלית.

האיש לא הבין מה מתרחש לפני עיניו, עד שהסביר לו שכן זה בית הדין של מעלה, וכעת דנים בדיינו של אדם. כל המלאכים שעולים למאזנים נוצרו מהמצאות ומהעיבורות שעשה האדם בימי חייו. כאשר אדם עושה מצוה בשלמות, נברא מלאך לבן, גדול וכבד משקל, אולם כאשר אין המצוה נעשית בשלמות, נברא מלאך פגום, חסר איברים או צנום. וכך גם לגבי העבירות – מלאכים שנוצרו מעבירות שנעשו במיוחד או מיותר

הנהה הנם גודלים וכבדים, ואילו מעבירה שנעשתה בשוגג נבראים מלאכים קטנים וקלים.

ביןתיים המאזינים מתמלאים בחורים ולבנים. התעניינו האיש לדעת מי הוא האדם הנדו במשפט זה. השיבו לו שהוא עצמו הנדו במשפט, ואז נחרד לראות שכמעט כל המלאכים כבר ניצבים על המאזינים, וההכרעה נוטה לטובת המלאכים השחורים שנוצרו מעבירותיו. הוא הבין שם לכך, הולכים לדון אותו כאחד הרשעים, וכן רעד מפחד איום ונורא.

כאשר עלו כל המלאכים, יצא כרוז ושאל אם נשארו עוד מלאכים. התשובה הייתה - "לא!" ואז שאל הכרוז: "אולי סבל היהודי יסורים בידי חייו אם כן, אפשר לצרףם לצד הזכויות?" מיד הופיעה מרכיבה ענקית של מלאכים שנבראו מכח יסוריו הרבים שסבל בידי חייו, וכנגד כל מלאך של יסורים הורידו מהמאזינים כמה מלאכים שחורים. לפि שיסורים ממוקמים ומ猝פים את האדם מעוננותיו.

כעת רוח לו מעט, כאשר ראה שמשקלם של המלאכים השחורים הולך ויורד, וכפות המאזינים **כמעט** השתו. אולם כאשר תמו גם מלאכי היסורים, ראה האיש שעדרין הכה נוטה במקצת לטובת המלאכים השחורים, ומזה הבין שמצו בו כי רע. הנה עוד מעט יוכרו על פסק הדין, והכה נוטה לרעתנו!

בצר לו נפלטה לפטע למפיו עקה גדולה ומרה: "הבו לי עוד יסורים... אני רוצה עוד יסורים!!!..." מccoli הצעקה התעוור האיש מהלומו, ובני ביתו של הרב אשר נבהלו מזו העקה חשו לעברו ושאלוהו: מה קרה? רק עכשו הבין שככל זה היה חלום. הוא קם מהכורסה ופנה לצאת מבית הרב. הרבנית קראה לו ואמרה: "הררי רצית לדבר עם הרב!", והוא השיב: "כבר אין צורך, קיבלתי מן השמים את התשובה המתאימה." (סעיף הרב יודלבי. לך טוב רנא)

זה בדיק מה שרצית...!

ראובן היה עשיר, גיבור ויפה תואר. הוא היה אדם נכבד בעירו, אולם היה בז לעניים, מטיל אימה על הציבור, מתגאה בעושריו, בגבורתו, וגס מתפתחה ליצרו, בהיותו יפה תואר. כה עברו עליו ימים ושנים, עד שנתקבש בבית דין של מעלה. אמנים מעשים טובים היו בידו גם כן, אך לא הכריעו את כף הזכות להכנסו לגן עדן. ומשמים יצא פסק, שעליו לחזור לעולם בgalgal וلتיקו מעשיו.

שואל ראובן לפני בית דין של מעלה: "באיזה אופן אחזר לעולם השפל?", ועונים לו: "עשיר, גיבור ויפה - בבדיקה כמו שהיית קודס!", מתחנן ראובן ובוכה, וטענה בפיו: "רבונו של עולם, הלא אם אחזר לעולם כמצבי הקודם, הרי ששוב אקלקל בעושריו, בגבורתי וביפוי, ואם כן, מה הועלתني בחזרתי בגלגול?! أنا, רבונו של עולם, השיבני לעולם השפל הזה - עני, בעל מום ומכוור, כדי שאהיה צדיק גמור!". אולם בית הדין של מעלה טוענים, ובצדוק: "בהתחלת לא, שהרי קלקלת בעושר, בגבורה וביפוי, אם כן, עלייך לתקן כמו כן בעושר, בגבורה וביפוי. אם לא כן, כיצד תתקן את מה שקלקלת?!". ראובן בוכה ומתחנן, מפעיל את כל מלאכי הסגנוריה שלו, מליצי יושר, נערץ בזכות אבותיו ומעורר רחמים מרובים על נפשו, שישוב לעולם הזה - עני, בעל מום ומכוור, כדי שלא יפול שוב ביד יצרו. והנה לאחר בקשות רחמים וזכויות רבות, שוב דנים בית דין של מעלה אם להיענות לבקשתו של ראובן, ולאחר דין רב, מצאו לו זכות, שכן

מסיבות שונות מוגעה לו הזכות הגדולה ביותר - לרדת שוב לזה העולם, עני, בעל מום ומכוור!

והנה בסימן טוב ובמזל טוב נולד בן בעולם, ויקרא שמו בישראל "ראובן". רואובן בא מחדש לעולם, נכה ברגלו ומכוער. ולאחר שנים גדל רואובן, והנה פרנסתו קשה, ענייתו שוררת ב ביתו, והוא גם מוכחה ומיסור. רואה רואובן את מצבו הנורא ובוהה, וטענתו לשומים: "רבונו של עולם, מה נשתניתך מכל בריות העולם, להיותי עני, בעל מום ומכוור?! מה הריעות ומה פשעתה!! רשעים יותר ממני יש לך בעולםך ומצבם שפיר מצבב!!" רואובן מקלל את יום היולדו, ולפעמים גם מטיח דברים קשים כלפי מעלה. ואינו זכר כמה סנגורים ומלייצי יושר הפעיל הוא עצמו כדי לזכות לפול למצוות כזו.

סיפור זה, אומר החפש חיים, הוא משל עבורנו. יכול האדם להתרמר על ביש מזלו, מודיע נולד לך, ומדווע סובל הוא לך. אבל הטענות הללו נובעות מבטץ צר ומצומצם. אילו היה האדם יודע את התמונה השלים, היה מבין שזהו המצב האופטימלי בעבורו, מצב שהוא היה רוצה לבחור לעצמו מלכתחילה; لكن ישתדל בכל כוחו לשם במצבו, ולסמו על הקב"ה שבחר לו את המצב הכי טוב שרק אפשר.

קבלת יסורים באהבה

ח"ל אומרים, כי מלכתחילה, אין לאדם לבקש יסורים - "לא הם ולא שכרכם!" וברשותה ע"ב, ואדרבה אנו מתפללים לפני השינה: "מה שחטאתי לפני, מהוק ברחמייך הרבים, אבל לא על ידי יסורים וחולאים רעים...". "וואולם אחר שהגינו, עליו לקבלם באהבה, מותוך ידיעה שהינם לטובי [וain זה סותר שעליו להתפלל להסרתם, כפי שנרchip בהמשך].

אמרו ח"ל (פסיקתא פ' מ): "**אשר אדם שנגע בו יסורים, וכבש רחמיו וכעסו, ולא קרא תגר אחר מידת הדין!**"

משל יהודי, אשר שכר דירה משר אחד בשלוש מאות רובל לשנה. את שכר הדירה היה היהודי מעביר לידי השר בתאריך קבוע מדי שנה בשנה. באחד הימים, נסע השר למדינה רחוכה, ולפניהם צאתו לדרכן מינה את אחד מפקדייו לאחראי על רכשו. אותו פקידי היה שונא ישראל, ומשבאה לידי עתה הזדמנויות להציג ליהודי, לא אחר לעשות זאת. מיד לאחר שהופקד על הרכוש, הודיע לשוכר כי שכר הדירה הועלה לחמש מאות רובל לשנה. כאשר הגיע זמנו הפרעון, שלח וקרא ליהודי השכם בבוקר וודרש ממנו את התשלומים המלא. בידו של היהודי היו אז רק ארבע מאות ושמוןinos רובל, اي לכך ביקש מאת הפקידי להמתין מספר ימים עד שישלים את הסכום. הפקידי, שהיה כאמור איש רע מעלים, דרש שהתשולם ככל יבוצע בו ביום! כאשר הגיע הערב ובידי היהודי לא נמצאו עשרים הרובלים החסרים, ציווה איש הבליעל להគתו עשרים מכוות - מכח אחת עבר כל רובל! ואכן היהודי הוכה קשות, וחזר לבתו גונה וחבול.

כאשר שב השר לבתו, אמר היהודי לאשתו: הנני הולך אל השר כדי לספר לו על מעלי הפקידי! שמע השר את הדברים וחרה לו הדבר מאד. אף נכמרו רחמיו על היהודי אשר אותו חיבב והעריך עד מWOOD. אמר השר ליהודי: הנני מודיעך בזה, כי על כל מכח שאתה הפקידי, יחויב לשלם לך מאה רובל! וב███ הכל מגיע לך ממוני סך אלףים רובל. ומאתה שהפקידי רצה לעצמו לאחרונה חצר שווה ארבעה אלפיים רובל, הנני מוצא לך שטר המאשר כי מחצית החצר שייכת לך ממהיום והלאה!

כששב היהודי לביתו, ראתה אשתו שפניו נפלות וזעפות. כאשר שאלה אותו מה אמר לו השר, הראה לה את השטר שקיבל על חצי החצר של הפקיד. "מדוע איפוא נפלו פנדי?" שאלת האשה, "אדרבה עלייך לשם מהנה היקרה שקיבלת?"¹, השיב לה בעלה: "את הכאב של המכות שהচני הפקיד כבר אני חש היום, אם כן מוטב היה אילו היה מכח אותה אז ארבעים מכות, והייתי זוכה עתה בכל החצר. על זה לבי דווה..."

משל זה סייר החפש חיים בשם המגיד מישרים, ובאר: כו' הדבר בעניין יסורי האדם בעולם הזה. כאשר הם באים על האדם הוא מצטער עליהם מאד, ואני רוצה לסבירם, אך כאשר יבוא לעולם הגמול ויקבל שם הרבה שכיר תחת כל שעיה ושעה של סבל בעולם הזה, אז יגיל וישיט על כל צער ומכאוב שהוא מנת חלקו.

תפילה להמתתקת הדיניהם מרבי אהרון רاطה זצ"ל

על כל דבר קטן שיידר לו, גם שנתחפה תלוקו או טבח איזה דבר להביא ומצטער מזה, ואפילו כל מני צער קטן הנוגע לו או לאשתו או לוראו חס ושלום, או מומתלטיו, יאמר זה הנוסח, ובזה הנוסח שיאמר בכל לבו, יקיים חמץ מעוזות. טוב שידעו אותו בעל פה. ואם יאמר אותן או נמותקים ממנה בעורת ה' כל הדינים, ויתהפכו כל העירופים לטובה.

"אני מאמין באמונה שלמה, שזה העיר וחיסורים שבאו לי, הכל בהשגה פרטית מעם ה', וזהני מקבל עלי באhabה, וכל זה בא לי מסיבות עוננות הרבים, ועדיך אתה ה' על כל הבא עלי, כי אמות עשית ואני הרשעת. והוא רצון שהחייו אלו חיסורים לכפירה על עוננות הרבים. והנה מעד הדין הייתה ציריך לפורת ולשוב ולהתודות על החטאיהם והעונות שבסביבתם באו לי אלו חיסורים, אבל גלווי וידוע לפניך שאין איתי יודע עד מה, لكن יהו רצון מלפניך אבי شبשים, שתתמוך ותשדריש החטא ועון ופשע שגרמו לי אלו חיסורים, וימתקו כל הדינים מעלי ומעל כל ישראל, ויתהפכו כל העירופים לטובה, וימשכו חסדים טובים ומוגלים לנו ולכל בית ישראל עד עולם אמן".

כתב ה"פלא יועץ": כמה מיני יסורים הם, וכולם אהובים, כולם חביבים, שם ישב אדם כל ימיו בשלווה, אין מתכפר לו מעוננותיו כלום, אבל יסורים ממרקים עוננותיו של אדם, וצריך לקבלם באhabה, ביודעו ומכירו תועלת שביהם, שמכקרים עוננותיו, והתעלת יותר גדול, שמנקה ומטהר את אשר פגם למלعلا וועשה נחת רוח ליוציאו. הנה כי כו האיש הירא מעבירות שבידו,ikel לו ויערב לו כל מיני יסורים לתקן את אשר עיוות וলטהר את אשר פגם באhabתו את קונו. ואם היה באפשרות, והיה הדין נוטן, יהיו מאבדים עצם לדעתי, ומוסרים נפשם למיטה בשביל לתקן את אשר עיוותו ולטהר את אשר פגמו.

וננה יש יסורים בידי שמים, מינים ממינים שונים, קשים ורכיים, שנפרעים מן האדם לדעתו ושלא לדעתו. ומאהר שעל כל פנים הוא ציריך לסבול, אפילו על כורחו שלא בטובתו, טוב לגבר כי ישא על ולא יקוץ בתוכחות, ויקבלם באhabה ובשמחה ובטוב

לבב, כי גדולה מעלה השמה ביסורים ומקבלים מהאהבה. ואם קבלם מהאהבה, מה שכרו? יראה זרע, יאריך ימים, וחפש ה' בידו יצלה.

ועל כל מין צער שארע לו, יהא רגיל לומר: "גם זו לטובה" ו"כל דעבד רחמנא לטוב עביד" [כל מה שעשו ה' - לטובה הוא עשו]. ולא יהא נכסילים שבזעיטים וכועסים, ואם נופלים או נכסלים אומרים דברי חירופים וגידופים. אווי להם שירושים פעםיים גיהנום, שיגעים ביסורים לריק, ומוסיפים על חטאיהם פשע. אבל המקבלים הכל בטוב לב, אחריתם יהיה טוב, כי כל מה שנראה לאדם רעה, אלוקים חשבה לטובה... וידוע שמעט יסורים שסובל ומתקבל באהבה בעולם הזה, מכנה הרבה מן העולמים הבא. ואל יחשוב אדם, שדי לו והותר במנה שסובל, וניקה האיש מעונו, כי יאמינו שהוא חייב הרבה מאד על שעובר מידי يوم ויום, בין בשוגג בין ברצון.

๔๙

"יקור ימות עולם" – אזכור משיח לישראל:

"על כל מקום מליא יסורים עליכם, חיוירו כמה טוותות ועתומות עדין ליען לכם לעולם הבא!"

(ספר תרגום)

๕๐

מה יתאונן אדם חי!!

הפסוק אומר (איכה ג' לט): "מה יתאונן אדים חי", ומבארים חז"ל (aicrh רבה שם): **דיו שהוא חי!** מעיצם זה שהוא חי, כבר אין לו מה להתלונן. החיים הם המונחה הנזולתה ביוון שיכול האדם לקבל, כי בכל רגע של חיים יכול הוא לקנות לעצמו עולמות נצחים, כפי שאומرت המשנה (אבות פ"ד מ"ג): "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא".

אומר היה רבי אליהו לופיאן בשם הסבא מקלם, כי כדאי לו לאדם צער הריוון amo וצער גידולי, וצערו שלו כל ימי ביסורים, אפילו בשביב פעם אחת שיעינה "אמנו" בחיווי וכל שכן "אמנו יהא שמייה רבא", וכל שכן דברו של תורה.

סיפור

שווה לחיות!

למהרי"ל דיסקון צ"ל נודע על אלמנה צדקנית, שהلتה ונעשתה משוטתקת. שכיר הרבasha שתרחץ אותה כל יום ותטפל בה, וمبיתו נשלחו ארוחות עבורה כל יום. כשהגיעה אחד החגיגים, בא הרב לבקרה, והאלמנה בקשה ממנו לברך אותה שתזכה לאירועים יפים. היא הסבירה את סיבת בקשתה זו, למרות מצבahn: במצבה אסור לה לברך, כי גופה מלוכך. אך כאשר האשה המטפלת רוחצת אותה, אז גופה נקי ויכולת למשך זמן קצר לברך ברכה, האם לא **כדי לחיות يوم שלם במצב זה, כדי לזכות לברך**?

לפני רבונו של עולם!! (חרף מבירסק. הובא בהגדה "מעשה רב")

๙. החולי והרפואה

א) "אני אֲמִית – וְאַתָּה מְחַטֵּן – וְאַנְיַ אֶרְפָּאֵן" כ^ט
(דיבים ל' ל')

ה' נמצא עם החולים

חו"ל אומרם, כי הקב"ה נמצא עם החולים, סועוד אותו, ומשתף בצערו.

- הקב"ה צו את החולים. שבת יב ב

- השכינה שרויה למעלה ממיטה של חולה, שנאמר "ה' יסעדנו על ערש דוויה". ונדרים מ' אי'

- בזמנן שאדם מעתער, שכינה מה לשון אמרתני "קלני מרائي קלני מזרעניע" [קלני ע'ם]
אמני קל. כלומר. כבד עלי רashi, כבד עלי יודעי. לשון של עצル. הקב"ה בעריך חד עמו]. וחניה טו

דומה הדבר לאב רחום שנאלץ לתת לבנו טיפול מכאייב, ודוקא בעת הטיפול הוא
שווה עמו יותר, תומך בו ומחזקו. כך הקב"ה נתנו לאדם חוליא או מכאוב, לטובתו
ולטיפולתו, ודוקא בעת קשה זו, הקב"ה נמצא עמו יותר, צו וסועוד אותו, ומצטער
בעריך.

אדם חלם חלום. בחלומו, מטייל הוא לאורך החוף על שביל חייו, והאלוקים עמו.
בפתחי הרקיע הבזיקו לנגד עיניו מאורעות חייו, ובצמוד לכל מאורע הבחן על החול
בשני זוגות עקבות: זוג אחד שיק לו, ואילו השני – לאלוקים. הוא הבין כי האלוקים
הולך עימיו בכל מאורעות חייו.

במבט מתבוננו על השביל, הבחן לפטע, שפעמים רבים במהלך חייו נראה בחול רך
זוג עקבות אחד: הוא גם הבחן, שאוthon תקופות היו התקופות העצובות והקשות ביותר ביוור
בחיו. הדבר הציק לו. הוא שאל את האלוקים אודות לכך: "אלוקי, הלווא בשרטני
שתצא עמי לאורך כל הדרכ. אולס הבחןתי, בתקופות המצרות ביותר בחיי, רק בזוג
عقبות אחד! מודיעו דוקא אז, כשהייתי זוקק לך ביותר, נטשני ועבתני?!"

והאלוקים השיבו: "בני היקר לי מאד, אני אהובך, ולעלום לא אנטוש אותך! במשך
אותנו תקופות של נסיוון וסבל בחיך, כשהבחןת בזוג עקבות אחד, היה זה מושם שנשאתי
אותך על פפי!" (מהחרברת "גיטיצות")

הידיעה והרגשה של "עמו אנווי בצרה" משנה את כל התמונה! אבא אתה, אתה לא בלבד
פה! "גם כי אלך בגין צלמות, לאaira רע, כי אתה עמד" – כך מעיד דוד המלך על
עצמיו. דבריו מהווים בת קול המזהה בחללו של עולם, וקוראת לכל יהודי ויהודיה
באשר הוא שם, לאמר: הלווא בן יקיר אתה לאבינו שבשמי, ובאהבתו אתה אהבה
לא מצרים, עיניו פקוחה עלייך בכל עת, והוא שומר عليك ומלווה אותך בכל צעד ושבул.
אם כן, אשריך שיש לך מי לבטווח. הוא ישמרך מכל רע, כל מה שיאונה לך הוא רק
טוב, כי ה' ישמור צאתך וボאך מעתה ועד עולם! (הר"ג מרדכי פוגרמנסקי)

בספר בינת אשר (עמוד קיט) מובא טעם נוספת שכינה שרואה במיעוט אצל החולים: כשהאלו את הצדיק רבי מנחים מנדל מקוץ צ"ל, בקטנותו, "אייה מקום כבודוי היכן נמצאת השכינה?", השיב: "בכל מקום ומקום שנותנים לה להיכנס..." ..

כאשר אדם מקדש את עצמו במחשבות טובות וטהורות, ומכוון את ליבו אל ה', אז הקב"ה אכן משרה עליו את שכינתו. ואמנם, האדם הבהיר, פעמים רבות שכל ליבו תפוס במחשבות על כסף, על כבוד, על הנאות, על הישגים והספקים גשמיים, וכמעט שלא נותר בלבו מקום לקב"ה. לעומת זאת, כאשר האדם חילאה חוללה, הוא חשוב על חייו ברצינות רבה יותר, נכנע אל ה' וAINO רודף אחר הישגים, הספקים והנהרות של העולם הזה, וממילא יש יותר מקום לשכינה לשכנוע בתוכו.

ההיסטוריה של המחלות והזקנה

המודרש (בראשית רבה ט) מגלה לנו דבר מפליא ביותר על ההיסטוריה של מחלות וזקנה:

אברהם תבע זקנה, אמר לפניו: "רבון העולמים, אדם ובנו ננסים למקום, ואין אדם יידע למי מכבד, מהתו שאתת מעטרו בזכנה, אדם יידע למי מכבד". אמר לו הקדוש ברוך הוא: "חיך, דבר טוב תבעת, וממך הוא מתחיל". מתחילה הספר ועד כאן אין כתיב זקנה, וכיון שעמד אברהם נתן לו זקנה – **"וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּיִמִים"** (בראשית כד, א).

יצחק תבע יסורים, אמר לפניו: "רבון כל העולמים, אדם מת בלי יסורים, מדת הדין מתהה כנגדו. מתווך שאתה מביא עלי יסורים, אין מדת הדין מתהה כנגדו". אמר לו הקדוש ברוך הוא: "חיך, דבר טוב תבעת, וממך אני מתחיל". מתחילה הספר ועד כאן אין כתיב יסורים, וכיון שעמד יצחק נתן לו יסורים – **"יְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וְתַבְחִין עַינֵּי מֶרְאָת"** (בראשית כז א).

יעקב תבע את החולי, אמר לפניו: "רבון העולמים, אדם מת בלי חולן וAINO מישב בין בניו. מתווך שהוא חולה שניים או שלשה ימים, הוא מישב בין בניו". אמר לו הקדוש ברוך הוא: "חיך, דבר טוב תבעת, וממך הוא מתחיל. שנאמר בראשית מה א": **"וַיֹּאמֶר לַיְוִסְף הָנָה אֲבִיךָ חֹלֶה"**".

בתחילה לא היו בעולם מחלות וזקנה. בראשית ימי עולם, האדם היה נשאר בכוחותיו ובבריאותו גוףו עד יום מותו, כך שלא היה כל הבדל גופני בין צער לזקן. דבר זה יצר מצב שבו רבים היו טועים ומתבלבלים בין אברהם ליצחק, כיון שהיו דומים מאוד. בא אברהם וביקש זקנה. לאחר מכן בא יצחק וביקש יסורים. אבל עדיין לא היה משחוшиб לאדם על מות קרוב. אדם יכול לлечט בשוק ולפתע מתעטש וממת. בא יעקב ובקש חולן לפני המוות. כלומר המות לא יבוא לפתע פתאום בפעם אחת, אלא בתהילך. האדם יפול למשכב, והדבר יبشر לו כי מותו קרוב, אז יאסוฯ את בניו ויתכוונו אל מותו.

ואולם, שואל המגיד מודובנא שאלה קשה מאוד: איך יתכן שהאבות הקדושים רוצחים לשנות את סדרי הבריאה הנפלאים שטבע ה' הלוא בורא עולם בכבודו ובעצמו מעיד (בראשית א לא): **"זִקְרָא אֱלֹקִים אַתْ כִּלْ אֲשֶׁר עָשָׂה, וְהַגָּתָּה טֻוב מִאֶד!"** ואומר על כך המודרש (בראשית רבה יב א): **"בּוֹרָא מְשֻׁבֵּחַ – וְמי מְגַנֵּן [כשavanaugh] מְשֻׁבֵּחַ – מַיִכְלֵן לְגַנּוּתָּה? בּוֹרָא מְקֻלֵּסָן**

-ומי נוטן בהם דופי? אלא נאים הם ומשובחים הם! ו עוד שם: "אמר רבי שמעון בן יוחאי: משל מלך בשער ודם שבנה פלטין [ארמוֹנוֹ], והבריות נכנסים לתוכה ואומרים: אילו היו הימודים גבויים הייתה נאה, אילו היו היכתלים גבויים היה נאה. אילו הייתה תקלה נבואה הייתה נאה! שמא יבוא אדם ויאמר: אילו היו לי שלוש עניינים, אילו היו לי שלוש רגלים – היה יפה לי! אמתהא!"

אם כן, מפליה הדבר, כיצד בא אברהם אבינו עליו השלום ותבע זקנה, אילו מצא חסרו ומנוגעת בבריאות האדים!!

תיקון לחיי הנפש

אלא, עונה המגיד, העניין הוא כך: האדם מודרך מגוף ונפש. הגוף וכל צרכיו - נבראו בשלימות מksamילית, ואין לערער ולנטות לשנות משחו מהבריאה אשר ברא ה'. אבל את הנפש - מוטל על האדם עצמו לתקן: "הכל בידי שמים – חוץ מיראת שמים!" רק על ידי عمل וחיפוש, יוכל האדם להגיע להישגיו הרוחניים, כמו שנאמר (משלי ב:ד): "אם תבקשנה כבשף, וככפטמוניים תחקשנה – אז תבין יראת ה', ודע את אלקים תמצא". האדם חייב תמיד לחתור לתקן את עצמו ואת שלמותו הרוחנית.

ఈhabות ביקשו מה שביקשו, לא ביקשו זאת לטובת הגוף. באמות מבחינה גשמיית הרבה יותר טוב ומושלם - כמו שה' ברא בתחילת, ללא מחלות ולא זקנה. אדם בריא ושלם, רענן ושמח, חזק ואיתן - עד يوم מותו. מה יותר טוב מזה!!

אולם מתוך חתירה וחיפוש של תיקון חי הנפש, שזהו בעצם תפקיד האדם בעולם, ביקשו האבות מה' דברים אשר יסייעו לאדם בכך.

אברהם תעב זקנה

אברהם אבינו היה הראשון בעולם שהפיץ לרבים את האמונה בה. כפי שאומרת המשנה: "שכל הדורות היו מכעיסים ובאים עד שבא אברהם אבינו...". עד אז, כל חפצם ועסקם היה רק בענייני העולם הזה [למעט אנשים ייחדים כמו חנוך, נח, שם ועברה, אבל גם הם לא הפיצו את האמונה לרבים כאברהם], ולכן טוב היה להם שלא הייתה זקנה, ונשארו בכוחותיהם הרענניים כל ימי חייהם. אבל כאשר התחיל אברהם אבינו ללמד דעתם הרבים ולהשיכלם בעניינים הרוחניים, ראה הוא כי השווון בין העיר לזמן עומד לרוועץ. הזמן - יש לו חכמת חיים רחבה ועומקה, והוא זה שיש בו את היכולות הטובות יותר להדריך את העם ולישר את דרכם. אברהם אבינו בקש שייהיה היכר וכבוד לזקנה, וההיכר הזה יתבטא דווקא בהיחלשות הדורגתית של כוחות הגוף. **בஹילשות כוחות הגוף – יארו ביטר שאות כוחות הנשמה:** הזקנה תשקט את סערת רדיפותו של האדם אחר קנייני העולם הזה, ותוסיף לו חכמה ויישוב הדעת. הזמן יglm בדמותו את אפסיות העולם הזה, האבד והכללה, ויתרונו העולם הרוחני הנצחי. באופן שכזה, אכן יכול הזמן להיות דמות חינוכית-רוחנית ראשונה במעלה.

חשוב היה לאברהם אבינו הכבוד שיכבדוו - בתור זקו דווקא, ובכך יוכל להפיץ יותר ו יותר את האמונה בה, ודבריו יתקבלו בכבוד ובמשקל הרואו. טוב הדבר אף עבור הדורות הבאים, כדי שתתברר האמונה בה, ועמה החתירה והשאיפה לתיקונו הרוחני של האדם, מדור לדור, כמו שנאמר (דברים ל:ז): "שָׁאֵל אֶבְיךָ וַיִּגְדֵּךְ, זָקַנְיךָ וַיִּאמְרֵךְ לְךָ". (אוהל יעקב למגיד מודובנה, פרשת חי שרה. קהילת יצחק בשם הג"ר צבי הירש) [הרחבה נוספת על ימי הזקנה ותונעתם - בהמשך, תחת הכותרת "לעת זקנה".]

אכן, אמר לו הקב"ה: "חִיֶּה, ذָבַר טוֹב תְּבַעַת, וּמִפְךָ הוּא מִתְחִיל!"

יצחק תבע יסורים

יצחק אבינו עבד את הקב"ה ב"מידת הדין" [כמו שנאמר: "פחד יצחק"]. וזאת בגיןו לאברהם אבינו שהיה "מידת החסד". מתוך שידע כמה יכול היה להיות מידת הדין מותחה על האדם, לクトרג עליו וליסרו בעולם הבא, בקש עוז וסייע אל מול מידת הדין - יסורים! על ידי שהאדם קיבל יסורים ומכאובים בעולם הזה, יהיה פחות פתוחו מה מידת הדין בעולם הבא [כמוואר בהרבה לעיל בנושא "סובת היסורים"].

כמו כן, היסורים מעוררים את האדם לתשובה, על ידי שהם נתונים לו המחה ברורה לישורי הגיהנום העתידים לבוא עליו חס ושלום אם לא יעשה תשובה. דומה הדבר לאב הרואה את בנו משחק באש ועלול חלילה לגרום לעצמו להישרפ, ועל כן הוא לוקח נר קטן ומתכוון מעט את האצעע של הבן אל תוך השלהבת. תחושת "שריפה" קפינה זו תימנע ממנו סכנת שריפה אמיתי וגדולה.

אומרים חז"ל תנומה משפטים ח: "אם יש דין למטה, אין דין למעלה. ואם אין דין למטה, יש דין למעלה". כשהאדם עושה לעצמו דין וחשוב למטה, מתבונן מאין בא ולאן הוא הולך, מפשש במעשי וחומר בתשובה, אז מתרטלים ומתמטקים מעלייו הדינים למעלה.

אכן, אמר לו הקב"ה: "חִיֶּה, ذָבַר טוֹב תְּבַעַת, וּמִפְךָ אָנִי מִתְחִיל!".

וכتب על זה הסבא מקלם (חכמה ומוסר ח"א קצב): ומעטה זה תנויומים גדולים לסובלי יסורים. הלווא יצחק שהיה עולה תמיימה, והוא מאבות העולם, עם כל זה היה מתיירא שלא תהיה מידת הדין מותחה כנדגו, והקב"ה הודה לו ואמר לו: "חִיֶּיך דָבָר טוֹב תְּבַעַת". מה יענו איזובי הקיררי?! ועל כן אין לאדם - אלא רק להצדיק הדין ולקבל עליו דין שמים באהבה ולשםו ביסוריו. ומדרש זה על יצחק, שמחה גדולה הוא לי מאי מוצא שלל רב: כי גם אני, לפי דלות ערכיו ומיעוט סבלנותי, בעונותי המרובים, קשים לי היסורים, כי מבבל ומפריע אליו כמעט כל הימים מתורה ותפילה, ועל זה לבי דוויי... ושמחתי גדולה עד מאד במדרש זה שמצאתי אדרמה **במיורש הזה צורי ומזור לכל מרין נפש וסובליל יסורים, לקבל באהבה רבתה!**

יעקב תבע חולין

יעקב אבינו מכונה "בחיר שבבות". הוא מהו שילוב בין "מידת החסד" של אברהם, לבין "מידת הדין" של יצחק. אצלנו נמצו כוחות אלו באופן משלים ויוצרו יחד את "מידת האמת והשלום". (ספר נפש היפה מערכת א' ועה)

באור הדברים: לאברהם אבינו הייתה בו מידת החסד, היו שני בניים: יצחק וישראל. יצחק לקח את הטוב שבמידת החסד, ואילו ישמעאל לקח את הפסולת של מידת החסד, פרא אדים, ידו בכל ייד כל בז', דהיינו השפעה וההתפשטות ללא כל רסן, ובזה כלל אף יצר העירiot, דהיינו רצון להשפיע באופן השלייל והאסור. ליצחק אבינו, שהיה בו מידת הדין והגבורה, היו גם כו שני בניים: יעקב ועשו. יעקב לקח את הטוב שבמידת הגבורה, ואילו עשוי לקח את הפסולת - "על פרבך תקיה", דהיינו גבורה לצד רציחה ושיפיכת דם. לעומת יעקב קיבל את הסיכון והשלוב של שני הכוחות הללו, אשר התמזגו למידת אמת ושלום. לכן יעקב נקרא "בחיר שבבות", ודוקא מפני יצאו שנים עשר שבטי ישראל שלא

היה בהם שום דופי. כפי שאמרו חז"ל בגמרא (שבת קמו ע"א): אמר רבי אבא בר כהנא: עד שלושה דורות לא פסקה זהמה מאבותינו, אברהム הוליד את יशמעאל, יצחק הוליד את עשו, יעקב הוליד י"ב שבטים שלא היה בהן שום דופי".

השלום הינו שלימונות, מה שנקרה בפינו "הרמונייה", דהיינו שילוב כוחות מתואם [אכן על יעקב נאמר: "איש תם" - שלם. וכן "ייבא יעקב שלם"].

לא לחינם בקיש יעקב חולין, שהאדם יוכל לפני פטירתו "ליישב בין בניו", לחלק להם את ירושתו באופן ישיר/or בינויהם שלום. והזמן המתאים לכך הוא דווקא לפני הפטירה, כאשר הבנים מקבלים את דבריו ללא מחלוקת וערעוריהם, שהרי קיצו כבר מגיע.

למעשה גם עד לפני בקשתו של יעקב אבינו, יתכן שהיו פגעים ומחלות למיניהם [קדוגמות המחלות שפקדו את אבימלך ומשפתה, וכן מובה בגמרא שבא בתרא טז ע"ב]: "בן טובה היתה תלולה בגיןו של אברהם אבינו, שכלה חולה שרואה אותה מיד נטרפה", ויתכן אף שהיו יכולם לモות בגיןו של אברהם אבינו. אבל לא היה זה כחלה מהתהילך הטבעי הרגיל של החיים, אלא כגורם מסוות נסוף. טבעו הנורמלי של העולם היה, שהሞות בא בנסיבות - אדם הולך בשוק, צדדי נסוף. מותם [לכו ביום אומרים "לבריאות" למי שמתעטש]. בא יעקב וביקש שאדם טרם מותתו חילה ויחלש, יפול למשכב למספר ימים [מעיין "אור כתום" לפני "האור האדום"]. ואכן בעת הوطבע בתהילך הטבעי שכאשר נופל האדם למשכב של דעיכה וחולשת הגוף [ללא כל סיבה הנראית לעין], הוא יודע שעומד למות ומזרז למצוות לבניו ולהיפריד מן העולם [וכדברי התוספות (בבא בתרא שם): "דע יעקב לא היה דעתך, הינו חולין של מיתה. ומכאן ואילך היה דיאילת חולין של מיתה"].

אמנם זו נראה בקשה גשמית או איזשהו תיקון חברתי-משפחתי, לצורך חלוקת כספי הירושה על הצד הטוב ביותר, באופן שהמשפחה תשאיר מלוכדת ומאותחת, אך בעצם התלבשה כאן כוונה רוחנית לתועלת רוחנית גדולה. יעקב אבינו, אביהם של שנים עשר שבטי ישראל, ידע כי תיקונו הרוחני אינו מסתוייס בתיקון נפשו בלבד, אלא עליו להוריש לבניו את ירושתו הרוחנית [אכן עם ישראל מיחס דוקא לע יעקב - שמו גם "ישראל"]. והירושה הזאת צריכה להיות מחלוקת בשלום ובשלימות מירבית. ואכן כשהוא נופל למשכב הוא קורא לבניו וمبرך כל אחד ואחד מהם, מניח ומנגיד לכל אחד מהם את הכח הרוחני היהודי המועד לו, באופן שמהם יומשך ויבנה עם ישראל כלו, בהרמונייה ובשילוב כוחות מתואם ומושלים, בבחינת: "יעשו כולם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם!"

יעקב בקיש שמצב זה, בו האדם חולה יומיים-שלושה לפני פטירתו, ואיןו נפטר בנסיבות, ימשך הלאה לכל הדורות, שתהיה שhort לאדם לצוות לבניו ולביתו אחריו שישמרו את דרך ה', וכן אף תהיה לו שhort לעשות חשבון נפש לעצמו.

כוונה רוחנית זו, שהتلבשה בבקשתו של יעקב אבינו, מובאת בזוהר הקדוש (שמחת קעד ע"א, בתרגום): "בימים הראשונים, טרם בא יעקב, היה אדם שלו בביתו. הגיע זמנו - מות בלי מחלות. כיוון שבא יעקב, ביקש לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לו: רבון העולם, אם נוח לפניך, שיפול אדם בבית חלו שנים או שלושה ימים, ולאחר כך יתכנס לעמו, ויצוח את ביתו ויושב מחתמו. אמר לו: יפה, ואתה תהיה סימן בעולם".

- "חיןך, דבר טוב תבעת, וממך הוא מתחילה".

חזקיה ביקש חוליו שיתרפה

מכשיך המדרש ואומר (בראשית רבה פרשה סה אות ט):

אמר רבי לוי: אברהם חידש זקנה, יצחק חידש יסורים, יעקב חידש חולין - חזקיה חידש חולין שיתרפה. אמר לו: "העמדת אותו עד יום מותו. אלא מתוך אדם חולה ועומד, חולה ועומד, הוא עושה תשובה". אמר לו הקדוש ברוך הוא: "חיך, דבר טוב תבעת, וממך אני מתחילה", וזהו שנאמר (שענין לה ט): "מכתבך לחזקיה מלך יהודה במלחתו, ויתני מלחמי".

חזקיה המלך ביקש מהקב"ה, שהאדם לפעמים יקבל "חולין של מיתה" גם לפני שהוא באמות מת. כלומר יתכן שיבリア מוחליו. נימוקו הוא: העמדת אותו בריא עד יום מותו. אלא מתוך אדם חולה ועומד, חולה ועומד, הוא עושה תשובה.

למה הדבר דומה?: מלך אשר דרכו הייתה למנות בכל תקופה מסוימת שר אוצר חדש. לפני תחילת התפקיד, היה המלך מזמין אליו את השר, מזהיר אותו שהיה נאמן לכיסף המופקד بيדו ויורוך דו"חות מדוייקים על כל הוצאות והכנסות. הוא אף מודיע לו שבבוא היום, הוא יקרה לו לבוא אליו, יודיע לו שהסתיים תפקידו, יבודק את הדו"חות. כך עברו אצל המלך שרי אוצר רבים, חלקם היו נאמנים וקיבלו את שכרם, וחלקם מעלו בכיספים ובואו על עונשם.

והנה שר אחד, בבואו לקראת תפקידו החדש, ביקש מן המלך: "אדוני המלך, ברצוני להקים וליסיד מערכת כלכלית מותחכמת, אשר אני וכל שרי האוצר הבאים אחרי ישתמשו בה. ובכוון, אם טוב בעיניך, מבקש אני כי יומיים-שלושה לפני שאתה קורא לי ומודיע לי שתפקידך תמס, תתן לי התראה על כך, כדי שאعتبر שוב על כל החשבונות בדקודך רב, אסדר עניינים אחרים הדורשים טיפול, והכי חשוב - אשר הוראות מדוייקות לשרים הבאים אחריו". אמר לו המלך: "בסדר גמור. בקשتك טובה בעיני, ומהיום והלאה אנהgap; כך עם כל שרי האוצר".

ואכן סוכם כי תקיעת החוצירה רמה בלשכת האוצר, תبشر כי בעוד יומיים מסתיים התפקיד. כך באמות התנהלו הדברים עם שר האוצר הזה ועם אלו שלאחריו. הדבר הועיל מאד, והתוכנית הכלכלית החדשה עלה בהצלחה.

עברו ימים חלפו זמנים, והגינו זמנים אשר "פסו אמונים מבני אדים", והרבה משרי האוצר לא הצליחו לעמוד בפניו הנadol אל מול הכספי הרבה הנמצא תחת ידם. הם היו שולחים את ידיהם בכיסף, משתמשים בו לצורכי הספרטאים ומועלם בתפקידם. אמנים כאשר הייתה נשמעת תקיעת החוצירה, הם היו מותעתמים ומנסים לתكونו, אך היה זה כבר מאוחר מדי, ולא ניתן היה לתקן את כל ההתנהלות הcoreshet והנפשעת שלהם במשך תקופת כהונתם.

והנה שר נוסף, בבואו לקראת תפקידו החדש, פנה אל המלך ואמר: "אדוני המלך: שרי האוצר עומדים בפניי פיתויי 매우 גדול כאשר כסף כה רב נתנו תחת ידם. ועל כן מבקש אני, אם טוב בעיני המלך, שלפעמים תושמע תקיעת החוצירה גם ללא קשר לסיום התפקיד. וכך, כאשר תישמע תקיעת החוצירה, יתעורר בשך פחד שמא מזמן הוא בקרוב אל המלך, ואם חיללה נסחף ומעל בתפקידו, יתעשה בזמן, ויחזרו למלוא

באמונה את תפקידו". המלך, אשר ראה כי אכן זהו צורך השעה, הסכים ואמר: "טוב הדבר אשר ביקשת, וממך הוא מתחיל".

כך, חזקה המלך הייתה "גדול המחויריים בתשובה". הוא ח' בתקופה שבה רבים מאוד מישראל סרו מהדורך הישרה ועבדו עבורה זרה. המלך שמלך לפניו - אחז אבוי, חטא והחטיא עמו את עם ישראל בצרה מבישה ומחפירה, בעבודה זרה ובעבירות חמורות ונוראות. כשלשה בנו חזקה להיות מלך, הוא פעל בכל כוחו לבסס מחדש את החים הרוחניים של עם ישראל ולהחזיר אותם למושב. דוקא הוא זה שראה עד כמה נחוץ להוציא כתע לאדם "כלי עזר רוחני" נוסף, אשר יעורר אותו לעשות תשובה על מעשיו הרעים ולשוב למושב.

הוא ראה כי החולים, אשר עד כה פקד את האדם רק לפניו מותנו, הינו טוב אומנם ל"סידורים אחרים", אך איןנו נוטן אפשרות של תשובה שלימה וחזרה למושב, שהרי אז התפקידות מגיעה מאוחר מדי, לאחר שהאדם חי את כל חייו בחטאים ובקשר, ונפטר בעבירות, וAYER כבר את ההזדמנויות לחיות חיים ראויים ומתוונים. לכן בקש חזקה שתיכן שיפקד את האדם ממש ימי חייו "חולי של מיתה" - והוא יקיים ממנה ולא ימות. חוליו צזה, שיש בו ספק מיתה, יהיה עבورو תזכורת מוחשית ליום המות, ואירוע זה יהיה יעיל לחזור בתשובה.

אמר הקב"ה אף לו: "חיך, דבר טוב תבעת, וממך אני מתחיל".

וכן, חזקה הוא הראשון שקיבל "חולי של מיתה" - גם ממנו, והדבר הוועיל לו לחזור בתשובה על חטא שחטיא, כפי שנראה להלן.

העיקר הבריאות!...!

מה אנו לומדים מכל ההיסטוריה הזאת של המחלות והזקנה?

אכן מחלות וזקנה אינם דבר טוב עבור הגוף ועבור חיינו הגשימים, ולכן ברא עולם לא ברא אותן בראשית הבריאה. אולם יש בהן תועלת עבור חייו הרוחניים של האדם ותיקו נפשו [שכאמור, הבריאה נבראה בתכלית הלימודות הגשומות]. אך את התחום הרוחני הפיקד ה' ביד האדם שהוא ייחשף, יחתור ויתקן את שלימונות]. האבות הקדושים, בראייתם הרחבה על החיים ומטרתם, ועל טובתו האמתית וארוכות הטווח של האדם, ידעו בקשר זאת, והקב"ה מילא את בקשתם.

ישנה אמרה שגורה בפי הבריאות: "העיקר הבריאות". ההיסטוריה זו דוקא מלמדת של לא העיקר הבריאות, אלא העיקר לעבוד את ה' ולملא את תפקיינו בעולםנו. הבריאות יכולה להיות אמצעי חשוב מאוד למטריה זו, ולכן אנו מתפללים ושותפים לבריאות איתה עד 120. אולם אם הקב"ה מביא על האדם חלילה חוליה או מכואב, עליו לדעת באמנה כי הדבר הוא אך ורק לטובתו.

מספר או חדש פרשׁת תולדות: כל ההצעות והתביעות שתבעו האבות והנביאים נועדו כדי לנתן לאדם רוח זמן, שיבלו ותעורר להתבונן ולהריגש שהוא נברא, והוא בן תמותה, וזמןנו קצוב ומוגבל לו, ועליו להזכיר את עצמו להיפרד מהפרוזדור כדי להיכנס לטركליין. אברהם שתבע זקנה ידע שהאדם אינו עומד על מקום אחד, אלא כל יום ויום מחייב

מרקבו לקיצו, ואם לא יהיה לו דבר המעורר אותו ומזיכרו זאת, כי אז לעולם לא יעלה על דעתו לעשות הכהנה לחוי עולם הבא, כי תמיד נדמה לו שהוא אדם צער וכיו יש לו עוד שהות. הוא טרוד בעסקי ושוקע בענייני, וצריך הוא מי שיזיכרו ויעוררו, ולכך נועדה הזקנה. [אמנם הכתוב אומר החשע ז' ט: "אם שיבת זרקה בו והוא לא זען", כלומר שיש ואנשים אינם מתעוררים לזכור ולהזכיר עצם לעולם הבא אפילו כשהזקנה כבר קפצת עליהם, שהיצר הוא כה חזק עד שהוא מסחר את האדם ומערפל עליו את דעתו ושכלו. אבל מכל מקום אם גם לא תהיה אDEM סיבת הזקנה, הרי אז בודאי שלא יתרור לחשבו הנפש, לא יהיה מי שיעזרו וירנסנו מב hiloth נפשו, מן הריצה אחר הממו ואחר קניינו החומר, ויקיצו מתרdemתו ומשנותו העומקה] וכן גם היסורים והחוליות, שימושים ועוצרים את האדם מהחיי הסוערים והשתקעוותו בהבלי העולם הזה, ואלו מזיכרים ואומרים לו: "עד כאן!", מספיק ודי להיות שקוע כל כך בחיי השעה. אלו מזיכרים אותו לעמוד ולעוצר, לזכור שהוא רק עובד אורח ועליו למהר ולעשות למען ביתו הנצחי.

חזקיה המלך וספר הרפואות

כאמור, חזקיה המלך, אשר מלך תחת אביו הרשע אח'ז, פעל בכל כוחו לשקים ולבטס מחדש את החיים הרוחניים של עם ישראל. והוא אכן הצליח בכך מאוד, ותקופתו הייתה תקופה של שגשוג רוחני מיוחד במינו. בימי, ככל למדיו תורה, ולא נמצא בכל הארץ איש או אשה, תינוק או תינוקת [הכוונה לילדים רכיטן] שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה, שהן הלכות קשות ביותר בזאתן! וכל שכן שהיו בקיאים בהלכות שבת, תפילה וכו'!]

בגמרה מובה, שבזוך פעולותיו לביסוס חי התורה, עשה חזקיה שע' פעולות בלתי-שגרתיות, אשר על שלוש מתוכן הסכימו עמו חכמים, ועל שלוש מתוכן לא הסכימו עמו.

תנו דרבנן: ששה דברים עשה חזקיה המלך. על שלושה היהו לו, ועל שלושה לא היהו לו. על שלושה היהו לו: גנז ספר דיןאות והיהודים לו, כתת נחש הנחישת והיהודים לו, ניד עכמתות אביו על מיטה של חבליים והיהודים לו. [פסחים נ' ע"א]

מהו "ספר הרפואות" שאוינו גנז חזקיה, ומדוע גנזו?

"ספר הרפואות" היה ספר אשר עבר מדור לדור, ובו היי כתובים סובי רפואות לכל המחלות, על פי חכמה העשבים, דהיינו: עשב זה מועיל לאדם שלא ישלוט בו חוליה הצרעת, ועשב זה מועיל נגד קדרת, ועשב זה נגד בולמוס וקדומה. ובו היי

מי כתב אותן בילקווט ראווני (פרשת בראשית נג א) כתוב שכשחיה אדם הראשון בגין עdon, לימדו מלאך אחד חכמה זו. התשב'ץ (סימן תעמ) כתוב, שכשחיה נח בתיבה, היו עמו שדים ורוחות, והיו מזיקים להם, עד שנעשו רובם חולמים מפניהם ונום מפני הריח רע שהיה בתיבה. עד שבא מלאך אחד ולקח את אחד מבני נח והביא אותו לעדן ולימד אותו כל רפואות שבعلם. ואוינו רפואות כתבו בספר, וזה נקרא ספר הרפואות. והרשב'א (ש"ת הרשב'א ח"א סימן תעג) כתוב, בספר הרפואות כתבו שלמה המלך. [יתכן שאין סתירה בין הדברים, וחכמה זו נמסרה תחילה לאדם הראשון, ולאחריה נמסרה שוב לאחד מבני נח בתיבה ונכתבה. אולם כמו בחכמת הרפואה כוים, ובבחכמויות רבות נסophot, לא ניתן להסתמך על ספר עתיק מבליל דעת לפרש אותו נכון וליחסם אותו כראוי בהתאם למושגים שהתחדשו, וכיול לעשות זאת רק אדם הבקי מאד בחכמה זו. בכך בא שלמה המלך וכותב אותו מחדש עבור דורו].

מדוֹע גַּןְזָ חִזְקִיה אֶת סְפַר הַרְפֻּאָות:

חזקיה הנהיג את דורו בהנהגה רוחנית חזקה, כתשובה המשקל לקלוקול הרוחני הנדול אשר היה בדור שלפניו. ואכן דורו עלה והתעללה מאוד, עד שהונגה בהנהגה על טבעית.

דוגמה לכך אנו רואים במלחמה שבה עלה צבאו האדריכל סנחריב מלך אשור להילחם נגד ירושלים, והמלך חזקיה לא נקט בשום אמצעי לחימה צבאי, אלא אך וرك הרבה תפילה לה', ואכן בדרך ניסית ביותר נפל כל צבא אשורי, כפי שאומר הנביא מלכין ביטחון: "וַיְהִי בַּלְילָה הַחֹזֵק וַיֵּצֵא מְלָאך ה' וַיַּדַּבֵּר בְּמִחְנָה אֲשֶׁר מִזְמָרִים וְחִמְשָׁה אֱלֹהִים וְשִׁפְכוּמוּ בְּבָקָר וְהַنֶּה כָּלָם פְּגָרִים מִתְּנִסְתָּרִים". [אב, סי' פ' מופיע במלואו במנציא ארכיאולוגי שהתגללה בחפירות ארמו אסר חדו המליך, בנו של סנחריב. אלא שבחרס שנמצא שם כתוב שטרפה מגפה בצבא של סנחריב. אולם התנ"ד מספר לנו את האמת העומדת מאחריו מה שנראה כמוגפה].

בהתאם לדورو, ראה חזקיה בספר הרפואות אינו מתאים לדרגות הרוחנית, וגורם להם לרפינו באמונה, כי במקומות שהחולים יכניעו את לבם אל ה' ויתפללו אליו, הם מנסים למצוא את הרפואה בספר הרפואות.

[יתכן שדורו של שלמה לא היה צריך לגניזת ספר הרפואות, ולא משום מחיקות מעlettes, אלא משום שאף שעסקו בספר הרפואות, על פי טبعו של עולם השטבייע ה', היה ליבם נכנע אל ה' והוא יודעים שהרפואה באה ממנה. וכמו כן נקבעו בפעולות צבאיות ויחד עמו ידעו והרגשו כי "סוס מוכן ליום מלךמה – וללה' התשעעה" (משלי כא לא). يتכן שדורו של חזקיה, אשר בדור הקודם לו האמונה בה' התראפה ונחלשה מאוד, היה זוקק לחזוק בדרך הקיצונית, להימנע למגרי מון השתדלות, כדי שהשתדלות הטבעית לא תעמעם ותבלבל את אמונותם וביתחונם בברורא].

כותב החזוֹן איש צ"ל (אמונה ובטחו פרק הあたり): "ירפא ירפא" – מכאן שניתנה רשות לרופאות. והנה לא צרכיס פסוק להתייר להתעסק במזונות או בשאר צורכי האדם, משום שחולי הוא עונש על עבירות שבידיו, ואין הוא דבר טבעי, וראויה להתחזק בתשובה ובקשת רחמים, ואז יתרפא. אלא שניתנה רשות להרפואת, כי בני עלייה מועטים. והנה דורו של חזקיה היו **גולמים** בדור גבורה, כפי שאמרו חז"ל (סנהדרין צד ע"ב) שכולם היו תלמידי חכמים ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה. ועוד אמרו (סנהדרין כא) "שכר החוץ" – זה דורו של משה. "והבל היופי" – זה דורו של יהושע. "יראת ה'" היא תחהלה" – זה דורו של חזקיה. וראויה היה להם לעמוד בוגדל עוז אמונה ובטחון, שלא להשתמש ברופאים. וכבר כתוב הרמב"ן (בפרשנות בחוקות) **כי השרידים המקודשים בעבודת ה' אינם משתמשים ברופאים**, אבל זו מדרשה של בני עלייה, כרבי שמעון בר יוחאי וחבריו. ולכן גן חזקיה לשפר הרפואות, כי ראוי היה לדור זה להנהגה בהנהגה של בני עלייה.

כאמור, הנהגה זו אינה באה כהוראה גורפת לכל הדורות לבל יתעסקו ברפואות, אלא הייתה זו הנהגה המתאימה לדورو. הנהגה הרגילה היא, שהאדם צריך לשים את עיקר בטחוונו בה' ולהתפלל אליו, אך במקביל לכך עליו להשתדל רפואי ברפואה, כפי שיבוא בהמשך.

בספר תפארת ישראל כתוב וכך אמר נב', כי חזקיהאמין גן זו את ספר הרפואות, שלא

יהיה מצוי ביד החמוון, אבל לא שرف אותו ולא איבדו מן העולם, כדי שיוכלו להשתמש בו בעת סכנה.

חוליו של חזקיה

"בְּיָמִים הֵם חֶלֶה לְמוֹת, וַיָּבֹא אֲלֵיכֶם יְשֻׁעָיו בְּוֹ אָמֹץ הַגְּבִיא וַיֹּאמֶר אֲלֵיכֶם: כִּי אָמֶר ה' צו לְבִיטֵךְ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִּחְיָה. וַיָּסַב חַזְקִיאוֹ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיַּטְפֵּל אֶל ה' וַיֹּאמֶר: אָנָּה ה', זֶכְרָנָה אֶת אֲשֶׁר הַתְּהַלְּכָתִי לְפָנֶיךָ בְּאַמְתָּה וּבְלֹבֶל שְׁלָמָם, וַהֲטוֹב בְּעִינֵיכֶם עֲשִׂיתִי. וַיַּבְךְ חַזְקִיאוֹ בְּכִי גָּדוֹל". (ישעה לח)

חזקיה נפל לחולי אנוש ומסוכן, שיש בו כדי למות (מצחית דוד), והוא אף מקבל נבואה מישעיהו הנביא כי נגור עליו ממשמים למות, מפני שלא נשא אשה ולא קיים מצות פריה ורבייה.

כאשר שומע זאת חזקיה, הוא אינו מתייחס. אומר הוא לשיעיו: "כִּי מִקְוָלָנִי מִבֵּית אָבִי אָבָא, אֲפִילוּ חַרְבָּה מִוּנָחָת עַל צוֹוָאָרוּ שֶׁל אָדָם, אֲלֹל יְמָנוּ עַצְמוּ מִן הַרְחָמִים". והוא אכן שופך את ליבו בתפילה ובחנוניות לה'. ב頓ך דבריו הוא מזכיר אף את העובדה שנגוז את ספר הרפואות:

"אָנָּה ה', זֶכְרָנָה אֶת אֲשֶׁר הַתְּהַלְּכָתִי לְפָנֶיךָ בְּאַמְתָּה וּבְלֹבֶל שְׁלָמָם, וַהֲטוֹב בְּעִינֵיכֶם עֲשִׂיתִי!" אמרו חז"ל (ברכות י, ע"ב) מהו "וַהֲטוֹב בְּעִינֵיכֶם עֲשִׂיתִי"? שנגוז ספר רפואי. – מבאר המהרש"א: **הַטְוֹב בְּעִינֵיכֶם – וְלֹא בְעִינֵיכֶם**. עשיית מעשה שהוא טוב בעיניך ה', אך לא היה טוב כלל וככל בעיניו בני אדם. הzcירור לא ראה זאת בעין יפה שנגוזתי את ספר הרפואות, ובכיוון מנגעתי מהם את רפואיים בדרך הקלה והנוחה. אך אתה ה' יודע את כוונתי, שעשית זאת כדי שימצאו את רפואיים על ידי תפילתם אליך, ולכך בעיניך זה טוב.

חזקיה בקש שבזכות שהיתה את לב העם אל הרופא האמייתי ה', אף ה' ינוהג עמו מיד כנגד מידה, ישמע את תפילתו וירפאו ממחלתו, ובכך יראו כולם כי צעד נכון, ואכן דוקoa בתפילות ובחנוניות ניתנו להשיג תועלת מרובה יותר בהסתכלות בספר הרפואות. (וכי היידי

כמו כן חזקיה חזר בתשובה על כך שלא קיים מצות פריה ורבייה, ומתקבל על עצמו לשאת אשה מיד. [אמנם הייתה לו כוונה טובה בכך שלא נשא אשה, כי ראה ברוח הקודש שעתידים לצאת ממנו בניס רשותים שיחתואו ויחתיאו את עם ישראל, אך הנביא הוכיחו ואמר לו כי אסור לו להיכנס לחבונותיו של הקב"ה, אלא עלייו לעשות מה שモוטל עליו]. בכך הוא השיג את התועלת של החולים, כפי שביבקש מה', שלפעמים ניתן לאדם חוליו של מיתה כדי שתיתעורר ליבו לתשובה [כמפורט לעיל].

ואכן, תפילתו נענתה, שנאמר:

"וַיֹּהִי דָּבָר ה' אֶל יְשֻׁעָיו לְאָמֵר, הַלֹּז וְאָמְרָת אֶל חַזְקִיאוֹ: כִּי אָמֶר ה' אֱלֹהִי זֹה אָבִיךָ, שְׁפָעָתִי אֶת תְּפִלָּתֶךָ, רְאִיתִי אֶת דְּמַעַתֶּךָ, הַנְּגִי יוֹסֵף עַל יָמֵיךְ חִמְשׁ עֲשָׂרָה שָׁנָה".

לטפל בשורש המחלת ולא בסימפטומים

הנפטר הגאון רבי ראוון ביאלייסטוקר צ"ל: אף אם נשאר מקום רב, כביכול, לטעון נגד המלך חזקיה שגרם רעה לעולם, שלא מלא גנו את ספר הרפאות היו כל החולמים מעיינים בו ומוציאים מיד מזור למחלהתם, מכל מקום מתפלתו של חזקיה למדים אנו עד כמה ידע חזקיה להעריך את האיתותנים ממשיים, שככל מתרדם לא לעונש את האדם אלא לעורר אותו לשוב בתשובה, שדווקא כל החולמים יתרפאו בעת שיתפללו ויחזרו בתשובה, כאשר יעשו חשבון מודע באו עליהם הצרות והחולאים. ואם הוודו לו חכמים, הרי שפועל בתפלתו יותר מאשר אילו היו האנשים מסתכלים בספר הרפאות. והסבירה לכך היא, כי אף אם היה האדם מסתכל בספר הרפאות, עדיין לא היה מוצע מזור גמור למחלהתו, לפי שעדין לא תקין את חטאו אשר בוגינו בלבד בא לו חוליות זה. לכן רק על ידי התפילה והתשובה יוכל האדם להعبرיר את רוע הגזירה ולהעורר את שורש המחלה.

רפואי - ובטחו

בנוסף לשלוחה של רשות הרכבת, מינהל רשות הרכבת יזם ב-1912 את תכנון מסילת רכבת בין תל אביב ורמלה, שפותחה כרכבת קיטור. במקביל, נבנתה מסילת רכבת קיטור בין תל אביב ורמלה, שפותחה כרכבת קיטור. במקביל, נבנתה מסילת רכבת קיטור בין תל אביב ורמלה, שפותחה כרכבת קיטור.

אכן, נראה כי יש סתירה בין הדברים. דבר והיפוכו יש כאן: מצד אחד - אין עוד מלבדו, ה' לבדו הוא עשה ויעשה לכל המעשים. מצד שני - הולכים ודורשים ברופאים מטעם סבירה שמדובר בנסיבות להשפייל ולשנות את המצב.

עולם "סתירה" זו היא למעשה חלק מתוכניות של הpora. "עולם" - מושון העולם. הקב"ה בכוונה תחילה יצר את המיציאות של העולם, באופן שהנהגות נעלמות, מוסתרת ומוסווית מעיני בני האדם על ידי חוקי טבע. לא רק בתחום הבריאות, אלא בכל תחומי החיים, למשל הקב"ה זו ומperfנס לכל, אך עושה זאת על ידי שנותן לאדם חכמה ותועsie להצלחה בעסקיו ובעבודתו וכדומה.

על ידי הינהga "סוטרת" זו הקב"ה מוטיר נסיון ובחירה ביד האדם, האם ועד כמה לפנות אל הקב"ה ולראות את ידו המושכת בחוטאים. יכול הוא לנחות בשטחיות אחר מראה עיני, ליחס את כל מה שקרה בעולם לחוקי הטבע עצם, ולשוכן מהקב"ה. אך יכול הוא, בהתבוננותו ישירה וכנה, לראות את יד ה' המנήינה את הטבע, וכך, יחד עם זאת שהוא "משתף פועליה" עם הטבע, עניינו נשואות אל מי שמשפיע אותנו הוא אינו מתנגד כלל אל הטבע, כי יודע שכך רוצה הקב"ה "להפעיל" את עלמוני!

הנה למשל, בתחום הצבאי, אומר שלמה המלך (משלי כא לא): "סוס מוכן ליום מלֵחָה ולה' חַטְשׁוּה". הסוס מוכן, הנשך דורך, כי זו הी המערכת שבאמצעותה רוצחה הקב"ה להפעיל את רצונו, ואין לנו אפשרות וצורך להימנע מכך, אך "לה' התשועה", התשועה באמת היא רק ממננו. הוא יקבע האם ועד כמה יעזרו הסוסים והיאך יתגלויל הדרברים.

גם בתחום הבריאות, מפעיל הקב"ה את המערכת באופו שיש רפואיים ותרופות שהם המרפאים את האדם מוחלו. האדם המאימו, משתמש במערכת זו שהעמיד ה' לשימושו, ויחד עם זאת זוכר תמיד את מי שפועל אליהו, את מי שקובע האם ועד

כמה היה תצליתו, ומתווך כך עניינו וליבו נשואים רק אליו, אל רופא כלبشر, שירפאהו. אך אדם אשר מזלזל ברפואתו ובשמירת בריאותו על פי חוקי הטבע, חוטא הוא, מפני שאיןנו מסכימים להנאהה שבת הקב"ה מנהיג את עולמי, ועלול הוא לשאת בתוצאות.

כותב רבנו בחחי (פתחה לפרשת שלחן): "סוס מוכן ליום מלכמיה ולה' התשועה" – שלמה המלך עליו השלום יזהיר כל אדם בכתבוב הזה, שיעשה כל דבר שיכטרך לעשות, ובדרך הטבע, כל מה שבכחיו, ושימסור השאר בידי שמיים. כי הנס אינו חל אלא בחסרוון הטבע, דהיינו במקומות שלא לטבעו אנו פתרו. ועיקר יצירת האדם בונו על מידת הטבע, כמו שיש לו חולה שהוא ראוי לתיקון לו מסעדים וسمים למאכלו. ואחר שעשה לו כל יכולתו והשתדל בכל כוחו ועשה בדרך הטבע כל הכנויות, אינו ראוי לו לבתו שיגיע אל רצונו, רק בה' יתעלה! יש חולה שימות עם המאכלים המועילים, ויש שתגעה לו רפואה עם המאכלים הרעים המזיקים. אבל התורה תצוה לנו בכך נשתדל בהכנות בכל העניינים, ועם כל השתדლותנו שתהיה אמונהינו שאין עיקר התשועה בהם רק בה' יתעלה.

סיכום החיבור ללכת לרופא מתח ביקורת אנטיקולופדייה הילכתית רפואית: החולה חייב לעסוק ברופאותו, והמנגע מכך עליו נאמר: "וְאֵיך אַת דָמַך לִנְפְשׁוֹתֶיכֶם אֲדֹרוֹשׁ". אין לחולה לטעון על הנס, אלא חייב להתנהג בדרך העולם, לרופא לרופא שירופאחו, וכן לו רשות לשנות דרך העולם ולומר כי הוא גדול מכמה חסידי הדורות שנתרפאו על ידי הרופאים, וכמעט איסור יש בדבר. מי שמנגע את עצמו לרופא לרופא, עושה שתי רעות: אחת - שאסור לטעון על הנס ולהזקיר עונונתו בשעת חוליו. והשנייה - שהיא דרך גאווה, שהוא אינו ראוי להרעות לו נס ונמצא מהתייב בנפשו. ואפילו אם עושים לו נס - מנכים לו מזכירותיו. וכל המתעצל ומתרשל בדבר זה, ולא יחש על הרפואה בדרך הטבע אלא יטעון על דרך נס לומר שהקב"ה ישלח דבריו וירפאחו בחינם, אין זה אלא מן המתמיים, ודעת שוטים היא זו, וקרוב הוא להיות פושע בעצמו ועתיד ליתן את הדין...

מזהן מכתב שכתב ה"ח'זון איש" לתלמיד אשר הוצרך מטעמי בריאות להפסיק מלימודיו לתקופת מה (חלק א' אנרת לה):

נכחין תרץין, צ' לח' ויקו' כלין כלין כל נטה, רק א'ווקי' הנכחין הצעיר, ואין יכו' א'ווקי' הנכחין, כי אלה קווינוק נא'ו. המכון בנה כוון היוזג א'ווא'ו ע'ה האהוה כ' הוועה ישבין. וכן א'ווקי' הנכחין קווינוק א'ווא'ו ע'ה נחן ע'ה ע'ה זבוז, ורשות הנכחין, ורשותה ע'ה הצעה והג�' וצ'ו' העצמי הצעה, וא'ווקי' כוון ע'ה זבוז הצעה קווינוק ע'ה זבוז, ע'ה זבוז נחן.

לרדוו אחר הרפואות והרופאים המומחים

כתב הפלא יועץ (עד רופאה); וצריך להשמר מiad שלא יהלה, ואם יהלה צריך לדוד אחר הרפואות והרופאים המומחים, ולא לחוש לממונו, כי כל אשר לאיש יתן بعد נפשו... ומה טוב להרבות בצדקה, שמצויה היא בידו, וסגולתה שmbטלת הגזירה. ולעתים קודם שעיסוק ברפואות, יאמין באמונה שלמה שרפואתו היא ביד הקדוש ברוך הוא, רופא רחמו וגאנן, רופא חולין עמו ישראל, ויקדים תפילהו לפניו.

מי שיש לו חוליה בתוך ביתו, חיוב רופץ עליו, שלא יגום ולא יישן, ולא ישקוט ולא יגונח, עד יבקש כל מיני רופאים וכל מיני רפואיות עד אשר תשיג ידו... ואל יחושו על הוצאה

מורבה, כי למצוה רבה תהחشب. צא ולמד עד היכן מגע חיוב הרפואה, שהרי התירו לחיל שבת החומרה, ולבור על כל התורה כולה, בשביל לעשות רפואה לחולה שיש בו סכנה... וכל שכן وكל וחומר שרואין להוציאו כל ממוון שבועלם כדי לקיים נפש אחת בישראל, שהוא כאלו קיים עולם מלא. ואם בכל זאת ימות החולה חס ושלום, לא תהיה זאת להם לפוקה ולמכשול עזע, יוכל לבם שעשו מה שमוטל עליהם לעשות. והשם הטוב בעיניו הוא עוזה, והוא ישלם להם שבעתים אל חיקם הוועדר בabit.

שמירת הבריאות

כמובו, שחייב מון הנהנזה הנ"ל, על האדם אף לשמר על בריאותו כראוי, על ידי מאכלים טובים, פעילות גופנית, בדיקות רפואיות מקובלות וכיווץ זהה, כפי שאמרו חז"ל (ויקרא רבא טז): "הסיר ה' מפץ כל חלי" - "מפרק הוא שלא יבואו חולאים عليك!"

מחשבה נפוצה ומקובלת בין אלו החיים 'לא חשבו' ואוכלים מכל הבא ליד, בכל עת שבחרים ובכל כמות שחפצים, היא: כיצד ניתן לומר כי אוכל זה או אחר מזכיר את חיי האדם, בעוד שברור לנו כייהודים מאמנים, כי חיי האדם וសנתיו קבועים לו מפני עליונותם במבט שטחי נראה לאורה שאנו זו טענה ניצחת. אולם עיוו בדברי חז"ל מוכיחה נאמנה עד כמה אין שמן של ממשות בטענה זו, וכל כולה באה מכח העצלות והתאווה, ושכנו עצמי של האדם, כדי שיכל להמשיך במסלול חייו ורצונותיו, מבלי לתת לעצמו דין וחשבון.

אמרו חז"ל (ויקרא רבא טז): "תשעים ותשעה בפשיעה, ואחד בידי שמים". ומהי פשיעיה? מבארים המפרשים: מהרץ' ורב אב ולפ' איינhero מהורדנא: **בפשיעה** - שאינם נשמרין מדבר שמייך אותם ופושעים בעצםם. עץ יוסף: **בפשעה** - שאינם נזהרים מהקור והחומר וריבוי המאכלות, וכיוצא מהדברים הצריכים זהירות בהננת הבריאות. מתנות בהונאה: **בפשעה** - שאינו שומר את עצמו בדרך הבריאות ופושע בגופו. **ליקוטים: בפשעה** - שאינו שומר נפשו באכילה מזקת ואויר מעופש וכדומה.

הרי לנו דברים ברורים, שאין אדם יכול לפטור את עצמו מחייבת שמירת בריאותו בטענה של "הכל בידי שמים".

כתב ספר החינוך (מצהה תקמ"ג) בבארו את היסוד הנadol בהננת האדם בשמרתו וגפו ובריאותו: "משורשי המצוה, לפי שעם היות השם ברוך הוא משגיח בפרטיו בני אדם וידע כל מעשיהם, וכל אשר יקרה להם טוב או רע - בגזרתו ובמצותו לפי זכותו או חיובו, וכענין שאמרו זכרונם לברכה "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכיריזן עליו מלמעלה", אף על פי כן, צריך האדם לשמור עצמו מן המקרים הנוגדים בעולם. כי האל, ברא עולמו ובנאו על יסודות עמודי הטבע, וגזר שתהיה האש שורפת והממים מכבים הלהבה, וכך בcheinיב הטבע שאמ תפול ابن גדולה על ראש איש - שתרכז את מוחו, או אם יפול האדם מרأس הגובה לארץ - שימות... והוא ברוך הוא, חנו גופות בני אדם, וייפח בהם נשמת חיים - בעלת דעת, לשמר הגוף מכל פגע... ואחר שהאל שיעבד גוף האדם לטבע, כי בcheinיב החכמתו, מצד שהוא [האדם] בעל חומר - ציווילו לשמר מן המקלה, כי הטבע שהוא מסור בידיו, יעשה פועלתו עלייו, אם לא ישמר ממנה... ומכאן עבר ה"חינוך" אל המסקנה המתבקשת: "ועל כן תצונו תורה לשמר משכנותינו ומקומותינו, לבב יקרנו מות בפשיעותנו ולא נ██ן נפשותנו על סמך הנס".

ובספר מעבר יבך כתוב (קרבן תענית פ"ה): "החולאים - יש מהם שיתהוו משותות בני אדם, כגון צינים ופחמים, וזה דומה להורג עצמו שעתיד ליתן הדין, וכן המחליה עצמה מפני היוטו רודף אחר תאוותיו, ובכלל זה מי שאינו משתמש ברפואה עצמה, בכלל חוטאים יחשב, ואם ביטל העבודה בסיבת חוליל, גם את דמו מידו ידרשו".

רבי ישראל מסלנט אמר לפירוש אחד, שהיה מסג' את עצמו: "אני חשוב כי על פי חכמיינו זכרונם לברכה, אין לך חטא גדול יותר מליהות כפיי טובה. והטובה הנדולה ביותר שננותן הקדוש ברוך הוא לאדם היא בריאות הגוף, שעל ידי שהאדם בריא בגופו, יש ביכולתו לעבדו את השם, וממי שאינו שומר על בריאות גופו, החשוני שהוא בכלל כפיי טובה". (וחoba בספר "בטוב ירושלים" בשם הגראי' בללאז צ"ל)

רבי ישראל מסלנט עצמו נסע פעם לגרמניה לטיפול רפואי מסוימים, ואחד הרופאים שם אמרו: "אלפים באים אליו, אך לא ראיתי עוד אחד מהם אשר כל כך מדקדק למלא את הוראותי כמו הרבה הזרקן הזה..." (אוור עולם עמוד 82. ובספר "תנוועת המוסר" (פרק א' פרק יא) האריך עד לספר על הנגנתו של רבי ישראל צ"ל בענייני שמירת הבריאות).

תפילה על רפואיות ובריאות

לע"ה: לא אוקום גאנטער לא צענאי גאנט גאנט גאנט, וווען קאנט און הווען, וווען גאנט גאנט גאנט?
האונה, קאנט גאנט גאנט הווען גאנט גאנט, ואכן אין גאנט גאנט גאנט?

אומר הנביא (ירמיה ה): "עֲנוֹתִיכֶם הָטוּ אֶלָּה, וְחַטֹּאתֵיכֶם מִנְעוּ הַפּוֹבָמֶכֶם".(Clomo):
היסורים והמכאוביים שפוקדים את האדם, מגעים בעקבות חטאיו וחסרונו תוי הרוחניים. הם באים ליירר את לבבו, לעורר, להדריך, לקודם, לזכך. לפי הנתונים הרוחניים של האדם - כך קבוע לו הקב"ה את הטוב ביותר ביוון עבוריו, את המצב المسؤول ביותר בעבוריו לקידום, לחיזוק, לשיפור, להתעלות. אכן אומר הפתגם: "החיים הם בית ספר".

ואולם, כאשר האדם מתפלל, הוא עושה שינוי מהותי ומשמעותי בנסיבות עצם. הוא עצמו משתנה ומתעלת, וממילא גם התוצאה משתנה.

אמרו חז"ל: "טובה מרבות אחת [מחשבת מוסר] בלבבו של אדם, יותר ממאה מלקיות" (ברכות ז ע"א) - כאשר האדם מתחזק בלבבו, מעירר את עצמו מבענים, זה שווה יותר ממאה צרות שבבו עלייו ויעוררו אותו. חשבו نفس אחד, התערורות עצמית אחת, פנייה אמיתית אחת אל ה', יכולה להשוך לאדם הרבה מאוד מכאוביים.

ולמה הדבר דומה: לדלת נعلاה, והمفחה מבפנים. אם יבקשו לפותחה, ישנו שתי דרכים. הדרך האחת, אם יבקשו לפורצה מבחוץ, תהיה בהתחלה בעיות, בהפעלת כח, עד שחדלות תישבר. אבל אפשר לחסוך זאת - אם רק יסובבו את המפתח מבפנים... (המשל מופיעו השביעי פרישת בח')

כמה זה נכון לבניינו הלב שלנו - פעמים רבות נעול, אטום, סגור, לא רוצה לשמעו ולא רוצה להיפתח. אם ירצו לפתחו אותו מבחוץ - זה קשה מאד. "לא נבראו רעים אלא לפשט עקומות שבלב" (ברכות ט ע"א). רעים, צרות, קשיים ומכאוביים - כן, הם בהחלט פותחים את הלב, מיישרים אותו, אבל זה קשה וכואב. ויש דרך אחרת - לפתחו את הלב מבפנים!

והתפילה אכן פותחת את הלב, מיישרת ומטהרת. מקרבת את האדם לבודאו, מעלה ומרוממת אותו. **האדם שלפני התפילה** – הוא לא אותו אדם לאחר התפילה, ממילא יש מקום לשנות את מה שנקבע לו. הוא כבר לא זוקק לאוthon דחיפות והசאות מבחו'ז. **הוא אף** געשה ראוי לקבל הטבות גדולות יותר.

לכן, בסיפורנו של דבר: היסורים והמכאוביים שכבר באו לאדם – עליו לחזק את עצמו לקבלים באהבה ובאמונה, כפי שראינו לעיל בפרק "טובת היסורים". אבל על העתיד צריך להתפלל, זהו חלק ממטרת היסורים. ואדרבה בזה שאדם מתפלל, שופך את ליבו לפני ה' ונכנע אליו – הוא יכול לחסוך מעצמו את סיבת היסורים, להיות ראוי לקרבת ה' גם ללא יסורים.

ואנו כמו וממשים ועובדות ראיינו בכל הדורות, על יהודים אשר התפללו לה' שירפאים ממחלהם, ואכן זכו וקיבלו רפואה שלימה ובריאות איתה מאות ה'. [כפי שנינו לראה למלל, "ירפאים על רפאה"]

כ"א לימוד משה את בא עולם, שלא יאמר אדם, הוαι וחולי שלוי מסוכן, ועשה צוואה וחילק כל אשר לו, לא יתפלל עוד. אלא יתפלל, **שאון הקב"ה פסול תפילה כל בריה**.
ובו הוויא אחדרון ז'

28: היה רבי מאיר אומר: שנים שעלו למיטה, וחולאים שווה, וכן שנים שעלו לגרדים לידון, ודינם שווה - זה ירד וזה לא ירד, זה ניצל וזה לא ניצל. מפני מה זה ירד וזה לא ירד, זה ניצל וזה לא ניצל? זה התפלל ונענה, וזה התפלל ולא נענה. מפני מה זה נענה וזה לא נענה? זה התפלל תפילה שלימה נענה, וזה לא התפלל תפילה שלימה לא

רבי שלמה זלמן אוירבך צ"ל אמר, כי אדם המתפלל על החולה, מوطלת עליו עבודה להתבונן ולהרגיש בצערו, כדי שתפקידו תהיה עמוקה הלב. ואירוע שכמיה פעמיים, לאחר שביקשוהו להתפלל עבור איש מסויים, חקר וודרך אודוטיו מאת מכיריו, להכיר את קורוטיו ומצב ביתו ופרנסתו וכדומה, באופןו שכיוון שאיננו מכירו אין ביכולתו להתפלל בעבורו כראוי, ולכן רצה לעורר הרגשת לבו על ידי ידיעת פרטי חייו. היליכות שלמה זלמן אוירבך צ"ל (69)

מחקרים שוננים שבוצעו בעולם, כי תפילות עבור חולים, אפילו כהשماتתפללים היו מרוחק ולא הכירו את החולים, והוילו סטטיסטית לשיפור מצב החולים. ואולם נמצאה ייעילות רבה יותר לתפילה מקרוב. (אנג'ליקלופדיה הלכתית רפואית ב' 385. מקורות המחקר שם) [אכן אחת ממטרת ביקור חולמים היא, שהמבקר יתפלל על החולה, שכادر הוא נמצא בסמוך אליו, תפלותו תזקק יותר או יש בושם יותר, ובגובה אשאר ההלכתן].

לעתיד לבוא...

לעתיד לבוא, בעולם שколоו טוב, כשהחכם יבוא כבר על תיקונו המושלם, לא תהיה
עוד מחלוקת.

אמר המדרש שמות הרבה טו כא: "הרשות הינה בא, וחידשות אני מגיד" - עשרה דברים עתיד הקדוש ברוך הוא לחידש לעתיד לבוא: הרשותה - שהוא עתיד להאריך לעולם, שנאמר (ישעיה ס, ט): "לא יהיה לך עוד השם לאור יומם..." ואפלו אדם חולת, הקדוש

ברוך הוא גוזר לשמש ומרפא, שנאמר (מלאי כ:): **"זורה לכם יראי שם שמש צדקה ומרפא בכונפה".** השנינה – מוציאה חיים מירושלים, ומרפא בהם כל שיש לו מחלוקת. השלישית – עשויה האילנות לתפנו פרותיהם בכל חדש וחידש, ויהיה אדם אוכל מהם ומתרפא. הששית – שאינו עוד בכח ולילה בעולם, שנאמר (ישעיה סה, ט): **"ולא ישמע בה עוד קול בכח וקול עזקה".** התשיעית – **אין עוד מות בעולם,** שנאמר (ישעיה כה, ח): **"בלע הפעות לנצח, ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וחרפת עמו יסיר".** העשירית – שאינו עוד לא אנחה, לא אנקה ולא יגנו, אלא הפל שמחים, שנאמר (ישעיה לה, ז): **"ופדיי ה' ישבו ויבאו ציון ברנה".**

רפואה שלימה

ישנם ארבעה דברים אשר אנו מתפללים עליהם שיהיו בשלימות [וסימנים "אטרוג", שהatrorg צריך להיות שלם ללא פגס]:

אמונה שלימה [הרני מאמי באמונה שלימה בשלושה עשר עיקרים של התורה הקדשה].

תשובה שלימה [והחזירנו בתשובה שלימה לפניך].

רפואה שלימה [הרחמן הוא ירפאנו רפואה שלימה].

గואלה שלימה [מהר לנו גואלה שלימה למען שמד].

יזכו ה' להתפלל וליחל אליו מתוך אמונה שלימה, לחזור בתשובה שלימה, ונזכה לרפואה שלימה, ואף לנואלה שלימה במהרה בימינו אמו!

๙ סיפורים על רפואה ☺

שיחו בכל נפלאותיו

סולה לרפואה מרבי חיים פלאגי צ"ל (רפואה החיים אותן טו בשם דרכי צדק): **כשצרכיך לרפואה, למד בעניין הרפואה בגמרה, וספר מניסי ה' יתברך בענייני רפואי, ועל ידי בן מעורר עולם הרחמים לרפואה.** (חובא בספר "שוווטי אליך"). וربים מהסיפורים להלן מלוקטים מספר זה, וכן מהספר "אין עוד מלבדו" – ג' חלקים)

בכליות חדשות

מספר הרב יגאל כהן שליט"א: במהלך שיעור שמסרתתי, ביקש אחד המשתתפים שأتפלל עבור אחיו, שעבר התקף לב ומיד לאחר מכן אירע מוחה, ונמצא הוא כתבטיפול נמרץ במצב של קרייסת מערכות, כלומר הכליות והכבד חדרו מלפועל.

עצרתי את השיעור ושאלתי את המשתתפים: **"האם אנחנו באמות מאמיןנים שהם נתפלל אל הבורא יתברך, היהודי יבריא ויקום על רגליו?"** כולם ענו בקהל רם: **"כ"ו".** ואז שאלתי שוב: **"אתם באמות מאמיןנים?"** **"בודאי!"** ענו כולם. **"אתם מוכנים להmr על זה בנסיבות?"** – שאלתי שוב. מובן שהיתה דממה, אז אמרתי: **"רבותי, בואו ונעשה חשבו פשוט: כמה תינוקות נוצרו היום בעולם?"** **"מיליונים!"**, ענו כולם בקהל גדול. זאת אומרת: מיליאונים של כליות הבורא הפעיל, היום בלבד! **"תארו לכם כמה לבבות, כבדים וראות**

התחליו לפועל היום בבני האדם, בחיות ובדגים. האם זו בעיה בשליל הקב"ה לדוד זוג כלויות אחד שיחזרו לפועל? "שהרגשת שעני אני באמת מאמי ביכולתו של הבורא, ביקשתי מהחמי של החולה שיתנו צדקה לרופאות, משום שכוכחה של צדקה להצל ממוות, ורק אז ברכתי אותה, וכל הקהל ענה Amen.

למחמת התקשרותי לאח לשאול בשלוום החוליםה. "יציב!" - ענה לי האת. לא התקיאשתי ולמחמת התקשרותי שוב, ושמעתה מעבר לקו קוֹל בְּכִי. שאלתי "מה קרה?" ענה לי האת: "אתה לא תאמין, הכללות חזרו לתפקיד, והחוללה התעוור והתחל לתקשר עם הסובבים אותך!" לאחר מכן השחרר החולה מטיפול נמרץ למחלקה רגילה, והיום, יתברך הבודה, החולים כבר עבר לשיקום רפואי. (יגל ליבי בישועת עמוד 39)

הסטטיסטיקה אינה קבועה!

הרביה יהודים מתמודדים עם נסיבות של רפואי. כתוב "רופא ירפא" - מכאן שניתנה רשות לרופא לרפא. אומנם נתן הבודה יתררך רשות לרופאים לרפא, אבל לצערנו, במקומות לרפא את היהודי הם מייאשים אותו, ובזה הם סוטים מתקירדים שמסתמכים ב佗ם בלבד. אולם יהודי שיוצא מן הרופא שבישראל לו בשורות רעות, יתרחק מיד בידיעה שיש בורה לעולם, שידעה זו כוללת בתוכה תקווה שבידו של הבודה לרפא את כל יצורי החיים! לא משנה איפה חולי, וגם אין זה משנה הסטטיסטיקה לגבי החולי המסתויים, את כולם הבודה יתררך יכול לרפא! (יגל ליבי בישועת עמוד 44)

טז יומיים נעלם הכאב

סיפור הרבי יש' דבר: يوم לפני ט' באב תשס"ט, תקפו אותו כאבים חזקים מאוד בגין הצד שמאל. הכאבים היו כה חזקים, שהתקשתיתי לשכב, לgom, לעמידה וללכת. כל מי שנקהה בדרכי שאל מיה קרה, ויעץ לי לפנות מידיית לרופא. למעשה חשתי בכאב כבר מספר חדשים, אך היה זה כאב קל שעוצמתו הייתה כ-10% מהכאב הנוכחי, ועתה התגבר הכאב לבaltı נשוא. הסברתי לכולם שאני מטופל אצל הרופא הטוב ביותר, אצל הקב"ה. וכך נחתמתי התחזקתי ושיננתי את הסגולה של רבנו חיים מוואלוין "אין עוד מלבדו", ובירכתי ברכת אשר יצר מתוך הכתב עם אצבע מובייל, תוך יומיים נעלם הכאב כליל! (או עד מלבדו ח"א עמוד 260)

סגולתו של רבינו חיים מוולוז'ין: אין עוד מלבדו!

כך כותב רבינו חיים מוולוז'ין בספרו "נפש החיים" שער ג פרק יב: "ובאמת הוא עניון גדול וסגולת נפלאה, להסידר ולבטל מעלייו כל דיןיהם ורצונות אחרים, שלא יוכל לשלווט בו, ולא יעשו שום רושם כלל. כשהאדם קובל לבבו לאמרה: הלוא ה' הוא האלוקים האמתי, ואין עוד מלבדו יתררך שוםכח בעולם וכל העולמות כלל; והכל מלא רק אחיזתו הפשטית יתררך שמו; ומבטל בלבו ביטול גמור, ואינו משגיח כלל על שוםכח ורצו בעולם. ומשעבך יתבטל מעלייו כל הכוונות והרצונות שביעולם, שלא יוכל לפועל לו שום דבר כלל, ויוכל לפעול עניינים וניסים נפלאים, הפוך סדר כוחות הטבע.

כג' גידול במוח

מספר אדם ירא שמים, קצין בדרגה גבוהה בצבא: يوم אחד נכנסו למשרד מס' אחד העובדות הקבועות, וביקשו בדחיפות את עזרתי. "במה מדובר?" שאלתי. תשובה: "עליזה, אחת הדברים הקבועות, אם לילדים, קיבלת תשובה מבית החולים שיש לה גידול במוח. היא יושבת ובסוכה, ואי אפשר להרגיע אותה. אולי אתה, עם הקב"ה, תוכל להרגיע אותה". הדברים נאמרו ברצינות רבה. חשבתי, מה אוכל להגיד לחולה ולהרגיע אותה? נזכרתי בسنגולתו של רבי חיים מוואלזין "אנו עוד מלבדו" הנמצאת עמי. צילמתי אותה בוגודל קטן לשמירה בכיס או בארכן, ובוגודל כדי שהיא נוח יותר לקרה אותה. ניגשתי לעלייה והתעניינתי במצבה ובתשובה הרופאים, קיבלתי תשובה מלאות ומפורטת על המצב. לא הבנתי את הכל, אבל הבנתי שמדובר בגידול סרני. לאחר מכן התחלתי לספר לה על שליטתו ויכולתו של הקב"ה, סיפרתי לה סיורים מזמןינו וזמןנים קודמים, סיפרתי לה על רבי חנינא בן דוסא שבתו אמרה לו שהדילקה נרות שבת בחומץ בטיעות במקום בשמן, רבי חנינא אמר לה שלא תדאגו והסיף ואמר 'מי שאמר לשמן וידלק יאמיר לחומץ וידלק', לומר גם כשהשמן דולק זה נס שבעיני הפק לטבע, כמו שהנס חל על השמן שידלק, כך הנס יכול לחול על החומץ שידלק. מי שמאמין וחוי כך, אצל הניסים יכולים לחול בכל עת, כי אכן גם הטבע הוא מערכת ניסים, אז אפשר להוסיף לו עוד כמה ניסים למערכת זו. סיפרתי לה עוד סיורים על מקרים רפואיים שבהם קבעו הרופאים דבר מה, ולאחר התחזקותם של בני האדם באמונה בהקב"ה, חל מפנה בתוצאות הבדיקות, והאנשים הבריאו, ובתיק הרפואי שלהם בבית החולים נרשם "נס רפואי".

עליזה נרגעה, על פניה נראה ברק של מי שצמא לאמונה ושם לתלות בטוחנו בהקב"ה, הגורם היחיד שיכול להוציאו מצטרתו. בשלב זה הצעתי לה את סגולתו של רבי חיים מוואלזין, אמרתי לה כמו מפקד: "מעתה את ובשלך קוראים את הסגולה, מתחזקים ותולים אח גורלכם רק ביכולתו של הקב"ה, רק כך תוכל להינצל מהמחלה, זו תקוותכם היחידה!"

עליזה אושפזה מדי פעמיים בבית החולים לצורך בדיקות וטיפולים, ובעה היה מע蹬ן אותו במצבה. הוא הדגיש ואמר, שאינס עוזבים את הסגולה, וכל הזמן מתוחקים בה. לאחר תקופה התחליו להתקבל תוצאות. לאחר חדש וחצי אמרו הרופאים: מדובר בגידול שפיר. הזוג המשיכו להאמין ולהתחזק ב'איין עוד מלבדו'. לאחר עוד חדש אמרו שהגידול הולך וקטן לכדי שליש מגודלו הראשוני והזוג ממשיך להאמין ולהתחזק ב'איין עוד מלבדו'. לאחר עוד חדש נאמר: מדובר בכלל בגוש שומני ולא בגידול! בסיום הטיפול הרפואי, שאבו את הגוש השומני, ועליזה החלימה לחלוין. בכל פעם שעלייה פגשה אותי הזקירה לי כי בזכות התחזקותה ב'איין עוד מלבדו' החלימה מהמחלה: אין עוד מלבד ח'א עמוד 288

רופא חולין עמו ישראל

מסופר, כי באחד הויכוחים שנייהל רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל עם ראש הכהמורה במדינתו, הקשה בפניו הומר: מודיעו חותמים אתם את הברכה השמינית בתפילה שמנוה עשרה במיללים "רופא חולין עמו ישראל", וכי אומות העולם אינם נרפאים ממחלותיהם? ומה הוא רופא?

השיב לו רבי יהונתן, כי ברכת רפאו, שהיא הברכה השמינית בתפילה שמנוה עשרה,

נתקנה כנגד מצות מילה, שזמנה הוא ביום השמיני. [כما אמר חז"ל מגילה י"א]: ומה ראו לומר רפואה בשמנית? אמר רבי אחא: מתווך שניתנה מילה בשמנית, שצרכיה רפואה, לפיכך קבעה בשמנית". מעתה ברור אפוא כי רפואה זו שיצכת רק לעם ישראל, ולא לערלי אומות העולם. קיבל הומר את הדברים בשביעות רצון.

לאחר מכן שאלו אותו תלמידיו: האם באמת זהה התשובה? ענה להם: לא ולא! תשובה זו נאמרה רק לצורך הומר. התשובה האמיתית היא, כי הקדוש ברוך הוא הטבע בבריה את חוקי הרפואה, ואומות העולם מתרפאים אך ורק באמצעות חוקים קבועים אלו. וכי חותמים אלו בברכת אשר יצר: 'רופא כלبشر' אך יהודים, לעומת זאת, מתרפאים מעלה חוקי הרפואה המקובלים: ביכולתם לקורע גור דין טבעי, או להחיש ולזרז את תהליכי הרפואה הקבועים, על ידי תפילת ומעשים טובים! בשל כך חותמים אלו במילים "רופא חולין עמו ישראל". (פחד דוד כי תשא עמוד 501)

LECTURE NOTES

סיפור מודים התרחש אצל הרב פרץ, אליו של אחד מתושבי רמת אלchanן. כל מי ששמע את הדברים הבוי, שהמסקנה היא שככל יהודי ויהודי יש כתובות להתרפק עליה ביום צרתו, ולעולם אסור לאבד את הראש ולרדת למצולות היושן!

בליבו של הרב פרץ הושתל לפני שנים מסתם מלאכותי, והנה אירע פעם שהרגיש לא טוב, לחץ הדם שלו ירד, והוא אושפז בבית החולים. הרופאים שבדקו אותו דעתם שאנו ברירה אלא לנתחו שוב ולהחליף את המסתם. בני המשפחה שכרו למטרה זו את הרופא המפורסם פרופ' וידנה, מטובי המומחים בארץ. הנition נקבע ליום ראשון, אבל לאחר שחלה הרעה נוספת נספת במצב החולה, ואי אפשר היה לנתחו באופן מיידי, נדחה הנition ונקבע ליום חמישי באותו שבוע, בשעה 7 בבוקר. על התקין צוין "דוחף ביוטר".

בינתיים, הגיעו של החולה, החליט להתחזק יותר שתאת ב"אין עוד מלבדו". הוא לכה את הספר 'נפש החיים' לבית החולים, ובני המשפחה החלו לקרוא את הסגולה. זה היה ביום שני. ביום שלישי, יומיים לפני הנition הגורלי, נודע להם שלא די לקרוא את הדברים, אלא עיקרה של הסגולה הוא ללמוד את הקטע ולקבל בלב שלם להתחזק ב"אין עוד מלבדו", עד כדי ההסרה מן הלב של כל כוח חיוני אחר: למחמת היום, ביום רביעי, ישבו ולמדו כמה וכמה פעמים את עניין הסגולה והמחישו לעצם את יהודו של השם יתרברך. האנשים ששחו באותו מעמד הגיעו לדרגה של חיזוק אמיתי, עד כדי כך שהרגישו שرك בדריך זו אפשר לסליק את כל המזיקים שלא ישלו עליהם כלל! באותו היום נסע האח עם אמו לאוצרה' בנתיבות, כשבדעתם לשוב בעבר, כדי להיות ליד החולה בעת הנition שנקבע לבוקר המחרת, יום חמישי. בהיותם בנתיבותו הטלפון, ועל הצג הופיע המספר של בית החולים. ליבו של האח החסир פעימה, הוא לא ידע מה הם אמרו לשמו. "הנition לא יתקיים מחר", הייתה ההודעה שהתקבלה. מודיעינו שבשחיחיה הנוספת באח שוב בשל הרעה במצב אליו, ואולם המתקשרים היהודיו בתהרגשות, שזה עתה ביצהה האחota לחולה בדיקה אחרונה שלפני הנition, ולתדמיתה התברר שהלב תקין לחלוויין: האחota חששה שההוכשי איןו תקין, והזיהיקה את הרופא. הלה אישר את הממצאים, והנition בוטל. החולה נשאר למשך עוד يوم יומיים ונשלח לביתו. (עלינו לשבח בדבר עמוד קסה)

כט קיבלת אישת במתנה

מספר יהודי יקר: רعيיתי ילדה בן שעה טובה. ברוך ה' הלידה עברה על הצד היותר טוב, וכעבור זמן מה חשבתי לලכת הביתה. לפטע יצא הרופא והודיע לי בקול רועד שנתגלתה בעיה חמורה מאוד אצל היולדת, ויש להעבירה מיד לחדר הניתוחים. הרופא הכן אותה לארוע מכל. מטבעי, אני בעל בטחון חזק. במקרה לחץ אחרים שאירעו לי בחיים, ידעתי להשתתלט על עצמי יפה, תוך שאני מתחזק ואף מחזק אחרים. ואולם הפעם הייתה הוכנשה לחדר הניתוח, ואני נשלחתי מדי פעמיים להביא לה מננות דם, ועוד מננות, עד שליבי התפלץ מרוב פחד ואימה. כך במשך שעתיים וחצי-שעות. באחת הפעמים נשלחתי לבנק הדם להביא מננות נוספות, עלתה בזרעוני הסגולה של רבינו חיים מוולוצין, והתחזקתי מאוד מאין עוד מלבדו. קיבלתי על עצמי בקבלה גמורה את הידיעה שה' הוא האלוקים לבדו, ורק בידו כל הכוחות והרצונות, אין ביד אף אחד להזיק או להיטיב לי או לרעייתי, והכל בידו יתרברך. כך חזרתי על האמתה הזאת כמו פעמים, וקבעתי את הרעיון עמוק בתוכה ליבי.

והנה כשהגעתי מבנק הדם, ומנות הדם בידי, ראיתי את הרופאים עומדים בפתח חדר הניתוחים, פניהם קורנות, ובפיהם בשורה: "אין לנו כל מושג איך הצלחנו להתגבר על הבעיה החמורה שנתגלתה אצל היולדת, אך בניסי ניסים החלפה הסכנה כלל בלא להשאיר עקבות" בתקה של היולדת נצין שמודובר במס' רפואי, לנו אין הסבר למה שארע, קיבלת אישת במתנה?" עכשו כבר לא יכולתי לעצורبعد שטף הדמעות שזרלו מעניין ללא הפונה. אפלו הרופאים התפלאו על התפרצויות של. עד עתה החזקתי את עצמי באופן מעורר התפעלות, ודוקא כשבישרו לי שהכל הסתדר התפרצתי. ברור לי שאליו היו יודעים הרופאים את הסוד הגדול, גם בהם הייתה אוחזת התרגשות רבה.

ואולם זה לא תם בזאת. כמה ימים לאחר הלידה נוכחות פעמיים נוספת כוחה של אמונה. הבן הנולד חלה במחלה קשה ביותר, והרופאים טענו צורך לחילוף את דמו. אף שאין סכנה בדבר, ומעשים אלה אצל הרופאים הם דבר יום ביום, ברור שעדיף להימנע מכך. החלטות הרופאים היה שאמ בתוך שעה לא יכול שיפור במצב, יבצעו את החלפת הדם. שוב פרשתי לחדר צדי והתחזקתי ב'אין עוד מלבדו'. לאחר עשר דקות יצאתי מהחדר והלכתי לבירר מה המצב, והנה התמונה חוזרת על עצמה: הרופאים מתייננים לי בפתח חדר התינוקות ובפיהם בשורה מרנינה: לפניהם כמה דקות הchèבת לשגת באופן משמעותי עצתי לכל חברי יידי, שיחזקו בכם העתק מדברי של רבינו חיים מוולוצין, ויעמינו בהם בכל פעם, ובפרט בעת צרה ומצוקה שלא תבוא על אף אחד מעם ישראל. כל זאת, כמובן, יחד עם תפילה עמוקקי הלב! שובך יביעו בשל

עמדו רlatent

כט שני חסרים במאח

ашה אחת הפעולות רבות למען זיכוי הרבים, נהוגת, בין היתר, להכנס למעטפה כרטיס של 'איoud מלבדו', מצרפת הסבר לנושא, וכך היא מוסרת אותו לאנשים. פעמי אחת העבירה כרטיס כזה לגבրת בעלת מעמד בפוליטיקה. האשאה, המרוחקת ממדות, טענה שעם כל חשיבותו של הרכטיס, אין לה צורך בו, כי אין לה כל שייכות לענייני אמונה ודעת. ואולם הפעילה לא הרפטה: קחי את הרכטיס בכל זאת, הניחי אותו בארכז, ואם הוא לא יעוזר, הוא בודאי לא יזק! ואכן הרכטיס נלקח והוכנס לתיק.

לאחר כשבועיים, נפגשו השתיים שוב, והגברת הנכבה סיפרה בדמעות: לאחר שנפרדנו, הלכתי לבית חולים, לבקר את כלתי שילדה בן. כלתי נראתה מודאגת ביותר, וסיפרה שהרופאים גילו שלתינוק יש שני חסרים של מרכזיים במותה. פגס זה גורם פיגור שאינו ניתן לתקן. חרדתי וdagati מאד, ולפתע נזכרתי בברטיס' אין עוד מלבדו'. הוצאה אותו מהתקיק, ואמרתי לכלתי: "ברטיס זה קיבלתי היום. קחי אותו, אולי יעזר, ואם הוא לא יעוז - הוא לא יזק". כלתי, שלאחרונה התהילה להשתתף בשיעורי יהדות ולהתחזק, הבינה את ערכו של הברטיס. היא לקחה אותו, התזקקה בנושא, והניחה אותו מתחת לראשו של התינוק, באמונה ובצפיה לעזרת'. לאחר יומיים, קראו הרופאים לכלתי והודיעו לה, כי נערךו לתינוק בדיקות נוספתות שחרורים מבית החולים, ולמרובה הפלא לא היה שום סימן לשני החסרים במוחו של התינוק! לרופאים הנזהמים לא נותר אלא לציין בתיקו כי איירע כאן נס רפואי. רק כוח עליון יכול לשנות זאת, ולכן הדבר נס רפואי. והגברת סיימה את סיורה: "בו במקומות ביקשתי מכלתי להציגך אליה לשיעורי היהדות..." (ופיע הפעלה. אין עוד מלבדו ח'א עמוד 295)

ב) והסירותி מחלה מקרוב

اورיאל הנה ילד קטן וחמוד שגר בדרום הארץ. אוריאל סובל מבעיות רפואיות, בין היתר בעיות לבב, ובנוספַּה על כך הוא עובר כל יומיים טיפול דיאליזה בבית החולים "שער צדק". אמו היא שמלואה אותו לטיפולים ושווה עימיו, והמשפחה מתיחסת לדבר כמעט ממשמים, ומתקבלת את הכל באהבה.

אמו של אוריאל החליטה לעזור למשלחתה ולבנה בכך שתתחזק ותחזק את האחרים ב"אין עוד מלבדו", וכך תרבה את זכויותיהם. היאלקח מאות ברטיסי "אין עוד מלבדו" והחלה לחקם לצות הרפואי, למבקרים ולחולמים, כדי לחזקם באמונה. כל יומיים, כשאוריאל מגיע לטיפול במחלקת דיאליזה, עוברת אמו בין המבקרים והחולמים, מחלקת את הברטיס, ומוסיפה הסבר על חשיבות הסוגלה.

גם אילנה זכתה לקבל ברטיס' אין עוד מלבדו. אילנה עובדת ככוח עוז בבית החולים, בבורק היא עובדת במחלקת כירורגיה, ובערב היא עובדת במחלקת דיאליזה ילדים. לאחר יומיים, כשהגיעה האם שוב לאילנה לתת לה ברטיס, אמרה אילנה: קיבלתி מכך את הברטיס הזה בשבוע שעבר, ויש לי סיפור לספר לך על כך.

וכך סיפרה אילנה: ביום רביעי, בהיותי במחלקת כירורגיה, פגשתי אב ובתו. הבת, בחורה בת עשרים מבית שמש, עמדה ובכתה. שאלתי אותה על מה היא בוכה, והיא השיבה שבדיקות שערכו לה הtgtלה מחלות הסרטן עם גוררות, ושוב המשיכה לבכות. נזכרתי בברטיס' אין עוד מלבדו' שקיבلتி מכך, ואמרתי לבחורה אל תבכי, ק希 את הברטיס, קראי את הכתוב בו, ותבטחني בהקב"ה. כל שעה תחוורי על הדברים, ותҧששי מה' שיעזר לך, וישלח לך רפואי שלימה. ואל תדאג, ה' יעוז. ביום שישי שבאתישוב למחלקת כירורגיה, פגשתי את הבחורה עם אביה. השנאים שמרו לקרהתי וסיפרו לי שעשו דברי, ועכשי קיבלו תשובה מהמכון הפטולוגי שהבחורה 'נקיה' לחולוטן מהמחלה ומהגוררותו! תוך כדי שיחתנו הגיע הפרופסור ראש המחלקה והודיע שבאותם רגעים הגיעו תשובות מהמעבדה בבית החולים הדסה עין כרם, ועל פי תוכאות הבדיקות אין זכר למחלה. שמחתם של האב והבת לא ידעתם גבול, תוך יומיים הגיעו אליהם היושעה, והפכה את חייהם מאפילה לאוראה!

לאחר תקופה, סירה אמו של אוריאל שבנה ממתין להשתלת כליה וכבד. יום אחד התעלף הילד בבית הספר וAYER את ההכרה. מיד הזעיקו אמבולנס והילד נלקח לבית החולים. לאחר בדיקות מקיפות, הודיעו הרופאים שהמצב קשה, והם אינם מוצאים דרך לשפרו, אבל הם ממשיכים לטסות בכל זאת. ההורם ישבו והמתינו, ובינתיים התחזקו ב"אין עוד מלבדו". למשך קם הילד ממיתו בבית החולים כאילו לא קרה דבר, וחזר לשגרת חייו. (נפי אמו של אוריאל, אין עד מלבדו ח"א עמוד 297)

ב' לראשונה מאז פצעיתו, התעורר הילד, וביקש לשותות מים:

מנהל תלמוד תורה נסע לכוטל המערבי, כדי להעתיר לרופאותו השלהמה והמהירה של אחד מתלמידיו שנפגע. באותה שעה שהתה ברחובות הכוטל קבוע בחורי ישיבה, וגם הם התפללו ברכיות ובתחנונים על צורciיהם. השעה הייתה 5:45 בערב, המנהל עמד בתפילת שמונה עשרה של ערבית, וכשהגיעה לרפאננו ה' ונורפא', הרבה לעזוק ולהתחנן על רופאותו של הילד. היו אלו תחנונים אמיטיים וכנים עמוקים הלב! מספר המנהל: ברגע שסיימתי את ברכת "רפאננו", פצחה הקבצת הבחרוים שעמדה ליידי בשירה גודלה, ולא היה לי כל מושג על מה ולמה, אך שירה זו נתנה לי הרגשה שתפליתי נשמעה.

המנהל שב לבתו, ואז נודע לו פרט מדהים: באותה שעה ממש, בזמן שהתפלל ברכבת רפאננו, קיבלו ההורם הודיעה לבוא לבית החוליםים בדחיפות. לראשונה מאז פצעיתו, התעורר הילד, וביקש לשותות מים! הרופאים התפללו על כך, שכן הייתה זו תופעה בלתי שגרתית, שהילד התעורר ממצבו הקשה ושב לחיים. תוך ימים ספורים חזר הילד לכיתתו, בסיעיטה דשmania, ושב לשיגורת חיים מלאה כאחד האדים! כמו גدول הוא כוחה של תפילה שיוצאת עמוק הלב! (טובד יבשו פרשת עקב עמוד רב)

ב' ייבטחו לך יודעי שמח, כי לא עזבת דרישיך ה'

סיפור תלמיד חכם: ימים אחדים לאחר שנולד בנו, כאשר עמדה אשתי להשתחרר עם התינוק הביתה, אמרה לנו האחות שהרופא מבקש לבצע לתינוק צילום אולטרא סאונד בשל נפיחות בצליות, דבר המעלה חשד לדלקת פנימית. הדבר בהיל אונטו מאד. לנוכח תוכאות הבדיקות ורש הרופא לתת לתינוק אנטיביוטיקה במשך כמה שבועות, ובינתיים לדוחות את קיומם הברית. כעבור זמן קצר הפנו אותנו לבדיקה חוזרת ב"מכון מורה". לפני הבדיקה החוזרת, עמדנו אני ורعيיתו להתפלל לכב"ה שילוח רפואי שלמה לתינוק. התפללנו מקרים לבנו, והבטחנו להכין שלט מפואר, ועליו המילים: "ייבטחו לך יודעי שמח, כי לא עזבת דרישיך ה'", ולתלות אותו בכיסה של אחת היישובות בני ברק. והנה הפלא ומלא, לאחר הצלום הנוסף, הודיעו לנו הרופאים שהצלויות במצב תקין לחלוtiny, ואין כל נפיחות! התינוק לא הוזרך לעבר בדיקות נוספות, ולא ליטול תרופות. את השלט הבנו לאולס שבו נערך בירת המיליה, והוא בכך משומם קידוש שם שמיים גדולי! במהלך הסעודה סיירנו לנוכחים את האירועים שעברו עליינו מאי הלידה, ובעיקר את ההתחזקות בטחונו ובאמונתו בדורש ברוך הוא, הדברים גרמו התעוררות רבה! (עלינו לשבח משפטים שכח)

ב' זכות אחת מנין אלף

מסופר על רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: ביום שבת שהתה ישיבת מיר בשנחאי, חלה אחד התלמידים במחלה אנושה. הרופאים בדקו אותו ולא נתנו סיכוי לכך שהוא יבריאו וימשיך לחיות. משמעו זאת רבי יחזקאל, פתח מסכת שבת (לב ע"א) והקריא: תננו רבנן,

מי שחלה ונטה למות... ואפילו תשע מאות ותשעים ותשעה תלמידים עליו חובה, אחד מלמד עליו זכות, ניצול. שנאמר: "אם יש עליו מלאך מילץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו: ויהננו ויאמר פְּדוּהוּ מִרְדַּת שְׁחָתָה...". משיסים להקריא את דברי הגמרא,فتح את ארונו הקודש, וזעק בבכי רבונו של עולם, הבוחר פלוני בן פלוני, שעזב את בית הוריו בגרמניהיה עוד לפני המלחמה, ובא לשיבת מיר הקדושה, האם אין לו זכות אחת מני אף! לאחר מכן המשיך הרבי יחד עם כל בני היישיבה באמרות תהילים נרגשת. לאחר התפילה, החל שניינו לטوبة במצב בריאותו של הבוחר, והוא הבריא לגמרי. כיום משמש אותו בחור כمبرיבץ תורה בארץות הברית, זוכה להעמיד דור ישראלים. (פאר הדור)

๙. בין קוני לבין קוני

בנו של הצדיק רבי סלמאן מוצפי צ"ל חלה בהיותו תינוק רך בשנים. בשבת בהיותו בבית הכנסת, באו להוציאו שמצב התינוק החמיר והוא נתון בסכנת חיים ל"ע. בפתחת ההיכל בתפילה המנחה, ניצב הצדיק ליד ארונו הקודש הפתוח, והעתיר בלחש להקב"ה על רפואית הילד. [שכן לא רצה לצער את הנוכחים בעצם יום השבת]. משבא לבתו לסתודה שלישית, שאלה אותו הרבנית, האם התפללת לשולם התינוק? השיב לה הצדיק: כו, בקשתי בלחש בפתחת ההיכל על רפואיתו של הילד. התכרכמו פניה של הרבנית באישביעות רצון. אמר לה רבי סלמאן: וכי רצית שכל המתפללים ישמעו את עquetני? אין זה אלא עניין שביני לבין קוני, ועונה לחש הוא, שומע לכל אשר יקרהו בامي! עוד באותו ערב הוטב מצבו של התינוק החולה. (וחד דוד מקץ עמוד 490)

๑๐. קוליטיס

סיפר אברך תלמיד חכם, כי לפניו למעלה מעשר שנים, תקפו אותו בעיות מעיים קשות וכואבות, ולאחר בדיקות מקיפות אובחנו מחלת מעיים בשם "קוליטיס", אשר היא בעלת סימפטומים קשים הנורמים לסלול וליסטוריים עצומים ל"ע. הרופא ד"ר שלר שיטpel בו, אמר לו מראש, שבדרך הטבע אין דרך להירפא באופן מוחלט ממחלה זו, וכל מי שנתקף בה צריך להתמודד לאורך כל חייו עם הבעיה החמורות שלא.

הוא מספר ואומר: לא אמרתי נושא! ידעתו שברוא עולם יכול לשנות הכל. אמרתי בלבבי: 'השם יתברך הוא הרופא הנאמנו שאנו בalthו בעולם, וכל הרפואות נתנות בידיו, ממילא אם אתחזק במה שצריך להתחזק, הוא ישלח לי את עזרו ממעל, וירפاني ברפואה שלמה!' אשר על כן, נקטתי באטען השתדרות, כמו שניויי הרגלי תזונה ואימוץ דיאטה טבעונית, אך יחד עם זאת החלה התחזוק באמירת ברכת אשר יצר בכוננה. התחלתי לומר את הברכה בכוננה גדולה, וגם אם נכשלתי פעמיים ו יותר, לא נכנעתי ליצור הרע ולא הרפתי, אלא המשכתי להתחזק כל פעם מחדש. והנה הלא יאמנו התרחש! בכך נוכחת בברור על עצמי וبشرיו. הסימפטומים שלווו אותו במשך תקופה ארוכה, הרפו ממנו מוחלט, והרגשתישוב כאחד האדם!

אמנם כאשר צמו מה לאחר מן ערכתי בדיקה נוספת, הצבעו הממצאים על כך שהמחלה עדין מוגנת בגוף ולא עזבה אותו למורי, אך כיון שהסימפטומים עזובי נפשי, לא הוטרדתי מכך במיחוד, וברוך ה' חזרתי לתפקיד כרגיל. כל זה היה כאמור לפני כ - 13 שנים.

לפני מספר חודשים שוב חזרו הסימפטומים של הקוליטיס, ועם ההיסטוריה והכאבם החזקים וכל מה שנלווה אליהם. הפעם פניתי לאחד המומחים הגדולים בתחום הנפטרו,

המשמש כמנהל מחלקה באיכילוב. גם הוא, לאחר שאבחן שמדובר בקוליטיס, הודיע לי מראש שאינו אפשר לרפא את המחללה, וכל התרופות שתינטענה לי רק תסייענה להקל במידה מה את הסימפטומים, אך לא תסלקנה את המחללה מוגפי. שוב החלטתי שלא להיכנע לתוכניבים מן החוץ, התוחתקתי שנית באמירות "אשר יצר" וברכת "רפאנו", והנה שוב נעלמו הסימפטומים! הפלא ופלא. אבל הפעם לא אמר הקב"ה די בזאת. בבדיקה שערתתי לאחר זמן מה אצל הרופא הבכיר, התברר שלא זו בלבד שהסימפטומים נעלמו, אלא שהמעיים של נקיים לחוטיין! במילוי אחרות: המחללה עצמה פרחה ונעלמה כלא היתה! – דבר שלפי עדות הרופאים מוגדר כנס של ממש.

מנהל מחלקת הגסטרו לא האמין למראה הנתונים שהתקבלו. הוא הורה לי לבצע גם בדיקת ביזופסיה, שבמהלכה לוקחים מדגם מתוך המעיים, כדי לוודא את הנתונים ביתר תוקף. ולתזהמת הרופא, גם הביזופסיה גילתה שהמחללה עברה מן העולם!

למדנו שהאדם בכוחותיו הוא, בחיזוקיו האישיים, ובתפילתו הפרטית, מסוגל לחולל נפלאות!

בהתרגש על האדם חלילה צרה ומצוקה, ידע שהדבר הראשון שעליו לעשות הוא לבוא לפניו האלוקים בשפיפות קומה ובוניכות רוח ולהתפלל לפניו שירפאנו. יdag לפנותו מזמנו, יגש לפניה בחדרו, וישפוך שיחו לפני יוצרו ובוראו יתברך ברחמים ובתחנונים, מתוך הרגשה שرك הוא, ולא אף אחד אחר, יוכל לסייע בידו. בהיותו שם לבחוד עס אלוקי, יאמר לו בכל לשונו השגורה על פיו: אבוי שבשבמיים, הרוי לך אתה רופא כל בשר ומפליא לעשות, ובידך לרפאני ולשלוח לי רופאה שלמה במחרה, כחרף עין. אני רחם עלי ואל תשחיתני, ראה עוניי ומכאובי, איןני תולה בטחוני באף אחד, רק בך. הנני תולה תקוותיך רק עלייך! (ברכי נפשי ושלח עמוד תנה)

סגולות ברכת אשר יצר

ברכת "אשר יצר", שאומר האדם אחר שעשה צרכיו, היא ברכת שבת והודיה לבורא עולם על הגוף שנברא בחכמה נפלאה ובלתי נטפסת, ועל פעילותו התקינה, המשגחת ומטופפת בחסדו ובטובו של "רופא כלبشر".

ברכת "אשר יצר" בכוונה, היא סגולה לבריאות ולרפואה, כפי שכותב איש האלוקים החכם החסיד רבינו משה בן מכיר זצ"ל (בספר סדר היום): "יברך אותה בכוונה, ויאמר מילה במילה מתוך הכתוב, ולא יחלה כל ימיו ולא יצטרך לרופא ולא לרפואתו!"

ברוך אתה ה' אלקיינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בחקמיה, וברא בו נקבים נקבים, חלולים חלולים. גלווי וודען לפניו כסא בבודה, שאם יסתם אחד מהם או אם יפתח אחד מהם, אי אפשר להתקיים אפילו שעה אחת. ברוך אתה ה', רופא כל בשר ומפליא לעשות.

בג' נס

מה קורה פה: הכל נעלם!

ספר הרב גרינוולד: באחד הימים התקשר אליו אברך ומספר לי את סיפורו: אחרי ששמעתי את הדרשא שלך בעניין ברכבת אשר יצר באופן הרואוי, אמרתי לאשתי: בואי נתחזק שניינו בברכת אשר יצר, ויחד התחזקנו בדבר. לפני דקוט טפורות יצאתי מחרדו

של הרופא, הגעתו אליו לבעצם בדיקות חזרות, לאחר שהתגלתה אצליו בעיה רפואית כלשהי. הרופא ערך את הבדיקות ואמר לו: "מה קורה פה? הכל נעלם! מה עשית?" ואני עניתי לו: "עשיתי מספר פעולות אצל רופא אחר..."

ב) מפליה לעשות:

עוד סיפר הרב גריינולד: שח לי יהודי מבית שמש, שבנו חלה בחולי שלא יכול היה לעשות צרכיו, ולדעת הרופאים הוצרך לנינוחה. האם שמעה את דברי הרופאים ואמרה ללבה: אנו נפנה לרופא כל בשבי היא החלטה לומר ברכת "אשר יצר" בכוונה, ובנה החולה הצטרכ אליה. בכל פעם שבירכה "אשר יצר" בהתרגשות ובכוונה, חתמה את הברכה בבכי שנמשך כרביע שעה. תוך זמן קצר הבריא הילד לחלותו, ללא ניתוח ולא תרופה כלשהי!

כשיספרתי זאת במקסיקו, ניגש אליו יהודי אחר הדרשה ואמר: "ברצוני לספר לך סיפורו שקרה לי. בני בן שבע עשרה חלה, וביציאותיו הוצאה דם. הרופאים התלו בבדיקות, ולצורך כך אושפז בבית החולים בליווי תרופות. בהיותי עימם בבית החולים, התקשר אליו אחד הרבניים ואמר לי: קבל על עצמן לכל החיים קבלה אחת מהשתיטים: או לומר ברכת "אשר יצר" מתוך סידור, או לאומרה בעניינים עצומות. אכן קיבלתי על עצמי לומר ברכת אשר יצר בעניינים עצומות. לאחר יום וחצי הבריאبني לחלותו והכלויות חזרו לתפקודן התקני!"

בארצות הברית פגשתי יהודי, שמרוב לחץ בעבודה, התפקיד פעמים רבות מוצאת לצרכי, וכটואאה מכך נגרם נזק בצלילתו, והוצרך לתרופות רבות. يوم אחד גמלה בליבו החלטה לברך ברכת "אשר יצר" מילה במילה מתוך הכתב, ולכל מקום החלטת לקחת עימו את הברכו של "אשר יצר". והוא סיפר והuid בפנוי: "תוֹזֵן זָמוּן קַצְרָ מָאוֹד חזרתי לקדמותי, וגווי הבריא לא שום צורך בתרופות!" אין עוד מלבדו חלק א' עמוד 258

ב) אין צורך בגדוידי חילוקים

בפוזנא היה חולה שהגיע עד שערי מוות, והרופאים התיאשו מחייו. בדיק באוטם ימים, עבר המלך עם פמליתו דרך העיר פוזנא. החליט הגאון רבי עקיבא אמר [רב העיר פוזנא] לנצל הזדמנות זו, ולהביא אל החולה את רופאו האישי של המלך.

הרופא אכן בדק את האיש, אך הביע דעתו שאין מה לעשות, כדברי הרופאים שקדמו לו. פנה אליו רבי עקיבא ואמר: "יסלח לי כבodo אם אשאל אותך שאלת. לו חלה המלר, חלילה, במחלה זו, מה היועשים?" נותר הרופא דומם, ולאחר רגע ארוך השיב: "אומר הרבה את האמתה. יש עוף אחד בנבכי העיר, הרחק מכל מקום ישוב, עוף נדיר, שאם יצודו אותו יבשלו אתבשרו, וישקו את החולה מן המפרק הזה - זו היא רפואתו. כבוד הרף שאל, מה הייתה העשו לא חלה המלר במחלה זו? ובכן הייתה שולח פלוגות חילילים לפשט על היירות, לפולס בהם דרך ללחום בחיות הטרף ולאטר את העוף. רבים הסיכוים שכារ ישבו ממשעם המפרק, יתברר שאין זה העוף הדירוש, אלא עוף דומה, ויצטרכו לשוב על עקבותיהם.ומי יודע אם ימצאו את העוף ויצלחו להבאיו כל זאת היועשים בשביב המלך. אבל בשביב אדם פשוט - אין כל עצה. המחלת השוכת מרפאי".

הlek הרופא לדרךו, והגאון נכנס לחדרו, לzech בידו ספר תהילים ושפך נפשו בתחינה

לבורא העולם שיזמן לחולה את רפואתו. עודו מתפלל, ומן התנור נשמע קול שכשוך שקשוק וטפיחה. ביקש הגאון שיעלו לגג, כי קול בוקע מן הארובה. עליה אחד מבני הבית לוג ומצא ציפור מוזרה מתחבשת באրובה מבלי יכולת להחיחל. נטל את העור, ושב עמו לחדרו של הרב. נחרו פניו פניו, נטל את העור והלך עמו לבית החולה, והורה לבני הבית לבשל אתבשרו ולהגemu לעולמה מהמרק. את הנזונות ציווה הרב שימרתו מהעוף וישמרו במקום מוצנע.

כעבור כמה חדשים שוב עבר רופא המלך דרך פאונא. נזכר בחולה היהודי שהרב גילה בעניינו מעורבתת כה רבה, בטוח היה שהחוליה נפטר זה מכבר. ובכל זאת עלה לבתו, והנה בשרוותו שהחוליה התרפא זה מכבר, והוא שווה כתעת במקום עבודתו. אם הרופא ימתין, יגונש בו. נעתקו המיללים מפי הרופא, לבסוף שאל: "באיזו תרופה טיפולו בו?" השיבוונו: "הרבות הביא לכאנן עוף והורה לבשלו ולהש��ות את החולה במרק". השתומים ואמרם: "היתרכו שיש עוף נוסף שיש לו אותן סגולות ריפוי"? נזכרו שהרב הורה לנgeo את נזונות העוף לשמרת. החזיכו אותו והראו לרופא. התבוננו בהן וקבעו: "הרי זה אותו עוף נדי! כיצד הגיע לידי הרב"? ומשיסיפרו לו את המעשה, נעה ואמר: "עתה נוכחת עוף נדי! ממי הגיע לידי הרב?". ומשיסיפרו לו את המעשה, נעה ואמר: "עתה נוכחת לדעת, שהרב יכול להציג בתפילתו כל חפציו, אף מה שיקשה על המלך להשיג בגדי חילilio!" (ונפלאות רביעי עקיבא אייר)

ממני לא סרה התקווה אפיקו רגע אחד!

בקדמה לספרו של ה"כתב סופר" [רבו אברהם שמואל בנימין סופר, בנו של ה"חתם סופר"], מבאים בני משפחתו את ספרו חייו:

...וינדל הנער וייה לילד שעשוים לאבותיו הקדושים, ובאיו הקדוש שם עיניו עליו לטובה, להדריכו וללמדו תורה לפי ערך שנותיו. וייה בימי ימים של צער, וכל בני ביתו של זקנינו החתם סופר צ'יל נחלו ונפלו למשכב בחולאים קשים, וביניהם הבן יקייר שמואל בנימוי, והוא בן ש שנים. והוא בסכנה גדולה, והרבבו בתפילות ופדיונות עבורו, והוסיפו לו שם "아버ם" על שמו. וחמשה או שבעה חולאים עברו על ראש הילד, ובכל אחד היה מסוכן, עד שבאהדרונה שפטו הרופאים שהוא נטה למות. ויקראו לאנשי ה"חברא קדישא" לעשות כראוי להם, וכן עשו, והדלקו נרות והתפללו תפילות הנוהגות בזמן יציאת נסמה. והרופאים קמו משבתם ואמרו אל איי: "ידענו אדוננו, כי איש אלוקים קדוש אתה. את בתפילהך לא תוכל להוציא לבך - מצידנו אפס תקוה". בשמו האב את הדברים האלו יוצאים מפי רופאים גודלים, העמיד את עצמו בזווית החדר, ליד הארגז אשר כתבי יד קדשו בו, ויכול משה את פני ה' בתפילה קצרה, והילד החולה בגודל חוליו התחיל לצעוק "שמע ישראל ה' אחד", ונענו האב והבן והתקבלה תפילה תפילה [התחלת המזב להשתפה].

אמרו הרופאים: "עתה ידענו ביוטר כי איש אלוקים אתה, כי לפיק ראות עינינו, בעת התחדשה תקווה בלבבנו שיתרפא מחליו". והשיב להם: "ממני לא סר התקווה אפיקו רגע אחד, וחסדי ה' כי לא תמו, כי לא כלו רחמיי". עין בעין נראה נראה שהחוליה השיב רוחו ונפשו, וגם בני חברא קדישא כיבו את הנרות אשר הדליקו, והלכו לביתם בשמחה.

...וינדל הנער, ושכלו היה זו ותטור ולמד בתהமדה ובשקידה הרבה. ובגהיג להיות בר מצוה, דרש דרשת לפני רבים וערך לפניהם חידושים שחידש, ומצא חן וshall טוב בעניין אלוקים ואדם. ואחר הדרשה כיבדו אותו בדורות נכהוג, בינויהם היה איש משכיל

ידעע בשם רבינו בר פרנק, ונתן גם הוא דורוון, ובחפכו נער הבר מצוה לראות מה היא, והנה ראה והוא נדע של כסף, ובתווכו מסודרים נורות דקotas של שעווה. שאלו: "מה זה ועל מה זה?", והשיב: "לפניהם שבע שנים, נר אלוקים טרם יכבה, הדליקו בני חברא קדישא נורות אלו עבורה, בני. הא לך, יניק וחכים, נרך בידך, אשר יעדו אז בעבורך, אבל תihilות לא אל נתהפק אז ה'ניר' ל'רו', ב'רו ייחד פוכבי בקר', הראית עתה שנרכך לא כבה, אתה מאיר ככוכבי בוקר. ותזכה להאריך על פניהם תבל שימוש בצהרים". ועוד נמצאים הנדע ונורות אלו בין חפציכי משפחתנו. (eahל לאה)

๙ הטעונה התקבלה

מעשה בזקון אחד בירושלים, שהלה בריואותיו והיה חוליה מסוכן. עמידה אשתו ונכנסה לבית הכנסת, פתחה את ארון הקודש ואמרה: "רבונו של עולם, האנשים אומרים שבعل זקון הוא. אמרת הדבר, אבל, רבונו של עולם, היכן מצאנו כתוב שאוי הזקן יכול להבריא?". וכך היה. בעלה קם ממתתו, וחיה שנתיים נוספות. וככתב על כך בספר "בית ישראל", שאמור לו אבי הרב: "בטוח אני בדבר, שטעונתך של אותה אשה עשתה רעש בשמים ונתקלה תפילהה". (בית ישראל השלים קדו)

๑๐ הזה שבריי!!

ביתו של רבינו יצחק ויינגרטן היה פתוח לרוזחה להכנסת אורחים. פעם התארחת בביתו תלמיד חכם זקון, והיות שהלילות בלונדון קריטים, העמיד הרב תנור גז Dolik בחדר הזקון. מאוחר בלילה כבתיה לפתע האש, והגז המשיך לזרום. בבוקר, כשקס הרוב ונכנס לחדר האורח, נדחים לראות כי החדר מלא גז, והאורח שוכב מחוסר הכרה! מיד פתח את כל החלונות והזעיק רופאים, אשר קבעו שאין כל תועלת להעביר את הזקן לבית החולים, לאחר שהוא כבר גוסס ונשארו לו דקotas ספורות לחיות.

הוזעע הרב ואמר: "היה לא תהיה! האורה ייחיה!" מיד רץ לבית המדרש, פתח את ארון הקודש, וכshedמעות רותחות זולגות מעיניו עזק: "רבונו של עולם, חכמינו ז"ל אמרו: 'גדולה הכנסתת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה', והנה הכנסתתי אורח לביתי, טיפלתי בו בכבוד, לנוחיותו - הדלקתי תנור גז. האם זה שקרי, שימות הזקן בביתי!!"

ఈ חזקה בביתו שינו הרופאים דעתם והחליטו להעביר את החולה לבית החולים, לאחר וחל שיפור פתאומי במקבו. אותו זקון הברייא, חי עוד כשנתיים ונפטר בשיבת טובה. (סדרת תיקון המידות - חסד)

๑๑ ריאיה חדשה

רבי שלמה מבאבוב זצ"ל קיים בכל כוחו מצות ביקור חולים. בכל פעע שנודע לו שישוכב היהודי חוליה בעיר או בסביבותיה, הזדרז לחוש אל מיטתו והשתדל לסעוד אותו בכל הצרכים כמויטב יכולתו. יום אחד נודע לרבי שלמה כי בא לעירו החלך יהודי מקהילה רחוקה, ונטקף סמווק לבואו בשחפת הריאות בצרה קשה, ומוטל באכסנניינו ללא דואג כשחיו בסכנה. מיהר הרבי והזעיק אל מיטתו את טובי הרופאים שבעיר, שעשו מאמצים רבים להעלות לו ארכואה ומרפא, אך לא הועילו, עד שאמרו נואש לחיוו. "כבר אין לו ריאות", התבטה אחד מהם בחוסר אונים, "אין מה להציל".

לשמע דבריהם חש רבינו שלמה אל סבו בעל ה'דרכי חיים' והתפרץ בভכיה גדולות: "החוליה במצב נורא, הרופאים התיאשו מחייו". מיד תפס אותו רבינו חיים בגדו ואמר:

"מה תצעק אליו הרופא אין בידי לאגור על הקב"ה מה יעשה, ואם כבר אין לו ריאות, יכול הוא לבורא ליהודי ריאה חדשה: לך נא אל החולה לברכו ברופאה שלימה!" חזר רבינו שלמה אל מיטת החולה ומספר לו את דברי הצדיק. לאחר שעותת מספה, התחלפו להיראות בו סימני הטבה, ובעוד יום השתרף מצבו לבלי הכה, עד שהרופא המיוаш מתאמול, התפלא למראה עיניו וקרא: "האמנס התחולל באיש נס על טبعו והושתלה בקרבו ריאה חדשה!! או שמא אני פשוט טעתני?", סיפר לו רבינו שלמה את כל פרטיו המאווע, ואת דבריו של סבו, שהקב"ה יכול לבורא למענו ריאה חדשה. התלבט אז הרופא, ד"ר ואחרמן שהיה יהודי מסכן שתעה מדרך התורה, ושאל: "האם יכול אני להאמין שהרב גוזר לעשות את הפלא הזאת, כפי שאתה אומרם' צדיק גוזר והקב"ה מקיים'!! הגם לחיגר יכול לבורא רgel חדש!! הגם לסומה שניקרו את עינו יכול לבורא עין חדש!!", השיב לו רבינו שלמה: "אילו היה כן, היה מתבטלת הבחירה החופשית לחולתוין, ואפילו איש כמו ד"ר ואחרמן היה חוזר בתשובה מיד ונחפה בועל כרחו לירא שמיים. מי יכול לעמוד בפני גilioים כאלה!! אבל באבר פנימי נסתר, ריאה חדשה, עדין יכול הוא להשתעש באשליה כי טעה אם בדיאגנוזה שלו, אולי מлечתילה החולה לא היה כל כך מסוכן... ואמנם רוצה ה' יתרך יותר בתשובה מאהבה, ש"ד' וואחרמן יבחר ביחסות מרצונו הטוב, ולא תחת השפעה מכרתת של מאורע מרעיש!!"

(מרביצ' תורה מעלים החסידות)

בכ"י קורע לב על צרת הזולות

רבי יוסף שלמה מהנמו צ"ל סיפר: בחול המועד פסח טرس"ח, בהיותו עדיין בחור, הוא הגיעו לראשונה לביקור בראדין. מיד הוא פנה לביתו של ה"חփץ חיים", אך לא מצאו. הוא ישב והמתין, לפתע הוא שמע קול בכி המבטאocab רב וגוזל. הוא נודם, הסבירו לו שהחփץ חיים מבקש עתה רחמים עבור אשה מהקשה בילדתה. מיד אמר רבי יוסף שלמה לעצמו: כיצד יכולים לעזוב מקום כזה, בו מצוי אדם המסוגל לבכות בכி קורע לבבות על צרת הזולות! וボ במקום גמר אומר למדוד בראדין ולהסתופף בצליו של החփץ חיים.

בכ"י כל המשפחה קמה באמצע הלילה לאמירת תהילים

סיפר הנגון רבי שלמה זלמן אוירבך צ"ל: בשנות רבעותו של אבי הנגון רבי חיים לייב צ"ל, הגעה בפתאומיות אשה לבית המדרש בשעות לילה מאוחרת, וביבכוויות נוראות צעקה: "רבי, רבי, תעוזר לי. הבית שלי מנסה לדודת ומוצאת בסכנות חיים. הרופאים רוצים לנתחה. אני שואלת אם לעשות את הניתוח, ומבקשת שהרב יתפלל עברור בת".

כאשר שמע זאת הרב, מגודל מידת הרחמנות שהיתה טובעה בו, ובראותו את גודל צערה, נפלט מפיו: "תגידי לבתך שלא תעשה את הניתוח. עלייה לבטווח בה" שיעוזר שתלד בקלות ובלבול". האשה יצא מהושרת ורצה לבית החולים כדי להודיע לרופאים שלא ינתחו.

אחרי שהלכה האשה התחיל הרב להתבונן שוב בדבר, והגיע למסקנה שהוא אמר לה דבר שעலול להיות מסוכן חס ושלום. הוא עץ לה שלא בצע ניתוח שהרופאים מחייכים לעשות. החל הרב לחפש את האשה כדי לומר לה שם הרופאים אומרים שהדבר מסוכן, כדי אולי שכן תעשה את הניתוח, אולם לצערו הרב לא הצליח למצוא אותה.

רבי חיים ליבר זכר לביתו בשברון לב, העיר את כל בני המשפחה, והורה לכולם להגיד תהילים כל הלילה. ומייד על כך בנו הגאון: "מעולם לא ראיתי את אבי בוכה כל כך כפי שראיתי אותו לילה". והנה למחות בה האשה והודעה בשמחה גוזלה: "תודה רבה לך, כבוד רב. בתך אכן ילדה בקלות בזכות עצך וברכתך". (מדברי הג"ר זילברשטיין שליט"א)

๙ הַפְּרוֹפָסּוֹר מִאֲנִיפּוֹלִי

חסיד אחד, שהיה חולה אנוש, וכבר הרבה לעסוק ברופאים ורופאות ולא הועילו לו כלום, בא אל הרב מנייפוליז שאל עכטן ולבקש את ברכתו. אמר לו הצדיק: "תיסע לפְּרוֹפָסּוֹר שֶׁבְּעִיר אֲנִיפּוֹלִי, וְהִוא יַרְפָּאֵךְ". לא התהממה החולה אף רגע, ונסע מיד לאניפוליז. בהגיעו, התחליל לחקר ולדרוש היכן דר כאן הַפְּרוֹפָסּוֹר. תמהו עליו אנשי העיר: "שומ פְּרוֹפָסּוֹר אין בעיר". שאל אותו האיש: "אולי יש כאן איזה דוקטור?", והשיבו לו שוגם דוקטור אין כאן, ואפילו לא חובש. עמד האיש ממשותם, והתפלא מאוד על הצדיק מנישcia. היתכן שיויציא הצדיק מפיו דבר שלא היה בעולם כלל? אבל מה יכול לעשות?! הצעיר על שנسع לשווה, ונסע חזרה לעירו. הוא בא שוב אל הצדיק, סייף לו את כל הקורות אותו, וכי אין באניפוליז לא פְּרוֹפָסּוֹר ולא רופא כלשהו. שאל אותו הצדיק: "וואם כן, מה עושים אפא אנשי אניפוליז, אם חוליה וחס אחד מכם חוליה?", השיב לו החסיד: "מה יוכלו לעשות? אין להם ברירה אלא לבטווח בה" יתרבד שהוא ברוב חסדו ירחם עליהם וישלח להם רפואה שלימה". אמר לו הצדיק: "אכן, זה הַפְּרוֹפָסּוֹר מאניפוליז שאליו התכוונתי. אתה הлечת לכל הרופאים האפשרים, רצת מטופא לרופא ומתרופה לתרופה, אבל שכחת את הַפְּרוֹפָסּוֹר הגדול, הרופא לכלبشر, הרחמן והנאמן. תפנה אליו והוא יושיע אותך". נכנסו הדברים ללביו של החסיד, ומענה השקיע מאמצים מרובים בתפילות לבורא עילם שישלח לו רפואה שלימה, ואכן בחסדי ה' התרפא מחוליו. (סיפורו חסידיים בשל')

๑๐ צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ בְּמִסְרַתְּ הַשְׁיעֻוֹרִים

בבسفד שנשא הגאון רבי חיים שמלוביץ צ"ל על הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל [כ' באלו תשל"ג] אמר: אין מישחו בדורנו שיכל להספיד את רבי אליהו. אין לנו אפילו חוב, כי איןנו מסוגלים לעשות זאת כראוי... אבל דבר אחד מוכחה אני לומר: לפני שנים רבות הייתה חולה מסוימת. היהודים אותם מיה צילוניים אלו תפילות הצילוניים תפילותו של רבי אליהו לא אוכל לפרט, אבל אני ידוע שתפילתו הצלונית. מעולם לא הודיעתי לו על כך. עתה עושה אני זאת בפרהסיה".

ספר הגرم"א שטרן צ"ל: לאחר ששמעתי את הדברים, סיקרן אותו מאי למה התכוון רבי חיים בבסוף, באומו "לא אוכל לפרט". חקרתי ודרשתי, עד שידעתי את הדברים: לרבי חיים התחלת מהלה של שיתוק בגרונו, במיתרי הקול. הרופא הסתפק אם יוכל להציגו. אך רבי חיים להתייעץ עם רבי אליהו מה עליו לעשות, ענה לו רבי אליהו: "אני יכול לתאר לעצמי שהקב"ה לא יתו לרבי חיים סטוצ'ינר לומר עוד شيئاו! יש עוד כל כך הרבה תורה ומוסר שעלייך למסור בעולמך" הוא ביקש ממנו את שם אמו, ואמר לו שיתפלל עבורו. רבי חיים המשיך במתנו שיעוריים, וכשה唑ר לפְּרוֹפָסּוֹר לבדיקה חוזרת ולקביעת דיאגנוסזה, למרבה הפלא והתודה מהשתפר מצבו עד מאד, עד כי הַפְּרוֹפָסּוֹר הסתפק אםאמין זהו אותו חוליה שבא אליו כמה ימים קודם לכן! (המשך דקמנץ)

כט צרכיס את הרבי שלנו!

פעם חלה הנאות מורה"א מישקובסקי [אב"ד ור"מ כפר חסידים] בחולי מסוכן. היה זה ביום היכופרים שחל בשבת, עליה רבי אליהו לפיאנו, פתח את ארונו הקודש ואמר בקול: "רובינו של עולם, אנחנו צרכיס את הרבי שלנו!" ואמר עם כל הקחה: "אביינו מלכנו קרע רוע גור דיננו, אביינו מלכנו שלח רפואה שלימה לחולי עמק", וברוך ה' הנאות התרפא.

כט אם מתפללים – הקב"ה שומע!

מספר תלמידו של רבי אליהו לפיאנו צ"ל: זה היה בשנת תשכ"ד בערך, ואני יושב ביתי, ופתאום נכנס אברך אחד מידי' וכי, ומתחילה מיד לדבר אליו בהתפעלות עצומה, ודמעות נשורות מעניינו, ואומר: רבי, אני בא עכשו מחוץ לירושלים מנשיעה ארוכה, ועוד לא נכנסתי לביתי, רק מיד באתי לספר לכם דבר נורא, וכך היו הדברים, בעלי שם גוזמה כלל:

נסעתי היום עם עוד אברך להציג ילודה מכפר סמוך לזכרו יעקב, שהכנסiosa למיסיון. כשחזרנו משם, ביקש מני חברי האברך, שאסע אותו לזכרו יעקב, כי בהיותו בחור למד בישיבה שם [שבה היה רבי אליהו המנהל והרוחן], והוא שם אדם אחד בשם 'צמה', אשר היה יוצא ונכנס בישיבה. הוא עצמו לא היה ירא שמים כל כך, אבל אהב בחורי ישיבה והיה נותן להם הלוואות ומתנות וכו'. והיות שהחדר שלי לווה ממנו בזמן ההוא עשרים לירות, ונזכר עכשו כי לא שילם לו, ביקש מני שנלך אליו להזכיר לו את החוב.

כך עשינו, נכנסנו לזכרו יעקב, והתחלנו לחפש אחריו. מצאנווهو בגין המושבה, יושב על ספסל שם, והוא נראה חוליה שבור ורצוץ, וסומך עצמו על מקלו אשר בידו. נשנו אליו, והابرך התחל לקרווא לו בשמו ולהזכיר לו גושנות, ולא זכר, אבל נתנו לו את העשרים לירות וקיבל, כי בכללות זכר הכל. והתחל לדבר על חולשתו, וכי הוא הולך כפוף וכו', ואמרנו לו: "הנה אנחנו נוסעים כתע לכפר חסידים, והרי רבי אליהו מכיר אותנו, ונזכיר את שמו לרבי אליהו שיתפלל לעlid'יך ויברך אותך". והנה מיד כשהזכרנו לו שמו של רבי אליהו, הרים קולו והתחל ללבכות בדמעות שלישי, ואמר: "אהה, אמרת כי אני גם כתחולת, אבל רבי אליהו הצל' אותו ממוות בטוח, ועל ידו נארתוי בחיים". וכן המשיך בספר: "הנה זה לפני כמה שנים, כשהישיבה הייתה עד בזכרנו יעקב, ונחליתינו מאד בשיתוק חצי גופי, והרופאים אמרו נואש לחי. ואני הרוי עשיתי הרבה טובות בחורים, ושלחתו לומר לרבי אליהו שאני חולה ושיתפלל עלי. והנה ביום אחד, בא רבי אליהו עם עשרה בחורים מהישיבה, ועמדו כולם סביב למשיטי ואמרו כמה פרקי תהילים. אחר כך שלח הרוב את הבחורים חזורה לשינה ופנה אליו ואני אמר: "צמה, אתה רוצה שישיה לך רפואה?", התחלתי לבכות ועניתי: "אייזו שלאה, ודאי אני רוצה". אמר לי: "אם כן, שלח לקרווא לבנד' ובתק", ואם הם יבטחו שלא יחללו שבת, תהה לך רפואה". מיד בקשתי מהאתות בבית החולים שתטולפן אליהםшибואו, ובאו. פנה אליהם רבי אליהו ואמר להם בז' הלשון: "אתם רוצחים שלאיביכם יהיה רפואה?", ענו גם הם: ודאי ודאי. אמר להם: "אם תבטחו שמהווים והלאה לא תחללו שבת, יהיה לאיביכם רפואה". והבטיחו. התחל רבי אליהו למשות את ידי רגלי המשותקים סביב סביב, ואחר כך הרים את ידי ואת רגלי, ואמר לי: "צמה, אני מבטיח לך שתרד בקרוב מהמייה ותישאר בחיים". וכך היה, שלא עבר שבוע ימים, והמצב השתנה לטובה.

ירדתי מהמיתה, ואמנם נשארתי בגוף כפוף ושבור, הולך במקל, אבל אני חי". עד כאן מה שספר ל' האברך בהתרגשות.

כמוון שהתפעלי מאר מזה, ולאחר כמה שבועות, בהיותי בכפר חסידים, סיירתי לאחד האברכים שם את המעשה הנ"ל, ואמר לי: "מה אתה מספר לי? אני היתי עם הרב סביר למייתו של צמח, אבל לא ידעתי את כל המשך". האברך הזה התפעל מאוד ממה שמספרתי, וברגשות נפשו הלהך ואמר לרבי אליהו ששמע מה שunedה עם צמח ובנו ובתו. הרב שתק כדרכו, ולא הגיב על זה כלום, אבל במושאי שבת, כאשר אמר שיחה מוסרית בישיבה, הריעש ואמר: "מה זה עם האנשים שאוהבים להגוזים הגוזמות נראות, ומperfים מופטים וכו'. אני לא מבין: אם מתפללים, והקב"ה שומע תפילה, אומרים שזה מופת!!", וכך דיבר בזוה שעה ארוכה. (ולב אליו ח"א מעשים והנוגות)

๔ רץ למקום הנכוון

ashuto של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, הרבנית ריזל ע"ה, חלהה ואושפזה במרכז הרפוא' הדסה'. באחד הימים קיבל הרב טלפון מבית החולים, שמצבה קרייטי ומבקשים ממנו שיבוא. הרב, במקום לבוא לבית החולים, הזמן מוניט ויצא בדחיפות אל קברי הצדיקים בגליל, כדי לעורר רחמי שמים על הרבנית שתתרפא. במיחוד שפך צקו לחשו בהתרגשות רבה בצתת אצל קברו של הרידב"א, אבי אמה של הרבנית, וביקש שיימוד ויתפלל עכשו יחד עמו לרפואת נבדו הנדל ריזל.

ואמנם, בשובו לירושלים סר מיד אל בית הרופא שטיפל בה, ונאמר לו שחיל שיפור ניכר במצבה, והוסיפה לחיות אחר כך עוד כנה שנה ומחצית.

๕ ויוסיפו לך שנות חיים

ספרנו של הרב מפונוביץ' זצ"ל, אודוט אביו: ביום הקרייטיים, כאשר שכב בבית החולים בגין יורק, נכנסתי אליו בוקר אחד, ומצאתיו מתוגג בדמעות. שאלתיו: "אבא, למה תבכה?", מיד ענה: "מרוב שמחה. אלו דמעות גיל" והמשיך: "עינקל'ה עליו השלום [בנו שנספה בשואה] בא אליו וסיפר שהוא דנים בגROLI בבית דין של מעלה, וכי הסכימו להוציא לישנות חיים. אהיה בריא". אחר כך חורה לי לרכת אל בית ידייו שנמצא בקרבת בית החולים, ולhalbיא משם ספר נביא. עשית דבריו וביקש ממני להקראי לא מספר ישעה פרק לח, "מכtab לחזקה", ואת תפילתו:

"ה' עשה לך לי ערבני... כי לא שאול תזדק... כי חי הוא יזדק במוני הימים...", ואת ההבטחה שהבטיחו ישעה הנביא בשם ה: "שמעתי את תפילהך, ראיתי את דמעתך. הנה יוסיף על ימיך חמיש עשרה שנה".

אחרי שהבריא, בחסדי שמים, וקס מחוליו, בשנים הבאות הזכיר לפעמים את המאורע הנפלא זהה, כשהוא פונה אליו באמירה: "בסק הכל יש לי עוד כך וכך שנים לחיות..."

כאשר החולים כלל מלחניתה ושב ארצתו, ערכו לכבודו בישיבת פונוביץ' בבני ברק קבלת פנים נלהבת. בעבר שעوت אחדות נכנס להגיד שיעור בישיבה במסכת נדרים. כסיסים את השיעור הוסיף כמה מילים של שבח והודיה לאלוקים שהחלימו, וציין בענוה שזכה לזה בזכות התפילות ועסק התורה של בני הישיבה. שועוט אליך עוד תלט)

בכ"א אמות כי אחיה – ואספר מעשי יה"

על הנאון רבי יהודה צדקה זצ"ל ראש ישיבת "פורת יוסף" מסופר: בחמש שנים האחרונות לחיו סבל רבנו זצ"ל הרבה יסורים של אהבה, אחרי שפקדת אהנו מחלת לב קשה. כמה וכמה פעמים נאלצו לאשפזו אותו בבתי חולים, שם היה מוטל על ערש דוויי במצב קרייתי מסוכן, ורופאינו, טיפולו בו בנסיבות רביה, התאמזו והשתדלו להחיש לו מזור ותרופה.

בימיםربיעי כ"ד בניסן תשמ"ג, לכה רבינו זצ"ל בטרשת הלב. עם כל זאת השתווק מאד להבריא, שיויספו לו עוד שנות חיים, שהרי יש לו עדין כל כך הרבה לפועל ולעשות לכבוד שמיים, וכל עצמותיו תאמרנה: "לא אמות כי אחיה", כדי "ואספר מעשי י-ה". لأنשים הרבים שבאו לדורש בשלומו ולקיים מצות ביקור חולים, היה נהוג לבקש בענוהו: "התפללו עלי".

אחרי שקיבול טיפול רפואי במשך שבועות אחדים, השתפר שוב מצב בריאותו, וחזר לביתו לשלום. בעבר זמו קצר התפנה להזפיס שנית את ספרו "קול יהודה" שאוזל מביתו למורי ורבו דורשי. בהקדםתו להוצאה זו הביע שלמי תודה לה' הטוב, "שהחייני והקימני מחוליו זה פעמים", כשהוא תולה החסדים אך ורק "בזכות הרבנים והتلמידים של הישיבה וקהילות הקודש אשר התפללו עלי בכל הלב ונתΚבלה תפלהם". (ואות ליהוח)

מעירכים את התפילה

באחת מודרשותו סייר הרה"ג חזקיה מישקובסקי שליט"א, על קהילה חרוזית בבני ברק, שאחד מאברכיה חלה במחלת הקשה, ובני הקהילה ערכו כינוס חירום כדי לטפס עוצות כיצד לסייע ליקרים להתמודד עם מחלתו. במהלך הכנסות העולטה הצעה להתחזק בענני תפילה, ואכן הנוכחים הסכימו שדבר דרוש חזוק. חברי הקהילה חתמו על התcheinות להגיע לתפילה בזמןו, לא לצאת לפני הסיום, לא לדבר באמצעות התפילה וכדומה.

מאותו בוקר שאחרי האסיפה הגיעו המתפללים בזמן לתפילה, נשארו עד סוף התפילה, לא דברו באמצעות וחיזוקים משמעוניים נוספים. "ויכל אני להעיד", מספר הרב, "שהאבלך שחלה הגען כבר ממש עד שעורי מוות, ה' יצילנו, זמנו קצר לאחר החזוקים בענני התפילה הוא הבריא לחלוין יהיה ככל האדם!"

גדולי הדור הסבירו את העניין ב擢רה זו: יכול האדם להתפלל ולהתפלל ולהאריך בתפילה עד אין סוף, אולם כאשר הוא אינו מראה בעצמו שהוא מעיריך את סגולתך, והראיה שהוא מגע מאוחר ויצא מוקדם, מודיע שהקב"ה יאזור לתפילהו הרי הוא עצמו אינו מעיריך את מה שהוא עושה: אבל כאשר מקבלים סוג קובלות כנ"ל, הדברים הללו מוכחים שאנו מעריכים את התפילה, יודעים את כוחה, אז יש לנו את הזכות

לקנות שהקב"ה ייעתר לנו בבקשתנו. (בטאו קול ברמה)

๒ בריאות הנפש ๒

"נפש בריאה בגוף בריא". שם שחויבה על האדם לדאוג לבריאות גופו, כך חובה על האדם לדאוג לבריאות נפשו, והדבר נכון במיוחד בנסיבות: "זבחרת בחיים", "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם".

שלמה המליך אומר (משל י' י): "רומ איש יכלכל מחלתו ורומ נכאה מי ישאנה". ככלומר: אם חילתה אדם חוליה בגופו - הרוח היא שמחזיקה אותו. כשהרוח איתה בריאה, והוא יכול לשאת את חוליות הגוף. וזהו "רוח איש יכלכל מחלתו" - רוחו של אדם היא המכלכלת, מנהיגת ותומכת את הגוף, והוא בימים שהוא בריא, והוא אף בעת "מחלתו", בעת שהוא חוליה. אבל "רוח נכאה - מי ישאנה", כשהרוח עצמה נכאה ושבורה בעקב ויינו - מי ישאנה?! הגוף איןנו יכולים לשאת ולרומם את הרוח השבורה, כי אין הגוף נושא אותה להחזקה, כי אם היא את הגוף! (מצorda דוד, רלב"ט)

הרי לנו שבריאות הנפש חשובה, מבחינה מסוימת, אף יותר מבリアות הגוף!

להלן שאלות ותשובות בנושא זה [מהספר "נפשי בשאלתי" לרה"ג יעקב ישראל לוגסי, ומהספר "נפש הישיבה" להרב יעקב פרידמן].

אה, עניawaii זפּע?

על האדם לנحو בברורות, ולऋת אחריות עצמית לטפל נכון בעצמו ובמצויקותיו. **בעיה נפשית יש לטפל בביטחון עצמי כמוanganah ושפעת.** מותר לאדם להימצא בעיה נפשית. מותר לו להאחז בסבך רגשי. ומותר לו גם לחЛОות. עצם הגדרת הבעיה כ'מחלה' יש בה כדי לעורר תקווה. מפגע שהוא בגדר חידה - מתרסל ומלבלב לאין ערוך ממלה מוגדרת שניתנו לטפל בה בכל המקרים בהצלחה מלאה.

אי, זפּע איזעה הוונס אווי, זפּע זפּע

בחחלת. השאלת הנחיתות והגמديות זו הופכת אותנו לאדם נחות. תולעת ולא איש. לאדם הפוך מהצל של עצמו. לבן בליעל המוכן להזinya את נפשו; להרוס את עצמו כליל, רק כדי להיאחז בczifronim בשראיidi כבוד דמיוני.

בעיות נפש אינן פושחות על בעלי קומה, גדיי תורה ובעלי נפש. ההפק המוחלט. להלן ציטוט מאגרתו של הסטיפלר צ"ל, המורה שגם על הנושא הנפשי חל מאמרם ז"ל "כל הגודל מחבר, יציר גודל ממנה": "... כי כל הרואין להיות גדול ועצום בתורה, מסתעררים עליו יותר ויותר הפרעות בנסיבות שונות, וכשותחץ לאחיז עץ החיים - סוף סוף היסורים חולפים...".

הדיcanoון אינו ברון, והוא עשוי להיות להלום בכל אדם, נבון, עלייז, יציב ובוגר. נפנשתי עם אנשי תורה ויראה מובהקים, שנגשו במלאה הכבוד והbijchon העצמי הרואין, ועם מלוא ה"נכבדות" של נפש מרוממת - לטיפול נפשי רפואי. ניצלו בצוירה מפוכחת, זהירה ונבונה - את ה"רשות שניתנה לרופא לרפאות", וחזרו במלאה הכווחות לשיטת הרוחנית.

אני מודע לחרדה הקיימת מהוצאה שם רע, נזקים בשידוכים ובושה חברתיות, ואין

בכוונתי לחנד ולשנות תפיסות מעוותות, לדודתיות, של דור שלם. בנושא זהה ניתן מככל מקום להציגו לחלווטין. כל מטפל רציני מודע לבעיה החברתית הזו, וניתנו לקבל טיפול מסור ומיומו. תודה חסיו וסודיות מוחלטים.

להלן שאלת ששלח הרב פרידמן להגאון רבי שמואל אוירבך צ"ל בעניין דעתו ודעת אביו הגאון רבי שלמה זלמן צ"ל, וזה תוכן השאלה: "... כמו בכל אומה ולשונו, מצוים גם ברחובותינו, מי שזקוקים לסייע ויעזץ מקצוע פסיכולוגי רציני. מדי הרבה מקרים מתעלמים מ'איתותי מצוקה' הנוגסים בפנימיות באינו מפריע. קיימים ברחובותינו גם מוסד עתיק יומין של "חאפרים" העושים בנפשות כבתוך שליהם, ללא ידע רציני. וככלפיהם נאמרה המיליצה "ורפא ירפא" - שהכרחה לרפא את ה"ריפוי" שליהם... מה דעתו המדוייקת של אבא ושל בניו הגדול בשאלת גורלית זו?

תשובה: "... לצד ההזנה שהזכרת, התפתחה ברוחותינו בשנים האחרונות מהצד השני של המطبع, מה שמכונה בעולם "אמריקניזציה". בלי דעת נסחפנו לאוירית החולשת וריפוי הדעת גוסח אמריקה, הפוחדת פחד נואש מסבל. ונחדרת בגליל רחמים עצימים, על כל תקלה וקטטה. זהו דור אכול מחלות רגשות, לחצים דמיוניים, חרדות פורחות באוויה, ושאר מחלות הדמיון. ישנה נטייה לפתרון כל קשי המתרחש ובא לעולם בעזרת כדרוי הרגעה וטיפול חסר תועלת.

ברצוני שתעביר בהזדמנויות חז' לכל הקהיל הקדוש את דעתו של אבא ודעות הברורה, שבמצב של מצוקת אמת, שמקורה בנפש פנימית: חרדות, דיכאוןות, וכל צורת סבל קשה, חובה עלינו, חובה פשוטה וברורה, לפנות לאנשי מקצוע נכונים, פסיכולוגים ופסיכיאטרים יראי שמיים - ולה' הישועה. אסור באיסור נמרץ לזלול ולהזניח את בריאות הגוף והנפש כאחת... אבא בעצמו שלח פונימם רבים לעזרה פסיכולוגית... הליכה לאיש מקצוע, בעת הצורך, היא חובה פשוטה מוחשבת שמירת הגוף.

כائן חובה להבהיר הבהירה הכרחית. תנאי קודם למעשה כל טיפול, על האדם לפנות לתלמיד חכם אמיתי, המבון בעניינים שהנשמה תלויות בהן, ולהיוועץ בו על מצבו. מהיכן מקור הסבל, עד כמה הסבל חמור באמת, ואם לא יצא שכר טיפול פסיכולוגי בהפסדו. חובה גם לברר אם אותו מטפל ואותו טיפול לא יגמו חוליליה ביאת שמים שלו. ישנים כמובן סוגים פסיכולוגיים וסוגי טיפול שונים, שרק תלמיד חכם אמיתי בעל הבנה, מסוגל להפנות בצורה נכונה את האדם הנכון לטיפול הנכון.

הצעד הראשון שאדם צריך לעשות כאשר הוא מבחין באיתותי וסימני מצוקה, צער גדול מנסהו, דכוזכי נפש, וכדומה, לפנות לתלמיד חכם ירא שמים, הבקי בעניינים אלו, והוא יקבע אם מבחנו מחייב טיפול פסיכולוגי, או לא. והבורה יתרבד ישלח לכל אחד, לפי צרכו, את דבריו וירפאהו. אם מעצמו, ואם על ידי שליח שניית לו רשות לרפא, בבריאות גופא ונהורא מעלייא".

ANSWER: $\int_{-1}^1 \int_0^{\sqrt{1-x^2}} \int_0^{\sqrt{y^2+1}} dz dy dx$

ראשית, לא להתעלם בשום אופן מאיתותים של מצוקה. כל מצב דכאוני מפתחה בדרדרותית. בראש וראשונה הדבר מתבטא בחוסר יכולת מוחלט לתפקיד – בלימוד, יצירה ופעילות חברתית. זה יכול גם להתבטא בעצב עמוק ומתרחש מדי. חוסר עניין מוחלט

בנושאים שעוניינו אותו בעבר. קשיים חריפים בשינה. השכמתה מוקדמת מדי. נתיה מתמשכת לבכי, התקשות הידים, בהיה מתמשכת בנקודה לא ברורה, התקפי חרדה ועס לא נשלטים. חשובה לאין ערוך היא העובדה, שלחץ נשוי טبعו להחריף. התעלומות ממושכת ממצבי מצקה עלולים לדדר אום לתחתיות הסולם הנפשי. דכאן הוא תמיד סולם, או שעולים ממנו או שיורדים בו. העדר טיפול והכוונה בסיבוכים חיצוניים - עלולה לדדר את הסובל למחלות נפש הרסניות.

האך יא/ו איז איז איז איז איז איז?

חלילה וחס. לפסיכיאטריה בתופתנו ישנה נטייה כללית, להזדווג בהגדרת "מחלות", ולטסם אנשים השרוים במצב טיבוק קלים - בתרופות נוגדות דכאון. תרופות כאלה [המיצילות נפשות הזוקקות להן] כשחן ניתנות שלא במקומן - עלולות להרוויח חלקות نفس רגשות; לעורר סערות נפשיות; לעокר מלבד המטופל את שרידיו האמוני בטיפול כלשהו. אנשים הנקלעים לטיפול הלא נכון - וזה קורה בארץ הרבה מדי ותכוף מדי - נוטים לאזוח כל טיפול, ולשוב לשקו בתחום המרעה העצמית שלהם.

האך היופאיך גוילא זה הווק צוילו, אאיו, ואפהיא גוואוך צוילו?

ראשית, בוגדור לרפואת הגוף, רפואת הנפש נתונה עדין במסך כבד של ערפל וחוסר בהירות. הרפואה הפסיכיאטרית מצויה כמעט כמעט בכל טיפול בשלבי ניסוי. רפואת הנפש רצופה בני נגף, מעמידות, נסיעונות, הצלחות וכשלונות. יש להתייחס אפוא לאחורי רופא עברבו מוגבל. שנית, כמו בכל מקצועות הרפואה, גם באגף הרפואה זהה, רבים מון הרופאים יהיו מכדי להזוזות בכשלנות, 'מרוממים' מכדי להזוזות בקוצר ידם, ומונשאים מכדי להקשיב כהלה, ולהיכנס לעוביعلومו של המטופל.

אין זה אומר, חלילה וחס, שיש להימנע ככל מטיפול רפואי, אבל הוא חייב להתבצע בזירות, רק לאחר CISלוננו של דרכים אחרות, ותוך התיעցות צמודה עם גdots תורה.

בשנים האחרונות פועל ארגון מיוחד במינו, לקידום בריאות הנפש, בהכוונות גdots ישראלי. ניתן לקבל דרכו ייעוץ, הכוונה וטיפול.

בית חם – הבית של בריאות הנפש, בהכוונות גdots ישראלי.

מרכז ייעוץ והכוונה: 051-510550 1599- שלוחה 2.

האך צ'אטן צצואו, והען צ'אנלאן, האך יא/ו אפקטוא צ'אצ'ו צ'אנלאן צ'אצ'ו צ'אצ'ו?

בודאי. על אף שככלפי המצב הזה נאמר "אין חbos מותיר עצמו מבית האסורים", עובדה והיכולות עצמאיות הם שורש ההבראה והפריחה בכל משבר נפשי. בלעדיהם לא תפעל שום עזרה חיצונית.

הפתרון היעיל ביותר להתרומות במצב זהה - מובא בගרטו של הסטיטיפלר זצ"ל: די בחזרות קרן אור אחת לחשתת הדיבאון, פריצה לשמי של ההסגר הנפשי - די בה להפוך את האדם ל"אדם המרגיש". והרי שורש האסון בדיבאון טמון במוחו הרגשים: "...כי בעבור הרגש לדבר אחד - הרי נעשה אדם המרגיש, והמתפתח ומוועיל לכל העניינים... והתעוררות רגש בפרט אחד - מוועיל לכל...".

"קרון אור" זו מושתנה בצורתה מאדם לאדם, לפי שרטונתו, יגולותיו, תחומי התעניןנותו ועיסוקיו: "...אם הוא בעל כשרון מופלג, יש ליעוץ לחבר ספר. לא מחידושיו שלו, רק ליקוט מכל מה שנראה לו לדבר ישר המתקבל על הלב. ולא יחתוף לכתוב במיהירות, רק לאחר שיקול הדעת הנכון, ולאחר שיעיה הדבר בהיר לו היבט... ובמשך הזמן ימצא התעניןנות, ומילא נימיות רבה מעובדה זו. והתעוררויות רגש אחד מועיל לכל...".

גם בمعנה לשאלת תלמיד חכם מופלג שלומד בכלל, ונפל למורה שחורה, וכל היום הוא עצב, ואני מוצא שום דבר שמעניינו אותו, הן בעניינים רוחניים והן בעניינים גשיים, ואני משים לב אף לאשתו ولبني, מшиб הסטייפלר תשובה דומה: "...העיקר צרייכים עכשו ליתנו לו אינטראס בחיים. וכיוון שהוא תלמיד חכם, אם היה מזדמן לו מקום להגיד שיעור לפני תלמידים מבנים - אפשר שהוא מצילו מדיכאון".

אה ייְהִ הַמְּלֵיכָה הַמְּלֵיכָה הַמְּלֵיכָה אֶלְהָיו אֶלְהָיו אֶלְהָיו?

אתה ההפרעות המרכזיות ביותר לעובדה עצمية ונסיוונות היחלוות בתקופת דכאו, היא העדר פעללה. "אדם לעמל יולד" הוא כלל שהוטבע בעורקי הגוף והנפש של האדם, בעצם מציאותו. "כל דבר שהוא בכך - צריך שיצא מן הכל אל הפועל". (רמח' 15)

אדם המעביר את ימיו בבטלה - מותיר בנפשו חלקות עם רקבונו. תכונות הטבע הטמונה ב"אדם לעמל יולד" אינה מנicha לנפש להישאר בשלווה. הנפש מצויה תמיד בעליה או בנסיגה. אם היא מוציאה עצמה אל הפועל היא במצב עלייה, מאידך מצב של שמאמו מביא עמו ריקבון, יאוש ודבדוד.

הוא הודיע אשר דבר רבנו הרמח"ל: "כל נברא משתלים בשפועל מה שחקק לו הבורא יתרברך שיפעל. וחסר בשלמות כל זמן שלא יפעלהו". ורד' ה' א פרק ט

לכן גם נוטה האדם למצבי רוח מודוכדים בברקים דווקא. בברוק, לפני שהנפש מוציאה אל הפועל את דחיפה וצרבי העשיה שלה - גוברים הדכדוך והעיפות הנפשית. בצומת הזה נקלעים רבים לסבד. דכדוך, מכל סוג, מביא עמו עיפות נפשית וחוסר רצון לפעללה; והעדר פעללה מגביר בהכרח את הדכדוך.

הַמְּלֵיכָה הַיְיָ אֶלְהָיו אֶלְהָיו אֶלְהָיו קָוֵי קָוֵי נָחָן?

אתה הרעות החוליות בכל סוג של דיכאון, היא העובדה, כי הכל זהה ניזון ממנה שקרו "חוק ההתמדה". גם כשהאדם פועל פעולות נכונות כדי להעלות את עצמו מיוון מצולתו, ממשיכות לתקופה בעקבשות התופעות הדיכאוניות [ארוך התקופה תליי ברמת הדכאו]. מושם נשפש דיכאונית איננה בדיקוק קרקע פוריה להרגשות התעלות ופריחה מיהירות.

מעבר לזה, מי ששרוי במצב דכאוני, קצר רוח ומר נפש מכדי להמתין.

אין עצה ואין תבונה, אלא כדברי הסטייפלר זצ"ל באגרת לבחור שאיבד כל טעם וחווית בחיו: "על כל סוג עניות שיתנו לו – צריך שידע שזה רפואה. וモכרה להתחילה בה לשם רפואה – גם בלי שירגש טעם. ואחר כך במשך הזמן ימצא טעם. כי בפתח פתאום לא ישיג טעם בשום דבר". על כן יש לשובל מותפעה זו – להתפלל, לשפוך שיחו, לקרוא תהילים וכיווץ, ואף שאין לו כל רגש בדבר, כי בכך מעט יפתחו רגשותיו, ותקוותו תתחזק להאמין באוהב הגדול – הקב"ה, שיושיעו.

עוד שתי עצות קטנות ויעילות, בחתימת הפסקה זו:

א. גבולות. ישנה חשיבות עליונה לשימירה כלשהי על מסגרות חיצונית. החשוב מכלום - סדרי שינה וקיימה יציבים וקבועים. וכן סדרי תפילה, אכילה, לימוד, עבודה. ניתן כਮובן להקל בתקופה כזו בלוח הזמנים, ולדוגמא שיעור של חצי שעה במקום שעתיים, אבל השלכות סדר, נוקשה ככל האפשר (ואפשר!) היא קריטית בתקופה המעוררת הזאת.

ב. "דָּאֲגָה בַּלְבָד אִישׁ יֵשֶׁחֶנָּה!" (משלוי כב' כה) על האדם להשים את דאגותיו אל אוזן שומעת. שיחה מביאה להתרפרקות מתחים פנימיות, ושהזר אודים רבים מסיר הלחץ הנפשי. לכן אין כל כך חשיבות למקצועיותו של השומע, כמו לרמת העניין וההקשבה שהוא ניחון בה. מי שモצאה אוזן קשבת לקשייו ובעיותיו - אולי לא ימצא בה רפואה שלימה, אבל הוא יכול בהצלת לשאוב ממנה הקלה ותמייה נפשית, לצד עבודות העצמיות.

← חרדות ופחדים

ת. 11/2013 - סעיפים 1 ו-206

פחדים וחרדות המה "סערת רגשות", היפך מדיכאוןות שהמה "מיתת רגשות". הר' שהמצב הנפשי בשתי תופעות אלו הוא הפוך אחד מהשני: הסובל מדיכאוןות מיושש הוא מחייו, אין לו טעם בכלל אשר יש לו במשמעותו, בחיהו, וכי הוא בא אכפתתו, בכיוול חוץ הוא במנות, רחמנא ליצלו. לעומתו הסובל מחרדות ודאגות - רגשותיו חיוט וסוערות, חוץ הוא בחיים, חוץ הוא בטוב, ודואג מאובדן הטוב, שלא יאבד הטוב מכמונו.

בקרוב עלייך מרים, להפר מנוחתך במחשבות טורדרניות, עשה זאת אפוא והinctil: **שכבר** במנוחה, והרגע **בעצמך**, ותעמייק במחשבתך את אמונהת "אין עוד מלבדו", ותודיע נאמנה כי הקב"ה מונה ומשגיח מאחורי אותן תקיפה שנטקפת, ואינך נתנו למקורה חס ושלום. ותתגעג לחשוב **שהindenkt מטופל ומושגח בהשגת הבראה**, וכך מה שעשושה הוא עמד והוא לטובה ולכפרת עונוניתך. הנדרש מכך הוא עתה לשאת ענייןך למרום, ולהיתלות בו יתברך ענייני עבדים אל יד אדוניהם, בסמכיות הדעת גמורה, לסמוך עליו שהוא יודע את אשר עושה הוא עמד. **בגד תרבה את מתייחודה לפחות לשעה, עד יעבור עצם.**

וכשנה צעף תקיפת חרדתק ממד, רוץ לחדרי תורה ותפילה, לבכורות ולהתחנו לה' על נפשך שיצילך מכל חולי ודאגה.

הירקן יא בירקן נספחים כבשניהם צבאיים, "בנין נושא מושג ותפקידים נטויים?

כמה עצות לכך:

א. תורה – ישקיע עצמו בTORAH, שהיא מרפאה לגוף ולנפש, ואין טוב ממנה כדי לפרש את מחשבות הבעל, כմבוואר ברמב"ם, שאין מחשבות שטות והבל שורות אלא בלב הפנוי מן החכמה. ולכך ידבק עצמו בTORAH, ככל אשר יוכל, וישתדל שיהיה לו חומר בעל פה לחזר עלייו בכל עת, אם אפשר לו. ובכך הTORAH יגרש מעליו כל מחשבות

הבל ורעות רוח, ויסדר לעצמו חברותא, כדי שבכך יהיה מוכרת להתרכז בלימודו.

ב. תפילה – “דאגה בלב איש ישיחנה”, ירגיל עצמו לשוחח עם בוראו ולפרש לו את צרכתו וביעיתו, כאשר ידבר איש לרעהו. והשיחה תהא ברורה כאשר עומד הוא לפני רופא ומתואר לו את סבלו, ויבקש רחמים על עצמו מתוך אמונה שעומדת הוא לפני מי שבאמת יכול לעזור לו, וישפוך לבו לפני ה’, ולא שפק שלאחר שיחיה כזו עם הבורא יחשס כי ابن גנולה מעלה לבו והשתחרר מלחציו וממתחו, ובשיחתו עם בוראו יתודוה על עוננותיו ויחזק אמונהתו בה’ שאין עוד מלבדו ואפס זולתו.

ג. יצירתיות עצמית היא תרופה גדולה לדיכאון ולטרדות מחשבות מציקות, דהיינו שיעסוק בעצמו בפעולות יצירתיות שתביאו לו סיפוק ותעסיק ותטריד אותו, כדי שבכך יסולקו ממנו טרדות שווא, ונביא בזה כמה דוגמאות:

* **מעשיצדקה וחסד** – יעסוק בצדקה ובגמiliות חסדים, ומעשים אלו יתנו לו סיפוק עצום, בראותו הייך זוכה להחיות נפשות, ושמחה זו יש בה די כדי להוציאו מחשבותיו. כמו כן זכות הצדקה והחסד גדולה מצד עצמה עד מאד להן עליו מכל רע.

* **זיכוי הרבים** – יעסוק כפי יכולתו בזכוי הרבים, כגון בקירוב רוחקים לסתינים, רישום ילדים לתלמודי תורה, השפעה על משפחות להתקרב לייחודה, הפצת חומר חדשני כדייסקים וחבורות ”בهلכה ובאגודה” הנכתבות בשפה קלה ונעימה לקירוב לבבות אחינו בבית ישראל. ובכלל יכולתו לאיזה ארנון שכבר קיים ולהציג את עזרתו, בתשלומים או שלא בתשלומים, כדי להביא סיפוק לעצמו, ולסייע באשר יוכל לאוותו ארנון, ואפילו לשבת על טלפונים לקבלת פניות וכיוצא בזה.

ד. עניות אמן יהא שםיה רבא – בספר ”שומר אמוניים” מובה: ”פלא בעיני על שיש סגולה שהיא קלה ביותר ואף מועילה ביותר, ובני אדם מזוללים בה, והוא ענית אמן יהא שםיה רבא בכל כוחו וכוונתו, שאין סגולה ממנה לסליק כל דינים וקטלוגים מהאדם”. כמבוואר בוגרמא שבת קיט’, שאפילו גוז דין של שביעים שנה לרעה נפק עליו לטובה. ואם יקפיד להיות ”שומר אמוניים” בכלל, וישמור לעונות על כל אמן ואמן של ברכות וקדושים, בודאי יחשס סיפוק עצום בעצמו, בלבד סגולת המצווה לבטל כל גזירות קשות ורעות, ולפחות כאמור שיתחזק בענית ‘אמן יהא שםיה רבא...’ בכל כוחו וכוונתו, וכבר רأיתי מי שאחז בסגולה זו והוועלה לו מאד.

ה. שאל אביך ויגדך – יתבונן, לו היו מחשבות אלו תוקפות את גדי הדורות, כמו הבן איש חי, החפש חיים, הבהיר סאלי וכיוצא, הייך היי מתיחסים המה לאוטם מחשבות? הלוא היו מגרשים אותם TICKPOMID, מתוך תמיימות בה’ יתברך, והשלכת עצמים על הבורא שיעשה עמס כרצונו, והיו אומרים ברוך ה’ יום יום, ולא היו בשום אופן מניחים לעצם להזכיר צרת מחר, בהיותם יודעים שבין מה הדאגה לא להוסיף מਆמה, והאלוקים הטוב והישר בעינו יעשה. וכל אשר יעשה – הוא מצד הטוב והרחמים, ואכן גם אם נגורה איזו גזירה, הלוא הדרך לבטלת אינה בדרך הדאגה, אלא בדרך תפילה, תורה וחסד, ואם כן יש לעשות את המועל ובו להשקייע.

וכך תאמר גם אתה לעצמך, כי אמנים אין גدول בתורה כמותם, אולם האמונה אחת היא – לך ולهم, ובכחך לדבק באמונה כמו שהם דבקו בה. וכן מיד הדבק עצמן

באמונה כמאותם, ותהא כוונתך ככוונותם ומחשבתך כמחשבתם בתרמיות בה', ותראה שירוחך לך.

ו. **לקדם את ימי הרעה** – בזמננו ההפוגה, שאז הרגעיה וישוב הדעת בהישג, יתחזק מאוד, ויתבסנו בטיפשיות מוחשבות הטרדה והחרדה, והיאך שיש אך ורק לבטווח בה', כי בימי הרעה ניטל מהאדם המוח הישר, והבלבול והטרור איננס נותנים לו זמן לחשוב, ולכך יקדם את פני הרעה, ובימי הטובה יכנן עצמו וימלא מצבריו באמונה ותמיםות ובטחוון בה', ולא יחשוב כיון שעכשיו טוב לי, אם כן אין צורך בחיזוק מיוחד, כי זה יהיה טוען, כי אם לא תכין את עצמך בימי הטוב והרוגע, כיצד תעמוד בשעת טירוף, ואיזהו חכם הרואה את הנולד.

ז. קנה לך חבר – יש לדעת שהסובל מטופעה זו צריך להיות זהיר מלספר סבלי אלא למי שהוא שומר סוד, ויש ממנו תועלת, כלומר שהינו אדם המבין ויודע להלך אחר נפשך בסבלך, וחזק לבך בה', כי מי שלא יבין לרוחך יראה בכך אדם החולה בנפשו, בעל דמיונות וכיוצא, ואיז ערך ומעמדך ירד ויושפל ללא שום תועלת – מה שיבוראותך יותר. וכך קנה לך חבר רק באופנים הנ"ל, ואם מצאת בזה, ירווח לך מאוד.

ח. להעביר היראה לשורשה – יתבונן, ממה אני ירא וחרד, מחולין, מעוניין, משונאים וכיווץ, הלווא כל אלו שליחיו של מקום, ועוד שאני ירא משלוחיו של מקום, למה שלא אהיה ירא ממנה, שהוא המקור בעצמו! עד שאני ירא מהמקל, אירה מהאוז בז, שהוא הבורא, אשר בידו נפש כל חי ובקש שיעמיק בהז, ויחזיר היראה לשורשה הנכו, וייעקרה מהשקר שהוא הסיבה והמרקחה, על ידי זה ידבק בטוב שהוא הבורא, שאף היראה ממנה מאריכה ימים, כמו אמר (משל כי): "יראת ה' תוסיף ימים".

ט. שמירת הקדושה – חילול הקדשה הוא הגורם הגדול לביעות הנפש. במחשבות ובהסתכלויות אסורות, פוגם האדם את דעתו, שחררי הברית והדעת הינס בכו יש מהמהך ועד היסוד כידוע, ולכך כשמירת היסוד חזקה, הדעת כמו כן מתחזקת, וכשפוגם האדם בסיסו שהוא ברית קודש, מיד נגממת דעתו ומשתבשת מותוור אמונהה, ונתקבצים ובאים לה כל מיני מחשבות הבל ורעות רוח לשבשה ולבבללה.

לכך ראיית יראת לה坦אמץ בכל כוחו לשמר עניינו ומחשבתו ממחשבות ערויות, שהיות, קוז מכאייב וסילוון מאיר לכל מערכות הקדושה להביים ליידי קרייסה וחוסר יציבות. ואילו הקדושה מחזקת את כל יציבות האדם להיות בוגדר "יסוד", וכשהיסודות חזק כל הבניין הנבנה עליו יציב.

בנוסף ל-1,300 מיליארדים שטרף, ייקנסו הפלגתו של ג'ון בראון, מנהל תפעול ומכירת נפט ב-Exxon, על-

על האדם לדעת, כי עבדות ה' צריכה להיות כפי התנאים שהוא נתן בהם, לפי אותן כישרונות, לפי אותו מצב בו הוא נתן - בשלווה ונחת או ביסורים וכיוצא, ואין לטעון לבורא: הייתה חפש במצב אחר. ואף שלפי מחשבתו, לו היה במצב אחר היה מביא להקב"ה המון תורה ומצוות, ועתהabisoriyat ובלתי רוף דעתו מהיסורים, מהעניות המעליה אותו על דעתו, מיסורי הרוקות שחפש לישא אשה ולא עולה בידו, מהחולאים המונעים את עבדות ה', מצער גידול בניסאים הולכים בדרך ה', מצער הפרת שלום הבית

שאין לו מנוחה כלל, מבלבול מחשבות הטורדות והכפייתיות וכל כיוצא בהז, שבמצבים אלו מביא את קרבנו לה' "בדלי דלות".

אולם לא מחשבותינו - מחשבותינו יתברך, ואם נתנו ה' בפינוט דוחוקות אלו, עליו להאמין שדווקא בכך יהיה תיקונו לניצח, ובכך תצמץ טובתו האמיתית ולא בשום דרך אחרת. הקב"ה חשוב מחשבות וידע את כל הדרכים האפשרים לטעולתו, ואם בחר הוא בדרך זו המפרצת, הבנו שראיתו יתברך שכדך דוקא יהיה תיקונך, ולא בדרך אחרת, וכמוeba באבות דרבי נתן: "יפה פעם אחת בעצר, ממאה פעמים שלא בעצר", שעה של לימוד תורה בדוחק שווה יותר ממאה שעות שלא בדוחק, וכן תפילה אחת בדוחק שווה יותר ממאה תפילות שלא בדוחק, וכיוצא בזה בצדקה ובכל המצוות אשר יעשה האדם. ואם כן, וכי יש לנו מושג מהו התקינו הייעיל והוזיר ביותר שנעשה עמנוא! ולכן מוחबתנו להיכנע ולהסכים לאופנים בו נתנו ה', ולעובדו בתנאים אלו שאנו נתונים בהם, ובשמחה, ובכך נמצא חן בעני אלוקים ואדם.

๒) ימי הזקנה כט

אחד התקנות והתפלות של כל אדם - היא התפילה שנשא דוד המלך: "אל תשליכני לעת זקנה, בבלות פחי – אל תעזבני" (קהלים עא ט). רבים חששים מאוד מזו הזקנה ותוואותיה, חרדים לכך שכוחותיהם ילכו ויעזבו אותם, עד שהיפכו לכלי שאין בו חוץ, ואולי אף יהיו לנצל ולמשא כבד על הסובבים אותם.

נשאלת השאלה: מדוע יצר הבורא מצב זהה, שבו מניע האדם לאפיקת כוחות, ולעתים אף לחסר אונים מוחלטי?

המחשבה הראשונה והמצואה היא, שזו תהליכי בליה טבעי, ככל חוץ. מכוניות חדשה, למשל, מתפקדת מצוין, מחליקה על הכביש בלי בעיות. עם השנים מתחילות תקלות שונות, מיידי פעם צורך חלק, לתקו תקללה. הביקורים בסיסי הולכים ונהיים תכופים יותר, עד אשר בשלב הסופי – המכוניות יצאת מכלל שימוש. כך נראה גם גופנו – לאחר שבעים שנות שימוש, הוא הופך להיות בללה וחולש.

ואולם, כאשר אנו מתבוננים שוב, הוא בדברי חז"ל והוא בדברי הרפואה, נוכחים אנו לדעת – כי לאconi תהליכי הזדקנות אינם תהליכי מתבקש ומובן מאליו!

הקב"ה ברא את הגוף בחכמה נפלאה, באופן כזה שיש בו את יכולת להתחדש תמיד. תאי הגוף מתחדשים שוב ושוב, ולא הייתה צריכה להיות שום מניעה לכארה, שהגוף ימשיך להתחדש ולהיות רענו וחזק עד 120 שנה ויותר!

ואנו מודיע הרפואה הגיריאטרית ביום עוסקת בעיות בשאלת – מה גורם לגוף להזדקן? ההבנה היא, שישנו בגוף האדם מנגןו נסף – שגורם לו להזדקן המודיע מנסחה להתחדשות אחר מנגן זה, במטרה לדעת כיצד יהיה ניתן להשפיע עליו, להאט או לדחות את תהליכי הזדקנות ונדומה. (עיי' אנציקל' הלכתית רפואית חלק ג עמ' 284)

נשאלת אם כן כת כתוליה ומכופלת: לשם מה יצר הבורא "מנגן" מכון מיוחד זה, שגורם לגוף להזדקן?

חוץ ל מגלים את אוזניינו, כי בעצם - מנגנון זה לא היה קיים מבראשית. הדורות הראשונים שחיו בעולם, אכן לא הזדקנו כלל! נשארו בכוחותיהם וברעננותם עד יום מותם! הזקנה התחלת מאברהם אבינו - על פי בקשתו והוא אכן הראשון שנכתב עליו בתורה שהייתה זקן, כמו שנאמר בראשית כד א: "זָאַבְרָהָם זָקֵן בָּאַיִמִים".

מדוע בקש אברהם זקנה? מהי התועלת שבזקנה?

אמנם נגענו בנושא זה לעיל, אך כאן נרחיב יותר.

"ازורת ותיק"

הנה לשון המדרש: אמר רבי יהודה בר סימון: אברהם תבע זקנה, אמר לפניו: "רבו העולמים, אדם ובנו נכסנים למקום, ואין אדם יודע למי מכבד; מותך שאתה מעטרו בזקנה, אדם יודע למי מכבד". אמר לו הקדוש ברוך הוא: "חיך, דבר טוב התבעת, וממך הוא מתחיל". (מדרש רבה תולדות ס)

הרי לנו שהביסיס הריאוני של המושג "זקנה" - הוא כבוד. "מותך שאתה מעטרו בזקנה, אדם יודע למי מכבד". הזקנה מעידה על כך שהוא "ازורת ותיק", שעבר כאן הרבה שנים בעולם הזה, ממילא יש לו יותר נסיוון, יותר חכמה, וראוי הוא לכבוד רב יותר.

התורה מצווה ואומרת ויקרא ט לב: "מִפְנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, וְהַדְרַת פָּנֵי זָקֹן". המילה "זקן" מורמת על החכמה שצבר, כפי שאמרו חז"ל וקידשו לב ע"ב: "זקן - זה קנה", כלומר שקנה בחיו הרבה תורה ודעת. וכן כתוב בספר איוב יב יב: "בִּישִׁישִׁים חֲכָמָה וְאֶרְך יָמִים תִּבְנֵה".

אך באמת עליינו להוסיף ולשאול: מדוע "אות הכבוד" זהה של הזקנה, צריך להתבטא בחלישות ובאפיסטת כח?

תחנית מעבר

הנה כשנתנו על חיי האדם, נראה כי הם בניוים בצורה של תהליך. אצל הבהמות - החיות הינס במצב סטטי למדי. כבר כמה ימים לאחר שהם נולדים, הם עצמאים ומתפקדים כבוגרים, וחיהם ממשיכים במצב סטטי וקבוע [פחת או יותר] עד שמתים. לא ראננו שנושרות להבמות השינויים ולא שהם הופכים להיות זקנים סייעדים. לעומת זאת החיות של האדם הם תהליך רצוף שינויים. תהליך זה נועד **להביאו אותו לידי שלימות קומתו הרוחנית**.

חייו מתחילה בתהליך ארוך ומתרחש של גידלה וה התבגרות, המתפרש על פני שנים רבות, ומכשרים אותו ביסודות לתפקידו כאדם, אחר כך מגיעים הימים שבו הוא צער ורענו ומתחילה לבנות ולהקים את חייו, אחר כך ימים שבהם הוא מבוסס יותר ומתיישב יותר בדעתו, וכו'.

הנה, כך מתארת המשנה את תהליך ההתפתחות וההתקרבות של האדם בשלבי החיים:

"בֶן חמש שנים - למקרא, בן עשר - למשנה, בן שלוש עשרה - למציאות, בן חמיש עשרה - לתלמוד, בן שמונה עשרה - לחופה, בן עשרים - לרדוף, בן שלשים -

לבחת, בן ארבעים - לבינה, בן חמשים - לעצה, בן ששים - לזקנה, בן שבעים - לשיבת, בן שמונים - לגבורה, בן תשעים - לשות, בן מאה - כאלו מות ועבר ובטל מע העולם". (אבות פ"ה משנה כ)

לצורך שלמותו הרוחנית - יצר הקב"ה את התקופה האחידנה בחיו של האדם באופן שכוחותיו הפיזיים נחלשים וועזובים אותו, תאוותיו נחלשות, הוא אף נאלץ להפסיק את מרצו החיים השוטף והמהיר, איינו מושך כבר לציבור כסף ורכוש. דוקא באופן זהה, כשהתהנה האחידנה לחיו נראה ראיתך - הוא יקנה את שלימותו הרוחנית. הוא אכן נפרד מן העולם הזה בניתוק פתאומי חד, אלא בהדרגה ובהשלמה, מתוך שהות והתבוננות.

אדם אשר עלה בכל שלבי חייו באופן חיובי וטוב - יעלה גם בשלב הזה באופן חיובי כמו שניתן לראות בחוש על אנשים צדיקים וישראלים דרכם, כי בהגעים לנайл זקנה כמו אור חופף עליהם, האריה מיוחדת, ישוב הדעת, "חכמת זקנים". בהיחלש כוחות הגוף - מתחזקים ומעצימים כוחות הנשמה.

אולם בני אדם אשר חי את חייהם בצורה בלתי ישירה ונכונה - בעבורם ימי הזקנה מהווים טרגדייה. הם הולכים ויוצאים ממדעתם בראותם ובהרגינשס כיצד כל עולם קורס עליהם!

"וכן הואطبع רוב בני האדם מההמון הפשטוט, אשר עת יזקינו, יחלשו כוחותיהם, עיניהם יכהו מראות, ייעורי בדי עולם יתרופמו ויתמוטטו, וכוחות הנפשיות והשלכות יילכו ונמסו, עד יתראה במטורף הדעת, וכן יתהלך מדהי אל דחי ייעוד אליו קבר. וכל אלה ישבו לו עצבון נפש ותויגו רוח, לבן יזעף לבו וויתקען תמיד על כל מקלה אשר יבואהו נגד רצונו".

אך לא בן הוא האדם המועלה, אשר כל ימי עסק בענייני הכלל ודרש טובת האנושיות, ועזר לרבים להסתדרות האדם וישוב העולם כדי ה' הטובה עליי, כי שאר רוח לו על בני גiel... ויחליפו כח וינברחו חילם לעלות מעלה על סולם השילומות ועל שלבי ההתקפות לטובת האנושיות וחובת האדם". (מהות היהדות)

על כך אמרו חז"ל וקדים פרק שליש: "זקni עם הארץ - כל זמן שמצוינים, דעתם מיטרפת עליהם. אבל זקני תורה אינם כו, אלא כל זמן שמצוינים - דעתם מתישבת עליהם!"

הנה כי כן ימי הזקנה נועדו לטובת האדם, לטובת התקדמותו הרוחנית הנכונה. ובמצבם החיוויי - מהווים הם בעורו כבוד ותפארת.

חיל ב揆מות הצבאית!

רבי עזרא ברזל היה עובד את ה' בכל כוחו, כל ימי חייו. לעת זקנתו, נחלש מאוד ולא יכול היה ללמד ולמסור שיעורים בעבר. באחת מפגישותיו האחידנה עם ידיו הגאנו רבינו שלום שבדרזו זצ"ל, אמר לו: ב策בא יש סוגים שונים של חילות: חיל האויר, חיל הים וכדומה. ויש גם חיללים שתפקידם לשיר - "揆מות הצבאיות". גם עתה, בסוף ימי, כאשר אני רתוק לכיסא ומסובב בייסורים, עדין נשארתי חיל! אמן אין לי אפשרות לפסוע ולעסק בעניינים אחרים - ולכן אני מנגן. אם כו, בוא, רבינו שלום, הבה ונשיר יחד לקב"ה! ושניהם שרנו ייחדיו... (אין עוד מלבדו ח"א עמוד 330)

"עטרת תפארת שיבת, בדרכך צדקה תמצא" (משלי טז לא)

כג' מצודת דוד: "החולך בדרך צדקה, תמצא בו עטרה תפארת שיבת, כי ירבה ימים בגדולה ותפארת".

כג' רלב"ג: "כי השיבה, אשר בדרך צדקה תמצא - היא עטרה תפארת. כי מצד היושר בעדות ובמידות, ומצד הישיות אשר יחוּבר עמהם - נגדל מדרגת האיש ומעלתו בחכמה ובפילוסופיה המדינית... מצד רוב מה שעמדו עליו מהחשש, ומצד אורך הזמן אשר שקוּדו בבקשת החכמה, ומצד השקט רתיחת הטבעי בעת השיבה".

"זהדרת פני זקן" (ויקרא יט לב)

מפרש האור החיים הקדושים פירוש נפלא, בדרך הרמז: "זהדרת פני זקן" - תהדר את ימי הזקנה שלך! שהם יהיו מכובדים ומהודרים, על ידי שעכשו תלך בדרך טוביה: על דרך מה שאמרו (סוכה נג ע"א) "אשריILDזותנו שלא בייisha את זקנותנו".

ימי הזקנה מעוררים לתשובה

ימי הזקנה צריכים לעורר את האדם בתשובה, עוד כשהוא בצעירותו, באשר רואה הוא לנגד עיניו במוחשיות את חלונו האדם ועד כמה חייו כאן עלי אדמות הינם חולפים ומידלדים, ומתוך כך יבין מהי מטרתו האמיתית עלי אדמות.

שלמה המלך בספר קהילת מעורר את האדם לתשובה, עוד בימי הבחירה, כשהוא מתואר בדרך ציוריית את תהליך ההידלדות והבליליה של האדם בימי זקנותו, עד אשר נפטר

(קהלת פרק יב):

"זוכר את בוראיך בימי בחרותיך, עד אשר לא יבוא ימי הרעה, והגינו שנים אשר תאמר אין לי בכם חפצ. עד אשר לא תחשך השם, ותאור ותירם ותפוכבים, ושבו העבטים אחר הנפשם. ביום שיעיו שמרiji הבית [עצמות האדם מתופפת], וההתעוינו אנשי החיל [השוקיים] ובבטלו הטהנות כי מעטו [השנינים נושרות ומתחמעטו] ומחשו הראות בארכות [מאור העיניים נחלש]. וסגרו זלטיהם בשוק [הודיער נחלש ודועך] בשפל קול הטחנה [מחוסר שניים], ויקום ליקול הצלpor [מתעורר ביכולות מכל רוח] וישחו כל בנות השיר [ມתרי התקול]. גם מגביה יראו וחתתנים בזרה, ויגאנא השקד ויסתבל החגב ותפר האביבה, כי הלאה האדם אל בית עולמו וסבבו בשוק הספרדים. עד אשר לא ירתק חבל הפסח, ותרץ גלת היזבב ותשבר כד על הפבען ונraz הפלג אל הבור. ושב העפר על הארץ פשחה, והרים תשוב אל האלהים אשר נתנה". עיין שבת קnb ע"א

מספרים על אדם אחד, שעשה חזה חתום כדת וכדין עם מלאך המוות, שאربעים יום לפני שיחזר נשמותו לבוראו, יבוא ויגיד לו, כדי שיוכל להכין צידה בדרך, לחזור בתשובה, לצותה לבני ביתו וכו'. הבטיח לו מלאך המוות שכד' יעשה. חתמו על ההסכם, והאדם הזה התחיל לעשותות עבריות ככל העולה על רוחו - הרי הוא בטוח שיש זמן שיוכל לתקן הכל. יום אחד, ללא הודעה מוקדמת, נפטר לבית עולמו. בא מלאך המוות, שהוא גם השטן, והתחיל לקטרג עלייו בבית דין של מעלה על העברות שעשה. האיש הבין כי המלאך רימה אותו, החל צועק וזעוק על השטן: הרי הבטחת לי שאربעים

יום לפני "החזרת הציוד" תבוא להודיעו לוי השיב לו השטן: 40 יומם?! הלויא כבר 40 שנה שאני נוטן לך רמאיים! השיער שלך הלבני, השניים נשרו, ההליכה שלך השטופפה, התחלת ללבת על 3 רגליים במקום שתים. אם רמאיים כללה לא הבנת ולא ניצלה, כיצד תתקן בארבעים يوم מה שלא תקנת ממש ארבעים שנה!!

כותב רבנו יונה (שער תשובה שער שני אות ז): "ומן התמייה והפליה, כי עמוד בחצי ימי, וראה כי הימים הולכים ודלים, ומתוך ההיסטוריה הבגין, ויחסרו המזג, ותראה בו היבשות... איך טח מראות עיניו ומהשכיל לבבו, ולא יראה כי נושא הוא אל מקום בית עולמו, הלוך ונסוע יומם ולילה!!"

האם מועילה תשובה בימי הזקנה?

משל לאדם היושב לאכול ליד שולחנו כשהוא רעב ותאב לאכול. והנה בעודו אוכל, הניע עני בפתח וביקש ממנו לתת לו אוכל, אך האיש הסב ממנו את פניו ולא נתן לו לאכול מאומה, והענוי יצא בפח נפש. לאחר שעעה הגישו לפניו עוד מאכלים, אך בטענו הייתה מלאה לגמרי. כיוון שראה שאינו מסוגל לאכול עוד, אמר: "תנו את האוכל זהה הענוי". היה חכם אחד עומד לידיו, אמר לו: "שוטה, אילו יכולת לאכול, לא נתת לו עתה, שאין לך כח לאכול יותר, אתה נותנו לענוי!!!"

כذ הוא האדם בעולם הזה, הולך בהבליו, רעב לאכול ולהרוויח ממון והנאות. בא העני, שהוא היצר הטוב, ושואל ממנו, בבקשתו, שיזור בתשובה, יעסוק בתורה ויקיים מצוות. ואינו רוצה, מפני שהוא רעב יותר להרוויח ממנו והנאות העולם הזה. לאחר זמן תופסים אותו בקהל. כשהראה שאינו יכול להרוויח יותר, שכבר הזקן, אומר: אחזור בתשובה. שמא יתנו לו שעה לכך או שמא לא יתנו לו. אומר לו הקב"ה: שוטה, עבשו שאינך יכול עוד להרוויח יותר, אתה אומר אחזור בתשובה: שאלו היהת יכול להרוויח עוד, לא הייתה חזרה בתשובה: בעודו כך יוצאה נשמותו. וזה שאומר הפסוק (קהלת יב א): "זונך את בוראיך בימי בחרותיך", עד אשר לא יבוא ימי הרעה, והגינו שנים אשר תאמר אין לי בכם חפץ". (זהר חדש פרשת לך לך לא עמו א)

מדרש זה מתייחס לאדם אשר ממשך כל ימי חייו עשה הכל העולה על רוחו, ולעת זקנה, כאשר כבר אין לו מה להפסיד עוד, רוצה הוא לשוב, וחרי זה בבחינת: "האומר אחתא ואשוב, אהטא ואשוב, אין מספיקין בידיו לעשות תשובה".

תשובה זו אינה תשובה אמיתית אלא מחוסר ברירה, כי אילו היה שוב חוזר לכוחותיו - היה חוזר לסورو. ואולם, **אדם הרוצה לעשות תשובה אמיתית – לעולם לא מאוחר!**

"אילך את בוראיך ... והגינו שנים אשר תאמר אין לי בכם חפץ" (קהלת יט) – והיינו בימי הזקנה, אשר גם אם **כשלת בעוניך**, ראה **لتתקן העיוות בזקנותיך ולשוב בתשובה**. **ואל תאמיר מה תועלת בתשובה זו**, אשר כבר אין ברירה וחמצ ורצון, ומכל מקום עשה אתה שכך ושוב! (תעלומות חכמה על קהילת

"כל אשר תמצע ידך לעשות בבחך עשה!"

- שאתה מוציא ומעז לכך, ועוד בידך, עוד ברשותך, קודם שתמוט (שבת קנא ורש"ג).
- עד שיש לך, עד שהנרא לא יכבה (מדרש ימאנין).

– כל זמן שאדם חי בעולם יש לו תקווה לתקן מעשיו לknות אחהתי (ביחמ"ד, מעשיותו). כתוב הספרינו: גם בעת זקנה, השתדל להשיג שלמות נצחי כפי מה שתוכל... וגם תשובה זו מועילה, אף על פי שהיא משגנת לתשובה השב בעצם תומו. וראה שערוי תשובה לרבני יינה שע"נ שני את זו).

לכן יראה כל אדם לו זו עצמו ולהזור בתשובה, ויפה שעה אחת קודם. כמו שמסופר על רבי ישראל מסלנט, שפעם הילך ברחוב בשעת חצות לילה ושמע קוł אחד הבתים. כשהתתקרב לכיוון הבית ראה סנדיר פשוט מותקן לאור הנר. אמר לו הרב: "מה מעשיך בשעה כה מאוחרת?!", ענה לו הסנדיר: "כבוד הרב, כל זמנו שהנר דולק, אפשר עוד לתקן". למד מזה הרב לך גдол, שהרי "נרכ' נשמת אדם", הנשמה משולחת לנו, וכל עוד היא דולקת והאדם חי, עליו להמשיך לתקן. קבע הרב אמרה זו שגורה בפיו: "כל זmeno שהנר דולק, אפשר עוד לתקן!"

רבי אלימלך מליזנסק היה רגיל בכל יום שישי לлечת עם בנו לבית הקברות, והוא אומר לו: "ראאה נא כל אלו הקברים, התבוננונא כמה היו הם חפצים ושמחים אילו היו נוננים להם עוד שעה אחת לחיות ולתקן. אבל הם כבר אינם יכולים, והאדם לא יודע את עתו, ויפה שעה אחת קודם".

דרך ארץ הרואוי לזכנים

[דברי מוסר לימי הזקנה מהספר "ראשית חכמה" פרק דרך ארץ]

אמר החכם: יעוני כמה יועצים, והוכחוני כמה מוכחים, ולא העילו כי תוכחות – **בתוכחות ימי השיבה. האירו לי אוור השמש והירח, ולא האIRO לי כאור שכלி.**

לעולם יהיה אדם זהיר כשייקו, בתפילהו ובמעשיו הטובים, וידע כי עתו קצר ויומו ערב, ויתנו אל לבו לעשות תשובה. וירבה בצדקות ובמצוות ובגמלות חסדים, וידע וישכיל כי כל מעשיו של אדם אין נמנין אלא באחרונה: אם היה כל ימיו רשע גמור, ועשה תשובה באחרונה – הוא בן העולם הבא, ואם היה צדיק כל ימיו, ובאחרונה הרשיע – הרי הוא רשע ונידונו בಗיהנם. לפיכך צריך לקשט עצמו ולתקן דרכיו, וישוב בתשובה לפני הקדוש ברוך הוא. ויתן הזראות ותשבחות לפני השגעה לזכנה ולשיבתא. ויתקו עצמו בכל يوم ויום כמו שהוא מותקין עצמו לעמוד לפני המלך. ויעלה על לבו כל עונות שעשה, ויתחרט עליהם, ויעשה תשובה, ויהיו תמיד עונותיו נגד פניו, ויזכור אותם בכל יום ויום, כדי לעזוב אותן וכדי לתקן המעוות. **בפקדו של מלך, שהליך בכל מדיניות המלך לגבות מס למלך, ולאחר שבגה אמר: עתה יקראנין המלך לחתת לו כספו וזהבו, ולדעת מה עשית במדינות מלכותו. קודם שיקראני, עאיין החשבו יפה ואתקנו אותו, ואחזר בו בכל עית ובכל שעיה, ואם גביתי מאדם שלא כדין, אחיזרני, כדי שלא ימצא بي שום דופי ושום עול. וכן צריך האדם לעשות כשייקו, כאמור: כבר זקנתי ולא ידעתי يوم מותי, אתקן כל ענייני בעולם הזה, כדי שלא ימצא בי הקב"ה שום רשות.**

וירבה במצוות ובזכויות בכל יכולתו. ואם התרשל בהם בימי בחרותו, יקיים אותן בימי זקנותו. **משל למה הדבר דומה: למי שהיה לו כרם, ולא היה אוכל מהענבים כל זמו שהם בכרם. כשהגיע זמו הבצירה, היה אומר לשלווחו בכל يوم ויום: "הבא לי ענבים מן הכרם". אמר לו שלווחו: "כל זמו הקץ לא הייתה אוכל מהם, ועתה אתה אוכל מהם?", אמר לו: "כל ימי הקץ הייתי אומר עדין יש לי שהות לאכול מהן, ולא**

היהתי מזרע לאוכלים, ועתה כשהגיאי זמו הבצירה, אם לא אוכל מהם כל יום ויום, יבצרו הcars ולא אוכל לאכול מהם עוד". כך: אם התרשל האדם במצבות ביומי בחרותו - בימי זקנותו יקיימו, מפני שהזקון כבר ואינו יודע מותי ימות, הימים או למחר. וכך על פי שיש גם בחורים שמתים, אך יותר מצוי שימושו הזקונים מן החורים. לפיכך צריכה הזקן להרבות בתפילה ובמצאות ובמעשים טובים.

מהספר מעשה אבות: זקנה - מעתה מתחילה שלב נוסף בחייו האדם ובעבודתו הרווחנית, וחיבב הוא להתחליל בהכנות לקראת ראיית פני מלך מלכו של עולם, להיפרד מזה העולם החומרិ והחשוך, וכוחותיו הגופניים ההורכים ונחלשים, מעוררים אותו על כך. שומה עליו להשתחרר לאט לאט מטלותיו בעולם הזה ובמה שהוא מציע, ולהקדיש את חייו ואך ורק לעובdot ה' יתרברך. חיבב הוא להעביר לדורות הבאים את מה שקיבל הוא, ועליו להוות דמות הרואיה לחיקוי ולהתמלדות, וזה מחייב להתנהג בכבוד ובאחריות גדולה, בפרט כלפי הדור הצער, כי הוא כבר בבחינת "איזחו זקוי זה שקנה חכמה".

ממאמרי חז"ל על הזקנה

ש הלומד מן הזקנים דומה לאוכל ענבים בשולות ושותה יין ישן [דהיינו שהדברים בשלים, מיושבים ומתקבלים] (אבות ד כ)

ש אם יאמרו לך זקנים 'סתור', וילדים 'בנה' - סטור ואל תבנה: מפני שסתירת זקנים בניו, ובני נערים סתירה. (מנילה לא ב)

ש המכבד את הזקנים הוא בן העולם הבא (ב"ב י א). כל מי שמקבל פני זקן מקבל פני שכינה (בראשית רבא טג). לא במקום אחד ולא בשניים - מצאו שחלק הקב"ה כבוד לזכנים, אלא בהרבה מקומות (שםות רבא ח טו). ומה אם מי שאמר והיה והעולם - עתיד לחלוק כבוד לזכנים, קל וחומרبشر ודם - צריך לחלוק כבוד לזכנים (ספרי במדבר צב).

ש אדם בן תורה - בשעה שהוא מזקון, הכל באים ומסבבים אותו, וושאלים אותו דברי תורה ודברים הרבה. כל אומנות שבעולם - אין עומדת לו לאדם אלא בימי יולדותיו [צעירותו], אבל בימי זקנותו הרי הוא מוטל ברעב. אבל תורה אינה כן - עומדת לו בעת יולדותיו, ונונתנת לו אחרית ותקווה בעת זקנותו. (סוף קידושין)

ש "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא" - צריך אדם להתפלל על זקנותו, שייהיו עיניו רואות, ופיו אוכל, ורגליו מהלכות. שבזמן שאדם מזקון - הכל מסתלק ממנו (תנומחה מקץ ז). וכן התפלל דוד המלך: "אל תשליךני לעת זקנה, ככלהות כוחך אל תעזבני" (תהלים עא ט). ויתפלל: "אל תרפא את ידי לעת זקנתי מון התורה ומון המצאות" (תנא דברי אליהו זוטא כד ג).

ש זקנה מוקדמת נגרמת על ידי לב דואג. כמשמעותה שרה - קפיצה זקנה על אברהם (נו סיירה ל כד. תנומתא חי שרה ט).

ש חסידים ואנשי מעשה אומרים: "אשרי ילדותנו שלא בישה את זקנותנו". ובעלי תשובה אומרים: "אשרי זקנותנו שכיפרה את ילדותנו" (סוכה נג א). (אנציקלופדייה רפואית תלמודית ערך זקן)

סיכום

בא לאבן ותלמודו בידיו

מעשה היהודי מתאגרף גדול, בעל תארים נכבדים בענף זה, שהיה רחוק מאד מיהדותו, וכל יהודתו הוצטמצמה בעובדה שנולד להורים יהודים. באחד הימים, בנו נתקל היהודי המניח תפילין. הסתקרן והתעניין מהו "ה קופסאות השחרורות" הללו, ומדוע הוא קשור אליון כך? ענה לו בעל התפילין: "הרי יהודי אני, ויהודי מנייח תפילין". כאשר שאל שאלות נוספות והתחילה להתעניין ביהדותו, שלח אותו להם למכוון שילמדוו כראוי את יסודות היהדות. הבן "נמשך אל האור", ונעשה בעל תשובה. לימים, אף הלה למד בישיבה בארצות הברית. כאשר נעשה "בן ישיבה", הקפיד מאוד על ניצול הזמן, וכל רגע פניו ניצל ללימוד. גם כאשר היה מגיע, מפעם לפעם, בבית אביו, היה מקדיש את כל זמנו ללימוד, וזאת בגיןו גמור לתקופה שבה היה סטודנט והיה ממחש לעצמו להשתחרר מהלימוד בבילויים למייניהם.

בראות אביו שהלימוד אצל בנו נעלם וחשוב ביותר, עד שאין דבר שבuboרו יתבטל מלימוד התורה, התרכש מכך מאד. באותו זמן התפטר האב מעבודתו הקבועה כמתאגרף, עד שיום אחד ניגש אל בנו וביקש ממנו שילמד עמו לכל הפחות דף אחד מן "הספר הזה", ככלומר הגמara. השיב לו הבן: "זה קשה מאוד, כי כדי להבין גמara עלייך לדעת שתי שפות: לשון הקודש וארכמיית, שבחון כתובות הגמara. וכמו כן חסרים לך הרבה מושגים וידעיות". אך האב הזכיר לבנו: "שכחת שאני אוהב מאבקים..." ואכן האב לא יותר ולא הרפה, והתמסר בכל כוחו ללימוד. הלימוד היה קשה בעבורו, המושגים חדשים לגמari, כך שהיא צורך להתעכוב על כל מילה וכל שורה. הבן, כאמור, לימד בישיבה, ונעדך הרבה מן הבית, כך שrank לאחר שנה תמורה של לימוד - סיום את דף הנכס!

כאשר סיוםו ללימוד את הדף, אמר האב לבן: "ברצוני לעשות 'מסיבת סיום' על שוכתי ללימוד דף גמara". אמר לו הבן: "יש אמנים מנהג לעשות 'מסיבת סיום' על סיום מסכת, אבל לא על דף אחד". אך האב התעקש בכל זאת לעשות מסיבת סיום הדף שלו. ביתם היה סמוך לבניין הישיבה של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, והבן הלה לשאול את דעתו. השיב לו הרב: "בוזאי, זו סעודת מצוה, ואף אני אבואר לשם עמכם בשמחה של תורה"! וכך היה. נחוגה הסעודה ברוב פאר והדר, שמחת "סיום הדף", ורבי משה פיינשטיין הגיע ודרש.

למהurat שוב הזמן רבי משה פיינשטיין לבתו של היהודי זה, הפעם - להספיד. הסעודה הייתה הייתה ההאה הטעודה האחרונה של המתאגרף. באותו לילה נפטר באופן פתאומי. הרב פיינשטיין הספיד: "יש קונה עולם בשעה אחת, ויש קונה עולם בדף אחד". אילו היה המנוח נלקח מ这个世界 בימי דף הגמara הזה, מה עלה היה McCabe לעלה. אולם כתה, שזכה לבוא לבית דין של מעלה עם דף גמara, ובפרט שטרח עליו כל כך הרבה, כמה

זכות ורוח יש לו! (המשך וקמנץ עמוד 337)

היתה מידת צדקתו חרשה, כי אם אותה מצוה, והשלימה". (קהלת רבה ג כד)

๒) "מִבְשָׁרִי אֲחֹזָה אֱלֹהָה" ๒

"מִבְשָׁרִי אֲחֹזָה אֱלֹהָה"! (איוב ט' טו) מהתבוננות פשוטה בברנו, בגופנו, רואים אנו עין בעין את הבורא. כשבקש כופר אחד מרבי עקיבא שיתן לו הוכחה שיש בורא לעולם, לא השיב לו רבי עקיבא תשובה פילוסופיות מעמיקות, אלא תשובה פשוטה בתכלית: "כשם שהבתיה מודיע על הבניין שבנה אותו, והבגד מודיע על הארגן, והדلت מודיע על הנגר, כך כל העולם מודיע על הקב"ה שהוא בראו!"

ואם זلت פשוטה, מודיעה בודאות על נגר שיצר אותה, ואף אחד איינו מעלה על הדעת שהיא נוצרה בלבד או במקרה, כל שכן שגופנו המתווכים והנפלא, מודיע על הבורא אשר בראנו.

רבי לוי בשם רבי חנינא אמר: **על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבורא!** שנאמר (תהלים קג ח): **"כל הנשמה תהלל יה"** - כל הנשימה תהלל יה! (ברר יד ט)

"מי שאינו רואה את ה' בכל מקום, אינו רואהו בשום מקום!"...
(רבי מנחם מנדרן מקומץ)

פלאי פלאים

בספר מעין האמונה (ב תרכז) מפנה את עינינו לה התבונן על פרטיים מופלאים בגוף האדם: הלב פועל בלי הרף, ביום ובלילה, בבריאות ובחולי, בעירנות ובשינה. למעלה **مالפאים** וחמש **מאות מיליון פעימות** - ממש שבעים שנות חיים. בכל דקה, עוברים בו חמישה ליטרים של דם, המשוגרים אל אלף **ביליון** תא גוףנו ומחייבים אותם.

אלף ארבע מאות וארבעים פעם ביוםמה, משלים הדם מחזר תנועה מסביב לגוף, למעלה ממחצי מיליון פעם בכל שנה. וכל פעימה הودעת מנת דם נוספת בזרוק לדפנות אבי העורקים, שבעים פעם בדקה מסתערם והולמים.

אין צינור מתכת שיכול היה לעמוד בכך ולא להישתק. מסתמי לב מלאכותיים זוקים להחלפה, ואילו רקמות הלב פועלות כסידרן וכתיקנו ממש כל חיינו - כאשר אילו בזמן הרפיה הן מתאמצות יותר מאשר שריריו הרגלים בעת הריצה: **מעשי אלוקינו!**

הכבד הוא גודל האברים הפנימיים. הוא מורכב **ממחמישים אלף אוגיות**, ותאיו מביצעים למעלה **מאות פעולות** שוננות: הוא מעבד **כליטר דם מיידי דקה**, כשהוא מייצר סוכר, בונה חלבונים, מנהל מחזר הברזל, משחרר את הגוף מרעלים ועוד.

לצדיו מפקחות **שתי הכליות** על כמות הנזולים שבגוף, ואיזו החומצות והמלחים. משקל כל כליה כמאה וחמשים גרם, אך בהן **למעלה מיליון יחידות נקיין** - "גפרזנים" - שאליו הורכבה מהם שרשתת, היה אורכה כעשרה קילומטרים! הם מזיקות מיידי יום אלפי ושבע **מאות ליטר דם**, ומפרישות ממנו את הפסולת. זאת, באמצעות בלוטות המפרישות הורמוניים: ממש כל החיים, מפיקותה הן כמות של כפית אחת. חסר איזון

מינימלי, עלול להמית שורת מחלות נוראות. אך אל דאגה. הכל כה מאוזן. **כי הבעל מעשה אלוקינו!**

נסקרו את **פלאי מערכת העיכול**: נפתח ביכולת השפטים לאחיז וליינוק וביכולת הפה להחות מיכל מתרחב. השינויים הקדמיות חדות כדי לנוגס ולבתר, והלשונו מנעה את המזון לעבר השינויים האחוריות הטוחנות בתיאום, בתנועות לסת והפעלת כח שרירים רב, בסיוו הרוק המרכז את המזון ובו תערובות כימיות שתסייענה לעיכולו.

וכאן, **סיפור קצר**: בשעתו סיירתי בגן הילדים הפרא-רפואי של "עללה". כואב לראות את הפרחים הקטנים, כעלים נובלים. פעוטות רכוסים לכיסאות הגלגים, חסרי אוניות, והמטפלות גוחנות עליהם בכוון מסירות, משתדרלות להפיק את המירב במסורת המוגבלויות. וביניהם, כפרפר, ריחפה ילדת חמץ משוחררת וצוחלת. מה מעשיה כאן? אולי אחת המטפלות הביאה את בתה עימה. לא, השיבווני. גם היא אחת החניכות. בריאה היא, מלבד דבר פעוט. באמת פעוט: הכל עובד ופועל כסדרו: הלב, הכבד, הכליות, מערכת העיכול. רק רפלקס הבליעת שובת. לפני כל ארוחה, יש לשיף את לועה כדי לגרות אותה! **בלעתם את הרוק: הוודו לה!**

אבל זו רק ההתנהלה. המזון הנבלע מועבר על ידי השדרירים אל הקרביים, לא מפני כח המשיכה, אלא גם במצב שכיבה, ומיצי העיכול נכנסים לפועלה. בכוחם להמיס כל מזון, חריפים וחומצתיים הם, מַאכְלִים כל גוש בשער. אך אין פוגעים בשר אברי העיכול עצם, העשוים חומריים ממש. **מעשה אלוקינו!**

המזון מופרד לחלקיו, ליסודותיו, והפסולת מופרשת החוצה, בתהליך מבוקר. במהלכו פועלים ומעורבים אלפי גורמים המתפקידים הדדיים, בתיאום מושלם. "גלווי וידוע לפניו כסא כבודך, שאם יסתמך אחד מהם או אם יפתח אחד מהם, אי אפשר להתקיים אפילו שעה אחת. ברוך אתה ה', רופא כל בשר ומפליא לעשות!"

הריאות קולטות את החמצן ומזינות בו את הדם, קולטות ממנו חזרה את הפחמן ומשגרות אותו החוצה. מי שחשב שהן כבלון ריק, טועה. הן מורכבות מאשכולות של שקייקים טפוגיים - **שלוש מאות מיליון נאדיות**, כנו, שלוש עם שמונה אפסים! אם נשתחוו אותן, יתפסו כשבעים מטרים רבועים, כשתה דירה בת שלושה חדרים! כל שקייק מאותם מיליון נומי נקיי נימי דם המקבלים את החמצן ופולטים אותו הפחמן. שיטה המפשש בין תאי הדם לאור שבנהadia,��ון מאלפי המילימטר! כל נאדייה, ממאות המיליאונים, מותמלה ומטורקת יותר מאשר אלף פעמים ביוםמה:

לחשוב על עשרה אלפי קולטני הטעם שבלשונו. שככל אחד מהם **חמשים תאי טעם!**

לחשוב על **מאות אלפי סיבי האוזן!**

לחשוב על **מיליון קצות העצבים** בעין, המוחברים למאה עשרים ושבعة מיליון קולטני אור ברישיתית - הוא אומר, שמאה קולטנים משתמשים בעצב אחד כדי להעביר את מסריהם למת!

ובמה עצמו, בעשרה מיליארד תאי עצב, ולכל אחד מהם **בין עשרה אלפיים למאה אלף** קישוריות!

לא סקרנו - ואינו ביכולתנו לעשות זאת - אף לא עשיית מרמ"ח האברים שבנו, על מורכבותם ופלאיהם. שכזאת נברא, אין ספק! אבל לשם מה? אם לא להכרת הבורה וعشיות רצונו!

"על כן אברים שפלות בנו, ורוח ונשמה שנחתה באפינו, ולשון אשר שמתי בפינו, הן הם יודו, ויברכו, וישבחו, ויפארו, את שמקד מלבנו תמיד!"

לא שמעת!!

כותב הגאון רבי יצחק אל לויינשטיין (או ר' יצחקאל - אומנהן): "לפנינו מיחה מצועע כל חכם לב, במבנה גוף האדם לקבל המזון ולעכלו באופן כימי ליסודות נפרדים, ושולח כל יסוד למקומו הראוי, ואשר לממנו משפטם בכח החכמה אשר חונן בה האדם. משפט הרכס והקיבה, הכבד והמרה, הטחול והקלות, הדקון וכייס השתנו, הלב והמוח. וכל אבר תפיקדים יהודים, וכולם עובדים שבס אחד בזריזות נפלאה, עד שمبرירים את הדם בירור אחר בירור, ומעמידים אותו על אופנו בכמות האודם והלבוב, הדרוש לקיום המכונה הנקרתת אדם, ומכוונים את מנת הסוכר בדיק, ועוד דברים מפולסים בפלנס דק על دق.

והאדם טפש ליבו, ואיןיו יודע מרוב צבאו העומדים על משמרתו, ועמלים בלי לאות ובלוי הרף, למעו חייו ולמת לו שאրית הארץ חיים -

"הלווא ידעתי, אם לא שמעת, אלהי עולם ה". בזרא קצות הארץ לא ייער ולא יגע, אין חקר לתבונתו! (ושעה מ כת)

הייןאי?

נתוניים מפליאים על תפקוד אברי האדם:

- ⇒ מידי يوم عموريים דרך הלב כ-8,000 ליטרים דם. כך שבתוך שלושה ימים יכולת הדם ללב למלא בריצת שחיה.
- ⇒ על פי הערכות, מוחנו מסוגל לאחסן כמות מידע הגדולה מ-4 מיליון מגה בייטו, וזאת בזכות כ-100 מיליארד תאוי העצב שבו (נוירונים) - מספר הגדול פי 160 ממספר האנשים החיים על פני כדור הארץ.
- ⇒ אילו היו מותחים את כל כלי הדם שבגוףנו, ומחברים אותן מקצת לказה, הם יכולים להקיף את כל כדור הארץ יותר מפעם מפעם!
- ⇒ מספר חיישני הטעם שיש לנו בלשון - 10,000! חיישנים שמאפשרים לתפקיד, מפנים מקום לחישנים חדשים.
- ⇒ כ- 23,000 ליטרים של רוק, מייצרים אנו במשך חיינו. בכמות כזו אפשר למלא 2 בריכות שחיה אולימפיות.
- ⇒ הכלויות מסננות את כל הנזולים הרעלים בגוף ואחריאות להפרשות מהגוף. הן מסננות כ - 1,700 ליטר דם בכל יום, ומנקות אותנו מחומרים רעלים.

- ⇒ העין מוצמצת במשך שנה - מעל 6 מיליארד פעמים.
- ⇒ אורך המעי הגס הוא כשני מטרים. אם נמתח אותו, יוכל להגיע לכדי 10 מטרים.
- ⇒ שטחו של העור המכסה את גופנו - כ-1.6 עד 2 מ"ר.
- ⇒ למעלה מ-100,000 שערות צומחות בראשנו, בכל יום הן גדולות בעוד מילימטר אחד.
- ⇒ בכל יום נושרות מראשנו בין 25 ל-125 שערות, שאת מקומן מחליפות שערות חדשות.
- ⇒ קל יותר לחיך מאשר להזעיף פנים. כי בעת החיזק אנו מפעלים 17 שרירים, בעוד שכדי להזעיף פנים יש להפעיל 43 שרירים.
- ⇒ טביעות האצבעות, מלבד יהודיותם לכל אדם ואדם, הן גם מסייעות לאצבעות להחזיק דברים באחיזה טובה.
- ⇒ המרחק הכלול של כל דרכי האויר בריאות, הוא מעל 2,400 ק"מ.
- ⇒ במשך חיינו עוברים כ- 50 טוון מזוון במערכת העיכול שלנו.
- ⇒ כושר הרזולוציה של העין שלנו הינו 57 מגה פיקסל. [ולזהכרנו כושר הרזולוציה של מצלמה דיגיטלית הינו כ-6 מגה פיקסל].

פ "עשרה נדלות ואין ذكر, נפלאות עד אין מסקנה!" פ

פלאי המערכת החיסונית

קורא יקר, האם אתה מודע לעובדה שאתה חי בעולם עויין ומסוכן ביותר? כל סביבתך מלאה חידקים ונגיפים, פטריות וטפילים, אינסוח של חלקיקים שונים שאתה נושא, גרגרי אבקה של צמחים למאות סוגיהם, אבק, פליטות גזים ועוד. כל אחד מלאה החדר לגוף, בנשימה, באכילה, או דרך פצע, עליל לפגוע בגוף בצורה חריפה, ואף קטלנית. כל יום אתה שואף לקרבך בנשימה בעשרים מיליון רד חלקיקים. סכנה אורבתת לגוף גם מתוכו - תאים מותים, פגומים, ממאיירים, או שנגיף פלש לתוכם - אף אלה הם אויבים מסוכנים לגוף.

דורש ספר עב כרס כדי לתאר את מערכת ההתקונות המורכבת והמורפלאה הפעלת יום ולילה בגוףך, ואשר תחכומה הוא מעבר לכל דמיון. מערכת החיסון הטבעית היא המוגינה על קיומך ועל בריאותך התקינה. عشرות מיליון רד של "שוטרי סיור" - כדוורות דם לבנות הנקראות "מרקופגים", מסיררים 24 שעות ביום ומאפרלים לאורך קילומטרים של רשת כלי הדם, כדי לזהות כל אויב פולש ולטפל בו.

מספר זהה של "שוטרים" מוצבים בעמדות שמירה, מפקחים ואורבים לכל פולש כאשר מיקרופג' מזוהה אויב, מגודל של נקודה ועד כמה מיליוניות הסנטימטר, ומהבל. כאשר מיקרופג' מזוהה אויב, מגודל של נקודה ועד כמה מיליוניות הסנטימטר,

מתחלת שרשרת פעולות לחיסולו. המיקרופג' מתנפל על האויב, בולע אותו על ידי כימיקלים המופרשים עליו בתוך המיקרופג'. בו בזמן מציג המיקרופג' על קליפתו החיצונית את סימני הזיהוי של האויב אותו הוא מחשל. ההנחה היא שהנגיף המחוסל אינו היחיד שפלש לנו. כזריות דם הקוראות "ליימפוציטים" קוראות את המידע שלו גבי המיקרופג' ומצביעות את המידע הלאה. מידע זה משמש לאזעקה תגבורת של לימפוציטים לוחמים שישויכו בחיסול הנגיפים הפולשים.

המידע מועבר גם אל לימפוציטים היושבים בבלוטות הלימפה, והם מייצרים נוגדים מיוחדים המותאמים כדיוק לחיסול סוג זה של נגיפים שנתגלו עכשו בגוף. נוגדים אלה זורמים בגוף עם הדם ונצמדים לכל נגיף שהמבנה הספציפי שלהם נועד עבורי. הנגיף "תפס", והמיקרופג' הקרוב יחללו. חלק מן הנגיפים הספיקו לפלש לתוך תא גוף, להתמזג עם הגרעין שלו ולשבפל את עצמו. סוג מיוחד של לימפוציטים לוחמים יוצא לפוללה. הם יודעים לזהות מבחן תאים שנכבשו כבר על ידי האויב, ויש ביכולתם להרשות את התאים הללו כדי לחסל את הנגיף שהתחמקם בתוכם.

כל מגוון הפעולות הללו נעשה תוך קשר הדוק ומיידי של כל הגורמים הפועלים בשיטה. הם מפרישים לתוך זרם הדם חומרים כימיים, אשר הרכבים וכמוויותיהם מלמדים את הגורמים האחרים מה המצב בשיטה. תא פיקוח מיוחדים מסיירים בשיטה כדי לקבוע מתי הסטיים הקרוב והאויב חוסל, כדי לתת הוראות מתאימות להפסיק את הייצור ההמוני של נוגדים ותאים לוחמים, כי יצור צזה אשר אין צורך בו, והוא עצמו מזיך גופו.

مزוה שנים عملים מדענים לייצור מכשיר שיוכב בעליה למוטס, יוכל לרחרח ולזהות חומריו נפץ. למורות המספר המצוומצם של חומרים שעל המכשיר לזהות, לא הצליחו עד היום לבנות את המכשיר האידיאלי המשלם למטרה זו. לעומת זאת "שוטרי" מערכת החיסון מזוהים בבודאות מוחלטת כמיליון (!!) חומרים שונים. צרייך להבין שההבדנות המוחלטת בזיהוי היא גורלית, אם אחד מן החומרים הטבעיים שבגוף יזוהה בטעות על ידי המערכת כאויב [כשלעתים ההבדל הוא במולקולה אחת]. יתרחש דבר נורא: מערכת החיסון תפתח במלחמות חורמה נגד הגוף עצמו. המלחמה הזאת תסתתיים במות, חילתה!

אנשי מדע מוסוגלים אף הם ליזות חומרים במערכות נרחבות המכזידות במכשור רב. תħħalliż zihħo iċċol l-hiġi di mmušek, u midtet d-żiok o ġinna tamid maha aħħozim. לעומת זאת, שוטר או "לוחם" של מערכת החיסון, אשר כל כלו איינו אלא תא זעיר הזרם עム הדם, עושה את פועלות הזיהוי שלו על מספר אדריר של חומרים באופן מיידי וללא כל טערתי!

מןין יודע מיקרופג' שוגדלו פסיק, ליזות אויב? ומי סייפק לו את רישימת האויבים של הגוף על סימני הזיהוי שלהם? לימפוציט המקבל את סימני הזיהוי של הנגיף, כיצד יודע הוא לייצור מטען ביולוגי - נוגדן, הבוני ספציפית באופן ייחודי לחיסול הנגיף המסוייס? מי הקים וקבע את מערכת התקשרות האמינה בין מרכיביה של מערכת החיסון הפועלים יחד בczura כה מושלמת?

רק בעל תבונה עליונה, הרחק מעל תקרת תבונתנו, ושהוא בעל יכולת בלתי מוגבלת,

רק הוא יכול להיות הבורא של משהו כל כך מתווכם, שהمدע עדין רחוק מלהבין את כל דרכי פעולתו. ("תגלית 3" בטאון אל המקורות תש"ס)

חסדי מערכת הריפוי

כותב החזון איש בספרו "אמונה ובטחון" (פרק א אות ז), אודות חסדי ה' הנפלאים, בכך שברא עבור האדם מערכות רפואי מסועפות: הן רפואי עצמי של הגוף, והן יכולת רפואי על ידי גורמים מבחוץ.

"אחר שנברא האדם באברים מותוקנים בתכילת התקיוו, ובחושיו המסוגלים תכליית הסגולה, ובנשמה משכלה בת השמים, ובהבטחת דורות עולם בחכמת הזיווג, עוד לא הוכנו לו חיים קיימים על פניו חלד, מפני טבע הפגעים - חרלאים רעים ונאמנים, המתרחשים בעולםים, ומתחדשים לבקרים. גם זה לא נכח מחכם חֶרְשִׁים, ממצא כל הנמצאים, וישם לב למצוא מזור ותרופה, לכל פגע ולכל נגע, לרפא את האדם רפואה נאמנה ולהשיבו על כנו בארצות החיים".

סגולת הרפואה הטבעה בגוף האדם, כי פגע הפצע בגוףו בכל מקום שהוא, ונחתק בשרו ודמו שותת, מיד כל אבריו עורקי וגידייו שלוחיים עזרה, הם שמנים המקפיאים את פניו הפגע ומעכבים את הדם מלזק, ומעוררים את השරירים הנחתקים להעלות ארוכה ולדבק אבר אל אבר ולקרום קרום חדש. וכן נבראו מchnות הגנה נגד המשחיתים, ויש בגוף האדם צבא בעלי חיים נוחים [המיקרופגים והלימפוציטים שהוחכרו לעיל, וכן חידקים טובים] לסוגלת בשרו ודמו, והם עומדים הכנן בהתקינה גמורה, לארש, להרוג ולאבד את המיקרובים המסכנים את חי האדם.

ואנו במקרים רציניות לא תספק יד הסגולה של הגוף עצמו לניצח במלחמה עם האויב האכזרי, והוא זקופה לעזרה ממו החוץ. וכבר ברא הבורא את אוצרו הטוב של עשבים וירקות ופרי אדמה ופרי עץ, ומימיות סגולות ומוסקטים רבים בצדור הארץ אשר ניתן בהם סגולות מרפא למיניהם. ובלב חכם נתנו חכמה לחקר אחר סגולותיהם ולדעת חכמת הרפואה ואופן שימושו, כל מין לטעותיו, וככל אשר הרגלנו במרפא הרופאים לכל תחלואי הגוף למיניהם".

מדוע הם לא מאמינים?

איך יתכן שישנם אנשי מדע, אשר אינם מאמינים בבורא, אלא אווחים בכל מני תיאוריות כפרניות על התפתחות האדם והעולם?

אומר הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: "**"השׁחַד יָעוֹר עֵינֵי חֲבָמִים"**!" שוחד התאותות מעורר את עיניהם שלא לראות את האמת ולא להכיר בה - כי האמת מחייבת!

סיכום

אל תשאל את השאלה הבאה

בספר מעיין האמונה (ב' תרנא) מספר את אשר סייר לו תלמיד חכם גדול: يوم אחד חש כאבים חזקים בלבו וחושש לבית החולים. הובהל מיד לחדר הנינווה, לצנתור. לא הרידימונו. להיפך, הרופא שוחח עימו כל העת, לוודא שאינו שוקע בחוסר הכרה. התקדמות הצנתור הייתה מוקנית על המסך - פלאי הטכנולוגיה, והרופא מסביר: הנה אנו מגיעים לאבי העורקים, הנה נתקלים אנו בסתימה, עוד מעט תפחה. הנה, אתה רואה, מתקדמים אנו אל הלב.

"מהו לב זה?" היתרums המטופל. והמנתח שיש לענות. תוך כדי עבודה אחראית ומדוייקת הסביר על החדרים והעליות, הפתחים והשתותמים, והתיווך המושלים ביניהם.

"דוקטור, יש לי שאלה, ותענה עלייה בכנות. היתכן שכל זה נוצר - במקרה?"

"אשייב לשאלתך בכנות. אבל גם לי יש מושאלת. ובכן, לא. זה לא נוצר במקרה. ובכליו, למשאלה שלי: אל תמשיך לשאלת הבאה..."

כי השאלה הבאה תהיה: אז איך אתה גלויל ראי, איפה הcliffe... ובבקשה, אל תשאל...

באחד ממכתבייו של אבי הכהנים, צ'רלס דארווין שר"י [שם רשעים יركב], אל הביוולוג האנגליקאי א. גריי, הוא מודה בדרכו של גiley לבי: "הען מעבירה ביצמרמות קרה..." [כשכוונו לכך שאינו יודע להסביר כיצד יכלת העין להתפתח בשלבים, כפי התיאוריה שלו, שהרי כל מערכות העין מתואמות ומשולבות זו בזו].

אבל דארווין העדיף להציגו מאשר להודות באמות...

אבל אנחנו כורעים ומשתוחווים ומודים לפני מלכי המלכים הקדושים ברוך הוא שהוא נוטה שמים וייסד ארץ... הוא אלהינו ואין עוד אחר, אמת מלכנו ואפס זולתו! (מעיין האמונה בערך)

רופאים מדברים אמונה

פרופסור ראובן אור, מנחל המחלקה להשכלה מה עצם במרכז הרפואי "הדסה" עין כרם" בירושלים, הוא מסווג הרופאים שהמקצתו שלהם אכן מביא אותם להעמק את אמונהם בברורא.

פרופסור אור הינו מחלוצי ההתקדמות בתחום השתלת מה עצם. במרוצת השנים זכה בפרסים יוקרתיים, לאחר שמחקריו הביאו לפירצת דרך בטיפול באמצעות תאי גזע. אבל הוא מדבר בצדנויות: "אני בסך הכל שליח ה' לענייני רפואי".

הפרופסור אור משמש יותר משלוחים שנה בתפקיד מפתח בעולם הרפואה. לדבריו, ככל שהידע המדעי שלו עמוק, כך גוברת החתפנות מפלאי הבריאות. הוא מסביר: "מה העצמות הוא מעין בית ח:right, שמייצרת את תא הדם ודואג לתיקיניות. זו מערכת מודחינה בהיקפה. בכל שנייה מתחולפות בגופנו שלושה מיליון כדוריות אדומות, והכל מבוקר ומונוה על ידי מה העצמות. האם אפשר להעלות על הדעת שאין בORA שתוכנן הכל לפרטיטים?! או למשל העין, שבה יש מיליון תאים הממוניים על הצגת תמונה ותריגום הנתונים למוח. וכי מכשור משוכלל ומתוחכם כל כך יכול היה להתפתח באקרים!!!"

"השתלת מה עצם מחייבת התאמת גנטית בין התורם למקבל, וזאת בודקים על ידי גן שתפקידו זהות אם תא מסוים הוא חלק מהגוף או תא זר. בעבר חשבו שההתאמת יכולה להתקיים בין אחים בלבד, אולם התברר שיכולה להיות התאמת גם בין בני אדם זרים."

הוא הציג נתון מעניין: "בעולם הגדול יש התאמה של אחד למאתיים וחמשים אלף בני אדם [כלומר רק 1 מתוך 250,000 יכול להתאים], אולם בתוך העם היהודי ישנה התאמה של אחד לחמשים אלף, מה שמעיד על הקרבה הגנטית של בני העם היהודי".

מהמחקר עולה עוד נתון חד ממשמעי: "הן זהה, שקיים אצל כל בני האדם, מוכיה שכלו נמצאות לאב אחד. האפשרות למצואת התאמה בין בני אדם שונים נובעת מהיותם צאצאים של אדם אחד - אדם הראשון, יוצר כפיו של הקב"ה".

גם השוני הגנטי בין בני אדם הוא מפלאי הבריאה: "לו כולנו היו דומים, היה הדבר יכול ליצור בעיות גנטיות ולגרום מחלות ופגמים. חז"ל אמרו" *"כשם שאין פרצופיהם שוים, כך אין דעתיהם שות".* זה נכון גם בגנטיקה - השוני דוקא הוא המעניין כי אם למן האנושי".

האמונה מלווה את פרופסור אור לארץ כל שנים עבודתו: "הכל נקבע על ידי בורא עולם, והרופאים אינם אלא שלוחיו. אצל חלק מהמטופלים הטיפול שלנו מצליח ואילו אצל אחרים לא. מי קובע אם הטיפול יצלח? ברור שיש כאן מרכיב מובהק של סיעיטה דשמיא. בראש השנה היבורא קובע 'מי יהיה'. אנחנו, הרופאים, מתערבים בדברך מלאכותית בגוף האדם, אבל הפלאה של החיים נשגב מאיתנו. זה צריך למלא אותנו ענווה מול עצמות הבריאה". (פרופס מדורי של מנחם כהן בשיחת השבוע גליון 150)

כותב רבינו יהונתן אייבשיץ: "...ויתבונן ביצורי ה', וכי גדלו מעשי, ומה מאד רבו רחמי על האיש בבריאות האדם. ומישבקי בחכמת הניתוח [שקרים אנטומיים], הוא יכיר אהבת ה' לאדם, וחכמת יצירה, וכאשר הזמן לבני אדם כל צרכם בגידים ועצמות ועורקים. זה העצם רך, וזה העצם קשה, זה לח וזה יבש, הכל במצבו המקורי וושאוה זה זהה. מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשו! אם יתבונן האדם בזה, הלו יטהר לבבו מכל פשע, ויתקע בלבו אהבת המקומות ויראתו, ויהיה כל ענייני העולם הזה כלא חשובים בעניינו, וניח מכל עצבי הזמן ודאגות המתרידות. הלו יראה, כי ה' יוצר האדם הכוון כל מפעלו ולהיות לו כל הצורך, ואם כן למה ידאג ולא ישמו במעשי ה' כי רבו". (ועית דבר חlek ראשון שיחה יד)

[הקטעים בנושא "מבשרי אחזת אלוה" מהחוברת הנפלאה "כולם בחכמה עשית"]

๙๘

לזרד גָּרְלִי נַפְשֵׁי אֶת הָ, וְכֹל גָּרְלִי אֶת שֵׁם קָרְשֵׁז.

גָּרְלִי נַפְשֵׁי אֶת הָ, וְאֶל תְּשִׁנְהֵי כָּל גָּמוֹלֵו. הַסְלָחָה לְכָל עֲנָנִי, קָרְפָּא לְכָל תְּמִלְאָכִי,

הַעֲלָל מְשֻתָּת חַיִּכִי, הַמְעַטְרֵל חַסְדִּיךְ וְחַמִּים. הַפְּשָׁגֵע גַּטְוֵל עֲדִיךְ, הַעֲנָדֵש גַּנְשֵׁר נַעֲרִיכִי...
גָּרְלִי נַפְשֵׁי אֶת הָ, וְגַלְלִים פְּקַד

๙๙

↳ שער ההלכה ↳

↳ בריאות הגוף והנפש ↳

"רַק הַשְׁמֵר לְךָ וַיַּבְרֹר נִפְשֶׁר מֵאָז" (וברים ד ט). "וַיַּשְׁבַּרְתָּם מֵאָז כַּנְפְּשַׁתְּיכֶם" (שם טו). "וַיַּהֲיוּ תְּאַרְבָּתָם כַּנְפְּשַׁת זִיהָה" (בראשית ב ז). "וַיַּבְרֹרְתָּ בְּזֹעַם, לְמַעַן תְּזַוֵּת אֱתָה בְּרַעַךְ" (וברים ל יט)

הנהגה בדברים בריאות

כתב הרמב"ם (פרק ד מהלכות דעת הלה) כי "הויאל והיות הגוף בריאה ושלם מדרכי השם הוא, שהרי אי אפשר שיבין או ידע דבר מדיעת הבורא והוא חולה, לפיכך צריך האדם להרחיק עצמו מדברים המאבדים את הגוף, ולהנהיג עצמו בדברים המברים והמלחמים". ע"ב.

התיאחות חז"ל לשמרות הבריאות

בגמרא ומסכת שבת פב ע"א מובא ששאל רב הונא את בנו רבה, מדוע אין הולך לשיעוריו של רב חסדא שימושתו מחוודות? השיב הון: למה שאלא לרב חסדא, הלא כאשר אני הולך אצלו, הוא מדבר אותי בענייני העולם - עניינים של בריאות הגוף! ענה רב הונא לבנו בתמייה: הוא עוסק בחיי הבריאות, ואתה קורא לכך ענייני העולם!! כל שכן שעיליך לлечת ללימוד אצלו!

הרי לנו, כמה מעלה חשובה ללמידה וללמידה בעניינים אלו, כי רצון הבריאות יתרברך כשהיה האדם בריאות ויעבוד אותו בשמחה. וכן מסופר בגמרא (שם מא ע"א) על רבי זира שקדם שעה לארץ ישראל, אמר: אלך לרב יהודה ואשמע ממנו עוד משחו, ואחר כך עלה לארץ ישראל. הולך ומצאו שהוא בבית המרחץ, ואומר לשימושו כמה הנחות לבריאות הגוף, אמר: אילמלי באתי אלא לשמעו דבר זה - די.

שמירת הבריאות – עבודות השם

כתב הרמב"ם (הלכות דעת רק ז): לעולם לא יאכל אדם אלא כשהוא רעב, ולא ישתה אלא כשהוא צמא, ולא ישחה נקביו אפילו רגע אחד. וכשירצת לאכול בשר עוף ובשר בהמה, יאכל בתחילת בשר העוף. וכן כשירצת לאכול ביצים ובשר עוף, יאכל בתחילת ביצים. וכשירצת לאכול בשר בהמה דקה [כבד] ובשר בהמה גסה [עגלן], יאכל בתחילת בשר בהמה דקה. כללו של דבר: יקדים את הקל ויאחר את הכבד.

ועוד כלל אמרו בבריאות הגוף, כל זמן שדים מתעמל ויגע הרבה, ואני שבע, ומיעו רפואיים, אין חולין בא עלייו וכוחו מתחזק, ואפילו אוכל מאכלות הרעים. אבל כל מי שהוא יושב לבטח ואינו מתעמל, או מי ששמה נקביו, או מי שמעיו קשים, אפילו אכל מאכלים טובים ושמר עצמו על פי הרפאה, כל ימי יהיו מכאוביים וכוחו תשש. ואכילה גסה לגוף כל אדם כמו סם המוות, והיא עיקר לכל החולאים, ורוב החולאים שבאים על האדם אינם אלא או מפני מאכלים רעים, או מפני

שהוא מלא בטנו ואוכל אכילה גסה אפילו ממאכלים טובים, הוא שלמה אמר בחכמתו ומשמי כא כה: "שָׁמַר פִּוּ וְלֹשֶׁנוּ, שָׁמַר מִצְרָות נְפָשָׁו", קלומר, שומר פיו מלאכול מאכל רע או מלשבוען, ושומר לשונו מלדבר אלא בצריכיו. ועיין שם ברמב"ם עוד הנחות טובות ומוסילות לבריאותו של האדם. וסימן הרמב"ם: כל המנהיג עצמו בדרכם אלו שהורנו, ערבות אני לו שאינו בא לידי חוליה כל ימיו עד שיזקון הרבה וימות, ואין צרך לרופא, יהיה גופו שלם, ועומד על בוריו כל ימיו.

ועוד כתבו הרמב"ם פרק ג מהלכות דעתות הלכה ט ומן השלחן ערוך (אורח חיים סימן רלא): המנהיג עצמו על פי הרפואה, אם שם על ליבו כדי שיהיה כל גופו ו아버지ו שלמים בלבד, ושיהיו לו בניהם עושים מלאכתו וعملיהם לצורכו, אין זו דרך טובה, אלא ישים על לבו שיהיה גופו שלם וחזק כדי שתתיה נפשו ישירה לדעת את ה', שאי אפשר שיבין וישכיל בחכמויות והוא רעב וחולה או אחד מאבורי כאב. וישים על לבו שיהיה לו בן, אולי יהיה חכם וגדול בישראל. נמצא המהלך בדרך זו כל ימיו, עובד את ה' תמיד, מפני שמחשבתו בכל דבריו, כדי שימצא צרכיו עד שיהיה גופו שלם לעובוד את ה'. ואפילו בשעה שהוא ישן, אם ישן כדי שתתנו דעתו עלייו וינוח גופו, כדי שלא יחללה ולא יוכל לעובוד את ה' והוא חולה, נמצאת שינה שלו בעודה במקום ברוך הוא... וכי שנוהג כן, עובד את בוראו תמיד. עי"ש.

פת שחרית

יקפיד כל אדם לאכול פת בארות בוקר, שמצוילה היא ממחלות רבות ונוראות, ולא יזילול בהז מהמת עצלותו ליטול ידים ולברך ברכת המזון. וכן היה מנהג של מרן רבנו עובדיה יוסף צוק"ל להקפיד לאכול פת שחרית כציווי חז"ל يوم יום.

בגמרא בבא קמא צב ע"ב, בא מצועיא ק"ז ע"ב מבואר שאכילת פת שחרית ושתיית מים, מציליות ממשוננים ושלש מחלות. ועוד שלוש עשרה מעלות נאמרו בfat שחרית: מצילה מן החום, וכן הצינה, וכן הזיקים [רוח רעה], וכן המזיקים, ומהכיניות פתוי, וזכה בדין, ולימוד תורה וללמוד, ודבוריו נשמעים, ותלמידיו מתקיים בידו, ואין בשרו מעלה הבל, ואין טרוד ביצרו, וההורגת כינה שבבני מעיים, ומוציא את הקנהה ומגניש את האהבה. עיינו שם. וככתב הטור (אורח חיים סימן קלה): טוב שירגיל עצמו בזזה. ומוצאה להנאה עצמו במידה טובה והנאה טובה לשמור בריאותו, כדי שהיא בריאה וחזק לעבודות הבורא תעללה.

זהירות מחולי

על כל אדם לשמר על עצמו שלא יחללה. על כן, לא יאכל מאכלים שאינם בריאים, ושימר מהתקරרות ומשאר דברים המפסידים את הגוף, וכן דרשו חז"ל (מסכת תענית כב ע"ב) על הפסוק ובראשית ב': "יְהִי הָאָדָם לְפָנָיו מִיחָה" - נשמה שננתני לך חמץ.

נאמר בתורה ודברים ל' יט): "זָבַחֲתָ בְּחִימֵים, לְמַעַן תַּחֲיה אַתָּה זְרֻעָךְ", ומכך למדנו שחביב אדם לשמר על בריאותו כדי שיחיה ולא ימות, וכן שאמרו בתלמוד ירושלמי וקידושין פרק א הלכה ז: מכאן היה רבי עקיבא אומר, חייב אדם ללמד את בנו לשוט על המים, ואם לא למדו, חייב הבן ללמד את עצמו, שנאמר: "לְמַעַן תַּחֲיה אַתָּה". עי"ש.

כתב הרמח"ל בספרו מסילת ישראל (פרק יא):

המקל ראש בבריאותו, לא יהיה נחشب אלא לשוטה גמור.

קורס וחומר

אמרו חז"ל (מסכת כתובות ל ע"א): "הכל בידי שמים, חוץ מצינים [קור] פחים [חומר]", והיינו שכל המאורעות הבאות על האדם, חוץ מצינים, הרים הם בידי שמים. גם חולין שלא יבואו, הוא בידי שמים מלחמת עוננותיו, וכמו שאמרו במסכת שבת נה ע"א: "אין יסורים ללא עווון", אבל חולין הבא מלחמות הצעננות או התהומות יתר, אין זה בידי שמים אלא מחוסר זהירות. על כן, ישים לב להתבלש היטב בימי החורף הקרים, ולעומת זאת בימי הקיץ החמים לא ישאה בשמש יתר על המידה, כדי שחלילה לא יקבל מכת חום.

יש לשאול, هلוא לכארה מכת חום היא בידי שמים, כמבעור במדרש ובראשית רבה טו, שכادر בקש אנטונינוס מרבי יהודה הנשיא, התפלל עלי, אמר לו יהי רצון שהקב"ה יצליח מהמקור. אמר לו אנטונינוס וכי זו תפילה היא?! אלבש בגדי אחד יותר ולא אתקררי? אמר לו יהי רצון שהקב"ה יצליח אותך מהחום. אמר לו אנטונינוס זו באמת תפילה, שנאמר ותהלים יט ז: "זיאן נסתקר מהחפותו". ע"כ. נמצא שמכת החום אינה בידי אדם אלא בידי שמים, ואילו אפשר להיזהר ממנה? ויש לומר שהפסקוק מדבר על עובי דרכיים או במלחמה, כי במצבים אלו אין יכול ליזהר מהחום, אבל כשישוב במקומו יכול להיזהר שישב בבית מזון היטב. ומה שנאמר ותהלים קמ"ז: "לפנֵי קרתנו מי יעמד?", אם כן נמצא שהקור בידי שמים? יש לומר שם מדויבר במקורה מיוחד, כמו שנאמר בראש הפסוק: "מושליך קרחו בפתים, לפנֵי קרתנו מי יעמד", והיינו שאם חילתה ישלה הקב"ה קור חזק בפעם אחת, מי יעמוד בזאת. אבל בסתם קור רגיל, יוסיף לבוש בגדים המיחומים יותר ובכך לא יתקרר. ותוספות במסכת כתובות ל ע"א ובמסכת מגילה כה ע"א)

מהשבר את צעדיו

באחד הימים בחודש אייר, הגיע הגאון הרב אלעזר מנחם שך זצ"ל לירושלים. השעה הייתה שעת דמדומי ערב. קיבלתי את פניו הרב, ובדרך למחו צפאו, נכנס אליו לחצר אחד הבתים, ובחדר המדרגות פשט את ה'חלוקא דרבנן' - פרاك, הוצאה מתיקו סודר ולבשו, והסביר לי כך: אני בא בעת מבני ברק, שם כבר חם בימיים אלו. אולם כאן בירושלים, בשעתה הערב מזוג האויר מתקרר, יש בזזה שינוי גדול לעומת בני ברק, לכן הבאת עמי סודר ללובשו בירושלים. ("חיבים בראים ההלכתה")

דגים עםבשר או חלב

אסור לאכול דגים עם בשר או עוף, מחשש סכנה לצרעת. והאוכל דגים ורוצה לאכול אחריהם בשר, ישטור פיו וידיו במים, ויטעם משחו, ולאחר כך יוכל לאכל בשר. ولבני ספרד יש להקפיד גם שלא לאכול דגים עם חלב או גבינה מחשש סכנה. אך בני אשכנז מקילים במאכלוי חלב עם דגים. וסימנו קטו טעיפים ב, ג. בית יוסף סימנו פז. ועיי' עוד פרשי דין בזה בחורות "כשרות המטבח בהלכה ובאגוזה"

סיגופים ותעניות

אמרו חז"ל (מסכת תענית כב ע"ב): אין היחיד רשאי לسانף את עצמו בתענית, שנאמר (בראשית ב ז): "יזיה הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיה" - נשמה שננתתי לך החיה. על כן, העוסקים בתורה או מלמדים תינוקות, לא יתענו תעניות שאיןן חובה, כיון שמשמעותם הם במלאת שמים, שמפארת התעניות יחלשו ולא יוכל לעסוק בתורה וללמוד כהוגן. וכן שכיר לא יתענה, שמעט במלאת בעל הבית. אבל עובד עצמאי, רשאי להתענות בערב ראש חדש או בימי השובבי"ס וכיוצא בהם לכפרת עוננותיו, וכן

בימים פטירת אביו או אמו [כמפורט בשלחן ערוך וסימן תקסק"ס] שטוב להתענות ביום זה, ובלבך שהוא בכוחותיו ואין התענית מותישה אותו. (חו"ע חנוכה רנ"ד)

"אל תשקצו את נפשיכם"

נאמר בתורה וויקרא יא מ"ט: "אל תשקצו את נפשיכם". ומכאן דרשו חז"ל, שאסור לאדם להשחית את צרכיו, בין גדולים ובין קטנים. והמשחה צרכיו בקטנים, מכנים את עצמו לחש עקרות, חס ושלום.

כתב הרמב"ם (הלכות מאכלות אסורות פרק ז הל' לא, לב): המשחה צרכיו ולא הולך בבית הכסא, הרי זה משקץ את נפשו, בלבד מחולאים רעים שיביא על עצמו ויתחייב בנפשו. וכל הנזחר בזה, מביא קדושה וטהרה יתרה לנפשו, ומפרק את נפשו לשם הקב"ה, שנאמר: "וְהַתִּקְדְּשָׁתֶם וְהִיִּתֶם קָדְשִׁים, כִּי קָדוֹשׁ אֵنִי".

כתב המאירי (מסכת שבת פב ע"א): לעולם יקדש אדם את עצמו בנסיבות כמה שאפשר לו, ועל ישחה את נקייו בשום אופן, שכל העולה כו רוח רעה ורוח זהמה שורדים עלי. וככתוב גאון עוזנו רבנו יוסף חיים זי"א וכן איש חי פרשת ויצא: עני האכילה הוא, לברר את האוכל מתוך הפסולת, והאוכל שהוא המזון נבלע באיברים, והפסולת נשאה מותר ונדחה למיטה, ומהן נזויים ומוספעים הקליפות [הטומאה] - "סתרא אחרא". וכך המשחה נקיי, שימושה את המותר והקליפה שהיא מליחותה אחר שנגמר בירורה, הנה הוא משקץ את נפשו ממש, יותר ממה ששחקץ את גופו. ובזה יובן הטעם ששורה על האדם רוח בכניסתו לבית הכסא, מפני שם נחים כוחות הסטריא אחרא, אשר ההזמה היא מזונם. וכך ציריך האדם להיות נזhor מאד שלא ישחה נקייו ושחקץ עצמו, וכל עת אשר ירגיש שהגיע זמנו הפסולת לצאת, יוציאה תיקף בליஇחוּר ויעקוב כלל. עי"ש.

הצריך לצאת לנקייו, אך איןו יכול מלחמת שיש לו עצירות,ילך ארבע אמות [כ-2 מטר] וישב, ושוב ילך ארבע אמות וישב, וכך יעשה עשר פעמים, או שיילך עשר אמות [כ-5 מטר] וישב, ויחזר כן ארבע פעמים [ברכחות כ"ב]. ושוב שיأكل תמרים וושאיפים שהם משלשלים. וגיטין ע"א, תענית ט ע"ב. חוות שבת ג שسط. ועיין מפתחות לחים עמ' 20).

ההשדלות לבריאות – מצוה וחובה

כתב הגאון החזון איש באינגרוטיו: וכשאני לעצמי, הנסי חשב את ההשדלות הטבעיות בינה שנווגע לבריאות, למצוה וחובה, וכאתה החובות להשלמת צורת האדם, אשר הטבע היוצר ברוך הוא במטבע עולם... והודוק על אמצעי הבריאות, היא עובדה אהובה לפניו יתרך. ("חימם בריאות כהלה")

מאכלים וכליים מאוסים

בכל מה שאמורה תורה וויקרא יא מ"ט: "אל תשקצו את נפשיכם", אסור לאכול מאכלים ומשקים שנפשו של אדם קצה בהם, כגון משקדים ואוכלים שהתערבו בהם ליהה וכיוצא בהז. וכן אסור לאכול ולשתות בכלים שנפשו של אדם קצה בהם, כגון כלים של בית הכסא וכלי זוכחת שמקיזים בהם דם וכיוצא בהם. וכן לא יאכל בידים מזוהמות ועל גבי כלים מלוכלכים. והעובר על זה, מכים אותו מכת מרడות. (ומב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ז הל' כת, ל. שלחו ערוך סימן קטז ס"ז)

ואף שאנו מדברים על שמרית הגוף, ואילו בפסוקים הנ"ל "[גִּנְשָׁמְרָתֶם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם]", "...ושומר נפשך מארך", "אל תִּשְׁקַצְוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם]" לא נזכר שמרית הגוף אלא שמרית הנפש? מכל מקום באור הרוב תורה תמיינה וברisms דאות טז, שכך היא דרך התורה בכמה מקומות, בכתב ע' אף שהכוונה היא על הגוף, כמו שנאמר: "הנפש הנוגעת", "המבקשים את נפשך", "כǐ הצלת נפשי ממוות", והרבה כהנה. וכן ממה שהבאו לנו לעיל את דרשת חז"ל וענита כב ע"ב שאסור לסגן עצמו בתענית, שנאמר: "ויהי האדם לנפש חייה", נשמה שנתתי לך החיה, הרוי שבביא ראה לשמרית הגוף שללא יתעננה מleshon חיות הנפש. וכן كانوا כולל במצות אזהרת שמרית הנפש, גם את אזהרת שמרית הגוף. עי"ש.

๔ זהירות ממכשולים طبيعيים

"רק השמר לך ושמור נפשך מארך"

כתב הרמב"ם והלכות רוחה ושמרית הנפש פרק יא הלכה ד: כל מכשול שיש בו סכנה נפשות, מצות עשה להסירו ולהישמר ממנו, ולהיזהר בדבר יפה, שנאמר: "רק השמר לך ושמור נפשך מארך". ואם לא הסיר, והניח המכשול המביא לידי סכנה, ביטל מצות עשה, ועבר באיסור "לא תשים דמים בבייך".

מעות בפיו

לא ניתן מעות לתוך פיו שמא יש עליהם זיעה, שככל זיעת האדם סט המוות היא, חוץ מזיעת הפנים. (רמב"ם שם פרק יב הלכה ד)

קיר נתוי

אסור לעبور תחת קיר נתוי או על גשר רעוע או להיכנס לחורבה, וכן כל כיוצא באלו משאר הסכנות אסור לעמוד במקומן. שם הלכה ד

חשלמל פתווה

פעמים ששקע החשלמל נשבר ונפתח, ויש להיזהר להקפיד ולסתורו היטב, שחלילה לא תיגע בו יד אדם ויתחשמל.

תינוק במיטת אמו

יש לאם להיזהר שלא להשביב את התינוק לצידה במיטתה ולישון כו, כפי שהיו מקרים בעוונות הרבה שנחנק התינוק וממת. (שובע שמות א תא)

כלב רע

אסור לגדל כלב רע [המפחיד בני אדם ואפיו אם איןנו נושך], אלא אם כן הוא קשור בשלשלאות של ברזל ולחון ערוך וחושן משפט סימן טט ס"ג).

יש לדעת ולהודיע ברבים כי אתם המגדלים כלבים ומשחררים אותם לחוץ ללא שמרה צמודה עם שרשתה, אויהם להם ואוי לנפשם, אויהם בעולם הזה ואוי להם בעולם הבא, גדול עונס מנשוא. וכבר אמרו חז"ל [ומסתה שבת סג ע"א] כל המגדל כלב רע, מונע חסド מביתו, ופורך ממנו יראת שמים. ואיך לא יפחד מקללת חז"ל שקללווה ומסתכת בא קמא מג ע"א: "אדורו המגדל כלבים". וכן אין זה חמור מאד שיכול לטכן בני אדם ולהבהירם, וכל שכן נשים בהריון שיכול לגרום להן להפיל חס ושלום, וגורם לשכינה שתסתתק מישראל, השם יצילנו.

סולם רעוע

אסור להשחתת סולם רעוע בתוך ביתו, מפני הסכנה. (מסכת כתובות מא ע"ב)

חייב נידוי

כתב הרמב"ס הלכות תלמוד תורה פרק ו הלכה יד): מי שיש ברשותו דבר המזיק, כגון כלב רע או סולם רעוע, בית דין מנדים אותו עד שישיר הייזקו.

מכת מרוזות

הרבבה דברים אסרו חכמים מפני שיש בהם סכנות נפשות, וכל העובר על דבריהם אליו וכיוצא בהם ואמרם: הריני מסכן בעצמי ומה לאחרים עלי בכך, או איןני מקפיד בכך, מכיס אותו בית דין מכת מרוזות [מלךות מדרבנן]. והזהר מהם, תבאו עליו ברכת טוב. (רמב"ס הלכות רוצה ושמרית הנפש פ"א ה"ה. שלחו ערך חישן משפט סי' תכו ט' ז')

הקב"ה בנה עולמו על יסודות עמודי הטבע

כתב בספר החינוך (ומוצה תקומו): לפי שעם היה השם ברוך הוא מגיה בפרטי בני אדם וודע כל מעשיהם וכל אשר יקרה להם, טוב או רע, בגיןתו ובמצותו, לפי זכותם או חיובם, וכענין שאמרו וחילז ז ע"ב) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מקרים עלייו מלמעלה, אף על פי כן צריד האדם לשומר עצמו מן המקרים הנחוגים בעולם, כי האל בראש עולמו ובנאו על יסודות עמודי הטבע, ונזר שתהיה האש שורפת, והמינים מכבים הלהבה, וכן כון חייב הטבע שאם תפול ابن גדולה על ראש איש תרצץ את מוhow, או אם יפול האדם מראש הגבו הארץ לארץ מוות. והוא ברוך הוא חנן גופות בני אדם ויפח באפיו נשמת חיים בעלת דעת לשומר הגוף מכל פגע, ונתנו לנויהם, הנפש וגופה בתוך גלגל היסודות, ומהם יניהם ויפעלו בס פועלות. ולאחר שהאל שעבד גוף האדם לטבע, כי כון חייבה חכמתו, מצד שהוא בעל חומר, ציווה לשומר מן המקרה, כי הטבע שהוא מסור בידו יעשה פועלתו עליו אם לא ישמר ממנו. ועל כן תצונו התורה לשומר משכנותינו ומקומינו לביל קרכנו מות בפשיעותינו, ולא נסקן נפשותינו על סמך הנס. ואמרו חז"ל, כל הסומך על הנס, אין עושים לו נס. ואשר לא יחולק על האמת מרוע לב, יודה בזה. עי"ש.

משקים מגולים

משקים ששחו כשהם גלוים ואני מוכוסים כמים, יין, שמן וחלב, אסורים חכמים שמא שתה נחש מהם והטיל בהם ארנס. ועכשו שאין נחשים מצויים ביניינו, הרי זה מותר. סימן קו ס"א) ובחסדי השם علينا, ברוב ככל המקומות ביום לא מצויים נחשים, ולכן מון הדין מותר לשות משקים מגולים. אך ברור שבמקומות שיש לחוש לנחשים, וכן ביישובים חדשניים שמתחללים ליישבם, עליהם להיזהר ממשקים מגולים עד שיוברר הדבר שם שם כבר אין הנחשים מצויים.

כתב הגאון רבינו חי חזקה די סילוח בעל הפרי חדש (סימן קו ס"ק): מrown השלחן עורך קיצר בדי משקים שנתגלו, לפי שאין נחשים מצויים ביניינו. אבל בארצות המערב יש הרבה מקומות שמצוירים בהם נחשים ועקרבים, וגם פה ירושלים תננה ותוכנו וסבירותיה אף על פי שאין נחשים מצויים הרבה, מכל מקום מצויים קצת, וראוי לכל ירא לנפשו להיזהר בהם. ובמקומות לפני כשתה אחת, הניתנו מין תבשיל אחד מגולה, וכל אותן שאכלו מאותו התבשיל הסתכו הרבה, ובעל הבית מת. ולמה

נסכן עצמנו בדבר שבנקל יכול האדם להיזהר ממנוי ומעשה הובא בירושלמי (מסכת תרומות פ"ח ה"ג) על אחד ששתה יין מגולה בסעודה מפסקת בערב יום היכפורים, ואמר "מריה דעתם לאיקום", כלומר זכות يوم היכפורים צילני, ולא הספיק לשתותו עד שהתחלה מלחמת הארץ ומית.

* זהירות ממכשולים סגולאים

* אוכלים ומשקים תחת המיטה

לא ניתן מאכל או משקה תחת המיטה שישן עליו, מפני שרוח רעה שורה עליהם. ואם טעה וננתן, מותר לאוכלו או לשנותו, וכל שכן בזמןינו שהקרע שתחת המיטה מרוצפת, כי בעיקר אין רוח רעה שורה אלא על קרקע ממש שהיא אדמה עפר. ואף באדמה עפר, יש להתריר בהפסד מרובה. (סימן קטו ס"ה. ה"ע ז רט)

מאכל בכיסו כשיישן

הישן בגדיו על מיטתו, וכשקסם משנתו הרגינש שהיה בכיסו מאכל שהוא בסוכרייה וכדומה, רשאי לאכלו.

כתב מרנו זצוק"ל (שו"ת יביע אומר חלק א יורה דעתה סימנו ט סוף אות כט): כתוב במאמור לדוד פארדי, מה שכתב מרנו וסימן קטו ס"ה) לא ניתן משקים תחת המיטה שישן עליו, מפני שרוח רעה עליהם. דבר ברור שאין בכלל זה מה שנוהגים להניח תבשיל בין כר לכסת, כדי לשמר חומו וכדומה, שלא נקרא תחת המיטה אלא כשמניה המאכל בקרקע שתחת המיטה ממש. וכן כתוב בספר יפה לבב. והגאון רבינו יוסף חיים זוננפלד בשורות שלמת חיים, נשאל בדיין הישן בגדיו והיה בכיסו אוכליהם, אם יש להחמיר בזאת, וכן אם היה מאכל על המיטה, או תחת הכר בין הכר לכסת מוחה, והשיב, שמן הסברא נראה שאינו הקפדה בזאת, שאין הרוח רעה שורה אלא דוקא תחת המיטה. ע"כ. וזכורני כי בעיירותינו מפי יידי הרה"ג המקובל רבינו אפרים כהן זצ"ל, שהעיר גגדל, שבאה מעשה ליד הגאון רבינו יוסף חיים זצ"ל, והורה להקל בדיעבד כשהיה האוכל על המיטה בכיס בגדיו או בין כר לכסת. ע"כ. ובודאי שסמכך על דברי המאמור לדוד הנ"ל. עכ"ד.

* שום, בצל וביצה קלופים

אין להניח שום או בצל או ביצה כשם קלופים, באופן שיעבור עליהם לילה, מפני שרוח רעה שורה עליהם. אבל אם משאיר עליהם מעט משערות ראש השום או הבצל או מעט מקליפותיהם או מקליפת הביצה, הרי זה מותר. ומכל מקום אם טעה והניחם כשם קלופים לבדים, אין לאסרם באכילה. (שו"ת יביע אומר חלק ב יורה דעתה סימן ג ה"ע ז ריד)

בגמרה (מסכת נדה ז ע"א): אמר רבינו בן יוחאי, אלו דברים שהעשה אותם מתחייב בנפשו ודמו בראשו: האוכל שם קלוף, ובצל קלוף, וביצה קלופה..., וכך על פי שמנוחים בסל וסגורים וחותמים, רוח רעה שורה עליהם. וכל זה דוקא שלא שייר בהם מעיקרים [שערות שבראש השום והבצל] או מקליפותם, אבל אם שייר בהם עיקרים או קליפתם, אין לחוש בזה. ע"כ. ואולם הרש"ל כתב, שככל מה שהזהיירו חז"ל משום רוח רעה, אין זה מצוי הימים, ומשום כך אין העולם נזהרים בשום קלוף ובצל קלוף, וכיוצא בה לניבו התווסתיות, כי כתוב בהחותה מודכי ובשורות פרי השדה כתוב שהזו הטעם שהפוקדים והטור והשלוח עורך בירחה דעתה סימון קט"ג, שם הביאו דברים האסורים משום סכנה, לא הביאו עניין זה של שום, בצל וביצה קלופים שעבר עליהם הלילה, מפני שידעו שעכשו אין בהם סכנה, ולכך השמיותו.

שום, בצל וביצה בתערובת

אם מערב שום או בצל או ביצה קלופים, עם מאכלים אחרים, כמו בצל או שום

בسلط יركות, או ביצה בשלט מיוון וכיוצא בהם, הרי זה מותר לכתילה, שכן שהם מעורבים עם דבר אחר, אין לחוש משום רוח רעה. (שם)

כתב הסמ"ק יש בני אדם שאינםחו שוחשים לאכול בשבת שחרית שומים קלופים שוחוקים, מאחר שיש בהם תערובת לחם. והגאון רבינו עובדיה סומך בפסרו זבח צדק כתוב, וקשה על המנהג שלנו שאין אלו נזירים בשום ובצל קלוף, שכמה פעמים אכן עוישים סלט של ירקות או קישואים, וכותשים שומים ומניחים אותם בתוך הסלט, ונשארים כך כמו חודשים. ותירצ'ו חכמי הישיבה, שם שאסרו חז"ל שום קלוף שעבר לעלי הלילה, היינו דוקא כשהוא לבדו, אבל אם הוא מערב עם חמץ וירקوت אין לחוש בזו. גם בש"ת שדה הארץ כתוב, שלא יכחש שומים מערב שבת, לצורך השבת, אלא אם כן יתנים לתוך חמץ, כי מה שאמרו בגמרא שהוא סכנה, היינו דוקא בלי שום תערובת, אבל על ידי תערובת מותר, ועל זה סמכו העולם בכמה מינוי מאכל שמעורבים בהם שומים, ונשארים למים רבים, ושומר פטאיכם ה'. ע"ב. וכן כתבו בש"ת בית שלמה ועוד.

חביתה עם בצל

המטען ביצה עם בצל, מותר לכתילה להשאיורה כו בלילה, שכן שהוא בתערובת אין לחוש. כן שאלתי למך מלכא הראשון לציון זוק"ל, והשיב לי שמוטר.

שום פרסי

כתב בכף החיים וסיימו קטז ס"ק גג, הטעם שנוהגים לאכול שום פרסי, כשהוא כבוש, אף על פי שנשאר קלוף ימים רבים? כי יש לומר שלא זההו חז"ל אלא בשוםם קטנים שבארץ ישראל, אבל לא על אלו שהם גודלים כמו הבצלים, וכן אם מביאו אחר. ועוד יש לומר שעל אלו שאינם נאכלים אלא לאחר כבישה בחומץ או במיל, לא זההו. או אפשר שסמכו על דברי הרשל"ל שאיו רוח רעה שורה הימים. ע"ש. וכتاب מרן זצ"ל: ואנשים רבים מימי אי' נהוגים לאכול ממו השומים הבאים מערי פרס בסעודות מצווה לנודע, וכן שמעתי שיש קולפים בצלים ועושים מהם כבושים. ונראה לי שסומכים על דברי הגהות מרדכי וסיעתי, שאין רוח רעה זו מצוויה הימים, ואין להמאות בידם. וברב העיוור כמה שנאגו להקל בזה, כמו שכתו האדר"ת הרב יד מאיר, והרב שדה הארץ. ובפרט לפיה מה שכותב הרב שדה הארץ, שוממים שננותנס בחומץ, נחשב על ידי תערובת שמוטר. (שם) וכנראה שעל זה סומכים גם אוטם הקונים הימים שום מרוסק וככובש.

*** מאכל ומשקה תחת השלחן**

טוב שלא תת מאכלים או משקם תחת השלחן בעת סעודת פת, מפני שהחיצונים נמצאים שם. ואם טעה והנית, אין לחוש כלל. (ה"ע ז ריד)

גאון עוזנו ותפארתו רבנו יוסף נשאל בש"ת ר' פעלים על מה שהיה נהוג שלא להניח מאכל תחת השלחן, מה המקור לזו. והשיב שהגאון רבי חיים פלאגי כתב שהדבר ידוע שאין להניח מאכל או משקה תחת השלחן, ואפילו בשבת טוב להיזהר, מפני ששמעתינו מפה מורנו ורבנו הגדיל רבי יצחק רפאל מאיזו בעל בראשי הים, שהיה מזהיר על זה שהחיצונים נכנסים תחת השלחן. ומסתבר טעמו ולכן אני נזהר בזו, אבל אין למחות לאחרים, אלא רק לומר להם בנחת דרך עצה טובה. ושלחן שאין אוכלים עליו פת כי אם פירוט, אין לחוש בזו. ע"ב. ובכף החיים הוציא, שנראה לי שאין להקפיד על זה אלא בשעה שאוכלים על השלחן, אבל בשעה שאין אוכלים עליו אין לחוש. ושכן משמע מדברי האר"י שאין הסטרא אחרא מצוה שם אלא דוקא בשעת אכילת פת וברכת המזון. ופשוט שאין להקפיד על זה אלא רק לכתילה, אבל בדיעד מותר לא פקפק.

*** שבירת תנור וסתימת חלון**

מי שיש לו תנור מחובר לקרקע, לא ישברחו כדי להשתמש במקומו, מפני חשש

סכנה. וכן הסותם חלון או פתח, לא יסתום חלון או פתח לגמרי, אלא יניח בהם חור כל שהוא. (ה"ע ז רכא)

כו כתוב רבינו יהודה החסיד ליהיורה בזוהר, והביאו הוו החסיד זדק, ושבחי זדק, ושכנן מנהגונם. ואמנם בשוו"ת בית דוד כתוב, ונראה כיון שמצוות רבינו יהודה החסיד לא התפשטה, ורוב העולם אין נזהרים בה, אין כאן סכנה, כמו שאמרו במסכת שבת קכט ע"ב, שבכל דבר שהורגולו בו הרבים, שומר פתאים ה'. אולם הגאון רבינו חיים פלאג'י העיר עלייו וכתב, כפי מה ששמענו וראינו בגבולנו, נזהרים הרבה הרבה מאד שלא לשבור תנור, וכי שלא נזהר מסתכן, והוא בדוק ומנוסה, וכי לא יחש לנפשו במקום סכנה.

* **כיבוי ברוח פיו**

בכל כיבוי של אש, ישנו עניין סגוליל שלא לכבות את האש ברוח פיו. על כן, גם בנר של מצוה כהדלקת נרות שבת, טוב שלא לכבות בפה את הגפרור שמדליקים בו, אלא ינענוו בו. (אוצר המודרשים, והובא בכלל בו, לחם הפנים, חותמת אליהו רביה. ה"ע ז רמחה)

* **שמירה מן המזיקים**

יש בני אדם במצבים מסוימים שצריכים לשומרם מן המזיקים, ואלו הם: חולה, يولדת עד שבוע מהלהידה, חתן וכלה, ואבל. וכן תלמיד חכם בלילה. (ברכות נד ע"ב)

ו hutsum לזה, כי חולה - כיון שהורע מallow, לכך המזיקים מנצלים זאת ומרגשיהם שיש להם רשות להתגרות בו. היולדות - גם היא בחשש סכנה, וגם מקנאים בה. חתן וכלה - המזיקים מקנאים בהם שרוויים בשמחה, ומתגררים בהם כדי לערבות את שמחתם. ועוד שהיציר הרע מתקנא בחתן ובכלה שנחמלו להם כל עוונותיהם, וכל מה שטרח להחטיאם, הלהקה יגיעתו לrisk. ויש להיזהר בעניינים אלו מאוד גם בזמן זהה. ויז. ה"ע ז רמט. ועיין עוד בחורבות "הניסיונו בהלכה ובגדה", ו"האבלות בהלכה ובגדה")

* **שינה בבית ייחידי**

אין לישון בבית ייחידי בלילה אפילו בתוך העיר שהבית בין בתים אחרים. וכל שכן שם ייחידי. ומכל מקום מי שהוזכר לישון בלבד בביתו, ידליק מנורה שהיא, וערבה שנטו. וראוי להיזהר בכל זה אף בשבת קודש.

בגמרה במסכת שבת קנא ע"ב, אמר רבינו חיינא אסור לישון בבית ייחידי [בלילה], וכל היישן בבית ייחידי אוחזתו לילית. וסביר/ar בזוהר הקדוש שבלילה אסור לישון ייחידי בכל בית שיהיה, ואילו ביום אסור רק בבית מיוחד שהו רוחק משאר בתים, כי יכול להינזק. וכן כתבו הגאון הרדו', זבחין צדקה, ואשל אברהם מבוטשאש. ובמקום צורך, יכול לישון עם אור שאי איזו חשש, כגון מה שאמרו במסכת ברכות מג ע"ב, אל יצא אדם ייחידי בלילה, אבל אם יש עמו אבוקה้น חשב שני בני אדם. וכן כתבו במזמור לדוד פארדו, אשל אברהם וכף החיים. ובזוהר הקדוש מבואר, אף שבלילה שבת ישנה שמירה מכל המקטרוגים ורוחות הרעות שבועלם, ולא צריך להתפלל על השמירה, כי המזיקים מהתפוזרים ולא יכולים לשלוט, [וכמו שבכל ערב אנו אומרים ברכת "שומר את עמו ישראל לעד"], ואילו בשבת מנסים את הנוסח "הפרוש סוכת שלום...", מכל מקום פעמים שעדרין יכולות המזיקים להיראות לאדם ייחידי ולהרבע לו, ולכן על כל אדם ייחידי להיזהר מהם. עי"ש. וכךין שחז"ל סתום דרביהם שלא לישן בבית ייחידי, ולא חילקו בין חול לשבת, ראוי להיזהר בהזאה אף בשבת. ומאור ישראל שבת קנא ע"ב. יט)

שינוי בסוכחה יחידי

モתיר לישון יחידי בלילה בסוכחה בחג הסוכות, שכבר נאמר (קהלת ח ח): "שׁוֹמֵר מִצְחָה, לא יֶדַע דָּבָר רַע". (הר"א. שם)

* קיצצת אילן מאכל

אסור מן התורה לקוץ ולחשחת אילן מאכל, גם יש בזה סכנה חלילה. ומכל מקום מותר לקוץ את האילן לתועלת השובה שאז אין זו דרך השחתה ואיבוד, וכגון שהאלין מזיק לאילנות אחרים, או שמווציא פירות מועטניים שאין ראוי לטrhoת ולטפל בו, או שדמי העצים יקרים יותר מהפירוט, או שדרתו דוחקה ומצוומצמת וחפש להרחביה, ובמקרים אלו, אין חשש סכנה כלל. ואולם טוב לשchor גוי שהוא קicot' את האילנות. (ה"ע ז' Katz)

נאמר בתורה וברבים כ"יט": "לא תשחית את עצה לנDem עלייו גראן כי מפניו תאכל ואתנו לא תכרת, כי האדם עץ השדה לבא מפנייך בפניך". רק עץ אשר תעוז כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית ורכך. וגם יש סכנה בדבר, מכיוון בגמרא (ובבא גמרא צא ע"ב ובבא בתרא כו ע"א), אמר רבי חנינא לא מת שיבחת בני אילן ממש שקצת' את עץ התאנה כשהיא טעון פירות, ונענש בכלל שעבור על איסור "לא תשחית את עצה". וכתב הרמב"ם (הלכות מלכים פרק ו הלכה ח): אין קוצצים אילן מאכל ואין מונעים מהם אמרת המים כדי שיישבו, שנאמר "לא תשחית את עצה", וכל הקוצץ לוכה. ולא במצור בלבד אלא בכל מקום, כל הקוצץ אילן מאכל ודרכ השחתה לוכה, אבל קוצצים אותו אם היה מזיק אילנות אחרים, או מפני שמיוקם בשדה אחרים, או מפני שדיינו יקרים, לא אסורה תורה אלא דרך השחתה. כל אילן סרך מותר לקוץ אותו ואפילו איינו צריך לו, וכן אילן מאכל שהזקן ואני עושה אלא דבר מועט שאינו ראוי לטrhoת בו, מותר לקוץ אותו. ע"כ. וכתב החיד"א הרוצה להחמיר במקום שמותר לקוץ מן הדין, די להחמיר לקוץ על ידי גוי, וכן כתוב הגאון רבי שלמה קלוגר.

לצורך מצוה

モתיר לקוץ ענפי עץ מאכל לצורך מצוה כגון לסקך בהם סוכה, שאין זו דרך השחתה. אולם אם יש לו עצי סרך אחרים, עדיף שיקוצץ מהם לסוכה. וברא שבע, הייב"א, הפלאה, דברי חיים מצאנז, בית יצחק שלקיסט, הגאון מטשעבון בשוו"ת דובב מישרים ועוד. (ה"ע ז' Katz)

סיע על היותר זהanno מוצאים בנבניה נחימה, שכשר על מגלות בבבב לבנות את בית המקדש השני, הביאו ענפי פירות בשביל לסקך בהם, שנאמר ונחימה ח טו: "ואשר ישמעו ויעבירו קול בכל ערייהם ובבירותם לאמר, צאו החר והביאו עלי Ziית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלתי תמרים ועלי עץ עבת לעשאות סכת בכתוב. ויצאו העם ובבאייה, ויעשו להם סכות אש על גנו ובבחצריהם, ובבחצרות בית האלים, וברחווב שער הרים, וברחווב שער אפרים. ויעשו כל הקקל השבטים מושבם סוכות, ויאשבו בסוכות כי לא עשו מימי ישיעם בו נון קו בבי ישעאל עד הימים ההוא, ותני שסנה גודלה מאד".

למטרת הרוחה ונוי

אין לקוץ אילן מאכל כשמטרתו להרחב דירתו לנוי והרוחה בלבד. ואולם פעמים שהאשה חפצה מאוד להרחב את הדירה עד שיש בדבר מושום שלום בבית, [ובפרט כשהאלינות אינם מבאים תועלות, עציזיות ותאנה, שמעטנים כובשים את הזיתים או אוכלים את התאנים, ובודרך כלל הם מטנפים את המקום], רשאי יהיה למכוור את האילנות לגוי בקנין כסף ושטר [זהיינו שהגוי ישלם לו אפילו שקל אחד, וכן יכולות מכירה לגוי], ולאחר מכן יעקור הגוי את האילן עם שורשיו. עיין ה"ע ז' רה]

נטיעת מקום אחר

בכל מקרה שאסור לקוץ את האילו, ברור שמותר לקוצצו על מנת לנוטעו במקום אחר. ואולם פעמים שיצטרך למנות שלוש שנים ערלה חדש ופעמים שלא, על כן יש לעין בחוברת "מצוות הארץ" בהלכה ובאגוזה" הלוות ערלה, ותרוה נחת.

לلمד נפשנו לאחוב הטוב והתוועת ולהדבק בו

כתב בספר החינוך (מצווה תקכט): מנגנון מלכורות האילנות שנוצר על עיר כדי להצר לאנשי העיר ולהזכיר ליבותם, ועל זה נאמר "לא תשחית את עצה... ואותו לא תכרות". כמו כן, נכנס תחת זה הלוא שלא לעשות שום הפסד, כגון לשrhoן או קרווען בגין גנד או לשבר כליל לבטהה, ובכל עניינים אלו וכיוצא שהיה בהם השחתה, קראים חז"ל בוגרא שעובד משום "בל תשחית".

שורש המוצאה ידוע, כדי למד נפשנו לאחוב הטוב והתוועת ולהדבק בו, ומתווך כך תדבק בנו הטובה ונדריך מכל דבר רע ומכל דבר השחתה, וזה דרך החסידים ואנשי מעשה אהובים שלום ושמחים בטוב הבריות ומרקבים אותם לתורה, ולא יאבדו אפיו גרגע של חרזל בעולם, יוצר להם בכל אבדון והשחתה שיראו, ואם יוכל להציג יצילו כל דבר מהשחתה בכל כוחם. ולא כן הרשעים אחיהם של מזיקים, שמיחסים בהשחתת עולם ומהמה משחיתים, במיידה שאדם מודד בה מודדים לו, וכך שכתוב ומשלי זו "שָׁמַךְ לְאֵיד לֹא יִנְקַה", [והיינו שהשhmaה על תקלת חברו לא ינקה מון התקלה ההיא, כי תבоя גם עליין], אבל התפקיד בטוב ושם בו נפשו בטוב תלין לעולם, וזה ידוע ומפורנס.

וזריך כלל אסור חכמוני זcronos לברכה לעשוות כל דבר של השחתה. והמשמעות שום דבר מתווךicus, אמרו עלייו ומסכת שבת קה ע"ב) שהוא כעבוד עבודה זרה, שכן דרכו של היוצר הרע היום אומר לו עשה כן, ואם יעשהו, לפחות יאמר לו לך עובוד עבודה זרה. כלומר שכל אדם חייב לגבור ביצרו ולכבות תאונות, עד שיגביר נפש המשכלה על נפש המתאותה, עד שתהייה לה [נפש המתאותה] לאמנה [לשפחה], והיא [נפש המשכלה] נברת לעולם ועד.

* פתיחת פה לטובה

עלולים יפתח אדם פיו לטובה ולא לרעה בשום פנים ואופן. למשל: אם רואה יلد קטן שעולה על מקום גבוח ויש חשש שהוא יפול, לא יאמר לו: "תזהר, אתה תיפול!", אלא יאמר לו: "תזהר, שלא תיפול". וכן אם קופץ הילד לכביש, לא יאמר לו: "תזהר, אתה תידرس", אלא "תזהר, שלא תידرس", וכן כל כיוצא בזה.

כן אמרו בוגרא ומסכת ברכות ס ע"א: "לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן". וכן אמרו מועד קטן יה ע"א: "ברית כרותה לשפטים", שמותקינים דבריו של אדם.

"טוב עין הוא יברך"

עלולים יהיו ברכות שגורות בפיו לברך כל יהודי, כמו שדרשו חז"ל ומסכת סוטה לה ע"ב) על הפסוק (משלי כב ט): "טוב עין הוא יברך", אל תקרא "ברוך" אלא "יברך". וכן נאמר (במדבר כד א): "כִּי טוֹב בְּעֵינֵי ה' לִבְרָךְ אֶת יִשְׂרָאֵל". והمبرך לאחרים מותברך בעצמו, שנאמר (בראשית יב ג): "וְאַבְרָכָה מִבְרָכִיךְ".

איסור קללה

לעולם יזהר שלא להוציא קללה מפיו על שום אדם, שנאמר ויקרא יט יד: "לא תקלל חירש". ואף המקלל את עצמו עובר איסור מן התורה, שנאמר ודברים ד ט: "רק השםך לך ושמור נפשך מאך". ויש להזהיר בזה אף הורים מסוימים, שכן אשר מתנהגים ילדיהם שלא כהוגנו, מקללים אותם מחמתם עצם, ועליהם לדעת כי הקללה יכולה להזיק להם ולילדיהם, חס ושלום. עצה טוביה שירגלו פיהם אף כשהם בכעס, לומר ברוכות: "תהייה בריאה", "ה' יברך אותך", וכן יהפכו את פיהם מקללה לברכה. ואם אינם מסוגלים ומורগישים שחביבים להוציא קללה מפהיהם, יקללו את שונאי ישראל כהמן הרשות וכיוצא בו.

אמרו חז"ל (מסכת מגילה טו ע"א): "אל תהי קללת הדיוiot קללה בענייך", שהרי אבימלך קילל את שרה אמינה, ואמנים לא התקיימה הקללה בה, אבל התקיימה בבניה יצחק שבוקננותו נעשה עיון, שנאמר (בראשית כז א): "וַיֹּהֶי בְּיָמָיו צִחְקָק וְתַכְהֵן עַנְיָאָת". וכן אמרו חז"ל (מסכת קיטין קטו יח ע"א): "ברית כרotta לשפטים", כלומר שיש כח בדיורו של האדם לפועל ביזוא מפיו, ועל כן יזהר תמיד לפתח את פיו אך ורק לטובה. (ומסתת סנהדרין ס"ו ע"א. שבועות לו ע"א. הרמב"ם הלכות סנהדרין פרק כו. וחושן משפט סימן כז. החינוי, חרדים, ש"ת יהודה עלה אסא"ה הי"ד סיימן רמט ועד)

פעמים תהיה רצון הנפש קטינה לבקשת עונש המזיק, עד שישתפק לקללו, אם שלא ישמע ולא יהיה כלל במעמד ההוא

כתב הרמב"ם (ספר המצוות מצוה שיז): זההינו מקלל אישיה איש מישראל, והוא אמרו "לא תקלל חירש". ומה ענן אמרו דoka "חרש"? כי כשהנפש חפזה לנוקם מן המזיק, הנה לא תסור חפזה עד שתתגמול למזיק כפי רצונה. ופעמים يولם חפזה בקהלת ובחירופים בלבד, ותנוח דעתה במה שהגע למזיק מן הנזק באוטם המאמרים ווחירופים. ופעמים יהיה הענין יותר קשה, ולא תנוח דעתה עד שיאבדו לו כל ממונו. ופעמים לא תנוח עד שתתנקם ממנו בגופו בהכאות וחסרו האיברים. ופעמים לא תנוח עד שתתיקח את נפש המזיק ותסלוקו מן המצויאות. ופעמים תהיה רצון הנפש קטינה לבקשת עונש המזיק, כפי קטנות עוננו, עד שישתפק בצעקו וכעסו עליו וקללו אותו, ואף על פי שאותו אדם לא ישמע אותו, ולא יהיה כלל במעמד ההוא. וזה מפורנס מפועל בעלי החכמה והכעס, שתנוח נפשם בזה בחטאיהם הקלים מאד, ואף על פי שהחוטה בלתי יודע בкусם, ובلتוי שומע גידופיהם. ואולי היה עולה במחשבתו, כי סיבת התורה שאסורה קללת איש מישראל, בغال הצער והכאב שישיגו בזה, אבל קללת חרש כיון שאינו שומע ולא יכאב לו, אין המקלל יהיה חוטא בזה, לזה הודיענו התורה שהוא אסור והזהיר ממנו. כי התורה לא הקפידה בענין המקלל בלבד, אלא גם בענין המקלל שהזהירה שלא יגיעה את נפשו אל הנקמה, ולא ירגילה לכעוס. ע"ב.

מנענו השם מהזיק בפיינו לזרתנו כמו שמנענו מהזיק להם במעשה

ובספר החינוי (מצווה רלא) כתוב: ציינו שלא לקלل אחד מישראל, בין איש לבין אשה, אף על פי שאינו שומע הקללה. ואף על פי שאין בנו כח להבין היאך תנוח הקללה במקולל, והיאך יהיה כח בדיור להביהה עלייו, ידענו דרך כלל מכל בני העולם שחוושים לקללות, בין ישראל בין שאר האומות, ויאמרו שקללת בני אדם, גם קללת הדיוiot, תעשה רושם במקולל ותדביק בו המארה והצער. ולאחר מכן ידענו דבר זה מפי הבריות, נאמר כי מושרשי המצוות, שמנענו השם מהזיק בפיינו לזרתנו כמו שמנענו מהזיק להם במעשה. וכך אמרו זכרונים לברכה ומיעד קטו יה ע"א "ברית כרotta לשפטים", כלומר שיש כח בדיור פי האדם.

ואפשר לנו לומר לפי עניות דעתנו, כי בהיות הנפש המדוברת שבאדם חלק עליוני, וכמו

שכתבו "ויפח באפיו נשמת חיים", ותרגם אונקלוס "להרוח ממלא [כח הדיבור]", נתן בה כח רב לפועל אפילו بما שהוא חוץ ממנה. ועל כן ידענו ונראה תמיד, כי לפי חשיבות נפש האדם ודבקותה בעליונים כנפש הצדיקים והחסידים, י מהרו דבריהם לפעול בכל מה שיברו עלייו, וזה דבר ידוע ומפורסם בין יודעי דעת ובני מני מדע. ואפשר לומר עוד, כי הענו להשכית ריב בין בני אדם ולהיות ביניהם שלום, כי עוז השם יוליך את הקול, ואולי יבואו דברי המקלל באוני מי שkill. ע"ב.

איך לא יחרדו חרדה גדולה להוציא קלה מפיהם על ילדיהם ולבקש רעתם

כתב הגאון רבי אליעזר פאפו בספרו פלא ייעץ: "הקללה היא רעה חוליה למקלול ולמקולל, שאם היא קללה חינם בלי אשמה, תחזר למקלל. ופעמים גם אם הקללות אינם על חינם, חוזרות הן למקלל. ואם התקימיו קללותיו, הרי הוא עתיד ליתן את הדין שגרם לחברו יגען ורעה תבואה עליו על ידו. ופעמים שהקללות מתקיימות אפילו מפני איש קל והדוייט. על כן, טוב לגבר כי טוב עין הוא יברך, וכששומע קול מקללים, יהפוך את הקללה לברכה, ויענה: "ואָכוּ הַיְהָ, אֶלָּא גַּם בְּרוֹךְ הִיְהָ", אולי יש תקופה שלא תאננה רעה. ויש שפיהם מלא קללות לילדיהם, וודעים כי לא טוב עושים, ובאמת שאיןם רוצים בתכלת ילדיהם אפילו באכבע קטנה, אך מחתמת כעסם לא יוכל לעצור במיללים. נמצא שהמקלל הוא סימן רע שכעס, וידוע שהכוועס הרי הוא כעובד עבודה זרה, ועבירה גוררת עבירה.

והנה המקללים ילדיהם אם יתקיים בהם, אויהם שהם שוחטי הילדים ועתדים ליתן את הדין, ואם לא יתקיים בהם, בודאי שמנכים מזכויותיהם, שמידת הדין מקטרנת ומקבשת שיתקיים הקללה, אלא שיש זכות תוליה, ונמצא אוכל זכויותיו תמיד. ויש כמו ששומעים זאת מהדרשנים ולבבם יכאב, אבל איןם מניחים מנהגס הרע, כי יאמרו לא נוכל להתפרק ולא נוכל לעמוד מנהגנו הרע, כי הורגלו הלשון, אבל שקר ענה, כי כל אשר יחפוץ האיש יעשה אם ירצה, ומעט מעט יעוז דרכו על ידי קנסות וכיוצא. ובאמת היא תמייה גדולה, הפלא ופלא איך לא יחרדו חרדה גדולה להוציא קללה מפיהם על ילדיהם או על שום אחד מישראל ולבקש רעתם, תצלנה אוזניים משמעו. וייתר טוב היה שיוכו אותן מכחה רבבה, שבזה לא ימתו, ובקללה יוכלו למות חס ושלום. מי האיש החפץ חיים נצור לשונך מרע, ושפטיך מדבר קללה. וידוע שהמקלל עבר בלא תעשה מן התורה. וכבר אמרו חז"ל שהCLR מתרבר, שנאמר "יאברכה מברכך", אם כן המקלל מתקלל, שנאמר "ומקללך אמור". הנה כי כן, יזהר וימסר האיש וזיהיר את אשתו ואת כל הסרים למשמעתו, שלא ישמע קללה מפיהם, רק ברכות לראש כל אדם, ובזה "יצו ה' אתך את הברכה". עד כאן.

๔ זהירות בענייני רכב

רכב תקין

על כל בעל רכב להיזהר שכל חלקו הרכב יהיו תקינים, ובעיקר הבלמים וההגה, באופן שלא יגרום חלילה סכנה ומכשול. (שובע שמחות א שזו)

נהיגה בזהירות

חוובה על כל נהג להקפיד על כל חוקי התנועה, ובכלל זה שלא יסע בנסיבות

מופריזות, ולא ינаг כשהוא עייף, ולא יסיח דעת מהנהיגת, שחיי אדם תלויים בו, וחיליה יכול להביא את עצמו ואת אחרים לידי סכנה, חס ושלום.

כתב הרואה"ש, הרוכב על סוס אין לו רשות לרוץ במקומות שיש בני אדם רוכבים או הולכים, שמא לא יוכל לעמו כשריצה בכך, ואם רץ והזיק פושע הוא ומזיק בגופו הוא, שכיוון שהוא רוכב על הבהמה והזיק בגופה או באוכף שעלייה, כאילו היה בוגוף הואר, וחיביב לשלם כפי שימושו בבית דין היקו. עי"ש. וכל שכן הנוהג ברכבת במהירות מופריזת שהסכנה הרבה יותר רצינית, שאין אפשרתו לעזרה המכונית מיד בשירצה, אשר אם עבר וטרם וטרן מ评判, וכן כל קויא נזהה. וראה עוד בתשובה הררב"ז, שהחולך במרוץ ובטרון פגע בחבירו kali כוונת והרגו, והוא כשוגג הקרוב מזיד, שאין הגולט לעיר מקלט מכפרת עליו כדי שאר מי שרצת נפש בשוגג, שהרי היה לו להיזהר מאד ללבכת בנחת, כיון שכלי משחית בידו ועלול לגרום להרגית אודם. עי"ש. והוא הדין לרוכב שהוא kali קטלני ביותר, ועלול מאוד לפגוע ולטסקן חי אודם. מי שלא נזהר במתינותו כראוי, נחשב הדבר לפשיעתו, וקרוב למזיד הואר, וכחוור בידים הואר, ואם הוא כהן נפסל לעלות לדוכן לברכת כהנים. וש"ת יודה דעת חלק סימן טו וכותב בש"ת מנתחת יצחיק, כל נהיגת ברכבת ללא זהירות יש לנаг דין רודף, כי הוא מזיק את הזולת. גם בש"ת שבט הלוי כתוב, פשט מואוד שאלו הנוטעים במכונית ב מהירות גדולה, וכל אחד רצחה להקדים את חברו, וכבר ידוע כמה קפחו את חיים בעוונות הרביטים, והיא סכנה גמורה והוא ספק רציחה, וספק מайд עצמו לדעת. (ושובע שמחות א' שצ)

חניה במדרכה

מכונית החונה על המדרוכה, אם הדבר גורם להולכי רגל שירדו לככיש ולטסקן את חייהם, עובר בכך ממשום "לא תשים דמים בבייך". (ושובע שמחות א' שצ)

ביטול רישיון

המשתדל להשיג רישיון נהיגה, והוא חולה במחלת סמוכה כמחלת נפילה וכיוצא בה, חובה ומצויה על רופאו האישית או על מי שיודיע בבירור על מחלתו, להודיע על כך למשרד הרישוי, כדי למנוע בעדו השגת רישיון, שלא יגורם חילתה לתאונות ואסונות בנהיגתו, והרי זה בכלל מה שאמרה תורה ויקרא יט ט: "לא תעמוד על דם רעך". (וש"ת יודה דעת חלק ד סימן ס)

כתב הרמב"ם, כל יכול להציג את חברו ואני מצילו, כגון השומע שאנשים חווים על חברו רעה וטומנים לו פח, או הרואה את ממו חברו אבד, והוא יכול למנוע זאת בשיגלה את אוזו חברו על כך, ולא גילה לו להודיעו, הרי זה עבר על "לא תעמוד על דם רעך". עי"ב, וכן שהוא מעלים ממשרד הרישוי את מחלתו, יוכל להיות שיקבל התקפה בשעה שנוהג, ועלול לגרום אסונות בנפש חס ושלום, בודאי שחוoba ומצויה להודיע למשרד הרישוי על מחלתו, כדי שלא יגורם נזק או סכנה לציבור. ואף הרופא שモוחר על חוק הסודיות הרפואית, באופן שכזו מצוחה עליו להודיע למשרד הרישוי, וכן בהז שום חשאי איסור כלל וככל.

וכتب בפתח תשובה, הנה המגן אברהם ובספריו מוסר הארכיו בחומר איסור לשון הרע, וראיתי לנכוו לארה, שיש עווון גדול יותר מזיה, והוא מצוי ביותר, וזה מי שמנוע עצמו מלגנות אוזו חברו במקומות שיש צורך להציג עסקן מיד עושקו, מפני שהוחשש לאיסור לשון הרע, כגון הרואה את משתרתו של חברו גונבים ממנו, או שותפו גונב מהעסק שלו, או שחברו מטענו ומאננה אותו במקח וממכר, או שבתמיימותו מלאה מעות לאדם שהוא 'ליה רשות ולא ישלם', ולא מודיעו ומזהירו בעוד מועד, גדול עווונו מנושא, ועובר על "לא תעמוד על דם רעך". וכן בענייני שידוכים שהבחור איש רע ובליעל ונוכל, או שהוא חולני ומבקש להתחתקן, כל אלו בכלל מצות השבת אבידת גוף או ממוינו. והדברים מסוירים לבב, אם כוונת המספר לרעה, הרי זה בכלל איסור לשון הרע, אבל אם כוונתו לטובה להזuir את חברו ולהציגו מפה יkos, מצוחה

רבה היא, ותבוא עליו ברכה. וכיוצא בזה פסק החפש חיים והלכות רכילות כלל ט ציר ג', הרואה את חברו שרוצה להשתתף באיזה מסחר עם חברו, והוא יודע בו דאי שעלה די יגרם לו הפסד, חייב להודיעו, וכן היודע בבירור על בחור בשידוכין שיש לו מחלת פנימית, עליו לגלות להורי הב�ורה על מחלתיו, ובלבד שלא יגוזם בסיפרו יותר ממה שידוע לו, ושיכוון רק לתועלת ולסילוק הנזק מחברו, ולא להשיבו מותו קנהה ושנאה שבלבו עליו. וכן אם יודע על בית הכלה שאינם מחברו, או שבחתנו יש לו דעות כפרניות ואפיקורסיות, צריך לגנותם ביראת שמים אלא בפריצות, או שהחתנו יש לו דעות כפרניות ואפיקורסיות, צריך לגלות דבר זה. עי"ש.

๔ זירות משכחה

שיירי מאכל מעכבר או חתול

לא נכוון לאכול מאכל שאמנו עכבר או חתול, לאחר והדבר מביא לידי שכחה, ושם ישכח מטורתו. על כן יקלף את מקום נשיכתם, ויאכל את שאר המאכל. ויש נמנעים מלאכול ממנו כלל. (שו"ת ביע אומר חלק ב יורה דעה סימן ח ה"ע ז רינו)

בגמרה ומסכת הורות יג ע"ב אמרו, חמשה ודברים משכחים את הלימוד: האוכל מהם שאכל עבר וממה שאוכל חתול, והאוכל לב של בהמה, והרגיל בזיטים, והשותה מים של שיורי רחיצה, והרוחץ רגליו זו על גבי זו. ויש אמרומים אף המניח כליו [בגדיו] תחת מראשותיו. ע"ב. ועיין להלן בעניין אכילת זיטים מה שהבאו בשם ספר חזידים.

ואין לשאול, היהיך מותר לאכול ממשיiri החתול והעכבר, הלווא כשהচניכיסו את פיהם במאכל, הוא נמאס לבני אדם, וכל שכן בתבשיל עם רוטב שבני אדם קצים בו יותר, ויש לחושש לאיסור "בל תשקצז" שהוחכר לעילו. אך דע לך שאיסור "בל תשקצז" הוא תלוי בדעות בני האדם, וכל שדעתו יפה ואין המאכל מאוס בעיניו, אין חשש בהזה. וכਮבוואר בשלחו ערוץ והלכות תעבורות סימן כד ס"ב) שאם נפל עכבר ליהו ושםן או לשאר מشكדים, הרי זה נוטן טעם לפגס, ואין צורך פי שיזים לטבל פליטתית, ומותר לשחותתו. וכן שלחו ערוץ אורה חיות סימן קנד ט"ב) עכבר שנמצא במסען של בית הכנסת, אם הוא מאוס, אסור להדריקו, וכך שכתב האליה רבתה. [וכן נראת מהבית יוסף ויראה דעה סימן שמואס לאחרים, מותר להדריקו, וכך שכתב האליה רבתה.] ק"י ע"א) שאלה אם מותר לשחותות מי קטו אותן וו שכתב בשם המרדכי ממה שהוגمرا מסכת שבת ק"י ע"א) שאלה אם מותר לשחותות מי רגלים בשבת לצורך רפואה להוליה שאין בו סכנה, משמעו שבימי החול פשוט שモתר לשחותות. וכיון שכן, אם קרה והשתין תינוק בתבשיל, מותר לאוכלו. ע"כ. ואך שבודאי הם מאוסים, מכל מקום כיון שישנם בני אדם שבשבילים אין התבשיל נמאס כשמי הרגלים בתערובות, רשיי מי שאינו נמאס לאוכלו]. ומה שהרמב"ס ומה שהרמ"ב"ס ומורו השלחן ערוך כתבו שאסור לאכול מאכלים ומשקדים שנפשו של אדם קצה בהם, וכיון שהתערבו בהם קיא או צואה וליחת סרוחה וכפיינא בהם וכו', כלל אלו בכלל "אל תשקצז את נפשותיכם". ע"כ. כתבו האחרנים, שודקה דברים אלו לכל אדם מואס בהם, ולכן אף אם יבוא אחד ויאמר שאינו נמאס, בטלה דעתנו, לא כן בדברים שלא כולם מואסים בהם, הרי זה תלוי בדעות בני אדם, וכל שכן שרשי להאכילו לילדים קטנים. ועיין ש"ת ביע אומר הנדפס מחדש חלק ב יורה דעה סימן ח העarra (9)

אכילת זיטים

מה שאמרו חז"ל (מסכת הורות יג ע"ב) הרגיל בזיטים משכחה תלמודו, אין זה אלא ב"רגיל" לאכול זיטים, אבל האוכל מידיו פעם, אין לו לחושש לשכחה. ואך הרגיל בזיטים, אם מכoon בלבו בכל זית שאוכל בשמות "אל אלהים מצפץ" [שעליה במספר 417 מןין זית], הרי זה מבטל את השכחה, ואדרבה זוכה לזכרון. (שו"ת ביע אומר חלק ב יורה דעה סימן ח אות ד ה"ע ז רינו)

כן כתבו בספר נגיד ומוצרה, שו"ת שלמת חיים זוננפלד, וכף החיים בשם רבנו האר"י ז"ל. וכן כתב המגן אברהם סימון קע"ק יט) וזה לשונו: בענין דברים המשחחים את האדם כגון יתומים וכיוצא בהם, אין זה אלא בעמי הארץ, אבל האוכלים בכוונה כנודע, מוסיפים לו זכרה, כי הוא מתכוון אותה. ע"כ. והגאון יעב"ץ כתוב, ומה שאין נהוגים להיזהר מאכילת זיתים, אף אוטם הנזירים מדברים המביאים לידי שכחה, נראה לי שעייר טעםם הוא, משום שלא נאמרו דברי הגמרא אלא באוכלים לחם חיים, וקובע סעודתו עליהם, מה שאין כן באלו הכבושים במלחה שלפעמים בהם את הפת, אין לחוש. ע"כ. וברור שיש לסתור על הכוונה בשמות הקודש הנ"ל גם למי שריגיל בזיטים.

כתב בספר חסידים (סימון אלף ח): אחד שאל מהחייב, עכברים אכלו מלחמי, אם אוכל לאכול מזו הלחס? אמר לו החכם ולמה לא תאכל? אמר לו פן אשכח תלמודי, ואני נזהר מלאכול מכל מה שמשכח התלמידו, ועתה אני רעב. אמר לו החכם, אין לך חיבך עד שישב ויסירם מלבו. [זהינו מה שאמרו חז"ל ומסכת אבות פ"ג מ"ח]: כל השוכת דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב כאילו מותחיב בנפשו, שנאמר ודברים ד טו "השקר לך ושםך גפשך מthead פון תשכח את הדברים אשר רואו עיניך", יכול אפילו תקפה עליי משנתו [שכח מחתמת אונס], תלמדך לומר "פון יסورو מלכברך כל יומי קידך", הא אינו מותחיב בפשו עד שישב ויסירם מלבו. וכן הוא במסכת מנותות צט ע"ב] אבל אני רואה שאינך עוסקת בתורה, ואתה פנו והיית יכול לעסוק, וכל היום אתה בטל מדברי תורה והולך אתה עם עמי הארץ לשמע דברים בטלים, מوطב היה לך שלא הייתה נזהר מדברים המשחחים כדי שהיית שוכח דברים בטלים שאתה עוסק בהם. ע"כ. ישמע חכם וויסוף לך.

לב

אחד הדברים המשחחים לימודו של האדם, הוא האוכל לב של בהמה. ולדע� רבנו האר"י ז"ל, לא יאכל גם לב של חיה או עוף. (שו"ת יביע אומר חלק ב יורה דעה סימן ח אות ג)

בגמרא ומסכת הוריות יג ע"ב) אמרו, האוכל לב של בהמה, משכח את לימודו. והנה ברור שאין כאן עני הלכתى של איסור והיתר, אלא דרך עצה טובה שלא לאוכלו, שלא יבוא לידי שכחה ומחרם"א (יורה דעה ס"ס יא) מבואר שהיו אוכלים לב עוף. וככתב האר"י ז"ל בשער המצוות, צריך ליזהר מאוד מאד שלא לאוכל שום לב בהמה וחיה ועוף, כי שם תכלית שורש התקשרות נפש הבהמית, ואם יאכלו מתקשרתו בו נפש הבהמית החיה לגמור, והיציר הרע מתקשר בו. ומשמעותם זה גם כו אמרו רבינו רבי ז"ל שהאוכל לב בהמה גורם לו שכחה וטיפשות הלב. ע"כ. ובבוחן צדק כתוב שנשים מעוברות וכן הזקרים אין להם לאכול אפילו לב של עוף, ושאר נשים אוכלות אפילו לב של בהמה, וכן המנהג בונגداد.

מוח. בבד.

מנhog העולם שאוכלים כבד. אך לדברי המקובלים טוב להיזהר שלא לאכול מוח וכבד של בהמה ועוף, והעיקר שלא ימלא כרסו מהם. ואם אוכל לצורך בריאותו, אין לו להימנע מלאכול כבד, ויאכל כנגד זה דברים המטולוגים ליכירזון, כשםן זית וכיוצא בזה. (שו"ת יביע אומר חלק ב יורה דעה סימן ח אות ג. ילקוט יוסף איסור והיתר א תקן

הרב החסיד רבי שעון מרדיyi בספרו מצמור לאסף כתוב, מוח, לב, כבד קשים לשכח, וסימנים מל"ד. וכן כתוב בcpf החיים שלפי האר"י ז"ל שעיקר גילוי הנר"ז [הנפש, רוח, נשמה] הם במוח, לב וכבד, ושם מושבם, נראה שאין לאוכלים. עי"ש. ואולם מצאננו בגמרא לכמה תנאים ואמוראים קדושים עליו שאכלו כבד של בהמה שיש בו בריאות. ובספר שלחן מלכים, כתוב שנחגו העם להיזהר רק בלב בהמה, חיה ועוף, אבל מוח וכבד אוכלים. וכן מבואר בפרי מגדים שדווקא לב קשה לשכח, ולכן איןנו בגדר חותכה הראות להתכבד, אבל בכבד לא חושכים כלל לשכח, וראו להתכבד בו לפि המקום והזמן. וכן כתוב הט"ז בשם הלבוש, שכבד שמו נחשב ראוי להתכבד. ובשו"ת אפריקנטא דעתיא כתוב, אף שיש נזהרים מאכילת המוח, אבל מכבד לא ראוי להתכבד.

ולא שמעתי נזהרים. וכותב מורה מלכה זצוק^ל: "ולא ראייתי שנזהרים באכילת כבד, וצא וראה מנהג העולם שאוכלים כבד".

ישן על בגדיו

לא יישן אדם על בגדיו כשהם תחת ראשו ממש, מחמת שכחה, אולם אם מניה דבר המפסיק בין ראשו לבגדיו, כגון כרית או מגבת וכיוצא בזה, אין לחוש. (משנה ברורה בשם מן גברים, וכן מוכח במהרי"ל, ש"ת יביע אומר חלק ב יורה דין סימן ח אות ה. ה"ע ז רכ)

מצוות מעקה

אג הבית

מצוות עשה מן התורה לבנות מעקה בבית שועלים להשתמש בו ליבוש בגדים או לטיוול ושינה בלילות הקיץ החמים וכיוצא בזה, מחשש שהוא בני אדם, שנאמר (דברים כב ח): "כִּי תָבֹנֵה בַּיּוֹת חֲדָשׁ, וְעַשֵּׂתְּ מַעֲקָה לְגַגְךָ, וְלֹא תִשְׁמַס דְּמִים בְּבִיתֶךָ, כִּי יַפְלֵל הַנּוּפֵל מִפְנֵינוּ". אולם אם אין רגילות לעלות לנגר, אין חיוב לבנות לו מעקה. (ה"ע ז קעב, קעד)

הגאון רבינו ישראל משקלוב (בעל תקלין חדתי) כתוב, והנה פה עיר הקודש צפת ראייתי הגות בלי מעקה, ורבו המכשולות שפעמים רבות נפלו שם ונחרגו. ושאלתי על זה לכמה חכמים, ואמרו שכאלו אין חיוב מעקה על גות הבתים, אלא אם כן יש שם עליה שהיא בית דירה, ולפניה הגג, מה ש אין כן גג הבית בלבד פטור. ונhalbתי משמעו כן שבאו כאלו לעקור מצות עשה מן התורה, וכי מי שבועה בית בלי עלייה אין חייב במעקה, והלווא הכתוב צוחה "עשית מעקה לנגר, כי יפול הנופל ממנהו". ורבה עגמות נפשו על פרצת החיתר זהה, ועליהם נאמר ומכלו יגיד לו, ונפרק פרץ על פני פרץ. ע"ש. (וחובא בש"ת חקרי לברוחן משפט חלק ב סימן פט)

מרפסת

חוoba לבנות מעקה למרפסת הבית או למדרגות, וכיוצא בזה.

במשנה (מסכת מועד קטן יא ע"א) אמרו שאפילו בחול המועד עושים מעקה לגג ולמרפסת. וכותב המאירי, וענין זה מעקה גמור שהוא צריך לו בגג, מפני שגנותיהם לא היו מושפעים אלא חלקיים בעין עלייה ומשתמשים בה וצריכים לעשותה בה מעקה. וכן מרפסת פירשו בה שהיא תקרה יוצאה לפניו פתח העלייה ומשתמשים בה. אלא שקשה מהם שאמרו בספר, כי תבנה בית חדש וعشית מעקה לנגר, יכול אף הבונה מרפסת יהיה חייב במעקה, תלמודו לומר בית מה בית מירוח שהוא בית דירה, יצאו אליו שאינס בית דירה. ומשמעו שאין המרפסת חייבות במעקה. ונראה שהמרפסת אין עניינה מונח על דבר אחד בפרט, אלא כל שיזיאים בו מפתח של עלייה נקרא מרפסת, יש מהן עשוים לתשミニים כגון שעולמים דרך סולמות לפתחי העלייה, והם עשוים להניח שם עצים ושאר דברים, שאין דרישת הרgel מצויה בהם, וכגון זה אינו צריך מעקה. ע"ש. ועיין עוד בש"ת רב פעלים חלק ב יורה דין ס"ס לוי

גובה המערה

המעקה צריך להיות לפחות לגובה עשרה טפחים [טפה = 8 ס"מ]. עשרה טפחים = 80 ס"מ] מהרצפה. וטוב לעשיותו לפחות בגובה מטר. וחובה לעשיותו יציב וחזק, כדי שיוכל לשאת משקלו של האדם הנשען עליו. ושלחו עורך חוות משפט סימן תכו ס"ה. ה"ע ז קעט)

מעקה גבולה. سورגים.

אף שמדובר מזcoutת מעקה, די שיהיה המערה גבולה עשרה טפחים וכן"ל, מכל מקום אם יש עדי חשש סכנה שהיא, כגון שישנם ילדים קטנים, ויש חשש שיטפסו על מעקה המרפסת או על חלון הבית, חובה גמורה לבנות מעקה גבולה יותר או לבנות سورגים כדי למנוע סכנה חילילת, שכן זה בכלל מה שמצוותה תורה: "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", "השמר לך ושמור נפשך מאד", "לא תשים דמים בביתך", "לא תעמוד על דם רעך" ועוד. שבט הקהתי. שובע שמחות א' תא)

סוכה בגג בלי מעקה

הבנייה סוכה בגג שאין בו מעקה, ובעיקר כשייש שם ילדים קטנים שיכולים להסתובב בגג, עבר על ציווי התורה: "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", "השמר לך ושמור נפשך מאד", "לא תשים דמים בביתך", "לא תעמוד על דם רעך" ועוד.

ברכת המעקה

הבנייה מעקה לגנו, מברך: "ברוך אתה ה', אלקינו מלך העולם, אשר קדשו במצותיו, וצינו לעשות מעקה". זמן הברכה היא כאשר הפועל מסיים את בניתו, לפני המכוש האחרון שעשו לחזק את המערה. וה"ע ז קעה

כתב בש"ת חתם סופר, במערה אין מברך אלא במכוש אחרון, בעת שסוטם את הפרצה האחוריונה שלא יפל הנפל ממנו, כי קודם זה עדין אין לו תורת מעקה. וזה פשוט. ע"ב.

"ולא תשים דמים בביתך"

כל המנין את גנו בלי מעקה, ביטל מצות עשה, שנאמר: "יעשิต מעקה לנגדך", ו עבר על מצות לא תעשה, שנאמר: "ולא תשים דמים בביתך". (שו"ע שם ס"ז)

"וain למכו מכשול"

כתב מרן השלחן ערוץ וחושן משפט סימן תכ"ז: הגג וכל דבר שיש בו סכנה וראוי שיכשל בו אדם וימوت, כגון שהיתה לו באර או בור בחצרו, בין שיש בו מים בין שאין בו מים, חייב לעשות לו חוליה גבולה עשרה טפחים, או לעשות לו כיסוי, כדי שלא ייפול בו אדם וימوت. וכן כל מכשול שיש בו סכנה נפוחות, מצות עשה להסירו ולהיממר ממנו ולהיזהר בדבר יפה, שנאמר: "רק השמר לך ושמור נפשך מאוד". ואם לא הסיר והניח המכשולות המביאים לידי סכנה, ביטל מצות עשה, ו עבר על "לא תשים דמים בביתך". ע"ב. על כן, על כל אדם לחת ועתו להסיר מכשול מביתו בכל צורה שהיא, וכבר נאמר בנבניה ועשה נז' י"ז: "סלו סלו פנו דרכך, הרימו מכשול מדרך עמי".

כתב החי אדים: כל מכשול שיוכל לגרום לסכנה נפוחות, מצות עשה להסירו ולהיממר ממנו מאד. ונראה לי שאין מברכים על עשייתם, וכך על פי שהועשה מעקה מברך, שם נאמר במפורש "יעשיט מעקה לנגדך", אבל להסיר המכשול אין עbor אלא בלא עשה של "לא תשים דמים בביתך", וכמובואר בספר, אין לי אלא גג, מנין לרבות בור, תלמוד לומר "לא תשים דמים", וכן על פי שהרמב"ם והשלחן ערוץ כתבו שעבור על מצות עשה של "השמר לך ושמור נפשך", אין מברכים על מצות עשה זו שהיא כללית. ע"ב. וכך שיש חולקים בזה, מכל מקום ספק ברכות להקל. וה"ע ז קפ

חבלות בגוף האדם

איסור חבלה

אסור לאדם לחייב בגופו, שנאמר (בראשית ט ה): "וְאַךְ אֶת ذְּמָכֵם לְנִפְשְׁתִיכֶם אֶיךָ".
(מסכת בבא קמא צא ע"ב. רמב"ס הלכות חובל ומזיק פ"ה ה"א)

המכה אדם מישראל, עובר באיסור מן התורה, שנאמר ודברים כה ט: "פָּנִים יְסִיף לְהַכְתוֹן עַל אִלּוּ מִפְּהָרֶבֶת", והרי הוא חייב מלכות ארבעים. (הרמב"ס מצות לא תעשה ש. חושן משפט סימן תכ ס"א)

אמר ריש לקיש: המגביה ידו על חברו להכותו, אף על פי שלא הכהו נקרא רשע, שנאמר ושות ב יג: "עַיְאָמַר לְרֹשֶׁעׁ לְפֹהָתָה רָעָד", למה 'הכית' לא נאמר, אלא למה 'תכה', שאף על פי שלא הכהו, נקרא רשע. רבנן אמר: נקרא חוטא. רב הנוא אמר: תיקוץ ידו. רב אלעזר אומר: אין לו תקנה אלא קבורה, ופיירש רשי שראויל להמיתו ולקברו. אמר רבנן: הסטור לעו של אדם מישראל, כאשרו סוטר לעו של השכינה. (מסכת סנהדרין נה ע"ב)

יש אומרים שהמכה את חברו, הריחו בחרטם הקדמוניים, ואין לצרפו למניין לעשרה עד שיתחרט וישוב בתשובה ויעשו לו התהרה. ומכל מקום מאחר והדבר תלוי באלו נסיבותיו היו המכוה, ובallo היכי יש אומרים שאין דין זה נהוג בזמן הזה, וכן על כל מקרה שלא יבוא, נכו לעשות שאלת חכם. והעיקר להתריע על הדבר הרע הזה, שלא ישנה חס ושלום, ואדרבה ירבו אהבה ואחותה שלום ורעות. (חוון משפט סימן תכ ס"א, סימן תכא סי"ג, ובפתחו תשובה)

ניתוח פלسطיני לפינוי הפנים

נערה שיש לה מום הפוגע ביופיה, מותר לה לעשות ניתוח פלסטי כדי לשפר את צורתה וויפיה הטבעי, למצוא חן בעיני רואיה, ושותכל למצוא שידוך הגון כפי כבודה. וגם לאשה נשואה יש להתריע לעשות כן, כדי שתתחבב יותר על בעלה, ואין זה חשש איסור של חובל באמם. ובלבבד שיתקיים הניתוח על ידי רופא מומחה ובעל ניסיון רב, וזריז וחיר במלאתו, שלא תצא תקלה תחת ידו, חלילה. וכן יש להתריע לעשות כן לאיש שיש מום בפניו או שיש לו כתמים רביים והוא מתביחס ללכת כך בין הבריות, וכל שכן אם זה מפריע לו למצוא שידוך הגון.

מאחר והניתוח נעשה על ידי הרדמה, ולא מרגיגים שום צער כלל, ואחר כך נהנים מזה באופן תמידי, נמצא שהרהור יותר מון ההפסד והצער, ואין זה בכלל איסור של חובל בעצמו. וכל שכן שיש צער ובושה ללכת כך בין הבריות, שאין לך צער גדול מזה, ובודאי יש להתריע שזו טובת האדם, וכל שכן באשה עצערה יותר גדול, שאין אשה אלא ליפי. ואין זה חשש שמכנים עצמו לסכנה, כי מעשים בכל יום שעושים ניתוחים כאלה, ולאחר הניתוח חוזרים לבריאותם השלימה ומאריכים ימים ושנים בטוב ובנעימים. (ש"ת יביע אומר חלק ח חוותן משפט סימן יב)

נקבים לעגילים

モותר לנקב חורים בתנוכי אוזני הנערות, כדי שתוכלנה להתקשת בעגילים שבאוניהן, ואין לחושש לאיסור חבלה, כיון שהוא טובתן וויפיו. (ש"ת יביע אומר חלק ח חוותן משפט סימן יב אות ג)

uninson sigarot

על כל אדם להימנע מעישון סיגריות למגרמי, אחר שרבים מגודלי הרופאים קבעו בהחלט שהיעישון מזיק ומסוכן מאוד לבריאות, ומביא לידי מחלות קשות, ומקוצר

את ימיו של האדם חס ושלום, ואף גורם סיכון לנמצאים בסביבתו של המעשן. יש מקום לאסור לעשן על פי דין תורה, כפי שהזירה תורה: "ונשמרתם מאד לנפשותיכם". כמו שאנו צרכיס לטענו להם להרחק את עצמנו ובאים הכהרים ובשאר דינים, כן אנחנו צרכיס לשמעו להם להרחק את עצמנו מדברים הגורמים סכנה לבראיותו של האדם. וככתוב הגאון החפץ חיים בספרות ליקוטי אמרים: המרגיל עצמו בעישון סייגריות, עובר על "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", ועתיד ליתן את הדין, כי הרופאים גורו אומר שהعيشון מחליש את כוחותיו של האדם, ולפעמים נוגע הדבר גם בנפשו. על כן, שומר נפשו ירחק מכלعيشון. ואף מי שהורגל בעישון, חובה עליו לצמצם ולהפחית לפחות עד שיפסיק למגاري. (חו"ע ארבע תעניות ל'). ברכות שלב. הליכות עולם ח"א רסוי)

מעשה שהיה אצל מרן הראשון לציוו רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל שכאשר נשא את אשתו הרבנית מרגלית זל ראה שחמיו רבי אברהム פטאל זל מעשן כחמים סיגריות ביום, וכабב לו מאד על זאת, ודיבר על לבו כמה חמוץ ומסוכן העישון, וביקשו שיפחת מהמשים סיגריות לאربعם. הסכים חמוי והחל לעשן ארבעים סייגריות ביום. לאחר כשבועיים ימים פנה שוב מרן אל חמוי וביקשו שיפחת לשושנים סייגריות, כי בלאו הכי כבר הורגל לעשן ארבעים סייגריות ולא הרגש קושי כל כך, אך כו' אפשר גם שיפחת לשולשים, וכן עשה. לאחר חמודש ימים שוב פנה מרן אל חמוי שיפחת לעשרים סייגריות, וכן עשה. אך לאחר זמן שפנה אליו מרן לא הרפה ממנה עשר סייגריות, נתקל בסירוב, בטענה שאינו יכול לפחות עד כדי כך. אבל מרן לא הרפה ממנה וכן לו עצה, לחזור עשרים סייגריות לחצי, וכל פעם שייעשן חצי סייגירה תמהה לו הרגשה כאילו עישון סייגירה שלימה, וכך יחשוב שמעשן עשרים סייגריות ביום, וכן עשה. לאחר זמן שוב בקשרו להפחית עוד ועוד, עד שבסתומו של דבר הפסיק חמיו לעשן למגاري, וכשאמור למרן שאינו יכול עד כדי כך, קנה לו מרן סוכריות מנתה, ואמר לו כשתרגיש צורך לעשן תמצוץ סוכריה והיא תעוזר לך, וכן היה. וכל זה כדי לקיים את מצות התורה: "ונשמרתם מאד לנפשותיכם".

בעשן כלה

ספר היהודי יזכיר אשר זכה להיות מהמקורבים למרן הראשון לציוו רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל: בעבר היויתי 'מעשן כבד', עישנתי סייגריות רובת מידי يوم בימיו. לפני כ-15 שנה מרן דבר, ודבריו התפרסמו בתקשורת על נזקי העישון. הוא התבטה אז ש'מי שעישן חייב 40 מלכות'. זמן קצר לאחר מכן הזהיר אותו הרב מחפש אותן... הבنتי שהרב רוצה לדבר איתי על הנושא של העישון, הבنتי יודעת גם שהרב לא ידבר איתי על כך ליד אנשים, הוא לא יביש אוטו. התהמكتי מהליות אותו לבד בחדר ...

בימים מן הימים הגיעו אדים בעקבות דבריו אלה של הרב, הוא ספר לרבות שהוא גומל אנשים מעישון, וביקש מכתב תמייה. הוא הגיע גם שכדי להמחיש את שיטתו ויכולותיו, הוא מוכן לגמול את מי שהרב ירצה ויראה לנכון. הרב הפנה אותו 'יש כאן אחד שעישון הרבה, אם תצליח לגמול אותו, אתה מקבל מכתב תמייה'.

נזכרתי אז, אבל היום אני יכול להגיד שזה לא בזכותו אותה שיטה, אלא בזכות ההבנה שזה יעשה נחת רוח גודלה לרבות. הבנטוי שזה כל כך חשוב לרבות, אז נכנעתי.

גנות ההתאבדות

ראשית, יש לדעת ולהודיע על חומרת העונה הנדול מאד של אדם הפגע בנפשו ומאבודה. ואפילו אם יש לו צער גדול, עניות, ייסורים ומכאובים כאוב, אסור לו

לפוגע בעצמו, אלא עליו לקבל את יסוריו באהבה, שנאמר ודברים ו' ח: "וְאַחֲבָת אֶת ה' אֱלֹהִיךְ... וּבְכָל מְאַדֵּךְ" - לשון מידה, דהינו בכל מידה ומידה שהוא מודד לך, בין טוביה ובין רעה, תועה לו. וכן שכתב הרמב"ם (הלכות ברכות פ"י ה"ג): "בכל מצות האהבה התיירה שהצטוינו בה, היא, שאיפלו בעת שייצר לו, יודח וישבח בשמחה. וכן אמר דוד מלך ישראל (תהלים צד יב): "אֲשֶׁר הָגָבָר אֲשֶׁר תִּשְׁרְנָנוּ יְהָה, וּמִתּוֹרְתָּךְ תְּלִמְזָנִי". ואמר שלמה בנו (משלי ג' יא): "מוֹסֵר ה' בְּנֵי אֶל תִּמְאָס וְאֶל תְּקֹז בְּתוֹכָתָנוּ. כי זאת אשר יִאֱהָב ה' יוֹכִיח, וְכַאֲבָאת בָּנוּ יִרְצָח".

וכتب מרן השלחן ערוץ (אורח חיים סימן רכב ס"ג): הרעה לעובדי השם, היא שמחתם וטובתכם, שכיוון שמקובל מאהבה מה שנזר עליו השם יתברך, נמצא שבקבלה רעה זו הוא עובד את השם, שהיא שמחה לו. וכtablet המשנה בדורות: ובאמת, כי כל הייסורים, בין בגוף ובין בממוני, הוא הכל כפירה על העונונות, כדי שלא יצטרך להתייסר לעולם הבא, שם העונש הוא הרבה יותר גדול. וכן שנאמר (דברים ח טז): "לְמַעַן עֲנַתְךָ וְלִמְעַן נִסְתָּתְךָ לְהִיטְבָּךְ בְּאַחֲרִיתְךָ". ואמרו במדרש (בראשית רבה טה ט), עד ימיו של יצחק אבינו, לא היו יסורים בעולם, אך מחמת שידיע יצחק את חומרת העונש בעולם הבא, ביקש מהקב"ה ואמר: "רְבוּנוּ שְׁלָל עָולָם, אָדָם מֵת בְּלָא יִסּוּרִים, מִידָת הָדֵין מִתּוֹחָה כְּנַדְעָה בְּעוֹלָם הָבָא, אָבֵל אָסֵם אַתָּה מִבְיאָ עָלָיו יִסּוּרִים, אַיִן מִידָת הָדֵין מִתּוֹחָה כְּנַדְעָה". אמר לו הקב"ה: "חִיֵּיךְ דָבָר טוֹב בְּקַשְׁתָךְ, וּמִמֶּךָ אַנְיִ מִתְחִילֵיכָ". שנאמר: "זִיהִי כִּי זָקוּ יִצְחָק, וְתַכְהִין עַגְנִיוּ מְרָאָתִי". וכן אמר דוד המלך (תהלים קיט קט): "סְמִיר מִפְחַדְךָ בָּשָׁרִי וּמִפְשַׁטְיךָ יִרְאָתִי", לכון תבע מהקב"ה שהיתנו לו יסורים, כדי Shinoka מכל וכל שלא יפחד עוד.

והמאבד עצמו וחושב שכח יפטר מיסוריו, לעג וקלס יחשב, כי היכן יברח מלפני הקב"ה, היד ה' תקצר לייסרו שבע על חטאתיו, בהוסיפו פשע על חטא, בהיותו רוצה וושאף דם נקי!! וחטאו חמור יותר מכל הרוצחים שמתכפר עוננס במייתם לאחר שייעשו תשובה, לא כן זה שהמית את עצמו, הפסיד כפירה זו.

כללו של דבר: המאבד עצמו לדעת [כלומר, שעשהכו מדעת ולא שהשתגע], הרי הוא פושע גדול, וגדול עוננו מנשוא, שהרי הנשמה איננה קניין פרטיו של האדם אלא שיכת לבורא יתברך, ורק הפקיה אצל האדם, כמו שנאמר (ויקרא ז: "הָנָן בְּלַהֲפַשּׂוֹת לִי הַנָּהָר"), ואינו רשאי לשולח בה יד. ועתיד הקב"ה לפניו ממונו, שנאמר (בראשית ט ח): "אָזֶךְ אֶת דְּמִיכָם לְנִפְשְׁתִיכָם אֶתֶּרֶשׂ ... וּמִיד הָאָדָם אֶת נֶפֶשׁ הָאָדָם", ועונשו גדול וחמור עד שאין לו חלק לעולם הבא. (תקא, תקכ, תקכט, תקכט). שי"ת יביע אומר חלק בירוה ורעה סימן כד)

מעשה נורא ואיום

כתב הגאון רבינו אליהו הכהן בעל "שבט מוסר" בספרו "מנחת אליהו": מעשה שההיה בשנות ה'תמ"ח בחודש אב, שנכנס רוח אחד באשה אחת, ומיד הייתה האשה הולכת חולנית, ונופלת בכל מני כפיפות, עד שנמשך הדבר כשמונה חדשים, ונלאו הרופאים למצוא פתח לרפואתה. וייה היום ננסתי אני לחצר מגורייה של האשה הזאת, ומיד כשראתה אותה נפלה בכפיה גדולה, והתחילה לגמגס בל' חיוך דברים, ומיד כראותי כו, ידעתי שנתלבש בה רוח והיתה לגורם בל' חיוך דברים. ויצאתי משם להתפלל מנוחה, וייה בעבר המנחה הלכתית שוב אליה בחברת אנשים כשרים. ושוב כשראתה אותה נפלה

כמו בפעם הראשונה. ואני גזרתי חרם חמור על הרוח שיאמר מי הוא זה ואיזהו אשר מלאו לבו לצער את בת ישראל בעذر מזה ובמשך כל הזמן הזה. ומכוון החרם התחילה הרוח לגמגס בקול, אולם לא הבנתי דבר, וגזרתי עלייו שישוב למקוםו הראשון שהוא מוצנע שם. ואז קמה האשעה מעלפונה, וסיפורה כי שמעה קול מדבר מתוך גופה ואומרה: מה מפץיך וגוזר מעלת כבוד תורה שADBר, ואני במקום צר במצור ובמצוק ואיכבה אוכל לדבר? וכשומעי כן מיד גזרתי והפצרתי שוב בחרומות שיעלה אל תוך גרונה שיוכל לדבר עמי, וכן עשה, והתחליל בספר: אני אברהם סניר די קורוניאל שחנקתי את עצמי בעבר עוניי סמוך לאזנו חופטי ונישואין, כי לא היה בידי להוצאות החופה, ובחרתתי מות מחיים מרום צער ובושה, ידוע למעלת כבוד תורה שהייתי בעל תשובה במשך שנים קודם מותי, והייתי לבוש שק ואפר על עוננותי, והרבתי בתענית אין מספר, וקדום שחנקתי את עצמי צמתה שלושה ימים ושלושהليلות ועשיתי צדקה, אויליו ווילו להגן עלי ולהצילני מון העונש ממלה שאבדתי עצמי, והתוודתי כמה וידויים קודם מותאי, אבל לא הוועיל לי כלום, ואדרבא המלאכים הממוניים עלי מכבים מפתטם עלי, באומרים: איך אבדת כל מה שיגעת וטרחת בכמה תעניות וסיגופים שעשית על עוננותיך, וכבר הייתה רצוי ושלם לפני הקב"ה, והחlinky שנעשה מהתשובה ומיעשים טובים שעשית היה שלם, וכעת אין בו מותם, והוא עלי מערירים אותו אצל קברי, ומראים לי כדיות לבוש תלי באוויר וכתוב עליו אותיות "תשובה". אך הוא מגוון הענו החשוד. וכשדייבר כו התחליל לבבות בכינז נהי תמרורים. שאלתיו, ומה אתה בוכה? השיב, בוכה אני מרוב צערו וייסורים, ועוד שהאהשה שהיתה מועדת לי להיות הרע הזה, היה עתיד לאיש אחר, ואומרים לי הממוניים עלי, אלמלא עשית המעשה הרע הזה, היה עתיד להילוד לך בון, ואחר כך הייתה עתיד למות באורה טבעי וללכט למונחות שאננות, וכעת הילד הזה שנולד למי שנשא את המיעודת לי, ימות מי. וכן היה. "זאנני המחבר הכרתי את האיש הזה בחיים חיותו, והיה בעל תשובה גמורה, וידעתי טבעו הטוב, ומידי פעם היה שואל ממוני תיקון ותשובה על עזון פלוני ופלוני, והסיגופים הנדרשים לתיקון העונות". שאלתיו אותו מה עשו לו במוותיו ואמר: מיד כשיצאה נפשי מוהוגן, נטרפה לפתע פתואם בבהלה גדולה, ושמו אותו בכי הקלע והושליך סמוך לפתח גיהינום שמאفات ירושלים וכמבואר במסכת עירובין יט ע"א ומיד יצא רבעות של רשעים מגיהינום ודחפוני במקלות אש, ואמרו: סורו טמא קראו למו, והתה המכחה גדולה לשומרני, היו מכים בי בחזקה עד שנתרפרקו כל החוליות שבנפשי, והתה המכחה גדולה עד שברחתי ופרחתי באוויר, ורדפו אחרי המחלבים והוא מכים אותו הכאות רצופות בכוח גדול בלי חמלה ובלי שום ריוח בין מכחה למכה, עד אשר אין הפה יכול בספר, וכל מי שלבש בחומר הגוף לא יוכל להבין עוצם המכחות הללו, לא שלוחות ולא שקטות אף לרגע קטו, חז מיום שבת שמנחים אותו לנוח במקומות אחד, ובמוצאי שבת מתחילה שוב להחוטני מכח רבבה מאד. ואני בורת והם רודפים אחרי, לא ירפוני עד בלע רוק. שאלתיו כיצד נכנס באשה הזאת, השיב: נכנסתי לתוך קיתונו של מים, ועשׂו לאשה תרופה על פי הרופאים, והשליכו עליה מאותם המים ונכנסתי לתוך גופה. וזה כ Sherman חדש שאני יושב בקרבה. הפצרתי בו לצאת מהאהשה, וביקש שהות זמן, ורציתי להשיבו בתפילין שיצא למועד הזה, אך עשתית בערמה להביא כיס תפילין כפוי, ויאמרו הנה התיק אשר התפילין בתוכו, וכשהבא אצלו, אמר: בכאן אין תפילין, ואני רוצה להישבע בתפילין לקיים הבטחתי, וציויתי להביא תפילין, ונשבע בתפילין לצאת ביום פלוני. וכשהגיע הזמן, הרגישה האשעה קול מדבר בקרבה לאמר: הרי אני מקיים שביעתי לצאת, ואני יוצא עכשו מעצמי, כי אני בשן לצאתפני קהל ועדת. והרגישה האשעה שיצא ממנה, ולא שב עוד לדעתה. ואני המחבר העתרתי עלי רחמים כי בשגגה עשה מה שעשה, שקווצר ידיעתו גרם לו לעשות כן. (תקכב)

ברכת הגומל

אם ניצל המתאבד והתרפא, אין לו לברך ברכות "הגומל" ככל חולה שمبرך אחר שمبرיריא, כיון שהוא עצמו גרם לסכנתו. ואם יברך, עליו נאמר ותהלים יט: "בְּכִי הַלְּ רֶשֶׁע עַל תָּאות נִפְשֹׂו, וּבְצַע בָּרֶךְ נִאֵץ ה'" שמצויר עוננו בתוך קהל ועדת, וברכתו היא מנחת זיכרונו מזכרת עוננו. (חו"ע ברכות שע)

תיקון

ח'ל גילו סוגי תיקונים לאדם שנכשל אפלו בעוונות חמורים מאוד. ובעשית תיקונים אלו, יזכה לכפר על עוננותיו. על כן, ראוי ונכון מאד שקרובי המתאבד, יעשו עמו חסד חינם, ויארגנו עשרה אנשים כשרים לעשות את התיקון שכטב גאון עונזו רבנו יוסף חיים ז"ע באספרו "לשונו חכמים" (להלן ב סימן מב), כדי שיביאו מזור ותעללה לנשנתו האומללה, אשר אין לה מנוחה בעולם הבא כלל. וזה הטוב יכפר בעד. וכן שמעתי ממורה הראשו לציוון רבנו עובדייה יוסף זצוק"ל.

הצלחה

מי שתהה רעל וכדומה, אף שעשה איסור חמוץ, חייבים להתאמץ ולהציגו, ואפלו לחלל עליו שבת כדי להציגו, ואפלו אם מוחה שלא יכולוהו וצועק שברצינו למות, אסור לשמעו לו. (תקפ)

מן הפח אל הפתחת

להלן תמליל מדברי מרן הראשו לציוון רבנו עובדייה יוסף זצוק"ל בשיעורו: המאבד את עצמו לדעת, מסכן, חושב שופטר את עצמו מהיסורים, אך שם היסורים הרבה יותר קשים. כמה צריך ליזהר בזה. כשהיהתי בישיבה היה אחד יתום, לא אמר את שמו, והיה מלא יסורים מסכן. יום אחד היהתו לו קטטה עם מישחו, מרוב צער לך סם המות רעל ושתה, והתחליו לו כאבי בטן עזים, התכווציות וסימני מיתה. חכם יוסף שרבנני עליו השלום, חותנו של חכם בן ציון אבא שאול, היה שם, קראנו אותו. מיד אמר "תעזרו לי", והוציאו אותו בכח. היה מכח ברגלו שייעזבו אותו למות, אך לקחו אותו בכוח, הצעיקו אמבולנס, והביאו אותו לבית החולים "ቢקורי חולים" שיעשו לו טיפולת קיבת, הקיא וניצול. אחר כך ברוך ה' נשא אשה והביא שני בנינים חשובים מאוד, טובים מאוד. והוא גם כן אדם טוב ישר. הצלינו אותו ברגע האחרון, אם לא היינו מצילים אותו חס ושלום, היה הולך לאיבוד.

מה הוא חושב, שיפטר מהיסורים? שם היסורים הרבה יותר קשים. צריך להזהר. יש אנשים שאיןם יודעים מה מתרחש בעולמותם ההם. לצערנו הרב, אני מכיר אנשים, על איוזה אכזבה שיש להם, על איוזה צער, מאבדים עצםם לדעת, טורפים נפשם באפס, חשבים שבזה ינצלו מהיסורים. איוזה טפשות! הלא כתוב הרמב"ז, אפלו כל יסורי איוב במשך כל חייו של האדם, לא שווים שעה אחת של נהנים, הוא הולך מהפה אל הפתח. חייב לקבל את יסוריו באהבה, ולדעת שהכל לטובה מהשם יתברך.

אנשים שכאלו כל כך כאב לנו עליהם, הם לא ידעו ולא יבינו, הם לא אשימים, לא הסבירו להם את חומר האיסור הזה: "אָזְך אֶת דְמָכֵם לְגַפְשְׁתֵיכֶם אֲדָרְשָׁ". הוא חמור יותר מרווח, אם אדם רצח את חברו, כאב לו שעשה מעשה זהה, כל ימיו בתשובה, אין לך דבר העומד בפני התשובה, אף על פי שאיבד נפש מישראל שהוא כמו מאבד

עלם מלא. אבל המאבד עצמו, متى יספיק לשוב בתשובה? אם יורה לעצמו בראש או חותך את הקנה והוושט שלו, זה יותר גרווע מרווחת, כמה צרך להזהיר את האנשים שלא יודעים את הדברים האלה, צר לנו מאד.

היה אדם אחד שהיה מתפלל אצלנו בכל יום שבת, היה עולה בספר תורה וננהה מהתפילות. פתאום עברה עליו רוח רעה, יורה בעצמו וアイיב נפשו. לא יכולנו להינחם על האיש הזה, על מעשה כזה כאב לנו, וכל זה מחוסר ידיעה של חומר האיסור הזה, חושב שನפשו שלו, ה' הביא אותו לעולם והוא יתריך שמו אליה הרוחות לכלبشر, הנשמה לך והגוף פועלך, מה אדם יכול לעשות לעצמו?

כל הדברים האלה כמו שאמרנו, צרך להסבירם בישוב הדעת כדי שידעו. לא לחינם אמרו חז"ל: כל המאבד עצמו לדעת אסור להספיד עליו, אסור להתאבל עליו, ואסור לקבור אותו בAKER עם כל האנשים, צרך להפריש אותו במקום רחוק מקבריהם ישראל, לפי שאין קוברים רשע עם צדיק, והוא נחשב רשע רוצח. כל זה צרך להגיד לציבור שידעו את ההלכה האלה, שיישמעו וייראו.

בני אדם לא למדו תורה, חשבים שבזה נגאלים מההיסטוריה, וכי בבתי הספר הממלכתיים מלמדים אותם שיש עולם הבא והשארת הנפש ועומדים ליתן דין וחשבון לפני הקב"ה! חשבים שיש עולם הבא, כמו שהיה עשו לא מאמין שיש עולם הבא, היה יעקב אומר לו שיש עולם הבא, ועשה היה לועג עליו, ועל כן אמר "הנה אנכי הולך למות ולפמה זה לי בכרה", ואמרו חז"ל שכך בעicker. מי שאינו מאמין בעולם הבא, הוא גלגול של עשו. לכן כל אחד צריך לדעת, עלמננו זה הוא עולם הבל,.Ariri אדם שהולך לשם עם מצות ומיעשים טובים, ונתנים לו את השכר שלו, מניחים אותו בגין עדו, בגין הצדיקים. ואם יש יסורים, יודע "כפי אתה אשר יאהב ה' יוכמי, וככאב אתה בו ירצה". וכי יש אדם נקי מעוננות? "כפי אדם, אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחתיא", יש מהרחר מה חטאתי, מה עשיתני דע לך, שהכל לטובתך לאושרכך, כדי שכינס מיד לעולם הבא, בלי שיצטרכו לנכות אותו.

כשהיינו בשוויין במסיבה לבבו מלאת שמנונים שנה לרבה הראשי של שוויין, נסעתי עם הרב משאש ועוד כמה רבנים גדולים, עמד "שר החינוך" חסר החינוך של מדינת ישראל, ואמר, וכי אפשר ללמוד את דורנו שבר ועונש? צרך לחנוך על פי תרבות ותרבותות ותרבות... והכל צריך להיות רק בהגיוון.

הרב משאש הפסיק אותו באמצעות דבריו, לכה את המיטה שבידו, כמו המיטה של משה רבנו... הכה על השלחן ושאל אותו: אתה מאמין בכלל בשכר ועונש? והלה לא ענה לו. לפחות יאמר אני מאמין, אך אי אפשר לחנוך כה, הוא אפילו לא תירץ את עצמו כי, כי באמת אינו מאמין בכך, והתלמידים מסכנים - אם המורה לא מלמדם, התלמידים מנין להם.

לכן לא פלא שם הם מתאכזבים מאייזו "תאזה", יורים לעצם כדור בראש וחובבים שהעסק נגמר, אם הייתה להם אמונה בשכר ועונש, שהקב"ה מעניש את הרשעים, וממי שריצה או לו ואוי לנפשו, והשולח יד בנפשו גרווע יותר מרוצח, לא היו מגיעים לכך. כל הדברים האלה, הם א-ב של היהדות, לא שיעיך למדם אחרי שיגדלו הנערים, שאז כבר הם לא יקבלו זאת. אם ילמדו הכל בהגיוון - שגיוון, ההגיוון יאמר לנער, למה לא ליהנות מהעולם הזה, למה לא לעשות את כל התאותתי מיה בכך שהוא רוצה ליהנות

מהחאים. אם אין עונש בעולם הבא, למה לא יהנה?

אם יאמרו לו רק 'זהירות שלא יראו אותך שאתך גונב, אווי ואבוי לך', הוא יחשוב 'างנוב כשלא יראו אותה, ומה בכך?'. אך אם יודע שיש עונש מהקב"ה, הוא פוחד, יודע שהחכל יצא מהעניינים שלו, אם יוכל נבלות וטרופות, יעבור על עריות, יקבל שם את עונשו, זה מפחיד אותו, הוא סולד ופוחד. וכך אמר אברהם אבינו עליו השלום "רק אין ראת אלהים במקומות הזה וחרגוני". וمعدני המלך ח'א עמי' כס וח'ד עמי' קמוי'

◆ שמירה על בריאות הנפש

הימנעות ממתח נפשי מיותר ומציק

חלק מניסיונות האדם במהלך ימי חייו,-Amor הוא להימצא מיד פעם במצבים הנורמיים למתח וללחץ נפשי ולהתמודד עימם. לפיכך עשויה נפש האדם באופן שתוכל לעמוד במתחים ולחצים מבלי לקרוס - אלols עד גבול מסוים, שכן אין הקודש ברוך הוא מביא ניסיון על האדם אלא אם הוא יכול לעמוד בו. וכש שвид האדם ניתנו כח הבחירה לבחור בטוב או ברע, לשמור את מצאותו בוראו או לעבור עליהם, להבריא את גופו או להזיק לו, כאשר בסופו של דבר הוא נושא בתוצאות בחירותו הטובה או הרעה, אך ביד האדם לבחור בשמירה על נפשו מנזקי מתחים ולחצים מיוטרים או לחושפה להם, כאשר בסופו של דבר הוא נושא בתוצאות בחרתו.

אדם הבוחר להחדר במוחו ולתודעתו מידע מיותר המותח אותו ומלחציו - בנוסף למתחים הרגילים שבחיים - באמצעות קרייה בספרי מתח ואיימה, או באמצעות צפייה בסרטים מתח ואיימה, מחייב את יכולת העמידה שלו בלחצים, ואף גרווע מכיך, הוא חי בתחווה מוטעית ושקרית שהעולם מפחיד ומוגע לפורענות במידיה רבה פי כמה וכמה מהמציאות האמיתית בה הוא חי. שחררי התכניות שהכניסו למוחו היצבו בפנוי תמונה של עולם שכלו אלימות וצרות, פחד ואיימה. וכך, כאשר הוא חווה במרוצת ימי חייו מתח נפשי עז כתיצאה ממשבר כל שהוא, צפות ועלות מותת הכרתו כל התמונות הקשות שאגר במוחו והן מctrופות ייחדיו לאיום דמיוני ענק, עד אשר הוא קורס מבחינה נפשית. ("מפתחות לחיים" עמ' 32)

אין דאגות

אומר רבינו נחום מצ'רנוביל ענף עץ אבות עמו רכה): "כל הדאגות אסורות, חוץ מהדאגה על הדאגות". והיינו, שאל לו לאדם לדאוג על שום דבר, אלא יבטח בהשם יתברך שהוא עוזה אך ורק את הטוב עבורו, בעבר בהווה ובעתיד, כמו שאנו אומרים בברכת המזון: "הוא היטיב לנו, יהיה מיטיב לנו, והוא יטיב לנו". ועל ידי אמונה ובתחו אמיטיים בה' יתברך, יהיה כלו בשמחה. אך דאגה אחת מותרת שתהייה לו לאדם, היא הדאגה שהיא תמיד במצב של שמחה ולא יdag כלל ועיקר.

האממין בה' לב שלם, אין בחיו דאגה כלל וכלל

כى הוא יודע שהכל נעשה לטובתו ולתועלתו האמיתית. ואף אם עדין לא הגענו

אל הביטחון השלם, ואל אי הדאגה המוחלטת, הרי שכל התוצאות באמונה ובטחו, משרה עליינו יותר שלוה ושמחה.

מהו הבטיחון האמתי?

כותב רבנו בחיי (חובות הלבבות פ"א שער הביטחון): "מהות הביטחון הוא **מנוחת נפש הבוטה**, ושיהיה לבו סמוך על מי שבת עלייו שעשו ה טוב והנכון לו בעניין אשר יבטה עליו".

וכتب הגאון החזון איש צ"ל בספרו "אמונה ובטיחון" פרק ב אות א: טענות נושנות ישנה בלב רבים במושג בטיחון, אשר חושבים שחוובה להאמין - שבכל מקרה שנקלע בו האדם ושני דרכים לפניו, בטח יהיה הטוב. ואם הוא מסתפק וחושש שהוא יהיה את היפוך הטוב, הוא מחוסר בטיחון. ואין זה נכון, שכן שלא התבර בנבואה גורל העתיד, אין העתיד מוכרע, כי מי יודע משפט השם וגמולותיו יתברך. אלא עניין הבטיחון הוא: להאמין שאין מקרה בעולם, וכל הנעשה תחת השימוש, הכל בהכרזה מאותו יתברך.

כאשר האדם נפגש במקרה אשר בוגר העולם צפואה אליו סכנה, מדרכי הטבע שהוא יפחד, ודאגו וצערו יחלישו מלזורך שאין 'המקרה' אדון לנו, ואין מעזר לה' מהלוועו. אך המבליג על דרכי הטבע בשעה קשה זו, ומשרה בקרבו את האמת הדודעה, כי אין 'מקרה' רע, והכל ממנו יתברך בין לטוב בין למז�ב, ואמונה זו מפינה את פחדו ונוגנת לו אומץ להאמין באפשרות ההצלחה, ואין לפניו נטיה לרעה יותר מנטיה לטובה, זהו יקרא מידת הביטחון.

הבטיח נבחן בעת הניסיון

וכتب עוד (שם אות ב): נקל לו לאדם להיות בוטח בשעה שאין לו ניסיון, אך קשה להיות בוטח בשעת הניסיון. קל לו לאדם לשגר בפיו את גדולת הביטחון ואת מעלת הבוטה בו, והריחו מתענג על דמיונות מזהירים ומשחררים, ומטעה את עצמו ואת אחרים שעלה עליהם במידות הביטחון, אך לאמתו של דבר משתמש במידה זו להטבת חלומות נעימים על העתיד ה开朗וס. ואمنת בזאת יבחן אם פיו ולבו שווים, או רק למד לשונו לצוף בטיחון ובלבו לא קוגנה, כאשר נפגש במקרה הדורש בטיחון, ואשר בשעה זו תפקידו של הבטיחון לנחלו, להחלימו ולרפאותו, האם בשעה קשה זו פנה אל הביטחון ובתח, או דוקא בשעה זו פנה אל רהבים ושתוי כזב, אל אמצעים מגונים ותחבולות שוא. עי"ש.

רצונך להיות מאושר?

קרא את השורות שלפנייך, חזיר וקרא אותן שוב, חזיר וקרא אותן בכל הזדמנויות, חקוק את הדברים על לך, השתדל להפניהם ותרגישי את תחושת האושר והשלווה המציפה אותך בכל עת ובכל מצב בחייב, תחשטו של אדם מאמין!

שבעת עמודי הייסוד שידייתם מביאה לביטחון ועל פי רבנו בחיי בחובות הלבבות, שער הביטחון:

- א. השם אוֹהֶב כל אחד ומרחם על כל אחד.
- ב. השם דָוָג ומשגיח בקפדיות על כל צרכיו.
- ג. השם חזק וכל יכול ובעל הכוחות כולם.
- ד. השם יְדַע באופן יסודי את טובתו האמיתית של כל אחד.
- ה. השם הוא מנהיגו היחיד של האדם מתחילה בריאותו ועד יום מותו.
- ו. אף אחד לא יכול להזיק לי, ולא להיטיב לי, אם לא ברצונו יתרך.
- ז. מידת טובו ונדיותתו של ה' יתרך, הינה תמידית, לפני כל אדם, אף שאינו ראוי.

העכבות אינה מן השמים

כתב רבנו יוסף (אדורת אליהו פרשת ויקלח): והנה דעת לך ידידי, כי מידת העכבות, מלבד שהיא צער הנפש, הנה היא גם צער הגוף מאד ומזהקת לגוף הרבה. וכמה חולאים רעים ימשכו ממנה, בר מינין. ומכה זו של מידת העכבות, היא "מעשה ידי אדם", דהיינו שככל מכה שלא תבוא על האדם, ודאי היא גזירה מן השמים, שאין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מקריםים עלייו מלמעלה, ואם כן הכל גזיר מן השמים. אבל העכבות, האדם הוא ש מביאו על עצמו, ומן השמים לא גזרו עליו شيئا' לו מכחה זו, יען כי העכבות הוא דבר מגונה ושנני לפני הקב"ה. ואפלו על עוננותיו אין ראוי לו להיות נעצב הרבה. ואם מון השמים יגזרו על האדם יסורים חס ושלום, הנה הקב"ה רוצה שהאדם יקבל את היסורים בשמהה, וזהו הניסיון שעשויים לאדם תמיד, לראות אם מקבל את כל היסורים הבאים עליו בשמהה או לא. ואם כן אי אפשר שבשמים יגזרו עליו עכבות. ועוד, כי עיקר העכבות שהוא לא מחשרין באמונה, שאם היה לו אמונה והבטחה בה' יתרך כראוי וכמצטרך, ודאי לא יבוא לידי עכבות, ואם כן איך שיעיך שתהייה מידת העכבות גזירה מן השמים!! ואם כן מוכרכה לומר שהוא המכחה הקשה, היא "מעשה ידי אדם", כלומר הוא עצמו הפועל וمبיא עלייו מכחה זו. ולכן ישים מבטחו בה' יתרך, ויעורר לבו בשמהה וגילה. ע"ב. ועיין הרחבות הדברים בחוברת "ראש חדש בהלכה ובאגודה" עמ' 74)

הCUS – רעה חוליה לגוף ולנפש

אחד המפריעים הגדולים ביותר בעבודת השם, ובפרט בעניינים שבין אדם לחברו – היא מידת הCUS. ישנס בני אדם שכasher הם כועסים, אינם שמים לבם על מה שעושים, ועוושים הרבה עניינים בכעסם מה שלא היו עושים ללא הCUS, כי הCUS מוציא את שכלו של האדם ממנו עד שמורבה דברי הCUS ונכנס במחלה וקנטוריות, לכן גם אי אפשר שנינצל הCUS ממחטאים גדולים. ואולי נראה שהCUS הוא דבר בלתי נשלט, אבל רשותינו למלמדים אותנו שלא כן הוא! ועל ידי תחבולות ומאמץ, יכול האדם להתגבר גם על מידת מגונה זו. (אורחות צדיקים)

ואמנם יש לדעת שהCUS אינו רק גורם מפריע לעבודת השם, ולעברות חמורות שבין אדם לחברו, אלא הCUS הוא מפריע באופן אישי ופרטני לאדם בחיי היום יום, ומקלקל את בריאותו ובאריו גוף, חלילה, וכדלהן.

אמרו חז"ל (מסכת נדרים כב ע"א): "כל הCUS, כל מיני גיהנום שלוטים בו". ובאר רבנו הרא"ש, כל כך קשה הCUS לגוף של האדם, אפילו היה ניתן בכל מיני פורעניות

בגיהנום. שנאמר וקහת יא ז: "זהסר בעס מלך, והעבר רעה מבשיך". ולא עוד אלא שהתחחותיות [טחוּרִיס] שלוטות בו, שנאמר (וברים כח סה): "וַיָּמֹן ה' לְךָ שָׁם לְבָרֶג, וְכָלְיוֹן עִינֵּים, וְדָאָבוֹן נַפְשָׁךְ", איזהו דבר שמקלה את העינויים ומדאייב את הנפש? هو אומר: אלו התחותיות. והיינו שעל ידי הensus החום הטבעי מתגבר ושורף את המאכל מהר, ואינו נעלם כראוי, ומתוך כך אין יכול המאכל לצאת מהר מהגוף, ובא לידי תחתונות.

הensus מסלק את מאור עיניו של אדם, שנאמר (בראשית כו לה): "וַתַּחֲיִנָּה מִרְתָּה רַוִּים לִצְחָק וְלִרְבָּקָה", ומיד בסמוך נאמר: "וַיַּחֲיֵי זָקָן יִצְחָק וְתַכְחִנָּה עִינֵּי מִרְאֹתָן". וכן נאמר (תהלים ו ח): "עַשְׂתָּה מִפְעָס עִינֵּי". ונאמר (איוב יז): "וַתַּכְהַמִּפְעָס עִינֵּי". (להלן טוב)

כתב בספר חסידים (סימן קמה): **בעלי הensus חיים אינס חיים** (פסחים קיג ע"ב), וגם מתי קודם זמנם, וכן הוא אומר (איוב ה ב): "כִּי לְאַוְיל יְהֻרְגֵּכְעָס", וכן נאמר (איוב יד א): "קָצֵר יָמִים וְשָׁבֵע רָגֵז". לפיכך יתרחק מן הensus ויינהיג עצמו שלא ירגיש אף בדברי מכעיסו, וזה היא הדרך הטובה ביותר.

כתב בספר אורחות צדיקים (שער הensus): הensus היא כל כך מידת רעה, **וכמו שהצרעת היא מחולי הגוף, בן הensus מחולי הנפש.**

להלן תחולאי גוף נספינים הבאים מהensus (על פי הספר "הסרicus cus malbus" פ, פא, פה, פה):

"**אין לך דבר שמצויק לגוף כמו הensus.** על כן השמרו אל תזיקו לגופכם ולנשומתכם".
(צוואת רבי שבתי בן השיל"ה)

"**הensus יעורר חמימות גדולה,** ומביא **לקדחת ולמחלת עצבים וטירוף הדעת.**" (שבילי אמונה)

"**רוב החולאים הבאים לאדם, באים מتوزע הensus הבא מגסות הרוח,** ומזה מתנפחת הריאה ונpresso לדופן או בשאר מקומות, ועל ידי זה באים חולאים ועלול למות.
בסיוכם: הורג את גופו וממית את נפשו, חס ושלום." (בת מלך הנספה לספר יור קודש)

"**ידעו** שכל אדם שగברה עליו מידת הensus, הוא **צפוי לכל מיני חולאים,** ה' יצילנו, **וחיוו אינס חיים.** וזה עצמו עווון גדול, שצרייך אדם לשומר בריאותו שלא יקראנו אסונו, כדי שיוכל לעבד את השם, שנאמר "זונשמרתם מאווד לנפשותיכם". (מתוק מדבר)

"**הensus מעורר את החימיות הנמצאת בגוף,** עד שיתהוו בו סוג ממיני הקדחת,
ובפרט האנשים שהם נוחים לכuous על כל סיבה קטנה, גורמים לבריחת הדם מהשתה החיצוני אל החלקים הפנימיים שבגוף, ופניהם מתחוורים, והלב דופק ורוועד בחזקה. **ונופלים חולאים רבים שאין להם שום תרופה.**" (מענה רז)

"**הensus גורם למחלת אולקוס, מחלת כליות, מחלת לב.** הגוף לא סובל מתה ומפריש

מייצים המזיקים וקודחים חור ברקמות הפנימיות של הגוף". (מאורות)

דו שיח בין רופא לחולה

הרופא: נו, מה שולומך?

החולה: בדרך כלל לא רע, אבל...

הרופא: 'אבל' זה לא מוצא חן בעיני.

החולה: לכן באתי אלקיך.

הרופא לאחר בדיקות: אני מציע לך שני סוגי טיפול במצבך. אחד קשה ואחד קל. הקשה - טיפול רפואי הקשור עם בדיקות, רנטגן וכו'. הקל - קבלת החלטה לא להתרגא. וזה אתה משוחרך מכל טיפול רפואי אחר.

החולה: הטיפול הרפואי自来 באמת קשה. אך שבעתיים קשה בשביבי להימנע מהתרגוזות. הטיפול הרפואי יזכירני, יצממוני, יפטמוני בתרופות שונות, אך אני מקבל ומשלים עמו כך, אבל להימנע מהתרגוזות!!

הרופא: הרי אתה איש שומר תורה ומצוות, דומני שהתרגוזות נוגדות את עיקרי הדת והמוסר של היהדות, ובכל זאת לא תוכל להימנע ממנה?

החולה: אתה צודק! אבל מה אתה עשו, ולא אוכל להתגבר על מידת רעה זו?

הרופא: אתה בא אליו בטענות שאיני מספיק דתי. פעם פגש תאותי עם סנדויץ' בפי, ונתקה לי שייעור שלם ואמרת לי, כי זה חש טריפה, וכי יש להתגבר על תאותת האכילה. אכן זה היה במקרה של "חשש איסורי", ואילו אצלך זהה וזראות של עובודה זהה על ידי הкус שלחך!

החולה: אני פשוט מתבונש על דבריך הכנים, אבל כיכך, אדון הרופא, מותגים על נטיה חולנית זו?

הרופא: כמובן הרפואי אין מענה לשאלתך, או لكראם המוקדשים בברור בנושא הкус, בכוחות רוחניים שיטפל בעיניתך, או בטענה של מוגנותו ונזקיו, והזרכים להימנע מכך. טוב לך בעולם הזה ובעולם הבא!
(הספר הנפלא "הסר כעס מלבד" עמוד רט)

עצה טובה להינצל מהכעס

בחיות ואמרו חז"ל "כל הכוועס כאילו עובד עבודה זרה", עליינו להתבונן, אילו היה בא לאדם ניסיוں של עבודה זרה, היאך היה מתגבר עליו ולא משתחווה לפסל, שהרי זה אחד משלשות העבירות שיחרג ולא יעבור עליהם. ואילו היינו רואים בנו אדם שמעמיד פסל ומשתחווה לו, והיינו שואלים אותו "למה אתה משתחווה"? והיה עונה: "כי פלוני הרגיז אותי ועשה לי כך וכך", היאך היינו מסתכלים עליו, היאך היה מוגנה בעינינו, וכי בשביבו אותו אדם טיפש שהתנהג איתך שלא כשרה, אתה משתחווה לפסל, ואומר לו: "אתה אלוהים שלי, אתה בראת אותי"!!

עלינו לדעת, כי כך בבדיקה הוא אותו אדם שכועס, עובד עבודה זרה פשוטו, מעמיד פסל ומשתחווה לו, ואומר לו אתה האלוהים שלי, אתה בראת אותי, כי בכעס כביכול אינו מאמין בבורא עולם שהוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, אינו מאמין בשורה עולם שלח את אותו אדם שיתנהג עמו שלא כשרה, וכמו

שכתב רבנו בחיי: אף אחד לא יכול להזיק לי, אם לא ברצונו הבורא יתברך.

אמור מעתה, אם בא לאדם ניסיון הкус, כגון שהוא ממתיון לאוטובוס כדי לנסוע לעבודה, והנה האוטובוס מאחר או שיש פקק בדרך, וממילא הוא יאחר לעבודה וירידזו לו במשכורת, אז לפניו שיכעס, יתבונן האם שווה להשתחוות לפסל בגלל שהפסיד מאות או מאותים שקלים?!?

כמו כן, אדם חזר מהעבודה לבתו רעב, עייף וצמא, כל הדרך הוא חושב, עכשו אני אבוא לבית, אוכל מטעמים, אנווה קצת וארגע מטרדות היום, והנה הוא בא לבית ומגלה שאשתו לא הספיקה להכין את האוכל או שהתבשיל נשраф, לפניו שיתפרק, יעשה "פסק זמן" ויתבונן שנייה אחת, האם שווה להשתחוות לפסל בגלל שהאוכל לא מוכן או נשраф?! מה גם שלא יעוזר לו הкус והאוכל לא יתוקן, וכמו שאמרו חז"ל וקידושיו מ טע"ב: "רגzon, לא עלתה בידו אלא רגנותו".

או למשל: אחר שאכל ושבע, ועתה הוא רוצה לנוח מעט, וילדיו הקטנים מרעים וקשה לו לישון, יתבונן רגע אחד, האם שווה להשתחוות לפסל מפני שאינו יכול לישון! ומאייד, יקח את הילדים בטוב ובנחת, וידבר על ליבם ויבטיח להם ממתיק, ובעזרת ה' יוכל לנוח. [מה גם שאפשר להשתמש באטמים לאוונים שלא ישמע את הרעש].

כל העולה: יתאמץ שלא להביא את עצמו לידי ניסיון הкус, וכמו שאנו מבקשים כל יום בברכות השחר: "וואל תביאני לידי ניסיון ולא לידי בזיוו". אבל גם אם קרה והגיע לו נסיוון, זכור כי כל הкус כאיו עובד עבודה זרה, ולא שווה להשתחוות לפסל בשביב מה שלא נעשה לפיו רוח, ובעזרת השם ינצל מן הкус.

מעשה שהיה אצל החוזה מלובליין, שהשתמש שכח להכין לרבות מים לניטילת ידים של בוקר. ובהקיצו משנתו ראה הרב שלא הוכנו המים והחליט בלבו לנזוף בשמשו על הינחתו. בו ברגע שנכנס המשמש נזכר הרב במאמר חז"ל: "כל הкус כאיו עובד עבודה זרה". אמר הרב בלבו, האם כדאי בשביב ניטילת ידים לעבור על איסור עבודה זרה? עצר ברוחו ולא נזף. ("הסר כעס בלבד" קעל

מנוחת הנפש

אמר התנא (מסכת אבות פרק א משנה יז): "כל ימי גודلتִי בין החכמים ולא מצאתִי לגוף טוב אלא שתיקה". וכן אמרו חז"ל (מסכת מגילה יח ע"א): מבהיר כל הס��נים היא השתתקה, שלא להרבות דברים, ובזה תהיה נפשו נוחה ונעימה.

היאך זוכים לחיים טובים, מאושרים וארכויים?

"מי האיש החפץ חיים, אהב ימים לראות טוב? נוצר לשונך מרע, ושפטיך מדבר מרמה, سور מרע ועשרה טוב, בקש שלום ורדפהו". (תהלים לד יג)

בפסוק זה מגלת לנו דוד המלך מהו המתכוון לחיים טובים ומאושרים בעולם הזה? כי מלבד שהאיש הנעלה החפץ חיים רוחניים לזכות בהם לעולם הבא, עליו להיזהר בכל הדברים הנזכרים: 'נוצר לשונך מרע...' שחייב כת מספרי לשון הרע אינה רואה פניו

שכינה. ישפטיך מדבר מרמה', שהרי כת שקרנים אינה רואה פני שכינה וכו'. הרי שבנשכח שהפסוק גם מדבר היאך זוכים לחיים טובים ונינוחים פה בעולם הזה. כי אם חיללה לא ישמר את פי וירכל על זה ועל זה, חייו אינם חיים, ככלו בכויסים ולחצים ואינו רגוע ואינו שלו כלל. לא כו' השומר פי ולשוני' מלרכל על אחרים, מלשקר וכו', שומר מצרות נפשו', הוא יהיה נינוח, רגוע, שלם, שמח, יותר ארכו ימיו. וכן' בקש שלום ורדפהו', שתמיד יהיה באהבה ואחוות עם כלם, לא מסוכסך עמו זה עם זה, ואף שאינו אשם, ישתדל לרדו' את השלים. אמנם זה לא קל אבל משתלים... זה המתכוון לסת חיים טובים ונוחים פה בעולם הזה...

וכבר אמר החכם: כל עוד שלא דברת, אני המושל על הדיבור, אבל כשדברת, הדיבורמושל بي, כי אם אני מדבר דבר שאינו הגנו, אותו הדיבור מושל بي ומזכירני להיכנע לפניו ולבקש ממנו מהילה, וכשאני מדבר אני מושל בו מלאומו ומסתרו. וכך נבראו לאדם שתי עיניים ושתי אঙניים ושני נחיריות - ופה אחד, לומר שימעת בדיבורו. השתיקה יפה לחכמים - קל וחומר לטיפשים.

מעשה בשני שרים שהיו עומדים לפני אנדריאנוס המלך, אחד היה מלמד על הדיבור שהוא יפה, ואחד היה מלמד על השתיקה שהיא יפה. אמר המלך לאותו שהיה מלמד על הדיבור שהוא יפה: היאך אתה אומר? אמר לו: אדון אלמלא הדיבור היאך מליכים מלכים, היאך הספינות פורשות לים, היאך המתים נ Gamlim Chasid, היאך הכלות משתבחות, היאך משא ומתן בעולם? אמר לו המלך: יפה דברת! לאחר מכן אמר לו מלמד על השתיקה שהיא יפה: היאך שיבחת את השתיקה? מיד בא לדבר, עמד אותו שהוא מלמד על הדיבור שהוא יפה וסטרו, אמר לו המלך: למה סתרת אותו? אמר לו: אדון אני למדתי משלוי על שלוי, כי למדתי מן הדיבור על הדיבור, וזה בא ללמד משלוי על שלוי, לכן סתרתי אותו. אמר לו: לא כך אמר שלמה ומשלי, ט: "ברב דברים לא ייחל פשע וחישך שפטיו משכillum", פירוש - לא אמר ה' שתהייה יווש ושותק כחרש, אלא שתהייה חושך ומונע מלדבר בחברך. (יליקוט שמעוני בהעלותך תשלה)

ומעשה ברבן שמעון בן גמליאל שעשה סעודה ואמר לעבדו לך תקנה משחו טוב מון השוק, הלך וקנה לו לשון. לאחר מכן אמר לו לך תקנה לי משחו רע מן השוק, הלך וקנה לו לשון. אמר לו מה זה שאמרתי לך לקנות משחו טוב, קנית לשון, וכשהאםarti תקנה משחו רע, קנית לשון. אמר לו: הלשון, מהן טוב ומהן רע, כשהלשון טוב אין טוב ממנה, וכשהלשון רעה אין רע ממנה. להודיעך שהכל מן הלשון, אם רוצה עשה אותה ראה, אם רוצה עשה אותה קשה.

ומעשה ברבי יהודה הנשיא שעשה סעודה לתלמידיו והביא לפניהם לשונות רכים ולשונות קשים, התחליו בוררים את הרכים ומניחים את הקשים, אמר להם דעו מה אתם עושים, כשם שאתם בוררים את הרכים ומניחים את הקשים, כך יהיה לשונכם רך אלו לאלו, לפיכך משה מזהיר את ישראל ויקראכה ידו: "אל תוננו איש את אחיו". (ויקרא רבה לג א) (ספר אורחות צדיקים שער השתיקה)

איזהו עשיר? השמה בחלוקת

כתב הנגיד רבנו דוד נכד הרמב"ם, בספרו מדרש דוד: מעשה באיש עני שהיה מרוויה מעט כדי מזונתו, והיה תמיד שמה בימה שניתו לו הבורא יתרברך, מעט או הרבה. ובכלليلת לאחר שהיא אוכל עם אנשי ביתו ובניו, היו מודדים לה' על מה שהיטיב להם, והוא יושבים האיש ואשתו ובניו, אחד מבניו מנגן בכינור, והשני מזמר, והוא טובס

התופ, ועושים מחול שעה או שעתיים בסדר ועוגן, ואחר כך הולכים וישנים.ليلת אחד מהלילות, עבר המלך על פתח ביתם ושמע את ניגוניהם, ולא הפריע להם, וכמו כן בלילה אחר, וככה שלושה לילות שהוא היה עובר על פתח הבית שלהם ובא לפני המלך ואמר לו, אתה האיש, כמה ממון יש תחת ידיך? ויאמר לו, אדוני המלך, איש עני אני, ואני ממוון, אלא מה שאני מרוויח בכל יום מוציאה אותו לכלכלה אנשי ביתי ובני, ואני שמח במה שנשנו לי הבורא יתברך, אפילו אם הוא מועט, ובעבור זה אני עושה מחול ומזכר בכל לילה אני ואשתי ובני. ויאמר המלך בדעתו, אם אלו שהם בזה העני ישמחו וידיו לבודר יתברך, אם ישרו על אחת כמה וכמה תרבה שמחתם, ותתוסף הودאותם לבורא יתברך. באלה שעה אמר המלך לעבדיו, שימלאו את חיקו בזוחבים, וכן עשו. ויקח אותם, וילך לביתו, יניהם בקופסה, ומוצא שלא התמלאה הקופסה עד פיה, שהיתה חסраה מעט, וחשבו בדעתם העני ואשתו, שיינעו ויעבדו עד שתתמלאה המלאה, כדי שתתיה מלאה. ונזהה אותו עני בדאגה ובצער, ומה שהיה מרוויח בכל יום, היה מניין לתוכ הקופסה ולא נתמלאה, ובטלו הניגונים והשמחה שהיינו מנגנים בכל לילה, ועזבו סדרם ושמחתם, ושלטה עליהם הדאגה והמצוקה והרדיפה, ואחרי איזה זמן עבר המלך על פתח ביתם, ומצא אותם נרדמים בחושך, ואין קולם נשמע, ועבר עליהם פעמי שנית ושלישית ולא היה נשמע קולם, ושלח המלך אחריו אותו עני, ויאמר לו, אתה האיש מה ענייניך היוסי ויאמר לו, אורה אדוני המלך, בזמנו שלא היה לי ממון היותי שמח שאין לי תביעה לאף זוחבים, ועתה שלטה בי הדאגה והמצוקה בלבבי, ואני כל היום רודף ודואג מתי תתמלא הקופסה, ולא נתמלאה. באלה שעה לkah המלך ממנו את הממון, וחזר העני למנהגו הראשון לשונו ולשמחה. ("ענף ע' אביה")
עמור רלא

פסק זמן

על כל אדם לחת לנפשו מרגע מיידי פעם בפעם, כי ההרגל שוחק את האדם, וחילתה יכול לבוא לידי לחצים, חוסר ישוב הדעת ומצבי רוח לא נעים, על כן מן הראו שיצא מיידי פעם לנסעה לתפילה בקבורות צדיקים או לחופשה, או לשבות בשבת קודש באוירה נעימה של ערי הקודש מירון, צפת וכיוצא בהם, המרגיעים את נפשו של האדם לצאת מהשגרה היום היומית, ויקיים בעצמו ובראשית מט טה: "וַיָּרֶא מְנֻחָה בֵּין טוֹב וִבֵּין הָאָרֶץ בֵּין גַּעֲמָה", וכבר נאמר ועשה מלא: "זָקְוֵי הָיָה מְלֵיכֵי כָּח". וכשכונתו לשם שמים שיוכל לעובוד את השם יתברך וללמוד תורה בישוב הדעת בריגיות ושמחה, שכוו גדול לאין שיעור, והרי זה בכלל הוצאות מצוה שהקב"ה מחיזיר לאדם. ואל לו ל يولז בדברים אלו, כי המרגוע לנפשנותו לו בריאות וחשך ושמחה בלימוד התורה ובקיים המצוות.

החפץ חיים מעורר על שמירת הבריאות

מספר הרב פתחיה מנקין צ"ל, מתלמידי הישיבה של החפץ חיים בראדין: אהבתו של החפץ חיים ללימוד התורה הייתה אהבת אב לבנים. הוא לא הסתפק בכך שקייב אליו בני תורה למקומות תורה אחד, ולא אמר די בדאגתו למצבם הרוחני, אלא דאג גם למצבם החומרិ בחייבת יתרה. זוכרני, שלמדותי בראדין בראשית הקיץ של שנת תרס"ג, ומן החפץ חיים ז"ל בא כדרכו קודש בכל יום שני וחמשי, לעוזרת נשים - מקום לימוד המוסר לפניו תפילת מעריב - לעורר את בני הישיבה בדברי מוסרו, ומה השתוממתי לשם מהפה קדשו את 'מוסר' הבלתי רגיל דלהלו, וככה אמר:

"אל תרבו למלמוד הרבה יותר מדי. האדם צריך לשמר את גופו שלא יחלש ולא יחולח, וכן צריך לנוח ולהינפש ולשאוף רוח צח. צריך לטويل לפנות ערב או לשבת בחדר ולנוח, וכשהאפשר יש לרוחץ בנחר כדי לחזק את הגוף כי ההתמדת היתירה הרי היא עצת היצר, לעומל יותר מדי, כדי שהגוף יחלש, ויכולת בהמשך הזמן להתבטל לגמרי מתלמוד תורה, ואז יצא שכרו בהפסדו".

ומבשרי אחזה - המשיך החפץ חיים לומר לנו - בימי נועורי הרבתי למדוד יותר מכוחיו ונחלשו עיני, עד שציוו עלי הרופאים שלא לעיין בשום ספר שנתיים.נו, האין התמדת היתירה עצת היצר הרע! של החפץ חיים, והוסיף - ואם יחלה האדם חלילה עקב אי שמירת בריאותו כתוצאה מההתמדתו היתירה, הרי חלילה יקצר את ימי חייו של שביעים שנה, ואם כן הרי הוא עתיד ליתן את הדין". כה המשיך החפץ חיים לדבר לפניו בסגנון זה עוד עשרים דקות בערך, ונושא זה בלבד היה כל 'מוסרי' באותו ערב.

"כמו כן היה רבנו שומר את צעדי בני הישיבה שלא ילמדו שכבר הגיעו לשעת השינה, ולא אחת קרה שהגיעו בכבודו ובעצמו להיכל הישיבה בשעת לילה מאוחרת, ובדברי נחת מותוך קפידה היה מצוה על בני הישיבה שיפסיקו כתע מלימודם וילכו לישון, ולפעמים היה עולה בעצמו על הספסל ומכתבה את מנוראות בית מדרשו. ("ח'ים בראשים הלהקה")

❷ עניינים סגוליים בשידוכין

שמות שווים

אם שמות החתן וחמיו שוויים, הנכוו שיויסיף החתן שם על שמו לפחות שלושים יום קודם החתונה, כגון: חתן ששמו 'אברהם' וגם חמיו שמו 'אברהם', יקרא החתן את שמו 'אברהם ח'יט' או 'אברהם מנחט' וכדומה. וכן אם שמות הכללה וחמותה שוויים, תוסיפן הכללה שם על שמה, כגון: כללה ששם 'שרה' וחותמתה שמה 'שרה', תקרא הכללה את שמה 'שרה יסכה' או 'שרה הودיה' וכיוצא בזה. וטוב שיקבלו הסכמה וברכה משלושה רבנים בעלי הוראה, ולא יחששו יותר כלל לצוואת רבי יהודה החסיד בזיה. (עיyo בכל זה בארכוה בחוברת "הנישואין בהלכה ובאגדה")

מקום שאינם יודעים מעין צוואת רבי יהודה החסיד, ורגילים להתחנן כשם החתן כשם חמיו, או שם הכללה כשם חמותה, אין צורך להודיעם כלל.

כן כתוב הגאון בעל שדי חמד על בני עירו שאינם יודעים מצאות אלו, ואין לעורם על זה, כי שומר פתאים ה. גם בספר יעלוז חסידים ולבעל הפלא ייעץ, כתוב, ענייני חזיגונים נגזרים מן השםם, וכאשר נגזר מן השםם, הקב"ה מגלא שלא יהיה להם ידיעה מזוהה ומזוהוגים יחד, ולכן לא לגלות להם, ולא תאוננה להם דעה חס ושולם. (שו"ת יבע אומר חלק ב סימן ז)

שני אחים לשתי אחיות

מן הדין מותר לשני אחים לישא שתי אחיות, ובפרט אם החתן עוסק בתורה, שעלייו נאמר (קהלת ח): "שׁוֹמֵר מִצְוָה, לֹא יָדַע דָּבָר רַע". וכן הורה מרן הראשו לציוון רבנו עובדייה יוסף זוקן'ל בכמה מקומות להקל בזיה, והיעיד מרן שעשו והצליחו לאורך ימים ושנים.

בספר חסידים כתוב, שלא ינשאו שני אחים עם שתי אחיות. והנודע ביהودה הקשה על זה מהגמרא (ומסתכת ברכות מוד ע"א): עיר אחת הייתה בארץ ישראל וגופנית שמה, והוא בה שמנונים זוגות אחים כהנים נשואים לשלמוניים זוגות אחיות כהנות. וכן עשו שם מעשה האחים הקדושים רמי בר חמא וממר עוקבא בר חמא והתחננו עם בנותיו של רב חסדא. וכן מבואר בכמה מספרי האחוריים שלא חששו לעזין הרע במקומות-Core צורך מצוה. ובפרט אם החתן עוסק בתורה, שרואה היא התורה שתגונ עליו אף המגן, ושומר מצווה לא ידע דבר רע. וככתוב הגאון רבי עובדיה סומך, בעירנו בגדד אין מקפידים על זה שלא יתחנן אדם שני פעמים עם חברו, בן ובתה - בת ובוי וושואים לכתהלה באופן זה. ולא ראיינו שיצא תקלה מזה חס ושלום, אלא אדרבה מצלחים בזיווגם. ע"כ. נמצא שאפלו במקום שחוoshים לעזין הרע כמו במדינתavel בבל, לא נהגו לחוש בכל הדברים. וככתוב עוד מורה צוקול' ושיית' יביע אומר חלק ב סימן ז את אי, ובגלילו הנדפס החדש הערלה ז: וכן הורתי למעשה, וסמכתי על מה שכותב הגאון רבי שמואל סלנט בתשובה להתריר להלכה ולמעשה, וכן עשו והצלו ברוך השם. וככתוב עוד יביע אומר חלק ד סימן ג' ובגלילו הנדפס חדש הערלה ז: וההילות לאל נעשה מעשה להקל כמו שכתנו, והצלו לארוך ימים. ושוב ראיינו בדורכי תשובה להקל בזה בשם רבי לוי יצחק מברדייטשוב. וכעת יצא ספר שר התורה (שבחי הגאון מטשיבין), ושם כתוב שהגאון רבי צבי פשח פרנק הורה גם כן להקל, וכן פסקו הרב מטשיבין והריי"ז מריסיק.

בת אחיו או בת אחותו

בחור שהציעו לו שידוך את קרובתו, כגון בת אחיו או בת אחותו, כדי שיתיעץ עם רופאים מומחיהם ועם תלמידי חכמים מובהקים, אם אין חשש שמחמת הקרבה המשפחתיyah שבין הבעל לאשה, יהיה הילדים בעלי מומינים, חס ושלום. (ה"ע ז רכב)

ועיין עוד בחוברת "הנישואין בהלכה ובאגדה" בענייני נישואי בת כהן לישראל, בת ישראל לכחן, בת ישראל לעם הארץ, ובת עם הארץ. עיין שם, ותורوها נחת.

ב' כת התורה והתפילה כה

התורה מגינה שלא יחללה

אמרו חז"ל (ומסתכת שבת לב ע"א): "לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחללה, שם יחללה - אמרם לו: הבא זכות והינצל". ועוד אמרו (ומסתכת סנהדרין מוד ע"ב): לעולם יבקש אדם רחמים שהיו מלאכי השרת מאמצים את כוחו, ולא יהיו לו צרים [משטיניס] מלמעלה. על כן, המותאם ללימוד תורה על אף שהוא עייף או טרוד בעיסוקיו, זוכה שמלאכי השרת מליצים יושר עליו ומאמצים את כוחו שלא תבוא עליו צרה. אבל המתרפא מלימוד התורה, אין מלאכי השרת מאמצים את כוחו, כמו שאמרו (ומסתכת ברכות סג ע"א): המרפא [לשונו רפיון] עצמו מדברי תורה - אין בו כוח לעמוד ביום צרה, שנאמר ממשלי כד ז: "התרפִּיתְךָ בַּיּוֹם צָרָה צָרָה צָרָה צָרָה צָרָה". ופירש רש"י: התרפיה - מן התורה, ביום צרה צרה צר כחכה - מלאכי השרת לא יהיו מאמצים את כוחך ביום צרה.

העושה מצוה, יש בכוח המצווה להגן עליו מן הייסורים רק בזמן שעוסק במצבה, אבל בזמן שאינו עוסק במצבה, אין הבטחה שהמצווה תגן עליו. אולם העוסק בתורה, בין בזמן שעוסק בה ובין בזמן שאינו עוסק בה, יש בכוח התורה להגן עליו מן הייסורים. (ומסתכת סוטה כא ע"א)

התורה מגינה לעולם

נאמר בפסוק (משלוי ו כת): "כִּי נִיר מְצֻוָּה וַתּוֹרֶה אֹור", ואמרו חז"ל (מסכת סוטה כא ע"א): למה תלה הכתוב את המצויה בבר ואת התורה באור. לומר לך: מה נר אויר אלא לפि שעה [אמני], אף מצوها אינה מגינה אלא לפי שעה. ומה אויר מאיר לעולם, אף תורה מגינה לעולם. וכן נאמר על התורה (משלוי ו כת): "בְּהַתְּהַלֵּךְ תַּנְחַחַת אַתְּךְ" - זה בעולם הזה. "בְּשַׁכְּבֵךְ תַּשְׁמַר עָלֵיךְ" - בקרבר. "הַקִּיצּוֹת הִיא תְּשִׁיחַךְ" [תלוי בעדר את כותחך] - לעולם הבא. משל אדם שהיה מהלך באישון לילה ואפיקלה, והיה מתירא מוקוצים ומונחחותם [בורות וגומות] ומהיה רעה וליסטים, ואני יודע באיזה דרך מהלך. נזדמנה לו אבוקה של אור [זכה לקיים מצוחה], ניצל מן הקוצים ומונחחותם [גינצל מוקצת פורעניות]. אך עדין מתירא מהיה רעה ולהיסטים, ואני יודע באיזה דרך מהלך. כיון שעלה עמוד השחר [זכה לעסוק בתורה שהיא האור] ניצל מהיה רעה וליסטים [גינצל מוחטאים ויסורים]. ועדין אני יודע באיזה דרך מהלך [شمאל יתגבר עליו יציר הרע ויבטלו מהתורה], ושוב לא יהיה מונו מהחטאיהם והיסוריהם]. הגיע לפרש דרכיהם [שהכירו דרכו] ניצל מכלום [דהיינו, הגיע ליום המיתה ולא פירש מהתורה עד יום מותו, ניצל מכלון מן החטאיהם ומונחחותם. רשות].

התורה מרפאת

אמר רבבי יהושע בן לוי: החש [כו庵 לען] בראשו - יעסוק בתורה, שנאמר: "כִּי לְוִית חֻן הַס לְרַאשֵּׁךְ". החש בגרנו - יעסוק בתורה, שנאמר: "עֲנָקִים לְגַרְגְּרַתִּיךְ". החש במעיו - יעסוק בתורה, שנאמר: "רְפָאוֹת תָּהִי לְשָׁרֶד". החש בעצמותיו - יעסוק בתורה, שנאמר: "וְלֹכֶל תָּהִי לְעַצְמוֹתִיךְ". החש בכל גופו - יעסוק בתורה, שנאמר: "וְלֹכֶל בָּשָׂרְךָ". אמר רב יהודה: בא וראה, שלא כמידת הקדוש ברוך הוא מידת בשרו מרפאה". אמר רב יהודה: אבל הקדוש ברוך הוא מועיל הסם, בשר ודם. מידת בשר ודם, אדם נותן סם [תרופה] לחברו - לאבר זה מועיל הסם, ולאבר אחר יכול להזיק. אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, נתן תורה לישראל - סם חיים היה לכל הגוף, שנאמר: "וְלֹכֶל בָּשָׂרְךָ מִרְפָּאָה" מסכת עירובין נד ע"א. ואמר חזקיה: דברי תורה רפואה לבב, שנאמר: "פְּקוּדֵי ה' יְשִׁירִים מִשְׁפָּחִי לְבָב", וקילורין [רפואה] לעיניים, שנאמר: "מִצּוֹת ה' בָּרָה מְאִירָת עַינִים". ולקוט שמעוני שמיini תקכח

"רפינו ה'" ונרפא"

מי שיש לו חולה בתוך ביתו, נכוון מאוד שיבקש עליוرحمים בברכת "רפינו" שבתפילה העמידה. ואם לא ביקש שם, יבקש בברכת "שמע קולנו", שהיא ברכה השייכת לכל הבקשות כולם.

בכל הברכות האמציאות [אי אתה חוננו עד שמע קולנו], יכול לבקש כל בקשה שהיא מעניין הברכה. למשל: בברכת "אי אתה חוננו", יבקש על החכמה, שיזכה להבין את לימוד התורה היטב. בברכת "השיבוינו", יבקש עליו או על מכיריו שיחזרו בתשובה שלימה בקהלות בעלי איותותם לא נעימים, חס ושלום. וכותב הר"ן: "אם יש לו חולה בתוך ביתו, יבקש עליו בברכת רפינו". פירוש, שאנו רשאי להמתין עד 'שומע תפילה', אך אם לא הזכיר עד 'שומע תפילה', יבקש שם". וכותב מרדח היחיד: "ויאני שמעתי מפיים של חכמים קדושים שהיו מתפללים על החולמים בברכת רפינו, וכן אני נהוג". ע"כ. סימנו קיט ס"א. ילקו"ת תפילה ב ע, קיבו וכן שמעתי את מרדח הראשו לציון רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל שהוא מתפלל על רعيיתו הרבנית מרגלית ז"ל בברכת רפינו".

כתב בספר חסידים וסיומו קה": אם יש לך חולה, אל תשים לבך לכובן רק בברכת רפינו", מפני שאומרם עלייך בשמיים: "זה פלוני סבור שאינו צריך אלא זאת". ועל תשים כוונות לבך רק לבקשתך, כי עיקר הכוונה לברכות ושבח לבורא עולם, על כן תכוון בכל הברכות, כי אם תכוו

רק בנסיבות אז יהיו לمعالה משתינים שאומרים אין ראוי לקבל תפילתו, שבכבוד ה' איןנו חשש לבקש בכוונה ובדרך תחנונים, ואיך געשה רצונו, שברצוןנו נפשו מכובן ולא בשבה. ע"ב.

תפילת החולה על עצמו

יש לדעת, כי כאשר שם החולה מבטחו בה' שירפאהו ומתפלל על זה, יוכל לבטל את הגזירה וחיו יחיה, כי אפילו הרבה חרב חזה מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים (פסchat ברכות י"א), ואדרבה, אמרו חז"ל (בראשית רבה פרשה נג אות יד): **יפה תפילת החולה על עצמו יותר מותפילת אחרים עליו, והיא קודמת להתקבל.** (רש"י בראשית כא י. ד סג)

חפוּץ בחַיִם ותְּתָרֵפָה מִמְחַלְתָךְ

הצדיק רבי אברהם מרודיי אלטר זצ"ל [בכור בניו של החידושי הרי"ס] – כל שנים חייו היה ידוע חולין. בשנת תר"ז, בהיותו בן שלושים, פקד אותו אחד מחלאיו, והיה קרוב לגיססה. אף הרופאים אמרו נואש לחיה. גחן אליו ידיד אביו יעקב אריה מרודזימוי, ולחש באזניו: "יש עוד עצה אחת: שתתפלל בעצמך לה' יתברך, ותבקש ממנו במתנה שנות חיים, כדי שתוכל להוליד בן שזכה לאביו לך". גם אביו ניגש אל מיטתו וஹסף: "דע, מצוה היא המוטלת על האדם שירצה לחיות! יש דעה בין הפסיקים שזו בכלל מצות עשה מפורשת בתורה 'זבחת בחיים'. أنا, התחזקبني, חפוּץ בחַיִם, ותתָרֵפָה מִמְחַלְתָךְ!"

התאמץ הרב בשארית כוחותיו התתרומות מעלה משכבו וקרא: "רבענו של עולם, תנו לי במתנה עוד שנות חיים, ותוציאני להוליד בן זכר, ואקראי שמו בישראל 'יהודה', כי אקים את הכתוב 'הפעם אודה את ה'"! והנה התרחש לו נס והבריה. בעבר שנה נולד לו בנו הראשון, אותו קרא בעית שהכניסו לברית, בהתאם לנדרו, "יהודה אריה ליבב". וכפי שאמר: "קראתו יהודה, והוא יטה לבבות ישראל להודות לה' יתברך".

גדל הילד ונודע בכינויו הנאוں בעל "שפתאמת". רגיל היה לומר: "אבא קראני בשם יהודה, לשון היהודית, ואני מרגיש היטב את הדבר הזה בקרבי. כל היום והלילה לא Attuiif מלהדות לה' יתברך!" (מרבצי תורה מעלים החסידות)

מה' מענה לשון

סיפור יהודי יקר אשר זכה להיות מהמקורבים למרון הראשון לציוו רבנו עובדיה יוסף זצ"ל: يوم אחד קיבלתי טלפון מרופאה שעבדה כפרופסור באחד מבתי החולים הגדולים והנחשיים בארץ. היא סיפרה לי שהיא מגיעה ממשפחה חילונית מסורתית, בנה נהרג בתאונת דרכים, וגם בעלה קיבל את המחלת, היא הייתה כה ממורמת – עד שהתרסה כלפי שמייא בדיבורים על רצונה להכיעס את בוראה.

שביעיים חלפו והיא קיבלת את "המחלה הנוראה" בלשון. 'אני יודעת שזו יד ה' – בಗל דיבורי הנוראים, חטאתי', אמרה. 'אני מבקשת שהרב יברך אותי. כרופא אני יודע שפרק כ-50 אחוז יוצאים מזה, וגם מי שיוצא זה בזכות שכרטו את לשונו וניתל ממנו כח הדיבור...'.

היא הגיעה אל הרב, והרב אמר לה: "התפילה של האדם נשמעת יותר, אני יכול להיות רק 'צינור', תקבל את עלייך משחו, אולי שמירת שבת, אני בטוח שה' ישמע את

תפילתך. אני גם אטפל עלייך, אבל דע לך שרק הקבלה שלך תעזרו".

היא כתבה לי במכותב: "זה היה נס רפואי! כבר למחמת הצלחתו לדבר, הרופאים לא האמינו, ואני יודעת שהריך בזכות הרבה, תאמר לו שאני מבטיחה שאשמור על מוחה שהבטחתני לו".

הראיתי את מכתבה לרוב והוא התחליל לבוכות: "חוודהים בי במה שאין בי, מי עמוק ישראל, תראה מי הם בניו של הקב"ה", והניא את המכתב בתוך אחד מספריו.

קווה וחזר וקווה

המתפלל ולא נענה, יחוור ויתפלל, שנאמר (תהלים כז יד): "קווה אל ה' חזק ויאמץ לבך, וקווה אל ה'", קווה וחזר וקווה (מסכת ברכות לב ע"ב), כי שמא מתחילה לא הייתה שעת רצון, ועתה היא שעת רצון, שנאמר (ישעיה טט ח): "בְּהָאָמַר ה' בְּעֵת רִצׁוֹן עֲגִינִיתִיךְ וּבַיּוֹם שְׁפֹועָה עַזְרָתִיךְ".

שערי דמעה

המתפלל על החולה בדמיות, תפילתו מקובלת אצל הקדוש ברוך הוא ואין צורך לסיווע המלאכים שיביאו את תפילתו לפני יתריך, וכן אמרו (מסכת בא מציעא ט ע"א): "שערי דמעה לא נגעלו". (הראב"ד ז)

תפילה בכוונה

המתפלל בכוונה גדולה מתווך צרה, תפילתו נשמעת גם בעלי המלאכים, כמו שנאמר (תהלים קמיה יח): "קרוב ה' לכל קראיו, לכל אשר יקראו באמות". (הראב"ד ז)

וכتب המאירי: לעולם יהיה ליבו של אדם בטוח שההתפילה שנעשה בתקנותה, מבטלת הגזירה.

בכל עת ובכל רגע ישמע עתקתנו אליו, ואין לפניו מעכב בכל אשר יחפוץ

כתב בספר החינוך (מצווה תל): הטובות והברכות יחולו על בני אדם כפי פועלותם וטוב לבבם וקשר מחשבותם, ואוזו הכל שבראם חפש בטובתם והדריכם והצליחם במצוותיו היקרות שיזיכו בהן, והודיעם גם כן ופתח להם פתח באשר ישיגו כל שאלה תחלה לטוב, והוא שיבקשו ממוני ברוך הוא אשר בידו הסתפקות והיכולת למלאת כל חסרונו, כי הוא עינה את השמים לכל אשר יקרהו באמת. וצioms שישתמשו בתפילה ויבקשו ממוני תמיד כל צרכיהם וכל חפצת לבם. ומלביד השגת חפציו לבני, יש לנו יכולות בדבר בתהuros רוחנו וקבענו כל מחשבתנו כי הוא האדון הטוב והמטיב לנו, וכי עיניו פקוחות על כל דרכינו. ובכל עת ובכל רגע ישמע עתקתנו אליו, לא ינום ולא יישן שומר ישראל, והאמינו במלכותו ויכולתו מבלי שום צד פקפק, וכי אין לפניו מונע ומעכב בכל אשר יחפוץ.

גרמתוי לנערה לצחוק ממעמקי הלב והנפש אל ה'

הרופא היהודי ד"ר אהרן גורדיה, מגדולי הרופאים באשכנז, רופאו האישי של פרידריך הגדול מלך פרוסיה, נודע בזמןיו כבעל תשובה מובהק וכחסיד גדול של המגיד רבינו בר ממזריטש.

פעם נכנסה לביתה נערה יהודיה, וקראה בקהל נפח שימחר לבודא אל אביה, שהוא חולח אנוש. התחליל ד"ר גארדייה בהכנות ארוכות לקרה היציאה לדרכ': הוצאה מזו הארון חליפה מיוחדת וניקה אותה במברשת, אחר כך הבריש במתינות את כובעו וצחצח את נعليו. כאשר ראתה הנערה שהרופא משתחה לצאת לדרכ', פכרה ידיה מרוב צער ויייאוש וקראה בקהל בוכים: "רבונו של עולם, אם הרופא איינו נחפץ לבודא, הואתה לבודך לאבבי!" הרכינו עצמו ד"ר גארדייה לעבר הנערה הבוכיה ואמר: "לכى לביתך, שכבר הוטב בעזורת ה' לאביך". הנערה מיהירה לבית אביה, ומ匝אה שאמנם חל מפנה לטובה במצווי, ולאחר זמן מה, הבריא אביה כליל ממלחתו הקשה. לימים, נשאל ד"ר גארדייה מדוע השתחה לבוא עם הנערה באותו בוקר, והלה השיב כדברים הבאים: "כשבאתי אליו הנערה בקהל בכיכי, ידעתי שמצב אביה הוא, מדריך הטבע, לאחר יאוש, ורק בכוותו של בורא נפשות להחיש לו ישועה ומרפא. עשית אפוא מעשה שיגרום לנערה לצעק ממוקמי הלב והנפש אל ה', ובכך תזכה להביא לאביה ישועה ממורים".

כוחה של תפילה

הגאון החזון איש צ"ל כותב באיגוריוטי, כי התפילה היא "מטה עוז ביד כל אדם". אין תפילה ששבה ריקם, אין מיליה של תחינה וריצויו שמוציא יהודי מפיו שלא תפעל את פעולתה, אם היום אם למחר, אם בשנה זו אם לאחר שנים רבות, אם אצל המתפלל אם לזרעו אחריו. דבר זה צריך להיות חדור בתודעתו של כל יהודי.

ובאמת, כמה מאושר הוא היהודי אשר יש לו "קו פתוח" אל בורא עולם, לפנות אליו בתפילה בכל מקום, בכל מצב ובכל זمان, כמו שנאמר ודברים ד' ז: "בַּיְמִי גָּדוֹל אֲשֶׁר לֹא אֱלֹהִים קָרְבִּים אֵלָיו, בַּה אֱלֹהִינוּ בְּכָל קָרָנוּ אֵלָיו".

ומעשה בעגלו אחד שנسع בעגלו מעיר לעיר. בדרך ראה עני מסכן העושה את דרכו ברגל, כשלל שכמו תרמילי כבד. נכמרו רחמי העגלו, הוא עצר את העגלה והזמין את העני לעולות אליה. אוزو עיניו של החלך המסכן. הוא עלה על העגלה והתרווה על המושב, אלא שאת התרמילי לא הוריד משכמו. "מודע לא תסיר מעלייך את התרמילי?" שאל העגלו הרחמן. "אהה", נאנח העני, "אתה באמת נדי לב, אך לא נעים לי להטריח אותך יותר מדי. די לי בזאת שהכבדי על העגלה בכובד גופי, איןני רוצה להכבד גם על ידי הנחת התרמילי..."

ומה נאמר אנחנו גם אנחנו לפעמים מרגשימים לא נעים להטריח את הקב"ה בבקשות קטנות ופעריות ערך... "נפקיד את הבעיות הגדולות ביד הקב"ה", אנו אומרים לעצמוני, "אך עם הבעיות הקטנות והיוםיות, ננסה להסתדר לבד". האומנס!!

באפשרותנו לפנות אל אבא שלנו שבשמי בכל עת ובכל שעה, הוא תמיד זמין, אצלו אף פעם לא "תפוס", וגם לא "שייחה ממtinyה", לא "טא קולי", ולא "מאכירה", הקב"ה מתואוה לתפילהינו. על ידי שנתפלל אליו תמיד, נחש תחוות תלות בה' יתברך" כגמול עלי amo, כגמול עלי נפשי", נטיל על הקב"ה את כל "כובד" בעיותינו הגדולות והקטנות, והוא כבר ידע הייך לטפל.

ואף אם נראה שבמצב שבו אנו נמצאים, לא יוכל להינתן שום פתרון שבעולם, בכל זאת יודעים אנו שביטהוננו לא בבשר ודם שהוא מוגבל, אלא בה' יתברך בורא העולם שבודאי הוא הכל יכול, ואין מה שיכول לעצור בעדו. וכבר ראינו בנבניה ומלכים א' כב' דברי הימים ב' י' על אחאב מלך ישראל ויושפט מלך יהודה שנלחמו עם מלך ארים,

וציווה מלך ארם לחיליו שלא להרוג שום אדם אלא את מלך ישראל בלבד. וכך ירושאל התחשף ולבש בגדים פשוטים מחותמת פחדו שמא יכירוهو, אבל יהושפט מלך יהודה לבש בגדי מלכות, והחילילים חשבו שייהושפט הוא מלך ישראל והגינוו אליו והניבו עליו את החרב להרונו, ואז עזק אל הקב"ה, ומיד הסית הקב"ה את הילוי ארם ממנעו ולא הרגוהו, כתוב בנביא: "וּמְלָךְ אֶרְם צִוָּה אֶת שָׁרֵי הַרְכָּב אֲשֶׁר לוּ לְאָמֵר, לֹא תְּחַמְּמוּ אֶת הַקְּטוּן אֶת הַפְּדוּל, כִּי אִם אַת מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבָדוֹ. וְהִי כְּרוֹאֹת שָׁרֵי הַרְכָּב אֲתָּה יוֹשֵׁפט וְהַמָּה אָמַרְתָּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא, וַיְסַבֵּב עָלָיו לְהַלְלָם, וַיַּעֲקֹב יוֹשֵׁפט וְה' עָזָר, וַיִּסְתַּימֵּן אֱלֹהִים מִפְּנָיו".

ואמרו במדרש ילקוט שמעוני (מלכים רבכ): "זִיעָק יוֹשֵׁפט וְה' עָזָר" - מלמד שלא היה חסר כי אם להתייז אֶת רָאשׁוֹ, וְזֶה שָׁנָא מָר וְדָבָרִים ד': "בָּה' אֱלֹהִינוּ בְּכָל קָרְנוֹן אָלְיוֹ". אמר רבבי יודו, אדם בשור ודם שיש לו אדוֹן – אם הגיע לו עת צרה, איןנו נכנס אצל פתאום, אלא קורא לבן ביתו ואומר לו, תאמר לאדוֹן שפלוני רוצה לדבר עמו, אבל אצל הקב"ה איןנו כון, אלא אם הגיע לאדם צרה, לא יקרה לא למיכאל, ולא לגבריאל, אלא יקרהני ואענחו. וכן הוא אומר (וילג' ג' ח): "זִיהִיה כָּל אֲשֶׁר יִקְרָא בְּשֵׁם ה', יִפְלֹט". ע"ב.

ומייהושפט מלך יהודה, למד גם כו נצדוקה המלך, שבעה שהיה חולה מאד, שלח אליו הקב"ה את ישעה הנביא שיאמר לו שנזרה עליו הגזירה שימות, אך חזקה לא התiyaש כלל, ועמד בתפילה ובתחנוןים לבורא עולם, וקיבל הקב"ה את תפילתו. כמסופר בנביא (מלכים ב כ):

"בִּימִינֵיכְם חַלָּה חִזְקִיָּהוּ לְמוֹת, וַיַּבְאֵלֵיו יְשֻׁעָהוּ בָּנוֹ אָמוֹץ הַנּוֹבִיא, וַיֹּאמֶר אֲלֵיכָו: פֶּה אָמַר ה' צוֹ לְבִינְךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תְחַי. וַיַּסֵּב אֶת פָּנָיו אֶל הַקִּיר, וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה' לְאָמָר: אַنְּהָה ה' זָכֵר נָא אֶת אֲשֶׁר הַתְּהַלְּכָתִי לִפְנֵיךְ בָּאֶמֶת וּבְלֹבֶב שְׁלָמִים, וַהֲטֹב בְּעִינֵיךְ עֲשִׂיתִי, וַיַּבְךְ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָדוֹל. וַיַּהַי יְשֻׁעָהוּ לְאֵין חִצְרָה הַתִּכְנִינה, וַיֹּאמֶר ה' רַיהְיָה אֲלֵיכָו שׁוֹבֵן וְאַמְרֵת אֶל חִזְקִיָּהוּ נָגִיד עַמִּי, כִּי אָמַר ה' אֱלֹהִי זוֹד אָבִיךָ: שְׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתֶךָ, רְאִיתִי אֶת דְּמַעַתְךָ, הַנְּנִי רְפָא לְךָ, בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי תַּעֲלַה בֵּית ה'. וַהֲסִפְתִּי עַל יְמִיד חִמְשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה, וַיַּבְרֵךְ מֶלֶךְ אֲשֶׁר אָצַלךְ וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת, וַגּוֹנְתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְמַעְנִי וְלַמְּעוֹ דוֹד עַבְדִּי".

ואמרו חז"ל (מסכת ברכות ט ע"א) מה שאמר לו ישעה הנביא: "כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תְחַי", הינו מות אתה בעולם הזה ולא תחי גם לעולם הבא, ככלمر שלא יהיה לו לחזקה חלק לעולם הבא. ושאל אותו חזקה המלך למה כל זה, מה פשי מה חטאתי ענה לו ישעה, כיון ששלא נשות אשא לקיים מצות פריה ורבייה. אמר לו חזקה, וכי לחינס לא נשאתי אשא, הלו ראייתי ברוח הקודש שיצאו ממנה בנימן לא טובים שיבערו על התורה. אמר לו ישעה: למה לך להכניס את ראש בסודותינו של הקב"ה? מה שאתה מצווה לעשות – תעשה, אתה מצווה על מצות פריה ורבייה, ועליך להביא לעולם ילדים ולחנן אותך ל תורה, והקב"ה מה שטוב בעיניו יעשה. אמר לו חזקה, הריני חזר בי מחשבתי, ותו לי את בתק לאשה, ואז אפשר שהוכחות שליל יונרכו ויהיו לנו בנימ צדיקים. אמר לו ישעה, הקב"ה אמר לי שכבר נזרה عليك הגזירה, וממילא לא את בית לאדם שהולך למות. אמר לו חזקה המלך: "בָּנו אָמוֹץ, כֹּלה נְבוֹאֶתךָ וְצַאֲךָ כֵּד מִקוּבְלָנִי מִבֵּית אָבִי אָבָא [יוֹשֵׁפט הַנֵּל]" אֲפִילוּ חֲרֵב חַדָּה מִנוּחָת עַל צַוָּאָרָו שֶׁאָדָם, אֶל יִמְנַע עַצְמוֹ מִן הַרְחָמִים". שנאמר (איוב יג ט): "חָן יִקְטָלַנִי, לוּ אַיְחָל". ע"ב. ומיד קיבל הקב"ה את תפילתו של חזקה, ובטרם הספיק ישעה הנביא לצאת מחרץ המלך, נגלה

אליו הקב"ה ואמר לו שהוא מרפא אותו מהשחין, ומוסיף לו עוד חמץ עשרה שנה לחיות, וכמבוואר בפסוקים לעיל.

הנה לנו חזקה המלך ששמע את גזרתו של הקב"ה מפורשתות, "כי מות אתה, ולא תחיה", ובכל זאת לא נתנו אל לבו תחושה של יאוש כלל, אלא הסב פניו אל הקיר ובכח והתפלל מקריות לבו, והקב"ה ענה לו. על אחת כמה וכמה במקרים שונים ומשונים שקרים, ואדם כבר נשרב ומתיאש ואין לו מצב רוח כלל, כי לדעתו אין תקווה, אך שוכח הוא לרגע את ברורא עולם ישתחב שמו לעד, שהכל שלו, והכל הוא יכול שאמר הנביא שמואל א' ד': "כי אין לה' מעצור להוציא ברב או במעט" - להקב"ה אין מניעה להוציא ישועה קטנה או ישועה נדולה, הכל בשבילו אותו הדבר.

אשר על כן, נשתדל לשטרף את ברורא עולם בכל עניינו, מקטנים ועד גודלים, ונבטח בה' באמות ובתמים ובלב שלם, שהכל ממנו יתרך, ושהכל לטובתנו. ועזה טוביה לכל אדם שmagim אליי כפעמים בפעם מקרים המצערים אותו מאד, שייתדרל לומר 'תקו' חצotta' ולהצער ולברות על חורבן בית המקדש, וכמו שפסק מרן בשלחו לערד (אי"ח סימן א' ס"ב): "ראוי לכל ירא שמיים שיהא מציר ודואג על חורבן בית המקדש". כי ברורא עולם קבוע לאדם כמות של צער שיצרך לעבור אותה, והחכם ממיר את הצער הזה על חורבן בבית מקדשו ותפארתנו ובוכה על גלות וצער השכינה, וממילא לך את מסכת הצער והיסורים המגיעה לו.

ואומר החזון איש, לאחר שהתפללת, צריך לחוש תחושה כזו: אני את שלי עשית, כלומר התפלתי, והוא יתרך יתן לי כפי מה שהוא מבין, ומתי שהוא מבין, ואני סמוך ובטוח שגם אם לא יתן לי, אין זה אלא לטובתי, ותפילה זו בודאי לא הלהה לחינוך, הקב"ה גונז את כל התפילותות ושומrone, ואוthon תפילותות יעמדו לי במקום אחר. וכאשר רואה אדם שתפילתתו אכן התקבלה, ישוב אל ה' להודות.

אכפתיות מהזולת

אמרו חז"ל (מסכת ברכות יב ע"ב): כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואין מבקש נקרא חוטא, שכן מצאנו בשמואל הנביא שאמר לעם ישראל ושמואל א' יב כת: "גם אָנֹכִי חֲלִילָה לֵי מְקֻטָּא לָהּ, מְקֻדָּל לְהַתְפִּלָּל בְּעַדְךָם". ואם החולה הוא תלמיד חכם, צריך שיתאמץ עוד יותר בתפילה עד שאיפilio יחללה עצמו עלייו, שכן מצאנו בדוד מלך ישראל, שנאמר (זהלום לה יא): "זֹאת בְּחַלוֹתָם, לְבָשֵׂי שֶׁק עֲנִיטֵי בָּצָום נְפָשֵׁי". [היהתי כואב ודואג ולובש שק ומטענה כדי שירפאים האל יתרך].

תפילת הצדיק

אמרו חז"ל (מסכת בבא בתרא קטו ע"א): כל מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילק אצל חכם שיבקש עליו רחמים, שכןון שהחכם עוסק בתורה תמיד, ובתורתו יהגה יום ולילה, תפילתו מקובלת יותר ונשמעת בmahra. וכן שאמורו (מסכת בבא מציעא פה ע"א), תלמיד חכם המלמד תורה לרבים, אפילו הקב"ה גוזר גזירה, מבטלת בשבילו, שנאמר ירמיה טו יט: "וְאִם תֹּצִיא יָקָר מְזֻלָּל, כְּפִי תְּחִיה". וככתוב הרמ"א שילך אצל חכם "שבעירו" שיתפלל עליו. ובאר בשוו"ת שבט הלוי, כי החכם שבעירו יש לו דין רבו, והרב עם תלמידיו יש לו שייכות לנשmates, ומסוגל הוא להעביר את רוע הגזירה. וככתוב הנמוקי יוסף, שכן המנהג בצרפת שכל מי שיש לו חולה, מבקש מאות הרוב התופס ישיבה ומלמד תלמידים לברכו.

וכتب הגאון רבינו חיים מולוז'ין: מעשה באדונינו רבוי דוד הלויב על הטורי זהב, שאשה אחת צעקה אליו: אהה אדוןני, הנה בני הילך חלה וכפצע בינו ובין המות, ואל התורה של אדוןני אני צועקת, כי הקדוש ברוך הוא והתורה הם אחד. ויאמר לה הרב: הלא זאת עשו לך, דברי התורה שאתה עוסק בה כתעתם עם תלמידיך, אני נותנים במתנה לבנד אוליב זכויות זה יחיה, כמו שנאמר ודברים לבבכם... לשמר לעשיות את כל דברי התורה הזאת... כי הוא חייכם ובדבר הזה פאריכו ימים", וכך היה וחיה. וכתב רבו בחייב כי התפללה גדול אפילו לשנות את הטבע ולהינצל מן הסכנה, כי לא יפלא מה' דבר, כי הוא רופא חינם רחמן ונאמן. ע"ב.

(cite)

ברכת המהרש"א

כשחללה בנו של הגאון הגדיל רבינו עטיה צ"ל ראש ישיבת "פורת יוסף" במחלה אנושה, והרופאים נלאו למצואו לו תרופה, חומו טיפס במאור והגיע עד יותר מ-42 מעלות, והיה נתנו בין חיים למוות במשך שעوت ארוכות, עמד הגאון והתפלל על בנו מקריות ליבו בבכיות ותחנונים עד שנרדם.

בעת שנותיו, התגלה אליו המהרש"א ואמר לו: "דע לך, מפני שהנדך דבוק בתורתי והנדע על כל מילה ומיליה בפירושי לMSCNOTOT הש"ס, מבטיח אני לך שאתפלל על בנך לפני הקב"ה, כדי שתוכל להמשיך וללמוד מתוך שלוחות הנפש." זהה לך אותה", אמר לו המהרש"א בחולם, "שכאשר תתעורר משנתך, תמצא שחומו של בנך ירד ל-37 מעלות וחולמי לחלוותין".

כך אכן היה, וכי לפלא. (עלינו לשבח בחלולותך)

ברכה של ספר תורה חי

מעשה שהיה לפני מעלה מחייבים שנה, בילדות בת 7 בריאה לחלוויות, ופתאות החללה להתעורר באמצע הלילה, עומדת על מיטתה וצעקה עצוקות נוראות ואיומות למשך כשבוע, ולאחר מכן נזרקת על מיטתה באפיקת כוחות וישגעה עד הבוקר. בבוקר הייתה קמה כאחד האדם בריאה לכל דבר. המחזאה הנוראה הזה חזר ונשנה על עצמו כמה וכמה לילות, וההורים לא ידעו את נפשם מצער ומדאגה. אחד הדודים, כשהשמע זאת מפי האב - אחיו, לא האמין למשמעו איזונו, והchalilit לישון בבית אחיו כדי לחזות על המחזאה מקרוב. ובאמת כך היה, באמצע הלילה עמדה הילדה על מיטהה וצעקה עצוקות נוראות, וכמה שניסתה הדוד להרגיעה, ללא הועיל, אף שהכירה במקרה היום שהוא רצה ומשחקת כאחת הילדות ללא שום שינוי.

ובכן, הציע הדוד לאבא שיביאה אל מורה רבו ממן הראשון לציוו רבנו עובדיה יוסף צ"ל שיברך אותה, ותשועת ה' כחרף עין. וכך עשו כבר באותו ערב. לאחר שייערו של ממן שהיה בכל ערב בבית הכנסת "שאלול צדקה" בשכונת "בית ישראל" בירושלים, המתינו האבא והילדה יחד עם הדוד כדי שהרב יברכה.

לכל היודע, בית הכנסת זה עד היום שוכן על שפת הכביש, כי ברחוב הנ"ל אין מדרכח, שתי מדרכות ישnen מפתח בית הכנסת ומיד יורדים לככיש. רכב קטן [סוציאתא] של אחד התלמידים, היה ממתין לממן ביציאה כדי להחזירו לביתו, ובאותו שתי מדרגות ביקש הדוד מממן שיברך את הילדה, הוואיל ויש לה פחדים נוראים בכל לילה וקמה וצעקה. ממן הניח ידו על ראשה ואמיר בלשון זו: "רפואה שלימה, רפואה שלימה", ונכנס לרכב.

כבר מאותו לילה, שקטה ונחנה לה הילדה וישנה עד הבוקר באין שטן ואין פגע רע. שמחה ושון אחזו בהוריה בראותם את הנס גדול הזה, ובודאי ידעו כי זה בזכות ברכתו של מרן זצ"ל.

נרגש היה האב ורץ בבוקר לספר לאחיו על הנס גדול שהיה פה. גם האח נפעם ונרגש כלו. ובהיות ולמד בישיבת "פורת יוסף", בהגיעו לישיבה בבוקר סייף בראש הישיבה מורהנו ורבנו רבבי יהודה צדקה זצ"ל, על הנס גדול. ענה הרב בשיא הפשתות כדי שהיה ברור לו מראש شيء היה כני, ואמר: "בודאי, אתה יודע מה זה כח תורתו של חכם עובדייה".

כאן רואים מה הוא כוחה של תורה, מה היא ברכה של חכם העוסק בתורה יומם ולילה - ברכה של ספר תורה חי, שאינה שבת ריקם. (סיפור מללי ראשון)

הוצאת הדיבוק

מספר יהודי יקר שזכה להיות מהמקורבים למרן זצ"ל: מעטים מאוד יודעים על הדיבוק שהוציא מרן עובדייה יוסף זצ"ל. גם בני הבית לא יודעים מזה, היינו שם רק שלושה אנשים. אשה הגיעה לרבות בתה בת 9 או 10. ביום מן הימים קיבלה הבת פחד פתאומי והתחילה לנבואה. היא לא הוציאה מילה מהפה, רק נבחה ה' יצילנו. הרב בירך אותה באריכות, אניini יודע מה, במשך דקות ארוכות, ובסיום אמר לה: "תבואו שוב שבוע הבא".

הו הגיעו שוב בשבוע הבא, הרב חזר וברכה באריכות, וחזר והורה: "תבואו שוב בשבוע הבא". שבוע הבא הרב בירכה שוב באריכות, אז אמר: "זהו, אל תבואו עוד פעם", היא אכן יצא מהלשת הרב ומיד החלה לדבר כאחד האלים, ראייתי זאת במו עני!!

כבר ברכתי אותך, אין מחר ניתוח

מספר הנאו הצדיק רבוי ראובן שרבעני זצ"ל, אומרת כה ברוכתו של מורהנו ורבנו הנאו רבוי בן ציון אבא שאול זצ"ל:

היא ייחד בברית של השכן שלי. אחרי הברית ניגש סב התינוק לרב שיברך אותו לרפואה שלימה בידים, כי יש לו דקירות נראות באצבעות, ועומד מחר לעשות ניתוח. הרב עשה לו 'מי שבירך', והסביר אמר: "הרבי יוסף שהניתוח מחר יצילח". אמר לו הרב: "כבר ברכתי אותך, אין מחר ניתוח". אמר לו: "אבל הפרופסור אמר ניתוח". ענה לו: "אמרתי לך שאין". כידוע, הרב תמיד היה מתחמק מכך שהברכות שלו מתקיימות, היה אומר לי: "מה אתה פתי מאמיין"? כשחזרונו, בדרך, אמרתי לו: "טוב, אני פתי מאמיין. אבל איך כבodo אמר לו שלא יהיה ניתוח, כשהפרופסור אמר שבירך לעשונות?", ענה לי: "אגדי לך את האמת, היתה עלי השראה". כשהגעתי לבית אמרתי לאשתי שתברך מה עם הסבא של התינוק, אם עבר ניתוח. היא צלצלה לשכנה, והיא אמרה לה: "אין כלום, הסבא בריא".

"לא צנטור, לא צנטור"

ילד קרוב משפחנה נחלהقلب, והיה שוכב בבית חולמים "שערץ זדק". גלו בעיה מסוימת והיה חש לנитוח לב. בינתיהם רצו לעשות צנטור. המשפחה ביקשו שאלך לרבות בקש

ברכה. הרב היה חלש מאד ובקושי מדבר. לאחר כמה ניסיונות אמרתי לו: "המשפחה מאד דואגים. האם לעשות צנتور?", ענה לי: "לא צנטור, לא צנטור". צלצלתி לאשתי שתגידי להם שלא עושים צנטור, אולי משחו אחר. המשפחה החליטה להعبر את הילד לבית חולמים "הדסה", שם קבעו שאיון כלום, לא עושים צנטור אלא טיפול אחר. פלאים.

ראובן רוצה הבטחה שהלילה לא יקבל התקפה

לפני כחודש הייתה צריכה צריך להיות מאושפז בבית החולים ללילה אחד. היו לי התקפות מחנק קשות, כחודש ימים לפניי כן לא ישנתי על מיטה מהSSH לקבל התקפה, וחשתתי מאד להתAESפז, שם מוכרכה אני לשכוב במיטה. החלטתי להתקשר לרבי שבתיה לי שלא קיבל התקפה כשאשכב בבית החולים. התקשרתי לבתו, ענתה כלתו ואמרתי לה: "תלכי לרבי ותגידיו לו שראובן רוצה הבטחה שהלילה לא יקבל התקפה. אל תבSKI רך ברכה, ותזכיר לי תשובה". לאחר חצי שעה, היא מתקשרת ואומרת לי: "אתה יכול לקבל התקפת הבטחה". נסעתני לבית החולים בלב בטוח שהכל יהיה בסדר. ישנתי טוב באותו לילה, כפי שלא ישנתי כבר הרבה זמן, בלי שום התקפה! בוקר, כשהעהירו אותי, אמרתי להם: בבקשה, הניחו לי, הרי עכšíי אני יכול לישון טוב. אחר כך קמתי והלכתי לבית שמח וטוב לב. (תפארת ציו עמוד תשח)

מברק או פקס בשבת

חולה שיש בו סכנה בשבת, המביע את רצונו שיכתבו מברק לחכם גדול וצדיק מפורסם שיתפלל עליו, ויש חשש שם לא יכתבו, יכבד עליו חוליו, מותר לומר למורה לגוי לכתוב בשבת ולשלוח את המברך (חו"ע שבת ג' שא). והוא הדין שモתר לומר לגוי שישלח מכתב זה בfax בשבת.

לשון הקודש

ה המבקש רחמים על החולה, אם החולה נמצא לפניו, יכול לבקש בכל שפה ולשון שיריצה. אבל אם איןנו נמצא לפניו, יבקש בלשון הקודש. ורק אם אין יודע לשון הקודש, יבקש בשאר לשונות ושפות שambilן. סימנו שלה ס"ה. ה. ילקו"י תפילה בקיין

הטעם זהה, על פי המבוادر בغمרא ומסכת שבת יב ע"ב על רבינו אלעזר שכשחיה הולך לבקר את החולה, פעמים שהוא מבקש עליו רחמים בלשון הקודש ופעמים בלשון ארמית [השפה הביבלית שהיא מזוינה בזמנם]. ושאלו עלי, הרוי אמר רב יהודה: "לעולם אל ישאל אדם צרכיו בלשון ארמית!", ואמר רב בי יוחנן, כל השואל צרכיו בלשון ארמית, אין מלאכי הרשות נזקקים לו להזכיר את תפילה לברוא עולם, כי אין מלאכי הרשות מכיריים בלשון ארמית!! וישבו בغمרא שבני החולה אפשר לבקש בלשון ארמית, שכן שחשכינה נמצאת עם החולה, שנאמר והלמים מא זו: "ה' יסענדי על ערש קרי", אין צורך שמלאכי הרשות יכניסו את התפילה לפני בורא עולם, כי כמובן מבקש מהשכינה עצמה שນמצאת שם, והשכינה ודאי מכירה בלשון ארמית. אבל כשմבקש שלא בפני החולה, אז צריך את סיועם של מלאכי הרשות שייעלו את תפילתו, לא יבקש בלשון ארמית, כי אין מלאכי הרשות מכיריים בה.

שם החולה ושם אמו

המתפלל על החולה, זכר את שמו ואת שם אמו דווקא: "פלוני בן פלונית", ולא יזכיר את שם אביו. וכן הוא בזוהר הקודש, וכן מתבאר בغمרא מסכת שבת טו ע"ב, וכן כתבו הרשב"א, מהרש"ל, בן איש חי ועוד). ובשי"ת תורה לשמה כתוב הטעם, לפי שעל האשה אין קטרוגים כל כך

כמו שיש על האיש, שהרי פטורה היא ממצוות עשה שהזמן גרמא ובעיקר מצוות תלמוד תורה, ועוזו ביטול תורה חמור במיוחד. (ו)

אם אינו יודע את שם אמו של החולה, יאמר את שם אביו, ואם גם את שם אביו אינו יודע, המנהג לומר "פלוני בן חוה". (ז נ)

המתפלל על החולה, אין צריך להזכיר את שם משפחתו כלל, ודין שמצויר את שמו ואת שם אמו.

הדקזוק בשמות

గביר עשיר שהיה בעיר ורשה, בא אל בנו של רבי עקיבא איגר, ובפיו בקשה שייעביר לרabb את שם אשתו "רבקה בת שרה" הזקוקה לשועה גדולה, כדי שיברך אותה ברפואה שלימה. בטור הכרת הטוב הוא התחייב לתרום מאותים מלבושים חורף חמימים לטובות התלמידים העניים שאיוں ביכולתם להשיג.

בנו של הרב, אשר היה טרוד בעניינים רבים, שכח מהבקשה של הגביר. לאחר זמן פgesch אותו הגביר שוב, ושאל אם כבר הגיעו תשובה הרב. התנצל הבן על השכחה הזמנית, ומיד ישב לכתוב אגרת לאביו, בה הוא מבקש ממנו שיתפלל לרפואת "שרה בת רבקה".

לא איחרה תשובה הרב מלבוא: "התפלתי بعد שרה בת רבקה ולא נענית. אולי יש טעות בשמות?". בדק הבן את העניין, והתברר לו כי אכן, מפתה הזמן הרב שחלף טעה, ושם באמת הוא "רבקה בת שרה". הוא כתב שוב מכתב לאביו, עם השם הנכון. הפעם הייתה תשובה של הרב: "התפלתי بعد רבקה בת שרה, ונענית". ואכן האשה הטרפה ונושעה, והדבר עורר פלאים. (נארון של ישראל)

המתפלל על החולה בפניו, לא יזכיר את שמו, כמו שמצוינו אצל משה רבנו שכאשר התפלל על מרים אחותו אמרו: "אל נא רפא נא לה", ולא הזכיר את שמה. וכן מבואר בדברי הזוהר הקדוש, וכן דעת מהרי"ש, עיין יעקב, וילקט יוסף, חותם סופר ועוד. (ו)

כתב החתם טופר: המבקר את החולה ומתפלל עליו בפניו, כיון שאינו צריך להזכיר את שמו, תפילתו מקובלת יותר. כי כתבו המקובלים שעל ידי הזכרת שמו של החולה יש קצת התעוררות הדין עלי, ולפעמים יש קצת הפסד בתפילתו על די הזכרת שמו, לא כן כשמתפלל בפני החולה שאינו צריך להזכיר את שמו, אז טוב לו. וכך אמרו חז"ל: הנכנס לבקר את החולה, מתפלל עלי שייה, כי לא צריך להזכיר את שמו, ואז לא מעורר עלי את הדין, ולפעמים איינו מבكري, כיון שהוא בפניו, צריך להזכיר את שמו בתפילתו, והרי מעורר עלי את הדין, ולפעמים יארע לו הפסד בדבר אף על פי שמתפלל עלי שייה. וכowieց באזה כתוב הנגאון החסיד רבי אליהו הכהן, שכאשר מתפללים על החולה בפניו, אין מזכירים את שמו, וכך אין השטן יודע על מי מתפללים ונaining יכול לקטרג, והתפללה עשויה פירות, והמלך החפץ בחיים מטה כלפי חסד, וגוזר עלי חיים. וזה בבחינת "בכסה ליום גינויו", שמכסים את החודש [תשרא] ואינם מוכרים אותו [שבת מברכין], כדי שלא ידע השטן ויבוא לクトרג ביום הדין - ראש השנה. וו הליכות מוסר א פג

המתפלל על חולה זכר, יכול לשנות בתפילה ולומר: "אל נא רפא נא לו". כן מבואר בשלהו ערוץ סימון קטו ס"א, שכאשר אומר פסוק דרך תפילה ובקשה, מותר לשנותו לפי העניין מיחיד לרבים, ומלשון נוכח לנסתור וכיוצא בזה. (ז נ)

המתפלל על החולה או האומר "מי שברך", לא יאמר: "הוא יברך את החולה פלוני", אלא יאמר: "הוא יברך את פלוני" בלבד. ולא יציר חולה, כדי שלא להרע את מזלו, שמאשר זאת שהוא חולה. (וד מטו)

שם רבו והוריו

המתפלל על רבו או על הוריו לרפואה שלימה וכיוצא, לא יתארם בתاري כבוד, כמו: "מורוי ורבי עטרת רashi" או "אדוני אבי", אלא יאמר אני רפא נא לרבי פלוני, או לאבי פלוני או לאמי פלונית, כי אין גבירות לפניו השם יתרך.

כשמצור תואר כבוד יחד עם שם הוריו או שם רבו, מותר להזכיר את שמותם, שכן מצינו ביהושע בן נון שאמר למשה רבנו (במדבר ייא כח): "אדוני משה". וכן שלמה המלך אמר (מלכים א ב כד): "דוד אבי" או (שם לב) "אבי דוד". וכן רבי שמעון בר יוחאי אמר ומעילה ז ע"ב: "יוחאי אבא". רבי יוסי בן חלפתא אמר ושבת קטו ע"א ועוד: "אבא חלפתא". (ז. כיבוב אב ואמ בהלכה ובאגדה)

לשוף עם הציבור

המתפלל על החולה, יאמר: "בתוך שאר כל חוליו עמו ישראל", כדי לשוחף את שאר החולמים עמו, ועל ידי כך תפילתו תהיה נשמעת יותר. (סימן שלה ס"ז.)

פתחת ההיכל

כון מאד לעשות מי שברך לחולה בעת פתחת ההיכל או בין עולה בקריאת התורה, שאז הוא שעת רחמים ורצון, והתפיליה מקובלת יותר, כמבואר בזוהר הקדוש (ויקהル הו): אמר רבי שמעון כמשמעותו ספר התורה בצלבור לקרווא בו, נפתחים שעריו הרחמים בשמיים ומעוררים את האהבה והרחמים למעלה. (ז. נט)

קריאת תהילים

קריאת תהילים חשובה מאוד לרפואתו של החולה. ואולם ישים לב לומר את הפרקים בנחת, בהתבוננות המיליטים ובודקוק נכוון, ולא במרוץ וחיפוי ושיבוש המיליטים. וכבר כתוב מרן השלחן ערוך (אורח חיים סימן א ס"ז): "טוב מעט תחנונים בכונה, מהרבות שלא בכונה".

כתב הרוב פלא ויעץ (עדת תהילים): כל המעלוות החשובות שנאמרו על קריאת תהילים, הנה הנם לקוראו אותם כתיקונים, אותן באות, תיבה בתיבה, בקהל רינה ותודה ובשפלה קול התהchingה, כי יתנו את רוחו אליהם ויבין מה שמוציא בשפתינו, שהם תפילות נוראות על אובי וצרי הנפש, ושבחים ותහיות גדולות לנורא עלילות, ויקרא אותם במתוון בלי חסרות ושגיאות, ולא כמנגה כמו בוערים בעם שקוראים אותם במרוץ וחשוך ושגיאות, והושני להם מחותאת במקום מצחה, אם יוכולים לקרוא אותם כתיקונים, ותהי מרווחת רעה. ע"כ. גם הנגן רבי חיים פלאגי כתב בספריו "הכתוב לחיים" על ספר תהילים ובהקדמה ד"ה אך בזאת: אך בזאת כמו צער בנפשו, שלפי מה שלימוד קריאת ספר התהילים יקר הערך ונורא ונשגב מאוד, היה מן הרואי שהיה בקיאים במבטיא שפטים כראוי בכל טעימות ודקוקיהם, אבלروبא דרובה לא ידע ולא בינו הייך קוראים. ואין זו דרך נכונה, וכל אחד מישראל חייב למדוד היטב פירוש המילוט. וילמדו אותם בשובה ונחת, בשפה ברורה ובנעימה, ולא כאוטם אנשים שקדם שבאו להתחילה פסוק הראשון: "אשרי איש", ירצו ולא יגעו להיות נמצאים בפסוק האחרון: "כל הנשמה תהلل ייה הללויה", ובليمוד כזה לא בחר ה'. וכביבול ה' יתברך שוקל בفالס, שלפי שיעור הכוונה ואמירה געימה של תהילים, כאוטו השיעור יעשה לו סגולה שוג'ה ה' יתברך ענהו, לרבות ולבוט מעיט. וטוב לקרוא מעט בכונה, מהרבות את כל ספר התהילים שלא בכונה. עד כאן מדברי קודשו.

השיב דוד המלך: אם תאמר תהלים מידי יום ביוםו, מאור עיניך יחוור אליך מעשה בזקן אחד מעולי טוניס, בשם חלפו גמיש, שהיה מתגורר בירושלים באחת משכונותיה הדרומיות. כשהגיעו לגיל 55 בערך, נסתמא בשתי עינייו, וכך נמשך הדבר כחמש עשרה שנה, עד שהגיעו לגיל שבעים. נהוג היה האיש לומר כל ימיו מזמור תהלים מידי יום ביוםו, אלא שככל עוד ראה בעיניו לא היה הדבר קשה כלל, משלהקה בעיניו קשה עליו העיון בספר, ואפילו אמרית התהילים נעשתה רק לחצאיו, ככלומר עד היכן שזכרנו הגיע.

והנה בשנת תש"ג, אור ליום שלישי, יום שהופצל בו כי טוב, באותו לילה חלים חלפו גמיש חלום, ובחלומו והנה דוד המלך עומד לפניו, והוא שואלו על שום מה הוא מרגל על פרקים מסוימים בספר התהילים. נתחולל חלפו הזקן, והשיב: זקו אני, עיני כה מראות, לא אוכל לקרוא מתוכה הספר, וכן נבצר ממני לומר אותן פרקים שאינם שגורים בפי. השיב דוד המלך: אם תקבל עלייך לומר מידי יום ביוםו גם את הפרקים הללו שפסחת עליהם עד כה, הנני מבטיחך שמאור עיניך יחוור אליך!

באותו לילה ממש, חלמה גם אחותו של חלפו חלום. זה 22 שנה לא בירה אצל אחיה, אולם באותו לילה ממש באה אליה האם שלוש פעמים בחולמה, וציוויתה עלייה ללכת לראות מה שלום אחיה. לחרת היום נפקחה לפטע אחת משתיע עיניי של חלפו, הוא לא האמין למראה עיניי, חיך תחילת אל עצמו, וחשב שאין זה אלא חלום! אך הנס היה למציאות, חלפו החל לראות בעינו השמאלית! באותו בוקר פעם רוחה של האחota, היא מירה לבית אחיה ומזכה את השמחה במעונו, והוא סיפר לה את דבר החלום, וגם היא סיפרה לו את חלומה ועל כן מירה לבוא לבקרו. מאז שAIRU נס זה, פיו של חלפו לא פסק מלמל את פרקי התהילים כל היום.

הצלה בני היישיבה בזכות התהילים

מסופר על מורהנו ורבינו הגאון רבינו בן ציון אבא שאול זצ"ל, בשעה שמסר שיעור פעם בישיבה, הלם בידו על הסטנדר ואמיר לפטע לתלמידים: "נעוצר כאן. קחו לידכם ספרי תהילים והתפללו לברא העולם שיוישע את עמו ישראל. אני עלה בינותים למעלה". ובסימיו את הדברים, היסב גבו אליהם ומיהר לעלות במדרגות. דקה ארוכה ארכה עד אשר התעשו התלמידים מן החפתעה, והחלו מזוזרים לקיים את הוראות ربם. עד מהרה הפך המקום לעצרת תפילה המוניה. בתוך כך נקלע הגאון רבוי יהודה צדקה לאולם, ושאל את התלמידים לפשר מעשיהם. הם הזרו לו על מקומו של רבוי בן ציון. הרוב השתוים ומיהר לעלות, ופליאתו גברה כאשר היה את הרב בן ציון כשהוא עומד ומתנווע בדבוקות, דומה כי מנסה הוא לקרווע שמים בתפלותיו. הוא המתוין רגע קצר, ואז הבחין בו רבוי בן ציון. "ישמעו כבודו", הוא אמר בעיניהם לחות מדמע, "חשתי כי צראה גוזלה מרחפת על ראשם של מספר בחורים מבני הישיבה. מוקווה אני כי חלפה הסינה, והם ישובו לבתיהם לשлом". כעבור שעות מספר, שבו בחורים וסיפורו, כי באותה עת בה הרבו חבריהם בתפילה, הם היו באוטובוס ואוחזו להבות, ובנס עלה בידם להיחלץ ולשוב בראים ושלמים אל חוריהם! וראש התהילים ו(49)

קריאת תהלים בלילה

לפי רובינו המקובלים לא ראוי לקרוא מקרא [הנ"ז] בלילה, אולם בדרך תפילה ותchingה לרפואת חולה, מצווה לקרוא תהלים, ואפילו קודם חצות לילה. (יט) ומרו הרаш"ל זצוק"ל התיר לאדם מסוים לקרוא תהלים בלילה, ובלבך שיכוון על כל חולין ישראל.

זריקות של תהילים

מספר תלמידו של הגאון רבי מאיר שפירא מלובלון זצ"ל: היה זה באחד מלילות החורף, אני כבר ישנתי שינה עמוקה, כרוב התלמידים. התעוררתי פתאום לccoli רעש שהגיע מבית הכנסת של הישיבה. התלבשתי מהר וירדתי לבית הכנסת, וממצאתי את הרב עובר לפניו התיבת ואומר פרקי תהילים מתווך בכיו, בככיו של ילד קטן, עד שבקושי אפשר היה להבין את המילים. נאמר לי כי הוא מתפלל לשלומו של תלמיד שחלה במחלה רצינית לפני כמה ימים, הרופא שהוועק בשעה מאוחרת באותוليل אמרה שאין תקופה להציג אותן. הרופא ששמע הדברים והתרגשטי לשמע הנסיבות של רבנו. כמובן שגם אני וגם יתר התלמידים שהיו באותו מועד בכוי ילדים.

למouter יהיה לתאר את רשי השמחה של כולנו, וביחסו של הרב, בעבר יומיים, משנתברשנו שהחוליה יצא מכל סכנה. הרופא המתפל בז, איש חופשי בדעות, אמר שהוא רוצה לחזור בתשובה מפני שהוא רואה בחוש שرك התפילה של בניו הצילו את החולה הזאת. ורופא אחר שהתענין אצל רבנו בפelia: "מהם הנסיבות המזיהזות שהוא נוטן לתלמידיו הנרפאים ממחאותם", השיב רבינו: "זריקות של תהילים". וישיבת חכמי לובלין עמוד פג

פרק תהילים או ביקור אצל רופא

יהודי אחד היה רגיל לילך רבות אצל הגאון החזון איש זיע"א להיוועץ עמו בענייני רפואיים ורפואה להיפקד בזעם של קיימת. באחת הפעם אמר לו הרב: "האמנו לי, לפעם פרק תהילים מועיל הרבה יותר מכל ההתעסקות ברופאים. תן לי את השמות ואומר עבורהם תהילים. הרבה הוציא פנקס קטן ורשם בו את שמות האיש ואשתו. ומעשה אש"ד"

תהילים פרק קי"ט

טוב ונכו לאוסף עשרה אנשים שייקראו את פסוקי האותיות הנמצאות בשם החולה מפרק קי"ט המסודר לפי סדר האותיות א' ב', שמונה פסוקים לכל אות, ויקראו גם את הפסוקים שבאותיות "ק.ר.ע. ש.ט.נ." (וחיד"א.כו) כוגן, חוליה ששמו "משה" ייקראו עבورو את פסוקי האותיות: מ,ש,ה. ק,ר,ע, ש,ט,נ.

קרע רוע גור דיןנו

אמרו חז"ל (מסכת ראש השנה ט ע"ב): ארבעה דברים מקרים גור דיןו של אדם, ואלו הם: צדקה, צעקה [תפילה], שינוי השם, ושינוי מעשה [תיקון מעשי].

צדקה – שנאמר: "צדקה תשׁאל מִנְעָתָה". צעקה – שנאמר: "וַצְעָקוּ אֶל ה' בְּצֵר לְהַם, וּמִפְּצֹקְתֵּיכֶם יוֹצִיאָם". **שינוי השם** – שנאמר: "שְׁרֵי אֲשֶׁתך, לְאַתְקָרְא אֶת שְׁמָה שְׁרֵי כִּי שְׁרָה שְׁמָה, וּבְרַכְתִּי אֹתָה נִגְמַנִּי מִפְנֵה לְדַבּוֹ". **שינוי מעשה** – שנאמר: "וַיַּרְא הָאֱלֹהִים אֲתָּם מַעֲשֵׂיכֶם, כִּי שָׁבוּ מִדְרַכֵּם הָרָעָה".

צדקה

יתנו החולה הצדקה כמייטב יכולתו, וגם אחרים יתנו הצדקה לרופאו, שנאמר (משל י, יא ד): "צדקה תשׁאל מִנְעָתָה".

ואמרו במדרש Shir השירים הרבה (פרשה ו אות יא) על הפסוק: "אל גַּת אָגֹז יְרֻדְתִּי", מה הגוז

זה יש בו אגיזי פרך [מושבחים וקלים לפיצוח], אגוזים בינוינוים, ואגוזים קנטורנים [קשים לפיצוח], וכך ישראל יש מהם עושים צדקה מלאה, ויש שאם אתה טובעם הם נתנים, ויש שאתה טובעם ואין עושם. ואמר רבוי לוי, דلت שלא פתווחה לצדקה, תהיה פתווחה לרופאים.

ואמרו בגמרה (ומסתת בבא בתרא י, ע"א) פסוק אחד אומר ושליליא יא: "לא יוציא הון בזום עברה, וצדקה תשיל מפotta", ופסוק אחד אומר ושב: "לא יוציאו אוצרות רשות, וצדקה תשיל מפotta", שתי צדקות הללו למה כפל: אחת שמצילהו ממיתה משונה, ואחת שמצילהו מדינה של גיהנום. ובמסכת שבת וכן ע"ב אמר רב עקיבא: "צדקה תשיל ממות", לא רק ממיתה משונה, אלא אף ממיתה עצמה. ובמסכת בבא בתרא ט ע"ב אמר רב אילעא: גדול העושה צדקה בסתר יותר מאשר רבני, שבמשה רבנו כתוב ודברים ט יט): "כִּי גָּרְפֵּתִ מִפְּנֵי הַאֲפָר וְהַמֶּתֶת", ואילו בעושה צדקה כתוב (ומשליליא יא): "מִפְּנֵן בְּשָׁתֶר יַכְּפֵּה אָפָּר, וְשָׁחַד בְּחַמְּתָה עַזָּה".

ואמרו במדרש בן סירא: הנוטן צדקה לעני בסתר, עלייו נאמר "מִפְּנֵן בְּשָׁתֶר יַכְּפֵּה אָפָּר", ואין אף אלא מלך המות, שכן מצינו בבנימין הצדיק שבכל עת היה נוטן צדקה בסתר ונתרפא מחוליו, שכפה את מלך המות בצדותו. ואף מלך המות הילך מביתו ולא יכול לשלוות עלייו, והוסיפו לו על שננותיו עשרים ושתיים שנה, מפני שבנימין הצדיק היה ממונה על קופה של צדקה, ובאה אליו אשוחת ושבעה בנייה ונארה לו רב פרנסני. אמר לה, אין בקופה של צדקה כלום. אמרה לו ואם אין אתה מפרנסני הרי אני ובני מתים. מייד עמדו פרנססה משלו בסתר, לימים חלה בנימין הצדיק ונטה למות, אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם אותן אמרות שבכל המקומות נשא חותם מישראלי כאלו מקיים כל העולם כלו, וזה בנימין הצדיק החיה האלמנה ושבעה בנייה ונתנו להם צדקה בסתר, הרי הוא מצטרע בערך מיתה, בקשו עליו רחמים מלאכי השרת, וקרועו גזר דין של מיתה, והוסיפו על שננותיו עשרים ושתיים שנה. לפיכך אל תמנע יודך מלתת צדקה.

וכל מי שיש בידו ליתן ונותן ומיפויו בדברים, מתרברך בשלוש עשרה ברכות, ומאריכים לו חיו ומוסיפים לו על שננותיו. ויזכה לבנים זרים שנונתנים צדקה, ובעלי חכמה, ובעלי עצה, ובעלי תורה, ובעלי מדות טובות, ומיקימים כל המצוות שבעלום, וニצול מן הנחשים ומון העקרבים ומון המזיקים ומכל מיני משחית. שפעם אחת היו יוצאים יוסף ויעזיאל בדרך וראו שני עניים באים מן ההר ועצים על ראשם, אמר לו יוסוף לעוזיאל אני ראה בכאן נער ועצים על הראש ובתוד העצים עקרב ולא היה רשאי לעקרב לנשוך אותו, קרא לנער ואמר לו, היה לך בזו הדרך שום מעשה של צדקה? אמר לו: נער אחד הילך עמי לבית הכנסת והיה יותם ולא היה לו לאכול, ומפטין נתתי לו ואכל עמי בלבד, אמר לו: אשריך שניצלת מן המיתה. ועיין עוד בכל זה בגמרה (ומסתת בבא בתרא ט ע"ב - יא ע"א).

פדיון נפש

סגולה חשובה ישנה בעשיית "פדיון נפש" לחולה, כموaba בספרים הקדושים, וכל אצל חכם הבקי בעוניינים אלו, ועשה כמו שכתב מרן החיד"א בספרו "תהילות יוסף". ועיין בספר התהילים השלם המבוואר והמודוקיך "עתרת פ'", שבסופו הובא נוסח "פדיון נפש", ועוד כמה וכמה תפילות לחולה מרבותינו הקדמוניים זע"א. ואף מרן הראשו לציוון רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל שלח פעם סכום כסף למירנו ורבנו רבeye יהודה מועלם צ"ל שיעשה עבורו פדיון נפש, כי יודע שהרב היה עושה זאת, ורבים ראו ישועות ופלאות.

חבל על הכסף

כתב הגאון רבוי חיים פלאגי בספרו "רפואה וחילם" על הגאון רבוי יהושע אברהם צ"ל שהיה רגיל לומר לכל מי שהיה לו חולה בתוך ביתו: מהו תשקלו כסף לרופאים, לכט אצל חכם ירא שמים, והוא יתפלל בעדו, ותנו צדקה לרופאתו, ותראו את מעשה ה' כי נורא הוא, רופא חינם ונאמן. (כט. ל. חז"ע שבת ג שה)

מעות לצדקתה במקומות לתרופות

מעשה באדם אחד שלא חש טוב, ולאחר שבדקו רופא המשפחה, הועלתה האפשרות שיש צורך לנתחו. לשם כך ערכו לו סדרת צילומי רנטגן שמתוכן השתקף מצב בריאותי ירוד מאד. הצילומים הראו כי יש צורך דוחוף בניתוח, וזהו התנאי הבלעדי להחלמו. התהALK האיש נבדק ברעיגנותו על הצרה שנפללה עלייו. ביום שלפני הניתוח ניגש אל המקבול האלמי הגאו רבנו מרדכי שרעבי ז"ע, וסייע לו על מחלתו ועל כך שלמהורת היום. נתחחו את גופו. רבנו שאלו: "על סמך מה קבעו הרופאים את הניתוח?" השיבו החולה: "הצילומים הם שהכריעו את הך לעשיית הניתוח". וכך לאמת את דבריו הוציא החולה את הצילומים מהיקו והראם לרבנו. הצדיק קם ממוקומו והביט בצלומים אל מול האור ואחר כך אמר לחולה: "התבונן אף אתה בצלומים. לפי ראות עיני אין לך מאומה. רק ישנה נקודה קטנה של קרישת דם. אם תשמע לי, תן 12,000 לירות עבור צדקה, וכדאית מצوها זו שעיל ידה תיוושע ולא תזדקק לניתוח. החולה שהאמינו ברבנו באמונה תמה וברה, העביר לרבנו את הסך העזים שדרש ממנו ונפטר ממנו בשלם. עוד באותו יום, חילק רבנו את כל הכסף לצדקה והתפלל לרופאת החולה. למחמת היום אושפז האיש בבית החולים והרופא שבדק אותו שוב לפני הניתוח, נוכח לראות כי ביצוע הניתוח מיותר לחלותו. הוא קרא לרופא נוספת ויחדיו התבוננו בצלומים שהפעם הראו כי מצבו של החולה תקין, ולאור בכך הוחלט לשחררו לבתו. החולה בידועו כי רק יד רבנו הייתה בעניין להליצו מהניתוח, בא אליו בשמחה והודה לו על אשר פעל בתפילתו למעןו.

בצאת האיש מבית הרבו אמר הצדיק לסטודנטים אותו: "מן השמים גזרו על אדם זה שיתן סך של 12,000 לירות עבור רופאים ותרופות. אך אני סיבתי זאת שיתן את הכסף לצדקה, ועל ידי כך נתבטלה הגורה מעליו והוא נחלץ מן הצרה". ("רב שרעבי" 244)

בזכות הצדקה נגמר הסיפור של הגידול לגמרי

סיפור של יהודי יקר ששלה לנו, הייך הוא ורعيיתו ראו את השגחתו של הבורא יתברך בזכות מצות הצדקה. הייך הוקל מעלהיהם על אף המצב הלא נעים בכלל שהוו בעקבות המחללה הנוראה שكونנה בגופה של אשתו השם יצילנו, אך הקב"ה הוא אבא רחמן שעליו אנו אומרם: "כǐ אל רופא רחמן ונאמנו אתה".

ובכן, הוא מספר כד: בעקבות ממצא מחשיד בגופה של אשתי, התגללה בבדיקות רפואיות גידול סרטני ממיר, התבקשנו להתוכנו לסדרת טיפולים הכוללים ניתוח, טיפולים כימותרapeutיים והקרנות.

החלנו לлечת על טיפול טבעי ללא התערבות רפואיות קונבנציונאלית, بد בבד התחזקנו באמונה וביתחון שהכל מatto יתברך, אשתי קיבלה על עצמה קבלות כמו להקפיד במאה ברכות בכל יום, שלוש תפילות ביום, התבודדות וחיזוק משפטים ופסקים אמונה וביטחון.

נפגשנו עם נטורולוג ומומחה לרפואה טبيعית) שליווה אותנו בתהיליך של ארבעה חדשניים הכוללים תזונה טبيعית ללא תיבול, וצומחות הכוללים שתיית מים בלבד. לאחר ארבעה חודשים הלבנו לבקש ברכה ממורנו ורבנו רבי דוד אביחצירה שליט"א מנדריה, על הדרך הטיפולית שבחרכנו. רבי דוד הורה לנו בצהורה חד-משמעות כי יש להסיר את הגידול מהגוף ללא דיוח, בשלב זה שהרפואה הקונבנציונאלית נכנסה.

הפרד מהלא נודע החל לחדול, מה קורה עם הגידול? גדל התפשט? הרי לא עשינו צילומים נוספים מАЗ היגלי ולא שום בדיקות.

כאן בא שלב מבחן האמונה, התהוונו באמונה שבס בדרך הרפואה הרגילה, אין להקב"ה שום בעיה להוביל אותנו יד ביד בצורה ניסית. ואם הגענו למצב זה, אז גם שם רוצה אותנו בORA עולם תוד התהזקות וביתחון בו יתרך, שהוא יוביל אותנו בדרך שהכי טובה ונכונה לנו.

ואנו כך היה, קיימו "השלך על ה' יהבך", "זהבוטה בה' חסד יסובבנו", התאמינו בעיקר במצב צדקה, ותרמו סכום כסף גדול מאוד לארונו "ערכים" העוסק בקרוב רחוקים, והתברכנו לרפואה שלימה מול קהן גדול שענה "אם".

האמות שמיידית התחלנו לראות את יד ההשגה המוביילה אותנו. קבענו תור לאונקלוג בבית חולים רמב"ם בחיפה, ושם הפנו אותנו תחילת לרפואה כירורגית שהיתה שליחת משימים לנחת את אשתי בצורה מושלמת, בחסדי השם כל הגידול הוסר בשלמותו, בבדיקות ביופסיה שנעשו לגידול שהווצא, התברר כי לא נשלחו גוררות והגידול לא נdal ולא התפשט אלא נשאר במצבו ההתחלתי. אשתי הייתה צריכה לעבור הקרנות בלבד (שזה החלק ה"קל" בטיפוליים), ובברכת רבינו דוד עברנו שלב זה ללא תופעות לוואי, כפי שקרה לכמה וכמה מטופלים שהיו עם אשתי בטיפולי ההקרנות. חזרנו לרבי דוד והוא בישר לנו "הגירה בוטלה". הודה לה' כי טוב.

ההשגהה הפרטית הרגישה בצורה ברורה ותמידית, וכמובן שرك מתחזקים בביטחון ומשתדלים לראות את השם בכל דבר קטן כגדל. (לאimoto: 0526455281)

תשובות

ישפש החולה במעשייו היכן צריך לחדר מהרע, והיכן לתקו ולשפּר, שהתשובה היא אחד מהדברים שקוראים גור דין של אדם. וכן אמרו חז"ל: "תשובה, תפילה וצדקה, מעבירים את רוע הגזירה". וכבר אמרה תורה (שמות טו טו): "ויהי אם שמוע תשמעו לקול ה' אליהך, והישר בעיניו תעשה, והאזנת למצוותיו, ושמרת כל חוקיו, כל הפקלה אשר שמוטה במצרים, לא אשים עלייך, כי אני ה' רפּאך".

"గָדַל הָעֵצָה וְרַב הַעֲלִילִיה אֲשֶׁר עִינֵּיךְ פְּקֻחוֹת עַל כָּל דָּرְכֵי בְּנֵי אָדָם"

כתב מרן מלכא הראשון לציוו רבינו עובדיה יוסף זצ"ק ל"ענף עץ אבות עמו שגנו: והנה על כל אדם להתבונן בכל העונשים שהכל נעשה בהשגהה, וכמו שאמרו חולין ז ע"ב, אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכרייזים עליו מלמעלה. שאין שום דבר במקורה, אלא כד גוזרו מון השמים בהשגהה, וכמו שנאמר ורמיה לב' ט): "גָדַל הָעֵצָה וְרַב הַעֲלִילִיה אֲשֶׁר עִינֵּיךְ פְּקֻחוֹת עַל כָּל דָּרְכֵי בְּנֵי אָדָם לְתֹת לְאִישׁ בְּדָרְכֵיו וּכְפָרִי מְעַלְלֵיו". וכן אמרו בירושלמי על רבינו בר יוחאי שישב במערה ועסק בתורה שלש עשרה שנה. לסתו שלש עשרה, יצא ושב לו על יד פתח המערה, וראה ממפרק ציד עופות, וכל עוף שנגזר עליו להימלט מידיו של הציד, הייתה יוצאת בת קול מן השמים ואומרות, "דימוס", לשוו "رحمים וחסד", והיה העוף ניצל. ואם היה נגזר עליו שיזמודו, הייתה בת קול אומרת "ספיקולה", לשון תפישה, והיה ניצוד. אמר רבבי שמעון, ומה אפילו ציפור קלה, מבלעדי גזרת שמים לא נתפסת, על אחת כמה וכמה בן אדם. נמצא שהכל תלוי בהשגהה מון השמים.

וכן כתוב הרמב"ם פרק א' מהלכות תעניתו, מצות עשה מן התורה לאזוק על כל צרה שתבוא על הציבור, ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמןו שתבוא צרה ויעזקו אליה, ידעו הכל שבגבור מעשיהם הרעים הורע להם, שנאמר וירמיה ה כה: "עָנוֹתִיכֶם הַטּוֹ אֶלְהָ, וְחַטָּאתֵיכֶם מִנְעָיו הַטּוֹ בָּמֶכֶם", וזה הוא שיגרום להם להסידר הצרה מעליהם. אבל אם לא ייעזקו ויתפללו אלא יאמרו דבר זה אירע במקורה על פי הטבע ממנהג העולם, הרי זו דרך אוצריות, וגורמת להם שישארו לדובק במעשיהם הרעים, ותוסיף על הצרה ההיא צרות אחרות. הוא שכותב בתורה: "וְהַלְכָתָם עֲפֵי בָּקָרִי", כלומר שהוא דרכ מקרה, "וְהַלְכָתִי עַמְּכֶם בְּחַמְתִּי קָרִי", כלומר, שאביה עליהם צרה כדי שתשובו בתשובה, ואם תאמרו שmarker הוא לכם, אוסיף לכם חמת קרי. וכשם שהציבור מתענים ומתפללים על צרכטם, כן גם היחיד מתען ומתפלל על צרכתו, כיצד הרוי ששיה לו חוללה בתוך ביתו, יש לו להטענות ולבקש רחמים בתפילהתו שיינצל מצרכתו. ע"ב. השם יתברך יחוירנו בתשובה שלימה ויבטל מעלינו כל גזירות קשות ורעות, ויגוזר علينا גזירות טובות ישועות ונחמות. עכ"ד.

אות לא יכריחו!

אברהם בעל מכון לאורתופדייה, גדול שלא שמיירת תורה ומצוות, אך בשלב מסוים אמרה התקربה ליהדות, והשפיעה אף על בעלה. אולם הבן, אברהם, החליט שהוא אינו "נסחף" הוא שומר על "זכותו" להישאר חופשי. הוא התהנתן כהגדרתו עם "חילונית שורשית", אולם למקרה אכזבתו, דוקא היא גילתה עניין רב באורת החיים של חמונת וחמיה, ובשלב מסוימים, כמה שנים אחר נישואיהם, אף נענתה להצעת חמונת להשתתף במסיניר "ערכים". אברהם הסכים בעל כורחו. בעבור אשתו הכל חדש, אבל הוא מכיר הכל. אמרו התלהבה ושניתה את אורחות חייה, אשתו עשויה אף היא להתלהב, אבל הוא לא יהיה כאביו שהשלים עם דרך זו והתקרב. אותו לא יכריחו, הוא לא יכנע!

בחג הפסח הם הגיעו לסמינר שהתקיימים ב"ספר סייטריין", והשתתפו בהרצאות. בראשונה הבינו אברהם שאינו אכן רק התלהבות ורגש, של רעיונות ופסוקים. הוא שמע מהלך מגובש וモבנה, רצוף הוכחות משכנעות שאין מוגדרות מקום לספקות. הוא נלחם כארץ, ניסה למצוא סדק, להפריך ולעקע, אך הוכחות עמדו כמו חומה בצורה. על כורחו נאלץ להודות: יש אלוקים, יש תורה, יש מצוות וחייבים קיימים.

אך כאשר התפרק והשתollow שוב השד המוכר: **אות לא יכריחו: עלי לא יכפו**: הוא לא ישנה את דרכו בಗלל "כיבוד הורים" ו"שלום בית", גם לא עקב הוכחות נהרצות. בו חוריין הוא: אשתו ביקשה והפיצה, אמרו הצליפה לשכנועים, אך מאומה לא עז. כמו ארוי נלחם על חירותו: כל ניסיון שכנו, הגדיל את התנגדותו. דבר לא ישכנע אותו לשנות את אורחותיו! וכך חלפה לה שנה שלימה.

בערב פסח הבא, חלה במפתיע בצחבת קשה, והיה בסיכון גבולה. כל ימי החג שכוב חסר אונים, מתייסר במכאובי. טיפלו בו ביונים שנפחו את נשמתו בהמוניון, ובמושאי החג קם ממימות חוליו בראיא, כאילו לא אירע דברי' אמרה לי: "לא לחינט קרה לך הדבר לבדוק בחג הפסח, שהוא יום השנה" לסמינר ערכים שהשתתפה בו. מנו השמים רומנים לך שלא שכחו ממק', ואף שמרו عليك שתימנע לכל הפחות מאכילת חמץ". אברהם הרגש שהוא צודקת. אבל התוקמים: יש אלוקים, הוא כבר יודע, ועכשו מה? האם רוצה הוא לכפות עליו את שמירת מצוותיו? אותו לא יכריחו, וכי מה!

בעבור שנה, שוב בערב פסח, הובלה אשתו לבית חולמים, היא נקלעה למצב רפואי

קשה. אברהם שהה עם שלושת ילדיו בבית הוריו. הרעה סבלה מאד, וליבו של אברהם נקרע. "שוב פסה, אברהם", הזירה האם, "יום השנה לסמינר". אבל אברהם החלט ששהוא לא נשבר! מצב הרעה הלק' והחמייר, חלפה שנה נוספת, קשה ומיגעת לכל המשפחה.

בינתיים חלה הרעה גם במצב העסקים. הציעו לאברהם נכס מבטיח, והוא נטל הלואאות, لكن משכנתא וקנה את הנכס. הנכס נתקע במבחן סבוך של ביורוקרטיה והגבילות למיניהם, שלא אפשרו למכור אותו. את ההלוואות חייב היה לפروع, את המשכנתא נאלץ לשלם, והנכס היה מונח כאמור שאין לה הופcin.

בערב פסח נסע אברהם במכוניתו. מכונית גולף התגנשה במכוניתו משמאל ומעבה אותה כליל. מותו שברי הזכוכית ועיותי הפת, יצא אברהם המום ומבולבל, אך ללא שריטה! "מה קרה?" שאל השוטר. "ערב פסח", ענה אברהם. "ערב פסח?", אמרה אמו. "ערב פסח", אמרה גם אשתו. מצבה לא השתרפ. להיפך, הלק' והידדר.

אברהם מצא עצמו משוחח עם בוראו: "ריבונו של עולם, היא איננה אשמה. אם אני רוצה למרוד, מדוע היא חייבת לסייע? היא חלה, אין לה כת. אם אתה רוצה, תטפל بي. אני חזק, יש بي כח להתמודד!"

תפילתו אכן נשמעה. אולי המתינו לה במרומים. בתוך שבוע הבריאה האישה, כל הסיבוכים נעלמו ואני. אולם, בזורך התעורר אברהם לקול דפיקות מחרידות בלביו, כתוף מהדרה, כפטיש דפק. מכוסה ציעה קרה, תקו חרדה עמוקה. זהו, זה הסופ', הקא, התקף לבו: בקושי הגיע לבית החולים, שם עבר סיור בדיקות שהוכיחו חד משמעותית: הכל לכוארה תקין, הוא בריא לחלוטיון!

הכל תקין, ובכל זאת, שום דבר אינו כשרורה. העסקים מידדרים, המשכנתא תופחת, החובות מצטברים, הלב הולם, הפחד גובר ומאיים. "התקפי חרדה", קובעים הרופאים. איש לא יתנסה. החלוימי פחדים וליליות בלהות. הוא היה כמו אסיר בביתו, שבוי בili איזיקים. העסק עמד לדמת לטמיון. אברהם לא יצא מפתח ביתו, פחד מהתקפים של הלומות הלב. אשתו הביטה במצב באזלת יד, בנוי השתקלו לשומר על השקט "כי אבא חולה".

באחד הלילות, בהיותו לבדו בביתו, נשבר: "ריבונו של עולם, די. הוכחת לי כמה קטו אני ודל. כמה אפסי אני, עיר וחיש. למדתי את הלקח, אני שלך!"

בתוך שבוע ימים חלפו ההתקפים כלל היו. לאחר כעשרה ימים התקשר אדם אלמוני והביע נוכנות לרכוש את הנכס. הוא היה מודע לכל הסיבוכים וההתניות, ואף על פי כן שילם את מחירו המלא. החובות נפרעו, וגם עניין המשכנתא סודר. בתוך שבועיים השתקם העסק והפך אף לתchanה אзорית להפצת יהדות! בנוסף לكونים שגדשו אותו, באו בני נוער לשם, להחליף קלטוות, להאזין לשיעורים. מה שעשתה אמו באזר מגורייה - עשה הוא באזר מגורייו, שם עבד. הנערים אהבו להיכנס לחנותו, לתהות בקהל על השינוי שחל בו ועל משמעותו, לשאול שאלות ואף להתריס ולהקניט, כדרךם של נערים. אברהם החל להתעמת ולהתוווכח, לשכנע ולהשפי. משהוסר המיחסום, משנשבר המעצור, זרמה האמונה ועלתה על גdotיה!

כעבור זמן החלטיט לעבור לבני ברק. משגהיגע להחלטה לעקור, זימן לו הבורא ל Kohot.

בתוך עשר דקות סגר עסקה, מכיר את העסק. ופתח מכון לאורתופדייה לבני ברק. הברוא יתברך שלח לו ברכיה, הוציא לו מוניטין, ובתוך שנתיים נפתחו שלושה סניפים, ועוד שניים מתוכננים - בקרית ספר ובעלעד. "ככה זה", אומר הוא נחרצות, "כאשאתה שלו, הוא נותן לך הכל!" (עליכם, קובץ "השיבנו" עמוד 7)

תשובה... מעבירים את רוע הגזורה

מספרת א. היה זה כחודש לאחר הולדת בני שיחיה. הרגשתי לפטע כמין גולה בצווארי. הבלוטה התנפחה באופן מdaemon והבהילה אוטי מאד. מובן שפניתי מיד ליעוץ רפואי אצל הרופאה שלי, והיא התיחסה לממצא באופן חמור. היא שלחה אותי לבצע מיד סדרת בדיקות מקיפות, והעתיד היה נראה כמבשר רעות...

בתוך סחרחות הבדיקות שהוותלו אליה באחת, נעצרתי לרגע של מחשבה. הנוסחה לביטול רוע הגזורה כבר מובאת במקורותינו: "תשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזורה". את זאת יודע כל יהודי. החלטתי לקחת את שלושת מפתחות היישועה ולמצותם.

החלק הק'קל" ביוטר היה ה'צדקה' - תרמונו סכום נכבד לעניים. אחר כך ה'תפילה' - השקעתינו רבות בתפילות עמוק הלב והתחננות לפני ה' שיווש' אותנו. בחלק השלישי - 'תשובה' - הבנתי שעלי להתחזק בנושא הצניעות. ידעתי שיש בכוחה של הצניעות לפעול גדולות ונצורות, וזה היסוד של האשה.

חשבתי במה אתחזק בתחום זה, ואז עלה בדעתי לנוקוט ב'מידה כנגד מידת' הממצא המdaemon נמצא בצווארי, ולכן אתחזק בסגירת פתח הצוואר באופן מושלם לפי ההלכה. ביצעת את כל שלבי התשובה באופן יסודי - תחילת 'עיזבת החטא' - לקחתי את כל החולצות שלי ושל בנותי, והרצתי אותן אל התיפורת. הסברתי לה שהתקינות אינם סובלים דיחוי, וביקשתי שתתකן לי את כל פתיחי הצוואר באופן הלכתי מושלם. לאחר מכן ערכתי י'ידי', 'הרטה' ו'קבלה' מוחלטת לעתיד: להקפיד על פתח הצוואר שלי ושל בנותי באופן עקבי!

באוטם ימים הייתה בהמתנה לבדיקה גורלית. במהלך השבוע התרחש דבר מוזר: הנולה הלכה והצטמeka: ניגשתי שוב לרופאה, והיא הפנתה אותי לרופאה מומחית יותר במחלקה בבית החולים, וזו קבעה בנחרצות שאם הנפיחות החריגנה יורדת - אותן היא הייתה זו רק דלקת, שתלך ותיעלם - וכך היה!

אני חשתי באופן ברור, שהחזרה בתשובה שלי הפכה את הממצא החשוד לדלקת ותו לא. ימים ספורים קודם לכן איש לא העלה את האפשרות שיתכן שזו 'רק' דלקת, שתלך ותיעלם!

נסמתי לרוזה, והודיעתי להשם על היישועה, וגם - על שזיכני לחזור בתשובה בעטיו של הփח המתאים. (לאימתו: 052-7669719)

הוספת שם

על ידי שינוי שמו של החולים, מתכפרים עוננותיו, וממשיכים לו נפש חדשה, כאלו אין זה אותו אדם אלא אחר הוא, ועליו לא נזרה גזירה לא טובה חס ושלום. טוב שיעשו כן בעשרה אנשים, ובתפילה מיוחדת שתוקנה לכך, כמפורט להלן. (כח)

לא ישנו את שמו של החולים לגמרי, אלא יוסיפו לו שם חדש על שמו, ויקראוו בשינוי השמות, תחילתה השם החדש ולאחר מכן השם המקורי. למשל אם שמו 'ראובן' והוסיפו לו שם 'רפאל', יקראוו מעתה: 'רפאל ראובן' ולא 'ראובן רפאל'. כמו כן, אם שמו 'שמעון' והוסיפו לו שם 'חיים', יקראוו מעתה: 'חיים שמעון' ולא 'שמעון חיים'. (כח) וכן השיב לי מורהנו הראשון לציון רבינו יצחק יוסף שליט"א. ועיין בספר החשוב משפט הכתובה ח"ב עמוד קלט)

כתב רבנו האר"י ז"ל: כאשר נולד האדם, ואביו ואמו קוראים לו בשם העולה בדעתם, אינו באקראי ובהזדמנות, כאשר יעלה המזלג, אלא הקב"ה שם בפיהם השם ההוא המוכרת אל הנשמה הקיימת כפי המקום אשר חוצב מושרש אדם העליון. והשם הזה נהרס למללה בכסא הכלבוד. וכותב מרנו החיד"א שם האדם הוא נשמטה, וכך השינה אינו מזכיר את שם שונआ, כי בשם רמו שראשו ומעלתו, ומעורר שရשי נשמטה שיבוא לו שפע. אבל האוהב אדרבה שם זה שמעוור עלי שפע. וכן נאמר "ראה קראתי בשם", להשဖע חכמה על נשמטה. וזה יברך שם בפי אביו ואם לקרווא את שם בנים לפי שורש נשמטה ובחינתו. וכיון שככל אדם שואב חיותו על ידי אותן שמות, לכן אין לעקר את השם אלא להוסיף שם חדש. (כח)

יש להבהיר, שאין לאדם לשנות את שמו על פי דעתו והשערתו, ועליו להתנייע עם תלמיד חכם, וככל אשר יאמר, כן יעשה.

אין להוסיף לאשה שמות: רחל, בת שבע, לאה, תמר. (כח)

אם החולים יש בו סכנה, מותר להוסיף לו שם אפילו בשבת. (סימן רפח טעיף י. כח)

חולה שהוסיף לו שם, אך לא הבריאות, ונפטר בבית עלולו, אין צורך להזכיר את שמו החדש hon בהשכבה והן במצבה. ורק אם בחסדי השם יתברך הבריאות, ונשאר שמו כך לפחות שלושים יום לאחר שהבריאה, אז השם החדש נעשה שמו. (ד נו)

סדר שינוי השם לחולה

חולה שיש בו סכנה שהחלה לו להוסיף שם חדש על שמו, יאספו עשרה אנשים, והבקי שבhem אווח ספר תורה בידיו, ואומר בנוסח זה:

מצלאיו אנחנו קדם אלהנא מלפאת דעלמא, רופא חיים ונאמנו מלך רחמן מלא רחמים, שישלח דברוז הטוב וירפא רפואה שלמה את החולה המפל על ערשות דורי פלוני בן פלונית, ויתמלא ברחמים עליון, ויסיר מפנו כל חלי ומחללה, וכמו שגיאמר: והסיר יהוה ממך כל חלי, וכל מזדי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישיכם בך. ונאמר: וכי אמר אם שמו תשמע לקל יהוה אלהיך, כל הפלה אשר שמתי במצרים, לא אשים עלייך, כי אני יהוה רפאך. בורא ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יהוה ורפאתי. וזרחה לכם יראי שמי שם

צדקה ומרפאה בכנפייה. רפани יהוזה וארכפא הושיעני ואושעה כי תחלתי אתה. ויקרא שם בישראל פלוני [חשם החדש ואחר כד היישן], וישמה בשם לרפואה שלמה בדכתי: ולא יקרה עוד את שמקד אברם, וזה שמקד אברם, כי אם המעו גוים נטמאך. וכתייב: ואגודה שמקד והיה ברכה.

יהי רצון מלפניך יהוזה אלהינו ואלהי אבותינו שיחיה שם לברכה, ולבטול מעליו כל גזירות קשות ורעות, ולקרע גור דיןינו מעליו ומעל כל אשר לו. ואם נקנסה מיתנה חס ושלום, על פלוני זה [לומר כאן את שמו החדש] לא נקנסה. ואם נגורה גורה רעה חס ושלום, על פלוני זה [לומר כאן את שמו החדש] לא נגורה, שאיש אחר הו, ובבריה חדשה הוא, וככטו שנולד לחיים טובים ולארכיות שנים ולמלוי ימים, ולקיים בו מקרה שכתיוב: שפעתי את תפלהך, ראייתי את דמעתך, הנני רפא לך, ביום השלישי תעלה בית יהוזה.

אל מלך יושב על כסא רחמים ומתרנаг בחסידות, מוחל עונות עפו, מעביר ראשון רצונו. מרבה מחלוקת לחטאיהם, וסליחה לפושעים. עשה צדקות עם כל בשר ורוח, לא ברעתם להם גומל. אל הורתנו לומר מדות שלש עשרה, זכר לנו הימים ברית שלש עשרה, כמו שהודעת לענו מקדים, וכו' בתיב בתרתך: ורד יהוזה בענו, ויתיצב עמו שם, ויקרא בשם, יהוזה, ושם נאמר:

ויעבר יהוזה, על פניו ויקרא, יהוזה, יהוזה, אל רחום וחנוו, ארך אפים ורב חסד ואמת. נאר חסד לאלאפים, נשא עוז ופשע וחטאה ונתקה. וכופל "יעבר" ג' פעמים.

מי אל במו נושא עוז ועבר על פשע, לשארית נחלתו לא החזיק לעד אףו, כי חוץ חסד הוא. ישוב ירמגנו, יכבר עונתינו, ותשlid במציאות ים כל חטאיהם. תתן אמת לעקב, חסד לאברם, אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. וכופל ג' פעמים.

אנא יהוזה, יהמוני נא רחמייך על החולה הזאת, ותשלח לו זברך הטוב ותרפאה זו רפואה שלמה, ותקים בו מקרה שכתיוב: אז יקבע בشرط אורלה, וארכתך מהרה תצמץ. ונאמר: כי אעללה ארוכה לך, וממכותיך ארכאתך. ונאמר: רפани יהוזה וארכפא, הושיעני ואושעה, כי תהלתית אתה. ונאמר: ברכי נפשי את יהוזה, ועל תשכחי כל גמוליו. הסליח לבכל עוניכי הרפא לבכל תלמידיכי הגואל משחת חיכי, הקמעטרכי חסד ורחמים. הפשביע בטוב עדיה, מתהדר בקשר גוריקי. ואומר: יודו ליהוזה מסדו, ונפלאותיו לבני אדם. ויזבחו זבח תודה, ויספרו מעשיו ברצה.

מלך מלכי המלכים ברחמייו יחלימחו וייחיה, מלך מלכי המלכים ישלח לו ממךני מרפאה וארכפה, מרפאה ברכה, מרפאה רצון ידרבה, מרפאה חסד ואהבה, מרפאה חנינה ותחמלת, מרפאה רחמים חיים ושלום, מלך מלכי המלכים ברחמייו: יענחו בעת ארה, כמו שנאמר:

למנצח, מזמור לדוד: יענך יהוזה ביום צרה, ישגבך שם אלהי יעקב: ישלח עזרך מקדש ומazziון יסעדך: יופר כל מנחותך וועלתך ידרשנה סלה: יגנו לך כל גביך וכל עצצת ימלא: נרננה בישועתך, ובשם אלהינו נdag, ימלא יהוזה כל משאלוותיך:

עתה ידעת כי הושיע יהוה משייחו, ענשו משייחי קדשו בגברות ישע ימינו: אלה ברך ואלה בסיסים, ואנחנו בשם יהוה אלהינו נזיכר: הנה ברוך ונפלוי, ואנחנו קמננו ונתעוזה: יהוה הושיעה, המליך עננו ביום קראנו.

וטוב שיתנו מיד צדקה לעניים, כמייטב יכולתו. (כז)

๙ סגולות לרפואה כט

סגולת שלא יחלה

כתב רבנו משה בן מכיר בספרו "סדר היום" [לפני כ-450 שנה]: **ויברך ברכת אשר יצר** מילה במילה, יכוון בחסד הגדול שהשם יתברך עמו בכל שעה שיוצאה לנקיין, שמצויה מה שאכל ויכול לעמוד. שאם לא כן, לא היה מספיק לו כל ממון שבעלים לרפואתנו שיצא ממנה, וسوفו שמית ובטל מן העולם. והקב"ה בرحמייו עשה מכונות ומדורות וענינים בגוף, להכניס הרاوي להכnisו, ולהוציאו הרاوي להוציאו, ולקלוט הסילול ולהוציא הפסולת, ולהברות גוף שיהיה ראוי ומוכן לעובdotו כל ימיו. ואם יהיה שלם בדעתיו ומכלכל במשפט דבריו, לא יחלה כל ימיו, ולא יצטרך לרופא ולא לרפואתו, אם כן ודאי ראוי לברך בכוננה גמורה ובבדעת שלימה לרופא כל בשר ומפליה לעשות. וכן ראוי לכל בעל נפש לכוון בכל ברכותיו כדין וכשרה בנחת ובדעת שלימה, וمبرכותיו של אדם ניכר מה טיבו אם ירא שמים אם סכל הוא בעבודת השם יתברך. ע"כ.

באור ברכת אשר יצר

ברוך מקור הברכות והשפע **אתה**, אדון הכל היה והוא, אלהינו הכל יכול ומשגיח עלינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בחקמה נפלאה, וברא בו אברים שיש בהם נקבים נקבים כמו פה, אף וכוד', וגם אברים חלולים חלולים כמו מעיים, לב, קרס, וכדו'. גליוי ויזוע לפניו כסא בזודה, שאם סתתם אחד מהם מהנקבים יותר מדי, או אם יפתח אחד מהם מהחלולים יותר מדי, אי אפשר להתקים אפילו שעה רגע אחת. **ברוך** מקור הברכות והשפע **אתה**, אדון הכל היה והוא, רופא כל בשר על ידי הוצאת הפסולת, כי אם יתעפש המזון בבטן ימות, והוציאתו היא רפואה, ומפליה לעשות שהרי האדם דומה לנוד [בלוין] מלא רוח, ואם יעשה בנוד נקב בחוד המחתה, הרוח יצא, והנה האדם מלא נקבים ובכל זאת רוחו משתמשת בתוכו, הרי זה פלא. ועוד פלא שבורר את טוב המأكل ודוחה את הפסולת לחוץ. (סדר היום בהלכה ובאגודה)

החור בלב נסתם, נעלם כלא היה

אל הרב דלי מארגנטינה, הגיע בחור העומד להתחנו, ושטח לפניו את צرتו: בין האירוסין לחתונה, תקף אותו חולץ נורא - חור התגלה בלביו רח"ל. במצוקתו פנה בחור לרבי, ובקיש את עצתו.

בתשובה אמר לו הרב: "איןך מברך אשר יצר"!

הшиб בחור החולה: אני, יויל נא כבוד הרב להתעלם מרגע מעניינים אלו, לענות לי לגוף של עניין, וליעץ לי לאיזה רופא עלי לлечת, ובאיו דרך טיפול בחור.

אך הרבה בשלו: "איןך מביך אשר יצר!"

אחרי דקotas, שבחן התעקש הרב דליין ולא עזב את הנושא, פרץ החולה בভבי ואמרה: "אני מקבל על עצמי לומר ברכת אשר יצר בכונה!" אחר חודשיים חזר החולה לרוב ואמר: "הרבר מוכבד לקרוא את פירוט התקיק הרפואי שקיבלת היום מבית החולים: החור נסתם, נעלם כלא היה!" השיב לו הרב: "הוזכר אתה שלחחותי אותך לרופא?" תמה הבהיר ואמր: "יסלח לי הרב, אינני מבין למה כוונתו, הלא לא שלחתי לשום רופא?!" ענה לו הרב: "שלחחותי אותך לרופא כל בשר', שכן רק הוא יכול להושיע אותך בצרתך!" (גוטרי ברכה ח"ג עמוד רט)

כוחה של בושה

אדם שהעליבוהו ובישיוהו, יש לו בכך כפרת עוננות גדולה. אילו היה יודע כמה עוננות נמלחלים לו כשהוא נעלב, וכמה יסורים וחולאים רעים מתבטלים ממנו, היה שמח שמחה גדולה לקראת מבישוי, והיה משתוקקшибישוחו ברבים עוד ועוד. כי הלא כבר אמר החכם מכל האדים (קהלת ז: ז) "אינו צדיק בארץ אשר עשה טוב ולא יחתטא", ואם כן بما יתכפרו עוננותו?! הלא ודאי שלא יחפוץ שיתכפרו בייסורי ממון שנגנו לו את כספו וחפציו, ועל אחת כמה וכמה שלא יחפוץ בייסורי הגוף והנפש לחלות בחולאים רעים חס ושלום. אבל בזה שיבישוחו, לא יחסר לו מכך מאומה, ולא יחללה, ורק ירווחה שימחולו עוננותיו.

ודברים הללו מפורשים בספר הקדוש "תומר דברה" [לרבינו משה קורדובירו זצ"ל, רבו של האר"י זילן] זו לשונו: יחשוב על עוננותיו תמיד וירצה בטוהר ותוכחת ויסורים, ויאמר: מה הם היסורים הייתר טובים שבעולם שלא יטרידוני מעבודת השם, אין חביב בכולם, מאלו שיחרפוו ויבזוו ויגדפוו, שהרי לא ימנעו ממנו כוחו ואנו בחולאים, ולא ימנעו ממנו אכילתנו ומלבשו, ולא ימנעו ממנו חייו וחמי בניו במיטה, אם כן ממש יחפוץ בהם, ויאמר: מה לי להתענו ולהסתגר בשקים ומלקות, המכחלישים את כוחי מעבודת השם, ואני לוקח אותם בידי. יותר טוב אסתגן בביוזו בני אדם וחרפתם לי, ולא יסור כוחו ולא יחלש. ובזה כשייבוואו העלבונות עליו, ישמח בהם ואדרבה יחפוץ בהם. ע"כ.

אף אחד אינו מעלייב אותו

הגאון רבי ישראל מאיר הכהן מראדין בעל "חחפי חיים", יום אחד ירד במדרגות ביתו ללכת לבית המדרש, ולא ראה שהיתה קליפת פרי זורקה במדרגות, החליק והתגלגל עד סוף המדרגות. ראו זאת כמה נערים ליצנים, ריקים ופוחזים, צחקו ולעגו לרבות בקהלות וברקים: תראו היאך הרבר מתגלגל כמו חבית. כל אותו היום לא פסק פיו של הרב מלחיך ולשומות. שנכנס לבית המדרש שאלווה תלמידיו, רבעו מה היום מיוםיים שאתה כל כך שמח וטוב לב? אמר להם: תראו, אף אחד אינו מעלייב אותו ואני מבזה אותו, רק עושים לי כבود. ומה עם העוננות שלי, מי יכפר לי עליהם, הלא הבושה היא הדבר הכי טוב לכפרת העוננות? אך היום, שזכהינו שביישו אותו אוטם נערם ולעגו לי, בודאי שהתכפרו לי העוננות למקום לקבלת יסורים, لكن שמח אני מאד. וכן שמעתי ממון הראשון לציוון רבנו עובדיה יוסף זצ"ל

מעלת הבושה

פעמים שאדם מתבונש מחברו שלעג לו וቢזה אותו, ובפרט כאשרהכו בפני רבים שגדלה הבושה עד מאד, אם זוכה שלא להשיב למחרפו דבר, ידע כי שכרו גדול ועצום ואחוב הוא להקב"ה. ועליו אמרו חז"ל מסכת שבת פ"ב: הנעלבים ואינם עלובים, שומעים חרפפות ואינס משביבים, עושים אהבה ושמחים בייסורים, עליהם הכתוב אומר (שופטים ה לא): "זאת בקיום באתה השם בגברתו". וכן אמרו במסכת חולין פט ע"א: אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את פיו בשעת מריבה, שנאמר איוב כו ז: "תלה ארץ על בליך מה".

בזכות הבושה – היה שווה

רציתי לספר סיפור מוזעג ומרטיט שהייתי עדה להתרחשותו מתחילה ועד סופה. היה זה בערב חיוך לנשים, עם הרצאות, דוכנים ומכירות. בשלב כלשהו הכריזו על שמה של מרצה, אמנס לא ממש ידועה, אך הנושא שלה היה מאוד מעניין, ואת החלו הנשים להתקבץ לאולם ההרצאות, והרצה הchallenge לצעודה אל דוכן המרצים. היא עמודה שם והמתינה שהקהל ישתתק, וכי שוכיר ציבור של נשים, ועוד בערב נשים, יודיע שמדובר במשמעות לא פשוטה. לפעת ניגשה לכיוונה של המרצה אשה בעלת מבנה גוף רחב וגבוה, נעמדה מולה והתחללה לצעוק: "אני מזהה אותך, את פגעת בי והעלבת אותי לפני שנים, את הרסט לי את החיים! הלבנת את פנויי". כל זאת לפני מאות נשים.

הרצה החווירה. היא ניסתה לומר "אבל אני לא מכירה אותך...", אבל זו מיד ענתה לה בתקיפות "ודאי שאתה לא מכירה, זה היה לפני הרבה שנים, אבל אני לא שכחתך!". כאן חטפה מידה של המרצה את המיקרופון והchallenge לצעוק: "אסור להקשיב לאשה הזאת, היא רוצחת! רצחה אותי לפני שנים, היא פגעה بي קיבל עס וועלם! ציריך להזכיר אותה!!!". אחת המארגנות ניגשה אליה וניסתה לבקש בעדינות שתחדל, אך היא כלל לא שמעה אותה. עוד שתים ממאגרנות הערב ניגשו וניסו להוציא מידה את המיקרופון, אך היא, במבנה גופה החזק, הדפה אותן והמשיכה לחרף ולגדוף את המרצה.

האמת חייבת להגיד - למורות ההתנהגות האלימה שהפגינה, הרי שדבריה יצאו מון הלב ועלה מהם סיפור על עלבון נורא ופגיעה אiomה שחווותה מהמרצה. כולן פשוט ריחמו על המרצה, מפני שהיא נראתה כאילו חבטו בה במקולות וגלגולו אותה בבי. איזו נפש של בן אדם יכולה לעמוד מול השפלה כזו, במיחוד כשהיא אמרה לשאת דברי תורה?... ניסו לצעוק עליה ולהשתיק אותה, בעוד היא נואמת ומדברת בגנותה. אני הייתי בין השתיים שהגשו למרצה כס מים. לפתע, מתווך בכיו התמורות, היא ביקשה: "תעשו לי טובה, תשיבו מיד את רחל - - ", וכך נקבה בשם משפחה מסוימת. "איזה רחל, למה רחל?", לא הבנו מה הקשר. "זה ענינו של פיקוח נשפ. תכרייזו ברקМОל שרחל תיגש אליו". הבינו זו בזע, היססנו בדעתנו, אך היא מתווך שיברכה, בקשה שוב: "תקרוו לה ותבינו למה".

ניגשתי למיקרופון אחר, ניתקתי את המיקרופון האחו בידייה של האשה האלמוני, וקרأتي: "רחל - - -, נא הגעוי מידית לכניות האולם". חזרתי למרצה שישבה כולה בוכיה, והמתנו יחד לרחל האלמוני. זו אכן פילסה דרכה והגעה. "מיישו חיפש אותה?", שאלה. "כן אני", אמרה המרצה. "את מכירה אותה, אני חברה של אמא של...".

היא שמה את ידיה על ראהה של רחל ואמרה: "ברגעים אלו של שברון נפש, כשפוגעים בי וצערני מגען עד כסא הכבוד, אני מבקשת ומתהננת שתיפקדני בפרי בטנו עוד השנה. אנא השם, אני מתהננת שכל היסורים הנוראים שהם מנת חלקי כרגע יהפכו לזכויות בעבר רחל בת ...".

הבטנו במחזה ללא מאמינות. רחל האלמונייה נראתה נבוכה ביוטר והסתלקה משם, והמרצתה נראתה כאילו הדבר נסיך בה כוחות חדשים. היא ניגבה את דמעותיה ואמרה לנו: "שיהיה לך ברור שהאשה הזה טועה. אין לי שום מושג על מה היא מדברת". בינו לביןים האשה האלמונייה עודacha במיקרופון שלא פעל, אבל קולה היה גבו דיו כדי שישמעו אותה גם כך. אחת המארגנות, אשה נמרצת ואסטרטיבית, ניגשה לבמה ושאלה את המתפרצת: "תגידי לי, את יודעת מה שמה של המרצה?".

"אני לא יודעת מה השם שלה היום, אבל לפני החתונה קראו לה כהן. היא הייתה מודrica אצלו ופגעה بي...", וכאן החלה לתאר מחדש מחדש את הסיפור הנורא ואת מסכת הרשപנות והעלבות שעברה אצל המדריכה כהן. ביןתיים, לבקשת המארגנת, המרצה פשפה בתיקה, הוציאה את תעוזת הזהות שלה ומסרה למארגנת. זו האחרונה ניגשה אל האשה שהשתלטה על הכנס, תלה ממנה את המיקרופון, סימנה באצבעה לחבר אותו מחדש וזה אמרה לה: "מעולם לא קראו לה כהן, שם המשפחה המקורי שלה לפני שנייה הוא "חן". אני חושבת שהיא פשוט דומה לו שפוגעה בכך...". זה היה הרגע הראשון בו האלמונייה השתתקה. היא חטפה את תעוזת הזהות, הביטה בה מכל הכוונים ואפילהו שלפה את הספה. לאחר מכן פנתה למרצה ושאלה, "אז את לא מרים כהן?".

"לא, אני לא, ומעולם לא הייתה".
"וואולי זו אהותך?".

כל הקhal צחק, והאשה הבינה אייזו שטוות אמרה. "אני מצטערת... נראה טעיתי בכתובות", אמרה וחזרה למקומה. הקhal פשטו התנפל עליה: "תתבייש לי! אפילו סליחה איןך מבקשת? איך העזת לפגוע בכך במרצה הזה מבלי לבדוק את זהותה אפילו?", היא נראתה נבוכה ולא ידעה מה לעשות עם עצמה. אך אז נשמע קולה של המרצה: "אני מציעה שלא נחזור על הטעות שכך נעשה כאן, מה עוד שזה יכול להביא תעלת...".

הקהל השתתק וציפה להסביר, אך המרצה לא נידבה אותו, והחלła את ההרצאה שהיתה מיוחדת מאוד. לאחר שסיימה והלכה, התפנו הנשים לדבר על מה שקרה שם. מיותר לציין שהאשה הפוגעת הסתלקה מהשיטה.

אני גמertiaי אומר בליבי לעקב אחר הפרשה, ורשמתי את שם המרצה, כמו גם את שמה של האשה המתברכת. מסתבר שהאשה הזו, רחל, הייתה חשוכת ילדים במשך 12 שנה, וברוך ה' כעבור 10 חודשים מהברכה, היא חבקה בנו... כשבוגשתי את המרצה לאחר מכן, אמרתי לה כי אני הייתי בין השתיים ששמעו את הברכה לרחל, ושאני רואה קשר ברור בין ברכתה לבין הנס שקרה לה. ביקשתי ממנה להסביר לי מה קרה שם, ומדובר היה לה דחוף לבוכת לבוכן הנס קשה זו. בתחילת הראייה היא ניסתה להתחמק ולהעמיד פנים שאין לה קשר לה, אך אני לא הרפיתי ובקשתי שתספר לי. היא התרכבה והסבירה לי: " כתוב: 'שמחנו כימות עיניתנו'. כשאדם מתענה ולבו נשבר, נפשו קשורה מאד לכיסא הכבוד, ועלבון הוא העוני הכி גדול שבן אדם יכול לסבול. לא לחינם נאמר שהמל宾 פני חקרו ברבים, הרי הוא כאילו שופץ דמים. מי שמעליבים אותו, חס כאילו רוצחים אותו ממש. זה מה שחשתי באותו רגעים של השפה נוראה

וסבל. חשבתי לעצמי, כיצד אוכל להועיל בסבל שאני חשה, וזה נזכרתי באוטה אשר חשוכת ילדים, שהיא בתה של חברתי, וברכתי אותה. הברכה יצאה מעומק הלב, והיא כנראה הגעה היישר למעלה אל כסא הכבוד ופעלה את פועלתה". עללו "הירובות" ראה תשע'ג').

יש סיבה לחייך...

על גודל הרוחה לאדם הסופג עלבונות, נוכל ללמידה גם מהסיפור הבא:

כשהייתי בת 16, גרנו בボסטון, לאבא שלי עלי השлом הייתה מסעדת יוקרטית ומכובדת במרכז המזרחי הגדול של בוסטון, שם סעדו אישים חשובים, אנשי עסקים, וכן יהודים מושלמים שהזדמננו מעת לעת. אבא שלי ניהל את המסעדת בשלט רחוק, ולעתים נדירות פקד אותה. היו לו שלושה מלצרים נאמנים ומנהל מסעדת יהודים, שעשו מלאכה אחראית לשביעות רצונו ורצוין הלוקחות. למומר לצין שרוב הטועדים היו גויים טוחרים, רופאים, מדען כי מדבר היה באוצר יוקרטית ומצד שני הרמו הגסטרונומיתיתה לעילא, ומוצרי המזון היו המילה الأخيرة בשוק המזון האמריקני, כאשר המלאכה מנצח שף היהודי כמובן, עם מעוף בישולי ואפייתי מן הטובים בארצות הברית.

יום אחד נכנס למסעדת גוי גבה קומה, לבוש בקפידה, כלו אומר עשרות ויירות. אותו יום המסעדת הייתה עמוסה אנשים, בעשרות סועדים 'היי סוסייאטי', חברה גבולה. בפנים המסעדת, על כסא צדי ושולחו קטן, ישב היהודי מלצר שניש אליו: 'ג'י, אני פושר וטבל בה עוגיה. הגוי היה בחוץ ביהודי וסימן למלצר שניש אליו: 'ג'י, אני מבקש להזמין בקבוק ויסקי לכל הסועדים כאן...' זה 100 דולר בקבוק' ערכנו המלצר. 'נו פרובלם, 100 דולר בקבוק לכל סועד, חוץ מליחודה שישוב בפנים': הנבזה DAG שבל הסועדים והאורחים ישמעו את ההנחה. ג'י המלצר נעלם לכמה דקות ולאחר כך שב עם ארց בקבוק ויסקי ומתחילה לחלק. היהודי שבפנים מבלה חיוכו קתנטן בשפתו בעבר הגוי, ומסמן למלצר שניש אליו. ג'י, אולי תוכל להגיש לי כוס מיץ תפוזים. החיזיד לא מצא חן בענייני הגוי היהיר, והוא סימן למלצר: 'ג'י, עכשו אני רוצה שתתגשים סטייק אנטריקוט עבה במשקל 250 גרם ברוטב שמןינו עם כל התוספות לכל הסועדים'. זה 160 דולר מנה לפחות' ערכן ג'י, 'או.קי. זמש האנטישמי וחוז וזומות, 'חוץ מליחודה שבחפנים', כדי שלא תהיה אוזו חפה מהביזיון. אחרי 20 דקות, ג'י המלצר הרاشי ושני עוזרו יוצאים עם עגלת דוללה, ומחלקים לטעודים את הסטייק העסיסי שניחוחתו כבשו את חל המזלה. היהודי הצנום שבפנים חיך חיך רחਬ קצר יותר עבר הגוי וסימן למלצר שניש אליו. 'ג'י, אם אפשר תגשים לי מנת צ'יפס קטינה'. החיזיד של היהודי הרזה לא מצא חן בענייני הגוי הנפוח, והוא שוב סימן למלצר: 'ג'ז שים לב, אני מבקש שתתגישי את כל הקינוחים המובהרים לכל הטועדים, עם מנת פירות וגולדיות...'. זה לפחות 145 דולר מנה', דיווח ג'ו. 145 דולר, אין עיה, תגשים לכל הטועדים חוץ מליחודה החוא שם בפנים עם התה והצ'יפס'. וכਮובן ההרואה האנטיישמית הדודה בין כתלי המסעדת. אחרי 15 דקות, יצאו ג'י ומלאציו למרחוב הגסטרונומי והחלו להגשים מגשי קינוחים עמוסים וערוכים לתפארת.

הgio השחצן הפנה מבטו ליהודי עם התה, וזה היהודי, הפלא ופלא, חיך במלוא פי, התורומים וצד לאיתו עבר הגוי מיודיענו: 'נעימים מאוד, שמי אברימי גולדמן, אני בעל המסעדת, ותודה לך על נדיבותך ליבך לקליגנטים שלנו', כך אמר לגוי העולוב שכמעט

בלע את לשונו מתדהמה, כשהבין שבסוף של תעלוליו הנבזים ועלבונותיו המוגנים, הוא בעצם משלשל לכיסו של היהודי שנוא נפשו אלף דולרים טביון ותקילין רוח נקי. אם כן באמת לא פלא שחיך כל הזמן?...

אכו, כל אדם שספג עלבון – צריך לדעת ולהבין, שהוא זה שעושה קופה ויוצא ברוח נקי מכל העניין! ויש לו בהחלט סיבה לחיך! ("במה מדליקו")

סגולות האתרוג והערבות

זרע של קיימא – מעלות וסגולות רבות ישנו באתרוג שברכו עליו בכונה בנטילת הלולב בחג הסוכות. ובודק ומונסה שמועלם גם לנשים עקרות, שבאורת ה' יתברך תזכינה לפרי בטן. (חו"ע סוכות תפ"ט)

עוד סגולה להיפקד בزرע של קיימא, לחתת את הערבות שחווטים אותו בחג הסוכות ביום "הושענא רביה" בבוקר, ולבשלם במים ולשתותם. (פסקי תשובה ותנאי)

ליידה קלה – סגולה לנשים מעוברות, שנשכו את הפיטם של האתרוג לאחר חג שמחת תורה, ויתנו צדקה לעניינים, ותתפלנה שהיא להן הרינו קל, ושתלדנה לח חיים טובים ולשלום, בריווח ולא בצער. (חו"ע סוכות תפ"ט)

אתרוגי היישועות

סיפור היהודי יקר שזכה להיות מהמקורבים למרון הראשון לציוו רבנו עובדיה יוסף צ"ל: מעשה באחותי שתחיה שלא זכחה לפרי בטון במשך שנים ארוכות לאחר נישואיה, היא המתינה בכיליוון עניינים לילדים במשך 10 שנים ארוכות. לפני כ-17 שנה, בעיצום של הימים הנוראים, הם באו אל מרן צ"ל לשאול האם לעשות טיפול. והרב ענה: "אתם לא זוקקים לשום טיפול, קחו אתרוג שבירך עליו תלמיד חכם". התלמיד חכם החשוב ביותר היה המכובן מרן... לחתתי את האתרוג של מרן ונתתי לה. יחד עימה נתני מאותו האתרוג לעוד כמה משפחות שייחלו לילדים. באotta השנה נפקדו כל המשפחות הללו מאין, בכל שנה ושנה, היינו לוקחים את האתרוגים שמרן בירך עליהם, חותכים אותם לחתיכות קטנות ומחלקים אותם למבקשים הרבים. ידוע לי על משפחות רבות שנושעו ("המו משפחות") בזכות סגולת אתרוגו של מרן זוק"ל.

סגולות לב בריא

סגולת למי שיש לו כאב לב, שיקח את האתרוג שברכו עליו בחג הסוכות, ויבשל אותו עם מעט כמוון, ויסנו את המים וישתה שבע לגדモות נגד שבעת ימי החג, יהיה לו לב בריא וחזק לעבודת ה' יתברך. (סגולות ישראל. לבוש יוסף)

סגולתו של בא מair אביחצירה זיע"א נגד כאב לב

פעם בא לפני מורהנו ורבינו מאיר אביחצירה זוק"ל אדם שהיה חולה לבבו ובקש שיברכחו הרוב ברופואה שלימה. עץ לו רבינו: היה זהיר במצבות ציצית! אמתה שגמ אם ניתק אחד החוטים, הציצית עדין כשרה, אבל מוטב שתקפיד על החוטים כולם שיהיו שלמים. הבן נא, במצוות ישנים 32 חוטים כמנין 'לב'... כשל החוטים כראוי, אף הלב פועל כשרה. ("אבייר יעקב" עמוד 543)

טוב להודות לה'

הסוגולה הבודקה ביותר לרפואה היא האמונה. לכן, אדם שחלתו, צריך להודות לה' שעשה אותו חולה, כי בודאי מה שה' עשה אותו חולה זה לטובתו הנצחית. וכך אשר יודה הרבה על חוליו, אז יוכל بكل להתרפות, מאחר שההודאה היא הביטוי הגבוע ביותר לאמונה, שככל מה שקורה אליו, הכל בהשגת הבריאות לטובה.

בחור שהיה חולה שנים רבות וסבל יסורים קשים, כל מה שעשה כדי להתרפות, לא עזר לו. עד ששמע שיעור על מעלת היהודאה להשם יתברך, ובו התברר לו שהכל לטובה, ועל האדם להודאות על כל חסרוןותו ועל יסוריו לבב שלם. אותן בחור החל להקדיש שעה בכל יום אך ורק להודאה לה', הוא עמד והודה לה' שעשה אותו חולה, והוא היה לו על כל השנים שהוא סבל יסורים. שבודאי הבריאות הרחמנן עשה לו זאת לטובתו הגמורה, וכייר לו על עוננותיו, זוכה בזכות זה להטעיר לחשובה וכו'. וכך עמד כל יום שעה שלימה, ורק הודה לה' שעשה אותו חולה, ולא ביקש כלל רפואי. בכך שבועיים עברו לו המחלת לנמרוי בימי תרופות, בלי סגולות. מחלת שסבל ממנה ויסרה אותו שנים רבות, שום דבר לא עזר - ההודאה עזרה! כי ההודאה זה שיא האמונה. כי חוסר אמונה הוא הגורם העיקרי לכל החולאים הקשים, וממילא כאשר מתנקים את האמונה - נעשים בריאים.

כפי באמות, היסורים הם - שלוקחים לאדם את האמונה. כי כל זמן שהאדם מאמין באמונה שלימה, שהכל מאטיו יתברך, ושהכל לטובה - הוא אינו מרגיש שום יסורים. לכן, בכל מצב, אם יתחזק האדם להאמין שהכל לטובה, והוא על הכל, הדינים יתמתקו ולא יהיה לו שום יסורים. וזה אחד מהדברים שצריך החולה לבקש מה' יתברך, שייתנו לו אמונה שהכל לטובה, ויזכה להודאות בלב שלם על יסוריו. כי עיקר הדינים והיסורים שמריגש, הם מחמת שנפל אמונהו. ואם יבקש על האמונה, ויזכה להודאות על הכל בלב שלם - הכל יתהfn לטובה בודאי! ("בן האמונה" קג)

מעלת השלום

סוגולה בדזקה ומנוסה שיעשה אדם שלום עם קרוביו ומכרויו ועם כל אדם, ויוזהר לבב פול בראשת המחלוקת חיללה, ובזכות השלום יתרפא מכל תחולאיו, כמו שנאמר (ישעה נ' יט) "שלום שלום לרחוק ולקרוב, אמר ה' ורפהתיו".

הנה על ציווי התורה שלא לחזור את אבני המזבח בברזל, נאמר (שמות כ:ב): "וְאִם מִבֵּחָ אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לֵי, לֹא תִבְנֶה אֶתְהָנוֹן זֹיתָ, כִּי חֲרֵבֶךָ הַגְּנַפְתָּ עַלְيָה וְתַמְלִילָה", וכתיב ר'': "הָא לִמְדָת, שָׁאָם הַגְּנַפְתָּ עַלְיָה בְּרוֹלָ חִילְלָת, שְׁהַמְזֻבָּח מְטִיל שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְנִים שְׁבָשִׁים, לְפִיכָּךְ לֹא יִבּוֹא עַלְיָה בְּרוֹל שָׁהָוָא כּוֹרֵת מְחַבֵּל. וְהִרְדִּים כָּל וְחוֹמֶר, וְמָה אֲבָנִים שְׁלָא רְוָאָתָה לֹא שְׁוֹמְעוֹת וְלֹא מְדֻבְּרוֹת, עַל יְדֵי שְׁמִטְיוֹת שְׁלוֹם אָמְרָה תּוֹרָה לֹא תִנְיַף עַלְיָה בְּרוֹל, הַמְטִיל שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשֶׁתּוֹ, בֵּין מִשְׁפָּחָה לְמִשְׁפָּחָה, בֵּין אֲדָם לְחֶבְרוֹן, עַל אֶחָת כִּמָּה וּכִמָּה שְׁלָא תִּבּוֹא הַפּוּעָנוֹת".

וזו לשונו אליו הנביא זכור לטוב וננא דבי אליו רבה פרק כ: "אמֶר לְהָם הַקָּבָ"ה לִישְׁרָאֵל: בְּנֵי אֲהֹבִי, כְּלָום חִסְרָתִי לְכָם דָבָר, וְמָה אַנְיִ מַבְקֵש מִכֶּם? הָא אַנְיִ מַבְקֵש מִכֶּם, אֶלָּא שְׁתַחְיוֹ אֲוֹהָבִים זֶה אֶת זֶה, וְתַחְיוֹ מַכְבִּדים זֶה אֶת זֶה...".

וכتب השל"ה הקדוש: "בודאי הנរוע שבישראל, היה סובל ארבע מיתות בית דין קודם שייעבוד עבורה זורה, וח"ל אמרו שמחולקת קשה היא לפני הקב"ה יותר מעבודה זורה, ואיך לא יכבות את עצמו מלעorder מחלוקת שהיא קשה מעבודה זורה, ועל כן לא זו בלבד שלא יצטרע על דבר שנעשה

לו, ובגלל זה יחזיק במחלוקת, אלא אדרבה ישיש ויושם בניסיונו להעbir על מידותיו, ובעבור זה יעבירו לו על כל פשיעיו".

היא קבלה על עצמה לעשות שלום עם כולם והלב فعل

מעשה ששמייתי מפי דובר מישרים הרה"ג רבי אייל עמרמי שליט"א שבאו אליו זוג לקבל ברכה, כי בעוננות האשה חלה חלה עד מאד בלביה, עד שהלב לא פעל אלא 25% בלבד. הרופאים אמרו לה שחילילאה אין לה סיכוי לחווית, כי אם חדשניים שלושה. הרב אמר להם שיש לו לี่יעץ לה דבר שבuczורת השם תוכל להרפה, אך איןנו יודע אם תעמוד בזזה. אמרה האשה שהיא תשתדל מאוד לככל יכולתה, והרב אמר: ובכן העצה היא לעשות שלום עם כולם, וכל שכן שלא לעשות מחלוקת חילילאה עם אף אדם. אפילו אמרה לך חברתך, גיסתך או חמוטך דברים שלא כהוגן, תענני לכullen בשפה נועימה, והעיקר לשומר על השלום. האשה שאלה בסקרנות, מנין לרבות שדבר זה יביא את היושעה? אמר לה הרב, פ██וק מפושך בנבניה הוא (ישעה נ"י טו) "שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו". האשה קבלה על עצמה בלב שלם להתאמץ בעניין, והרב ברך אותה ברפואה שלימה והחלמה מהירה.

לאחר בעשרה חדשניים האזינו את הרב לדרשא בישוב מסוימים. לאחר הדרשא נגשו בני הזוג הנ"ל אל הרב באמורים שבחסדי השם, הלב של האשה פועל עתה 75%. האשה סייפה לרבות שהיא קיבלה על עצמה ומתחמצת לעשות שלום ולהרבות שלום עם כולם, ולמנוע מחלוקת וריבים.

סיוון לזה ניתן למצוא מהփטוקים בנבניה (ירמיה יד טו): "הַמְאָס מִאָסֶת אֶת יְהוּדָה, אֲםַבֵּצְיוֹן גָּעֵלָה נִפְשָׁה, מִדְעוֹת הַבִּיטְנוֹן וְאַיִן לְנוּ מְרֻפָּא, קֹוֹת לְשָׁלוֹם וְאַיִן טֹב, וְלֹעֲטָת מְרֻפָּא וְהַגָּהָה בְּעֵתָה". הסיבה שאיתן מרפא, כי אין שלום. אבל כשהיה שלום, יהיה גם מרפא. וכן נאמר (ירמיה לג ו): "הָנָנִי מְעַלָּה לְהָאָרֶכֶת וּמְרֻפָּא וּרְפָאִים וְגַלְילִיתִים וְגַלְילִיתִים לְהַמְעַתָּה שְׁלוֹם וְאַמְתָּה". זיכנו השם להרבות שלום בעולם, אכן.

"יהא שםיה רבא מברך" – קורע גזר דין

אמר רבי יהושע בן לוי: כל העונה "אמנו, יהא שםיה רבא מברך" בכל כוחו, קורעים לו גזר דין של שבעים שנה. מסכת שבת קיט ע"ב, תיקוני הזוהר ד"ע"ב ו"בכל כוחו", היינו שיכוונו בו היטוב, ויענה בקול רם, ועל ידי זה התעורר כוונתו. ומכל מקום לא יגבה קולו יותר מהשליח ציבור, אך אם כוונתו לעורר את הציבור לענות, רשאי להגביה קולו. (בטי יוסף ושלחו ערד סימן נו ס"א, סימן כד ומשנ"ב ס"ק מז)

וכתב בספר שומר אמונים: "כ"יו שעל ידי עניות הקדיש בכוננה ובקהל רם, גורמים לבטל גזירות קשות ורעות וניצולים אנשים מミتها, אם כן דמס ודמס זרעם תלויים בכך שאתה עונה בכוננה ובקהל רם, כי הצלת אותם וגורמת להחיותם, ויש לך חלק בכל המצוות שהם עושים בתמידות עד סוף כל הדורות".

וכתב החפץ חיים: "זמן התימה על האנשים שמחפשים סגולות, ומוציאים מכסתם כמה וכמה מאות ואלפים כל אחד לפיה עשורו, ומעותיהם לטמיון יורדים על סגולות חיצונית שלא יועילו ולא יצליחו, ולרייך מכך כוחותיהם, הלווא יותר טוב שיעשו הסגולות שנמצאו בחז"ל". והנה לפנינו סגולה נפלאה בהישג יד כמה וכמה פעמים

בימים, ובזכות זה קוראים לו גזר דין של 50 שנה, שאפילו אם נפסקו עליו לרעה חס ושלום, נהפק הכל לטובה. וכן כתוב בספר שבט מוסר: "אמון לנו כמו הסגוללה החשובה והמזדמנת ביותר, כענית" אמרו יהא שמייה רבא" המஸוגלת לאין שיעור. וביתר ניתנו לתמורה על האנשים שמחפשים סגולות, קמיות, סיוגים ותעניות לכפרת עונונתייהם, ומוציאים עליהם כמה וכמה אלףים, הלווא יותר טוב שיחזקו בקביעות במצוות ענית" אמרו יהא שמייה רבא" הבאה לידיים בקלות, ומסוגלת לכל היישועות לפרט ולכלל". (ילקוט יסיף פסוק ז דומה שעב, שג, שע)

הלכות צניעות – מבטל גוזרות קשות ורעות

סגוללה בדוקה ומנוסה להתחזק בלימוד הלכות צניעות, ובסייעתה דשמייא זוכים לראות פלאות מעל הטבע. וכבר נאמר בדברים נג טו: "כִּי ה' אֱלֹהִים מַתְהַלֵּךְ בָּקָרֶב מִחְנָךְ לְהַצִּילָךְ ... וְתִיהְיָה מְחַנֵּיךְ קְדוּשָׁךְ וְלֹא יַרְאָה בְּךָ עֲרוּתָךְ דָּבָר וְשָׁבָם אַחֲרִיךְ". ואומר החפץ חיים ומהנה ישראל פרק טז דה ואען, ובפתיחה לספריו גדר עילם ועוד): רואים בימינו שהקב"ה כביכול מסתיר את פניו, צרות נוחות מקיונים שונים, ואנו שואלים: "מדוע?!" התשובה בתורה במפורש בפסקוק הנ"ל, שכאשר הקב"ה רואה "ערות דבר" - חוסר צניעות, הוא שב מאחרינו, חלילה. ורגיל היה הגאון רבוי שלמה זלמן אוירבך צ"ל לומר עלילותם של טוהר ח"ב עמוד 351 ועוד): **"הידור אחד בצדיעות שווה יותר ממאה הידורים בכל התורה כולה"**. וכי שואמר המהרא"ל בגבורות השם סוף פרק ט: **"עיקר שבח האשה ומעלה העליונה היא הצדיעות"**.

על כן, מה טוב ומה נעים ללימוד בחוברת "להיות את" המלאה תוכן ודברי חיוך לנשים בענייני צניעות ועוד. וכך גם, רבים נושאו בזכות לימוד בחוברת "להיות את" המוקצתת המוחולקת לאربعים יום [בעלית 1 ש"ח], וחילקו לארבעים נשים או יותר ללימוד בה, וכך בהשכמה של 2 דקוט ליום, זכו תחילות לאל יתרך לראות עין בעין ישועות ונפלאות מתמים דעתות.

להלן כמה מעשיות נפלאות ששמענו לאחרונה בזכות הלימוד בחוברת "להיות את" המוקצתת המוחולקת לאربعים יום.

השלישיה שנולדו בזכות לימוד ההלכות צניעות

יום שלישי י"ט בכסלו ה'תשע"ט, הגיע טלפון נרגש ממישה מהמרץ: אח של בעלי התחתון בגיל יחסית מאוחר – 38, עם בחורה בת 33. לאחר החתונה כמובן ציפו בני הזוג עד מאד לילדים. אך עוברת שנה, שנתיים, שלוש וארבע... ועדין לא נושאו.

והנה בשנה שעברה בחודש שבט, הגיעו לידי החוברת "להיות את" המוחולקת ל-40 ימי לימוד, שקיבלו ממישה שחילקה זאת לרופאות קרוב משפחתה. השתתפותם בלימוד, והחלטתי יחד עם בעלי שחיברים לעשות גם למען אחיו. ואכן התגייסנו למשימה, חילקתי חוברות ל-50 נשים [מה שבוטה...] שהתחייבו בעזרת השם ללמידה לשועת הזוג. לזרע קודש של קיימת.

לאחר זמן קצר אני שומעת מחמותי שברוך השםGISCHI נפקדה:

ועתה בהתרגשות רבה, אני מתקשרת היום [עשרה חודשים מזמן שהתחלנו ללמידה] לבשר

שאתמול ניסתי יlda - - - שלישיה! חסדי ה' כי לא תמו שני בני ובת. הוודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. הם פגמים, וככל הנראה, הברית תהיה בעוזרת ה' בחודש שבט, החודש שבו התחלנו ללימוד בשנה שפנינה. אולי גם באותו תאריך? Nachka ונראה.... [לאימות: 054-8474311]

התינוק שעלה במשקל והוציאו לו את הזונדה בזכות לימוד הלכות צניעות

יום חמישי י"ד כסלו ה'תשע"ט, מישמי מתקשרת ומספרת: שלום,שמי פנינה י. מוהעיר רملה. רציתי לספר על ישועה שברוך השם זכיתי לה בזכות הלימוד וההתחזקות בצדניות דרך החוברת "להיות את" המחולקת ל-40 ימי לימוד.

לפני כחמשה חודשים, בני התינוק בן החודשים התחליל להקיא ולרדת במשקל. הוא התאשפז בבית החולים, וחיברו אותו לאזונדה. משך תקופה ארוכה היה מחובר לאזונדה והוא באשפוזים ארוכים, אך לצערנו המכוב לא השתפר, והרופאים חשבו להכניס זונדה דרך הבטן. חשבתי במה אוכל להתחזק לרופאות, וברוך השם הזדמנה לידי החוברת "להיות את" המכווצרת המחולקת ל-40 ימי לימוד.

התחלתי ללמידה יומם. והחלמתי גם לעשות לעצמי חיזוק בעניין אורך החצאיות, לבוש חצאיות ארוכות כראוי. זה לא היה לי קל, אך הרגשתי שאני חייבת להתאמץ. וברוך השם, תשועת השם כחרף עיו, חלה הטבה משמעותית! לאחר ארבעה חודשים קשים של אשפוזים ממושכים, סוף סוף הפסיק להקיא, התחליל לעלות במשקל, ותוך זמן קצר הוציאו לו את הזונדה לגמר!

רציתי לשתף אתכם בסיפור היישועה שלי, אך חיכיתי "לייתר בטחון" עוד ארבעה שבועות, לראות שהכל בעוזרת השם בסדר, ואכן ברוך השם הנה כבר חדש שהוא בית בריאות ושלם. הוודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו. השם יתברך תמיד בראיותינו ויגדל בריאות ושם לעבודת השם אמן. [ניתן לאמת - 054-8469195]

הצלחה נגד רוב הסיכויים בזכות לימוד הלכות צניעות

יום ראשון כ"ד כסלו ה'תשע"ט, שיחת טלפון: שלום,שמי א. ח. מטיירת הכרמל. לפני השנה עמדתי והתפלلت להשם שיאיר לי את העיניים بما אני צריכה להשתנות ולהתחזק. יום לאחר מכן הגיעו בעלי הביא מהכולל את החוברת "להיות את" המחולקת ל-40 ימים.

אני לאacha שאוהבת הרבה לקרוא אלא יותר לשם, אבל זה היה נראה לי קליל ונחמד והתחלתי לקרוא,��ראתי את סיפורי הישועות, והחלמתי שאני מתחילה ללמידה יומם. ובאמת התחלתי כל יומם לkus 5 דקוט לפני הזמן, כדי להפסיק ללמידה על הבוקר לפני שאני הולכת לעבודה. מאוד נהנית מהלימוד, הרגשתי ממש תענגוג כל בוקר, התחזקתי במיוחד מסיפוריו ה"בונוס", וגם התחדדו לי והתחדשו לי כמה דברים, כגון עניינו הצורך לлечת לרופאה ולא לרופא, ועוד פרטיהם בענייני הביגוד, והשתדלתי גם לישם.

שבוע לפני סיום ה-40 יום הודיעו לי שיש לי מבחון גדול וקשה. המבחן התקיים יומיים אחרי סיום הלימוד בחוברת, והרגשתי שאני הולכת עם הרבה זכויות. חברות שליל אמרו לי: אל תצפי לעבר אותו בפעם ראשונה, אף אחד כמעט לא עבר, אין מצב. אבל אני אמרתי להם שיש ניסים וישועות!!!

באותו יום, הרגשתי שאני צריכה לעשות חיזוק נוסף. לחתמי שkit אשפוץ והכנסתי לתוכה כל מיני בגדים שעדי עכשו היסטי אם לזרוק אותם, מפני שלא היו 100% צניעים, והחלמתי שהיומם אני זורקת.

ברוד השם עברתי את המבחן בהצלחה מרובה נגד רוב הסיכויים שבדרך הטבע. זה חיזק אותי מאוד, והחלטתי להמשיך בלימוד, פעם נוסף, ואחר כך עוד פעם, וכך למדתי את החוברת כמה וכמה פעמים, וכל פעם אני מקדישה את הלימוד לבקשת אחרת! וראיתי הרבה ישועות בכל מיני עניינים פרטיים.

נפתח מעון חדש המתאים לדרישותיה בזכות לימוד הלבבות צניעות

למשל בתקופה מסוימת הייתה צריכה לצאת לעבודה ולא מצאתה מעון מתאים לבת שלי. אני מאוד ברניתה במעונות, ולא מצאתה מעון שהתאים לדרישות שלי. וממש לא ידעת מה לעשות וכבר חשבתי שלא אוכל לחזור לעבודה.

כשלמדתי בחוברת התפלaltı שוב ושוב על העניין הזה וביקשתי מבורה עולם: אני לומדת, אתה תסודרי לי מעון טוב לילדה. והנה - - - ביום ה-40, אבל בדיקן, נפתח בעיר שלנו מעון חדש!!! ואחת המטפלות היא גיסתני, ואני מאוד סומכת עליה, והמעון ממש מתאים לדרישות שלי! ממש חסד השם.

הניתוח התבטל בזכות לימוד הלבבות צניעות

וכך בכל מני בקשות, אני מרגישה שזו ממש "חוברת הישועות"... לאחותי הייתה 'שעוריה' בעין, ונותרה לה נפיחות מסוימת. הרופא אמר שצרכיך לעשות ניתוח קטן שבו מופוצצים את הנפיחות עם מהטו, הניתוח צריך להיות בהרדמה מלאה. אחוטי מאוד פחדה מהניתוח. אמרתי לה יש לי סגולה טובה, קחי חוברת תלמידי, ואני חוברת אחת וס לאמא. והיא אכנו התחלתה ללמידה, וברוך השם, הנפיחות נעלמה כמעט כליל בעלי שום טיפולי! קניתי 100 חברים ואני מחלקת לנשים רבות. [לאימות הסיפורים הנ"ל 054-8414189]

תහילות לאל יתרך, ישנים עוד ועוד סיורים על ישועות בזיווג ועוד ועוד, ועוד חזוון למועד בעזת השם יתרך.

זכוי הרבים

סגולה נפלאה לרפואה ולכל היישועות, כאשר אדם מתאפס ומשתדל בטובתם של אחרים, ובפרט אם מזכה את נשותם להעלotta ברוחניות ולקרבתם אל צור מחצבתם, אם בשמרית השבת, טהרה ועוד ועוד. זכות זו עומדת לו לקבל סייעתא דשمية ורפואה, כדי שיוכל לעשות עוד ועוד למען שמו באהבה.

האל הרחמן הוסיף ימים על ימיך, כי עוד לאל ידק לזכות את הרבים

כתב בספר קב היישר (פרק יח): בא וראה מה שהעיר על עצמו הרב החסיד מורהנו הרב אברהם בעל המחבר "шибולי הלקט" בהקדמת ספרו: אמר הכותב, אזכיר כאן נפלאות שעשה השם עmedi בעת עברי עלי תלאות ביימי חוללי. חלית עלי ערש דוווי ומרוב כאבי שוממותי אמרתי פקדתי יתר שנותי, רבו עלי מכوابים והמו מעי בי ולבי יחיל בקרבי בזורי שהדרך ארוכה בעולם הבא והצדקה שהכנתני היא דלה עד מאד. ויהי היום ויעמדו עלי לשמור יציאת נשמי כי אשר רואו بي שנתקरרו אברי ובשרי ובאתי עד

הגסיטה, ועד שער מיתה. העומדים עלי דחקו חוצה את אשתי וזרעיו וגם את שאר הקורובים שראו אותה בסימני מיתה בדרך צאת הנשמה מהגוף, ופני נשתנו. אבל השם ברחמיו "יסור יסנני ולמות לא נתנני", ולא בזכות ריק בזכות אבותי הקדושים. והנה במראה ראיתי בענייני, אדם קצר עמד לפני נור דולק ביזה, ובהרץ עין התהילה לכבות וחזר ודלק מהר לעניini. ואמרתי במחילה, יגיד לי אדוני מה זה שאתה עושה לפני בנו הזה? והשיב האיש, כי הנר הוא רמז נשמה אדם, ונור זה רמז לנשמה שלך בעבר شيء חיך כבר עברו, אך כאשר מהר חזר לדлок כך מהרה תהיה לך רפואה, וזה שהראתיך באוטותני. וידוע תדע שהוא במשפטך שלך מיימינים ומשמאילים, ושכלו במאזנים זכויות שלך, ובאתך לבשך שהאל הרחמן הוסיף ימיהם על ימיך, ואמר למלאך הרף ידך כי עוד לא ליזוכת את הרבים. חוק קקנתי לך שביום השלישי תעמוד מחוליך זה. וזה המעשה היה שלושה ימים קודם קודם חג השבעות. וכאשר פתר לי כך היה, שביום ראשון של חג השבעות [בחוץ הארץ]. הלכתי לבית הכנסת וממש נעשית ברייה חדשה. ומיד אורתית כגבך חלצית קמותי על משמרת הקודש לחבר פירוש על התורה ונביאים וכתובים, וקרأتي לחיבור "שבולי הלקט" ליצרכו. ע"ב.

אני מפרש את כל הפסיקים שלך, ואמשיך להפיץ את פסיקיך בישראל

כאשר מרן הראשו לציוו רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל חלה בעניינו וכמעט אבד מאור עניינו חס ושלום, נסע הרב לציוו הקדוש של מרן הבית יוסף זיע"א בעיר הקודש צפת. הרב השתחה על קברו בדמותו שליש, שפך את שיחו ואמר: "אני מפרש את כל הפסיקים שלך, ואמשיך להפיץ את פסיקיך בישראל, ואתה תתפלל עלי שיחזור לי מאור העניים". ואכן באורה פלא לאחר זמן ראייתו של הרב חזיה אליו ומיד הוא היה מסוגל לקרוא ולעיין בספרים, תוך מגבלה אחת שחיבתה אותו להרכיב משקפיים כהות. מעבר לזה הוא היה מסוגל לקרוא וללמוד כימיים ימייה.

בנו הרב משה יוסף שליט"א סייר, שהוא שוחח עם פרופסור זוברמן [כivos מנהל מחלקה בבית החולים הדסה] שבאותה תקופה הוא טיפול בתיק הרפואי של אביו הרב, ושאל אותו על הנס הרפואי שקרה בעניינו. פרופסור זוברמן השיב לו בלהט: "זה לא אני בכלל, לא היה כלום מה לטפל, העניים חזרו מאליהם!" (המבשד התורוני)

אם תוציאו אותי מכאן בריאה, אקדיש את כולי לך שמאך ברבבים

מעשה באשה המתגוררת ביום בשכנות "בית ישראל" בירושלים, ומשמשת דוגמא מופתית לעשיית חסד, עד שמחנכות רבות מביאות את חניכותיהן אליה שתיטולנה דוגמא כיצד אשה אחת מסוגלת לפועל ולהפעיל כל כך הרבה מעשי חסד. סיפורה של אשה זו כרוך בסר רפואית מדרים שאירוע לה לפני שנים רבות:

האשה לקתה במחלת ממארת רח'ל, ובהתוותה בבית החולים, מוטלת על ערש דווי, כאשר הרופאים אומרים לה שזמנה קצר ביותר, פריצה האשה בבכי מר ופנתה להקב"ה במלים אלו: "ריבינו של עולם, למי זה ייעיל אם אשכב בקבר?! הרי לך לא תהיה מזוה תועלת, כי אז אפסיק לעשות מצות, ובוודאי אני לא ארווחה מכך. אני מבטיחה לך, אבי שבשמי, שאם תוציאו אותי מכאן בריאה ושלימה, אקדיש את כל כולי לך רקש את שמאך המיעודה ברבבים ולגמר חסド עם הבריות". החולה כתה ובכתה ללא הפוגה, ולתדהמת הרופאים, תוך זמן קצר יצא מהבית החולים בריאה ושלימה! מיד לאחר מכן קיימה את נדרה ופתחה בפעילות ענפה של חסד! ועליו לשבח זאת הברכה)

לחש לעין הרע

ישנו לחש נגד עין הרע, שתיקון הגאון החיד"א זצ"ל, כמובא בספרו "עבודת הקודש" וכפ' אתות לאו, ומוטר גם בשבת לאומרו, ואין זה חשש אישור רפואי בשבת. [לאח זה הובא בכריכת החוברת, קחנו משם.]

כתב מהר"ס מרוטנבורג, מי שחש בעיניו או בראשו, מותר ללחוש לו בשבת, כיון שלא גוזר "שחיקת סמנים" אלא ברפואות שיש בהן ממש כמאכל ומשקה, וכמבואר בירושלמי שלוחשים לעין ולמעיים בשבת. והיעד רבנו אביגדור שפעם אחת ח' רבנו שמחה בעיניו, ואשה אחת למדודה את רבי אביגדור לחש, ולחש לו בשבת על העין בבוקר ובערב. והוא הדין למי שחש בראשו. וכן נפסק בשולחן ערוך וסימן ש"ז. וכתבו ראבי"ה ואחרות חיים, שמכאן למדנו שלוחשים נגד עין הרע בשבת. (חו"ע שבת ג שפה, "השבת בהלכה ובאגדה")

usband רוד"א נגד עין הרע

טוב לקחתusband רוד"א שהוא מסוגל נגד עין הרע.

מן החיד"א כתוב, ואגב לדור ודור אודיע כי העשב הנקרא בלשונו משנה (шибיעית פ"ט מ"א) "פיגם", [פירוש הר"י בן מלכי צדק שהוא "רוטא", והרבמ"ס כתב "רודא"], מועיל לבטל עין הרע וכיושוף. ושמעתתי מרבני ירושלים מעשה נורא על זה. ויש שם קדוש "רוטא", והנושא שעש' זה יכוון בשם קדוש הנזכר טובול לו. וגם העשב הזה מועיל במקומות מגיפה. ע"כ. וכותב הגאון רבי חיים פלאני, ושמעתתי מפה קדוש הרה"ג המקובל מכמהר"ר יעקב נינו ז"ל כי 'הפיקם' אותיות 'מגיפה', שהוא מצליל מן המגיפה. ע"כ. ונראה שלכן הנהו הרבהibus כשבמביאים את התינוק למיליה נתונם עליו את העשב רודא הזה, להגן מעין הרע. וש"ת יביע אומר חלק ח ס"ס לו]

סגולת נגד עין הרע

הבא למקום שאין מכיריים אותו כל כך, וחושש לעין הרע פו יתפعلו מרוב חכמו, או מקולו הערב, וכיוצאת זהה, ישים את אצבע האגודל של ידו הימנית בתוך ידו השמאלית, ואת אצבע האגודל של ידו השמאלית בתוך ידו הימנית, ויאמר: אני פלוני בן פלונית [שם אמו] מזרעו של יוסף אני בא, שאין עין הרע שלות בוי, שנאמר: "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין". (ומסתכת ברכות נה ע"ב)

וכتب מן מלכא הראשון לציוון צוק"ל ונעף עץ אבות עמוד קלח: איפלו דרשו אשר חנו אותו השם יתברך מותק שפטים, פה מפיק מרגליות, ישרם ויזהר שלא תשלוט בו עין הרע, ובדרך סגולת יעשה מה שאמרו בגמרה מסכת ברכות הנ"ל, כי אין עין הרע שלות בזרעו של יוסף, שנאמר "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין", הינו עולי עין, שהם שליטים על העין, ואין העין שלות בהם. וכן נאמר: "וַיַּדְגֹּו לְרֹוב בְּקָרְבֵּן הָאָרֶץ", מה דגימות המים מכיסים עליהם, ואין העין שלות בהם, אף זרעו של יוסף אין עין הרע שלות בהם. ואיפלו אם באמת הוא משפט אחר ולא מישוף, הלווא כל ישראל נקראו בנינו של יוסף, כמו שנאמר ותהלים עז טז: "גָּאֲלָת בְּזִרְעָע עַפְקָד בְּנֵי יְעַקָּב וַיּוֹסֵף סָלָה". ואמרו ביליקוט שמעוני, וכי יוסף הוליד את כולם, והלה עקב הוליד? אלא עקב הוליד, וויסף קלכל את כל אחיו וbeit אביו לחם לפפי הטף, לפיכך נקרו כולם על שמם. וכן אמרו (ובבא מציעה פד ע"א) על רבי יוחנן שהיה יפה תאר ויפה מראה ביתו, והיה מתכוון בישבו סמוך לשעריו בית הטבילה, כדי שישתכלו בו בנות ישראל, ויהיו להם בנימים יפים כמויהם, וכשאמרו לו חכמים, האם אין כבודו חשש משום עין הרע? אמר להם, אני מזרעו של יוסף בתאי, שאין עין הרע שלוט בהם. ובמסכת סנהדרין צוב ע"א אמר רבי אלעזר לעולם הוי קבל וקיים, פירוש: קבל לשון אף ושפלה, לבב יבליט את עצמו וככה יתקיים.

ומכל מקום נראה כי מי שהן אותו הקדוש ברוך הוא לשון לימודים, ויש לו כח השפעה לזכות

את הרבים, ברוב חכמה ודעת, אין לו להימנע מכך, מחשש עין הרע, ששומר מצוה לא ידע דבר רע, ובודאי שגם על זה אמרו כי מי שלא מקפיד, לא מקפידים עמו. וכן כתוב בספר פלא יועץ ועוד עין הרע שאנו לאדם להימנע מלמעשות מצוה, כגון לדרשם ברביהם מפני חשש עין הרע, שהמוצוה מוגינה על האדם ומצלחה אותו. וטوب שיעשה גם הסוגולה מהגמרא ברכות הנ"ל. וכן טוב שיקח עשב הנקרא "רוודא" המועל נגד עין הרע וمبטל כשווף. [עו"ז עוד בחוברת "מן הרב עובדיה" – "מצוות אישית", דברים נמרצים שדיבר מרן מלכא צוק"ל בחותמת האברכים למסור שיעורים לזכות את עמק ישראל, ומайдך בחומרת המזוללים בזה. עי"ש].

לחש למי שבולע עצם

אדם שנתקעה עצם בגורונו, גילו חז"ל ומסכת שבת ס"ז ע"א) לחש מסויים שייעשוו וינצל. וכיוצא עושה? יכח עצם מאותו המין שנתקע לו [עו"ז או בהמה], וinidadה על ראשו, ויאמר כך: "חד חד נחית בעל, בעל נחית חד חד". ואם זו עצם של דג, יאמר בלשון זו: "ננעצתא כמחט, ננעלתא כתריס, שייא שייא". ואף בשבת מותר לומר כן.

סגוללה לחולה צחבת

החוליה בצדבת, ישנה סגוללה לרופאות על ידי שלוקחים יונה ממין זכר לחולה זכר, וינוי ממין נקבה לחולה נקבה, ומוסביבים את היונה על הטבור, באופן שפי הטבעת של היונה יהיה על טבור החוליה, והיונה תשאב לתוכה את המחללה והתמותה, והחוליה יתרפא לחיים טובים ולשלומים, ולפי חזק החולי צריך לקחת מספר רב יותר של יוניים. ומותר לעשות כן, ואין בזה משום איסור "צער בעלי חיים", כיוון שהוא לצורך רפואי האדם. (נ)

ואם יש צורך לעשות כן לחולה צחבת בשבת, אז אם החולה אין בו סכנה, מותר לגווי לצד יוניים בשבת ולהניחם על החולה בשבת, אבל אם הצחבת קשה ויש בה סכנה, המיקל לצד היוניים ולהניחם על ידי ישראל, יש לו על מה לסתום.

וכמובן, פיקוח נש דוחה שבת למגרמי, ואין אומרים לגוי שיתחול את השבת בשבייל החוליה, ולכארורה אף כאן יהיה מותר לכתהילה לצד יוניים על ידי ישראל לצורך חוליה צחבת שיש בו סכנה? מכל מקום, כיוון שנחalker הפטוקים אם פיקוח נש דוחה שבת דווקא ברפואה טبيعית או אפילו ברפואה סגולית, וכמו שכtab הרמב"ם (מסכת לרמב"ם ומוא פ"ח מ"י): אין עוברים על מצוה אלא בראיפוי שהוא דבר ברור שהחינוי והנטינוי הפשטות מחייבים אותן, אבל הריפוי בטגולות לא, לפי שענינים חלושים לא יחייבו ההיגיון, וניטינו רחוק. ואומנם הרמב"ם, הרשב"א, רבנו פרץ ועד חולקים, ולדעתם מחללים שבת אף ברפואה סגולית, לכן לכתהילה עדיף שגוי יצד את היוניים, אבל אם אי אפשר יש לצד אף על ידי ישראל. (חו"ע שבת ג טט)

ומרנו החיד"א בספרו ברכי יוסף (סימנו שא סק"ז) מס'ר: מעשה באיש אחד שמצא סגוללה בספר כתוב יד מאדם גדול מתקופת הראשונים, שמי שתה סס המות, יכתבו לו קמייע מסויים, ותיכף יקיא אותו ויחזר לביריאתו. וארע כמה פעמים שאיזה נער או מר נשבעו שתה סס המות, וזה האיש כתב קמייע זה ועשה והצילה, שהקיא אותו והבריא. ויהי היוםليل שבת קודש,aireu שנערה ישראלית שתתנה סס המות והתחילה לה סימני מיתה, ובאו אצל האיש הלז בליל שבת וקס וכותב הקמייע לנערה, ותיכף הקיאה ועמדה על בוריה. ובוים השבת נודע בעיר כל אשר נעשה, ועל זה המדיינה שחילל שבת בשאט נשבע בכתיבת קמייע. והוא השיב להם שפיקוח נש דוחה שבת. וכבר מפורנס שכמה נפשות ניצלו מן המותה בזה. ע"כ. ולhalbכה, אם היא סגוללה בדוקה, מותר להציג על יודה, שפק נפשות להקל. וחוז"ע שבת ג רעט, רפט)

"מגלה" עתידות

אסור לлечט למגלי עתידות, שמעשייהם מעשי גויים ונגד התורה, וכל דבריהם שקר וכזב, הבל ורעות רוח, וכל מטרותם לסתור כספרים מאותם תמיימים ומשוערים שאינם יודעים היאך להשתמש בספרם, ואומנותם בה יתברך ובתורה חלשה עד מWOOD עד שתולים מבטחים בני אדם, וכבר זההירה תורה ודברים יח ט: "לא תלמוד לעשות בתועבת הגוים הַחֲמָס ... תְּמִימֵים תַּהֲרֵה עִם ה' אֱלֹהִיךְ". ונאמר בנבניה וירמיה יי ח: "כִּי אָמַר ה' / אֶרְוֹר הָגָבָר אֲשֶׁר יִבְטַח בָּאָדָם וְשָׁם בְּשֶׁר זָרָעָו וְמוֹן ה' יִסּוֹר לְפָנָיו. וְתַהֲרֵה בְּעָרָבָה, וְלֹא יַרְאָה כִּי יִבּוֹא טוֹב... בְּרוֹךְ הָגָבָר אֲשֶׁר יִבְטַח בָּה", והיה המבטיח. והיה בָּאָז שְׂתִיל עַל מִים, וְעַל יוּכְלָה שְׁרַשְ׀יו, וְלֹא יַרְאָה כִּי יִבּא חַם, והיה עַל הַוְּעָנָן, וּבְשִׁנְתִּיבָּה בְּצָרָת לֹא זְרָאָג, וְלֹא יִמְשֶׁלֶת פְּרִי".

ומה נמלכו דברי הרמב"ם שכותב הלכות עבודה זרה פרק יא הל' ד, טז: אין מנהשים שנאמר "לא תנחשו", כיצד הוא הנחש? כגון אלו שאומרים הוואיל ונפללה פתי מפני או נפל מקרי מיידי, איINI הולך למקום פלוני היום, שאם אלך אין חפצני גנשין. או הוואיל עבר שועל מימייני, איINI יוצא מפתח ביתי היום, שאם יצא יגונני אדם רמאי. וכן אלו שעשו מושמעים צפצוף העוף ואומרים יהיה כך ולא יהיה כך, טוב לעשوت דבר פלוני ורע לעשوت דבר פלוני... ודברים האלו כולם דברי שקר וכזב הם, ועובד עבודה זורה הקדמוני הטעו בהם לגויי הארץות כדי שנינהו אחריהם, ואין ראוי לישראאל שהם חכמים מהוכמים להמשך בהבלים אלו, ולא להעלות על לב שיש תועלת בהם, שנאמר בדבר נבנאי: "כִּי לֹא נָחַש בְּעַקְבָּךְ וְלֹא קָסֵם בְּשִׁרְאָל", ונאמר בדברים יח יד: "כִּי הַגּוּם הָאֱלָה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵש אֹתָם, אֶל מַעֲנָנִים וְאֶל קְסָמִים יִשְׁמֻעוּ, וְאַתָּה לֹא כָּנַנו לְדֹה' אֱלֹהִיךְ". וכל המאמין בדברים האלו וכיוצא בהם, וחושב בלבו שהם אמת ודבר חכמה אלא שהتورה אסרתם, איןו אלא מן הסכלים ומהוסרי הדעת, ובכלל הקטנים שאין דעתם שלימה. אבל בעלי החכמה ותמיימי הדעת ידעו בראיות ברורות שכל אלו ה兜רים שאסורה תורה אינם דברי חכמה, אלא תוהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת ונטשו כל דרכי האמת בגללם, ומפני זה אמרה תורה כשזהירה על כל אלו ההבלים: "תְּמִימֵים תַּהֲרֵה עִם ה' אֱלֹהִיךְ". ע'כ.

השתתפות חתן וכלה בשמחה אחרת

יש מקפידים שחתנו וכלה בתוך שבעת ימי המשתה, לא ישתתפו בחתונה אחרת, מחשש לעין הרע שיראו שני חתנים או שתי כלות יחד. ומרן צוק"ל היה מייעץ לחוששים זהה, שיחיליפו הכללה עם הכללה איזו סיכמה [או סוכירה], ובזה מראות שאינו מקפידות זו על זו, ולא יחושו יותר. וברור שכל שיש הכרח בדבר, יכולם לכלת, וזכות המצווה תנע בעדם, ו"שומר מצווה לא ידע דבר רע". ומג חופת ציוו עמ' תנז]

מה שיש מקפידים שחתנו וכלה בתוך ארבעים יום לחופתם, לא ישתתפו בחתונה אחרת, וכן يولדת לא תכנס לבית חתן וכלה, וכיוצא בדברים בטלים אלו, אין זהה שום מקור ולא שורש וענף בדברי רבותינו ז"ל, וחילתה להימנע מלקיים מצות שמחת חתן וכלה, מחמות הבלים ואמנונות תפלוות שכאלו. ועיין בספר חופת ציוו ועמדו תנזה שכתב דברים נורצים זהה. ושבטים ישק, משיב דברים נכוחים.

כתב בשו"ת יביע אומר חלק י' יורה דעתה סימנו נה, על שו"ת רב פעלים ח'ב אות לב: והנה האיש הנבון

והמשכיל בתורת השם, יש לו להתרחק מכל דברי הבל והזיות שנהגו בהן נשים מחוסרות הדעת, וכן אלו שאומרות, שיוולדת תוך ארבעים ימים לא תכנס לבית חתן וכלה, פון תגרום שהכללה תהיה עקרה, וכן להיפך בכללה הנכנסת לבית יולדת. וכן כל כיוצא בזה, שאינם אלא פטפוטי נשים סכלות מחוסרות דעת. ויתכן מWOOD שלמדו כן מנו השכנויות בחוץ לארץ אשר לא מבני ישראל הנה. וכבר כתוב הרמב"ם, שאין ראוי לישראל מהם עם חכם ונבון להימשך אחר ההבלים והזיות של הגויים. גם בש"ת משפטו עוזיאל כתוב, שכל דברים אלו, דברי שוא ותפל, שאין בהם ממש, וצורך להתרחק מהם, ומה גם שאמוות תפלוות אלו גורמות ליריב ומדינים בין משפחות ישראל, ומעשים בכל יום עניינו הראות שבמברשות יולדות וכלוות אשה את רעווה, וכי נפצעות במאהמה, ואין שטן ואינו פגע רע. לכן אסור להעלות על הדעת הזיות תפלוות אלו, ויש לפרסם בדברי הבל הם. לא ירעו ולא ישחיתו. ע"ש. ודברי פי חכם חן. וכן כל הדברים שיוצאים מההיקש הטבעי והשללי, יש להרחקם כמטוחיו קשת. וכמו שכותב הרמב"ם במורה נבוכים. ע"ב.

לעם קדוש אמיתי אשר בחר האל, לא יאות שישעו בדברי שקר

כתב בספר החינוך (מצורה רטמן): אוטם המוני העמים הסקלים, שיאמרו כיון שבתי מדרכי שהייתי הולך, או עורב צוקע עובר על ראשי, או כיון שראיתני דבר פלוני בתחום היום לא ארוחה היום, וכל המעשים האלה וכיוצא בהם, הם בכלל אייסור "לא תנחשו". ומשရשי המציאות, לפי שעניןיהם אלו הם דברי שגנון וסכלות גמורה, ולעם קדוש אמיתי אשר בחר האל לא יאות שישעו בדברי שקר. והם סיבה להדיח את האדם מאמונה השם ומתוורתו הקדושה. ולבוא מתוכם לכפירה גמורה, שיחשוב כל טובתו ורעתו וכל אשר יקרה שהוא דבר מקרי, לא בהשגתם מאות בוראו, ונמצא יוצא בכך מכל עקריו הדת. על כן, כי חפש השם בטובתנו, ציוונו להסיר מלבנו מחשבה זו ולקבוע לבבנו, כי כל הרעות והטוב מפי עליון תצאנה לפניו מעשה האדם אם טוב ואם רע, והגינויים לא מעלים ולא מורידים, כמו שנאמר בדבר נבון: "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל".

וכتب עוד (מצורה תק): מגונה מaad כל הקובע מהשבותיו ומצוינה עתינו בהבלים אלו, כי לאשר חננו האל דעה והנחיינו דת האמת, לא יאות לו לחשב בהבלים אלו, רק שיקבע מהשבותיו בעבודת הבורא יתעללה ולא יירא מדברי קוסם, כי השם בחסדייו ישנה מערכת הכוכבים ויבטל כל המזלות כדי להטיב לחסידיו. וידוע שאחננו עם הקודש אין אנו נתחת כוכב ומאל, השם הוא נחלתנו כאשר דבר אלינו. וכך שמצאננו באבותינו הקדושים שם האל מעלהם למעלה משרי מעלה, לשנות מערכתם וכוחם בזכותו, וכן כמה חסידים מישראל שהשתנתה מערכת המזלות וכוחם בזכותם. ע"ש.

חובת השתדלות בדרכי הרפואה נט

"וחוי בהם"

אף כי חובה להרבבות בתפילה וצדקה לרפואתו של החולה וכן'ל, מכל מקום אין לסמנך על הנס, וחובה להשתדל ברפואתו בלקיחת תרופות וכיוצא בהם.

מאכלים בריאים וערבים

ישימו לב שהחולה יאכל וישתה מאכלים ומשקים המחזקים את גופו, כדי שבמהרה יחוור לאיתנו לעבד את השם בריאות איתה.

ישימו לב שהמאכלים והמשקים יהיו גם ערבים לחכו. על כן, נכוו לתת לחולה

פירוט מתוקים, כי הפירות פותחים תאבונו לאכול דברים הטוביים לבריאותו. (חו"ע ארבע תעניות קלחת)

שמנן דגים

牟ותר לבולע קפסולות של שמן דגים לחיזוק, אף על פי שאומרים שהוא עשוי מדגים טמאים. הואיל וטעמו פגום ומאוס, וגם זו אכילה שלא כדרך הנאה. (ח"ע ורלט)

דבש מלכות

דבש מלכות הבריא לחיזוק הגוף,牟ותר לכל אדם לאכול ממנו מכל דבש רגיל, וכל שכן אם הוא אדם חלש.

יש אומרים שדבש מלכות לא נעשה ככל דבש מאבקת פרחים בלבד שהדברה מעבדת בפייה, אלא נעשה בצירוף הפרשה מהבלוטות שבראשו ומהתמצית שbegoff, ובכל זאת כיון שהדבש מלכות עצמו לבדו, אינו ראוי למאכל כלל, כי טעמו פגום ומר מאד, ורק על ידי שימושים בו פי ארבעים דבש רגיל, נעשה ראוי לאכילה, אינו נחشب למאכל אסור, ויש להתיירו ללא חשש. (שוח"ת חשב האפו, צץ אליעזר ועוד. סב.)

חלב אנקה [נקבת הגמל]

חלב של בהמה או חיה טמאה, אסור באכילה מן התורה, כمفוש בשלחן ערוץ ויראה דעה סימנו פא ס"א): "חלב בהמה וחיה טמאה, אסורים כבשרה". על כן, יש לדעת ולהודיעו לאוותם הטוענים ושותים חלב אנקה לחיזוק גופם, שדבר זה אסור מן התורה, ועוברים על איסור לא עיטה גמור כאוכל בשר גמל.

ואוותם המפרשים מודעות על מכירת חלב אנקה, הן המודפסים, הן המחלקים בתיבות הדואר וכל המשיעים להם בכל צורה שהיא, חטא הרבים נשאו, ועוברים גם באיסורו: "לפני עיר לאתן מכשול", ובכלל מחותאי הרבים הם, שאין מספיקים בידם לעשות תשובה. וכבר אמרו חז"ל: גدول המחתיאו יותר מההורגו, שההורגו הוא רק בעולם הזה, אבל המחתיאו הוא גם בעולם הבא. עיין שלחן ערוץ אורח חיים סימנו ש' סעיף טז)

כבד

כבר התבאר לעיל שמותר לאכול כבד, והצריך לאכול כבד עוף או כבד בהמה לחיזוק גופו, בודאי שאין לו להימנע מזה. ומה שכתבו המקובלים שטוב שלא לאכול כבד, לא דיברו על הזקוק לו. ומכל מקום ישתדל שכגד זה יאכל שמן זית או דברים אחרים המסוגלים לזכרון.

בשר

יש לתת לחולה לאכול בשר בהמה, כדי שיתחזק גופו יותר ויותר. ואפילו בתשעת הימים של חדש אב, שמנוגה כל ישראל שלא לאכול בשר זכר לחורבן בית המקדש, מכל מקום לחולה מותר לאכול בשר, כי במקומות חולין לא נהגו. ואפילו חוליה שכבר התרפא, אך עדין הוא חלש, רשאי לאכול בשר ביום אחד לחיזוק גופו לעבודת השם יתרך. (חו"ע ארבע תעניות קצ, קצט)

שמנן זית

השותה שמן זית לרפואה, אינו מברך עלייו. אולם אם עירב בו משקה אחר, מברך עליו "בורא פרי העץ", ואם שתה ממנו רביעית [81 גרא] בבת אחת, מברך גם ברכה אחרת מעין שלוש - "על העץ ועל פרי העץ".

אמרו חז"ל ומסכת ברכות לה ע"ב: השותה שמו זית לבדו ללא תערובת, אין מברך עליו, כיון שהשmeno זית מזיק לאדם, ואין נאה לברך את השם יתברך על דבר המזיק לגוף האדם. ואולם אם מערב בו משקה אחר ושותו הוראה, כיון שבתערובת הוא לא מזיק, מברך עליו "בורא פרי העץ", מאחר ובתערובת זו, השמן זית עיקר. על כן, המערב שכן זית בmix, ועיקר כוונתו לשמן זית, מברך על שתתיתו "בורא פרי העץ". (חו"ע ברכות קכח)

ברכה על תרופה

האוכל מאכל או שותה משקה לרפואה, אם טעמו טוב וננהנה ממנו, כדורי מציצה או סיrop מותוק, יברך עליו ברכתו הרואיה לו. אבל אם לא נהנה ממנו, או שבולע את הכדור על ידי מים, לא יברך. ואולם אם הוא צמא למים, יברך תחילת על המים בלבד, ואחר כך יבעל את הכלור. (ס. חזו"ע ברכות קכח)

ברכה על מאכל איסור

חוללה שהוא מסוכן ואמר לו הרופא שלצורך בריאותו עליו לאכול מאכל איסור כבשר חזיר או חלב אנקה וכיוצא בהם, אף על פי שהחיבר הוא לאכול, כי כך ציונה התורה (ויקרא יח): "ושמרתנס את קקתי ואת משפטיי אשר יעשה אתם האנשים וחי בהם", ודרשו חז"ל (ומסתת יומא מה ע"ב): "וזחי בהם ולא שימות בהם", וכיון שהוא בסכנה אם לא אוכל, הרי זה פיקוח נפש וחיב לאותו, מכל מקום לא יברך עליו לא ברכה ראשונה ולא ברכה אחרת. (סח)

ואמנם, יש לדעת שבדין זה ישנה מחלוקת גדולה בפוסקים, ולדעת רבים צריך החולה לברך על מאכל איסור שאוכל לרפואה, שכיוון שזו המצווה המוטלת עליו עתה מן התורה לאכול, מודיע שלא יברך?! (ולדעת הראב"ד, הרاء"ש, הטור וההשלמה, בלאו הכי אדם רשע שאוכל מאכל איסור מבשר עלייו אף שאינו במצוות סכנה, וכל שכן אם הוא חוללה שיש בו סכנה. אבל לדעת מרן השלוחן ערוץ (סימון רד ס"ט) רק חוללה שיש בו סכנה, מברך על מאכל איסור, כי אז דוקא אוכל אותו בהיתה. וכן פסקה: המגן אברהם, הט"א, אליה רבתי, אמר מרדכי הייב"ג, וגון גיבורים. וכתיב החכם משה, שבודאי צריך לברך על מאכל איסור במקומות סכנה, ולהזרות להשם יתברך על שהמציא לו דבר אכילה זה, שאם לא היה לו מאכל זה, היה מסתכן). ואולם להלכה לא מברך, כי "ספק ברכות להקלל". על כן, אם אפשר טוב שהחוללה יאכל את המאכל האיסור במעשה סעודות פת, שאז بلاו הכי אינו צריך לברך עליו ככל מאכל שבא מחמת הסעודה שברכת "המושcia" שעל הלחים פורתה אותן. או שיברך על דבר אחר שברכתו בברכת מאכל האיסור ויפטרו. (סח)

מאכל מזיק

חוללה שביקש מבנו שיביא לו מאכל או משקה המזיק לו, לא ישמע לו הבן, כי אף שיש לאבא עתה הנאה רגעית, מכל מקום אין ההנאה שווה בנזק הגוף. ואם יתנו לאביו, נמצא שmpsידיו יותר ממזה שחווש להרוויח ולעשות את רצונו, ואני מקיים בזה מצות כבוד אב כלל. וכל שכן אם המאכל עלול להביאו לידי סכנה, שבודאי אסור לו לשמווע לאביו. ספר חסידים, תרומות החדש, שיטה מקובצת, מהר"ם בן חביב, נסנת הנדולה, עריך השלוחן, באר משה, צי אליעזר עוז. עט)

סיגריות

בא הרגיל לעשן וביקש מבנו לקנות לו סיגריות, הנכוון שיתחמק הבן בתוונותיו שונות ולא יקנה לאביו, מאחר ויש אומרים שאסור מן הדין לעשן לעשן [כו דעת]: החפש חיים בספריו ליקוטי אמרים, עמודי אור, ש"ת השבי"ט, באר משה, תשובה והנוגת, צי אליעזר חט"ז סימן לט ועוד.

(ה"ע א רשות). ואולם, אם איןנו יכול להתחמק, רשאי לקנות לאביו. אך ישתדל לדבר על לבו בשפה רכה ונעימה שימנע מלעשות למגמרי, מאחר והישוו מסוכן מאוד לבריאותו, ה' יצילנו. וקיימים בעצמו: "זונשמרתם מאד לנפשותיכם". ובמובואר לעיל בעניין שמירת הגוף והנפש. וכן הורה מרנו לראשונה לציוו רבינו עבדיה יוסף זצוק"ל^(ל)

אם הרופא קבע באופן מיוחד שהעישון לאבא זה מסוכן מאוד, או שהוא עלול להביאו למצב של סכנתה, פשוט אסור לבן להביא לאביו סיגריות. (ענ')

המתנה ביןבשר לחלב

חולח שאין בו סכנתה, או يولדת בתוך שלושים יום ללילה, שאכלו בשר, די להם להמתין שעה אחת בשבייל לאכול מאכלי חלב, שבמקרים חולוי לא גרו חכמים להמתין שש שעות. והוא הדין לאשה מיניקה הצריכה לשתו חלב. ואולם, ישימו לב לנ��ות את השינויים היבטים מייסרי הבשר. וס. ילוקט יוסף אישור והיתר ג שצט^(ט)

השגחה מהודרת

הנוגה להדר ולאכול רק מהכשר בד"ץ, ועתה הוא חלה ואושפז בבית החולים שם המאכלים מהכשר הרבות הראשית, יأكل את המאכלים ואין צריך לעשות התרת נדרים על מנהגו הטוב, מאחר ובאזור השם לאחר שיחזור לבריאותו, יחוור לבתו ולמנהגו להדר לאכול רק מהשגחת בד"ץ. וש"ת יביע אמר חלק ייורה דעתה סימנו כ. ט^(ט)

אכילה ושתיה קודם התפילה

אסור לאכול מאכל או לשות משקה חשוב כמו יין, חלב, שיכר וכיוצא בהם קודם התפילה, אבל תה וקפה אפיקלו עם סוכר, מותר.

כו דרשו חז"ל (ברכות י ע"ב) מהפסוק וקיים ט כו: "לא תאכלו על הדס" - לא תאכלו קודם שתתפללו על דרכם. ואמר רבוי אליעזר בן יעקב, כל האוכל ושותה ואחר כך מתפלל, עליו הכתוב אומר ומלים א יד ט: "זאת הי להשכלה אחרי גזע" - אל תקרי גזע [גופך] אלא גזע. אמר הקב"ה, לאחר שנטגאה זה באכילתנו - קיבל עליו מלכות שמים.

ומכל מקום, מי שיש לו צורך לאכול מאכל מסוים לרפואה קודם התפילה, מותר לו לאכול, אף אם איןו חוליה ממש, מפני שאין זו דרך גאותה. על כן, חזון הרוצה לצחצח את קולו שיהיה צלול, רשאי לגמוע ביצה חיה קודם התפילה, מפני שאין דרך לאוכלה כך, ונחשב כמאכל לרפואה. ולק"י תפילה א קי, קכא

כמו כן, מי שהוא רעב מאד ואני מושב בדעתו להתפלל בכוונת הלב, הרי הוא כמו חולה שਮותר לו לאכול קודם התפילה כדי שתתишכ דעתו. (שם קיה)

חולש - מי שהוא חולש באופן שאיןנו יכול לлечת בבית הכנסת אלא אם כן יאכל קודם, אבל אם יתפלל בבית, לא יצטרך לאכול קודם התפילה, עליו להתפלל היחיד בביתו ואחר כך יאכל, [וישתדל לבוא לבית הכנסת לשמו שמיישם קדיש, קדושה וברכו]. אך לא יוכל קודם התפילה. כי אכילה קודם התפילה, היא איסור גמור מן הדין, ואילו להתפלל בבית הכנסת עם הציבור, אינה חובה גמורה, וכן להתריר איסור בשביל דבר שאינו חובה ובאיור הלכה סי' פט. שם קייח. ומכל מקום מאחר ובדרך כלל החורץ בזה הוא רק ביום שבת קודש

שהתפללה ארוכה, ואני יכול להעמיד את עצמו עד שיחזור הביתה, וממצו בחוליו סכירת שבבוקר יורד להם הסוכר, על כן, יש להמליץ לו שיביא עמו חתיכת עוגה לתפילה, ויאכללה לאחר העמידה של תפילת שחרית אפילו בלי קידוש, ובכך הרווחה שהתפלל במנין ולא אכל לפני התפילה.

ביתוח חיים

モותר לאדם לבטח את עצמו ביטוח חיים, ואין זה משום חוסר ביטחון בהקב"ה, שכוביכול מראה שאינו בוטח בהשם יתרך שביכולתו להעשרו ולהשאיר אחריו ממונו רב לפרנסת ירושיו ולרוווחתם. וישים לב להוציא סעיף בפוליסט הביתוח, שהחכם נעשה על פי היתר עסקה, כדי להינצל מאיסור ריבית חס ושלום, וכן שנחגג לעשות בבנקים בישראל. וכך גם יזהר לבב יסכים לסעיף הכתוב בתברות ביטוח מסויימות שבמקרה מות בתאונת חס ושלום, החברה תהיה זכאית לבדוק את הגוף ולבצע ניתוח לאחר המוות, שאיסור גמור מן הדין הוא, וכדלהן.

אמרו במודרש תהילים: "למען ירכך ה' אלהיך, בכל מעשה ידק אשר תעשה", יכול היה יויש ובטלי? תלמוד לומר "בכל אשר תעשה". אם עושה מתברך, ואם איןנו עושה אינו מתרך. ומבואר של האדם מוטלת חובת ההשתדלות לפרנסתו, אלא שעליו לבטוח בה' שעיל ידי השתדלותו ימציאו לו פרנסתו. ומה שאמרו במסכת סוטה (מה ע"ב) מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למאחר, איןנו אלא מקטני אמנה. מבואר במורה"א שזוהי מודת חסידים, מה שאיינו כן מודת צדיקים. ומבואר שאינו איסור שימושה כמשמעותו של אותו היום לצורך מהר, ובבלבד שלא יסיר מوطתו מהקדוש ברוך הוא, ולא יאמר כוחיו ועצצת ידי עשה לי את החליל הזה. וכן כתוב המאירי, שעיל האדם לחת בתוחנו בהשם יתרך בכל עגנינו, ולא יסמוד על השתדלותו וחיצותו בלבד, אלא עם השתדלותו שיטים בטחונו בהתקوش ברוך הוא, ויתלה בו הצלחתו, כי ככל הדברים הזירות משובחת והעצלות מגונה. לכן גם המבטח את עצמו בפוליסט ביטוח, אין זה שום חשש אייסור, כיון שהוא אכן מאמין שהכל על פי השגחת השם יתרך. ומה שכתוב: "אדרור הגבר אשר יבטיח באדם ושם בשער זרועו ומון ה' יסור לבו", זה על המשתדל לצורך פרנסתו וסומך אך ורק על חסדיו שלבשר ודם מסיר מوطתו מוחש יתרך, וזה בכלל אדור. אבל המאמין בכל דרכיו כי הקודש ברוך הוא סיבת כל הטיבות, אלא שעושה השתדלות לצורך פרנסתו, אין זה בכלל מניעת בטחונו, כי מכל מקום בטחונו בה'. גם אין זה חש שמקודים אדם פורענות לעצמו וכייאלו פותח פה לשטן, שהרי כתוב הריב"ש שמוטר לאדם בראיה לעצמו קבר ותכריכים.

עוד צרךஇ, כי בביטחון שבפוליסות ביטוח מסויימות קיים סעיף שבמקרה מות בתאונת חס ושלום, החברה תהיה זכאית לבדוק את הגוף ולבצע בה ניתוח לאחר המוות, יש להבהיר ולהזכיר שעיל פי ההלכה אין מקום להתרה להסתכם לסעיף זה, שנודלה חומרת האיסור של נתיחה מותם ונזולם, כמוואר במסכת חולין יא ע"ב ובמסכת בבא בתרא (קיד ע"ב) ובעוד רבים מהפוסקים, שאסור בהחלה לנתח את המת בשבייל ללימוד עיל ידו חכמת הרפואה. וכבר צוחו על זה הרבה בספריהם, ומהם: הגאון מר"ם שפירא מלובלין בש"ת אור המאיר שיצא לקראת נשק נגד המתנים את המתים. וכן בש"ת דובב מישרים דרך קסטו גדים. וכן בש"ת מנחת אלעזר יצא בכתב מורי נגד רופאי אליל המתנים גופות המתים. ומה מדובר צר לנו ויחרד לבנו על השערויות הנעות בbatis החוליים בארץ בנינוי המתים וביתרתם, ופשטה המסתחת בתבי הספר לרפואה שעושים בגופות המתים כחומר ביד היוצר, וכל זה לגלי התכחשות לכל קודשי ישראל, והתפרקותם מהדות והאמונה בהשארת הנפש, ובאי מוסר יפרע עם. על זה היה דוה לבנו על אלה חשבו עיני. כי לא די האסון אשר פקד את משפחנת המת, הם מושפפים בהתעלומות בגוונות המת שבר עיל גנון. שבר אל שבר ייחידי ידוקמי, על ידי הרופאים אשר חדשים מקרוב באו, לא שערום אבותינו. ועל זה נאמר ואיכה ב': "כִּי גָּדוֹל בְּסַבָּרֶךְ מֵרְפָּא לְךָ". ובקרים רבים נודע כי איברים פנימיים מגופת המת נלקחו לחולוטין ביד הרופאים ונשארו אצלם בעלי קבורה כל. ואוי לדור שכך עלהה בימי. על כן, אפילו אם הסכים המבוטח לתנאי זה, תנאו בטל, והרי זה בכלל מה שאמרו במסכת כתובות נו ע"א: כל המתנה על מה שכתוב בתורה, תנאו בטל. ואסור לכל אדם להסתכם מראש לתנאי זה לבצע בגוףו ניתוח לאחר המוות, שאון לאדם

רשות ובעלות על גופו ונפשו, שהכל הוא קניינו של שם יתברך יוצר האדם, וכן אין מחלוקת מחייב מועילה בזה כלל ועicker. וכך פסקו הרוב"ג הגאון רבי זלמן, מהר"ס שיק, הגאון רב אברהם יצחק הכהן קוק בש"ת דעת כהן, בני ציוויל, שבת הלוי ואונר ועוד. ש"ת יהוה דעת חלק ג סימן פה. ש"ת יביע אומר חלק ג יורה דעת סימן כג אות כו

והנה אמרו חז"ל (מסכת פסחים מט ע"ב): "עם הארץ מותר לקורעו כdag, ואפילו מגבו". וכותב גאון עזונו רבנו יוסף בسفרו בן יהודע: אמרתי בסינייתא דשמייא פשط נכוון בזה, שמדובר בחוללה שמתה בחוליו, ודרכ הרופאים לקורעו בטו החולה אחר שמות כדי לידע סיבת מחלתו ומה עניינו, על כן ודאי במת ישראל לא ניתן להם רשות בכך משום ניול ובזיה המת, ועל זה אמר, עם הארץ שמתה דהינו גוי, מותר לקורעו כדג מרשו ועד רגלי, כדי להתלמד בו דבר בחכמת הרפואה, ולא חוששים לביזונו, כדי שתתיה לו כפרה בכך. והוסיף שמותר לקורעו אפילו מגבו, אף שהנ يول יותר שכורעו מגבו. ודברים אלו היו נמצאים כבר בדורות הראשונים, כמו שמצאו בגמרא (מסכת בכורות מה ע"א) שתלמידי רבי ישמעאל שילקו פרוצה אחת גויה שהתחזיבה שריפה למילך, וממצו בה רג"ב איברים. נמצא שגム בזמנ התנאים היו עוסקים בחכמת הניתוח והרפואה לבדוק ולהבחן באיברים הפנימיים, ולא רצו לעשות ניול זה אלא לבני מורשות זו. שアイ אפשר להשיג חכמות אלו על ברוין אלא אם כן יעשו קריעה בגוף האדם שכבר מת. [וכו מצאו במסכת נודה ל ע"ב] שאמר רבי ישמעאל לתלמידיו: מעשה בקפלטרא מלכת יון שנתחייבו שפחותה הריגה למילכות, ובדקו אותם וכו']. ובעם הארץ כזה אמרו שמותר לקורעו ולנתחו אחר מותו ואפילו מגבו, ואין לחושש משום בזיהו וניול המת.

והוסיף מrown רבנו עובדיה יוסף צוק"ל בספרו "מאור ישראל" (פסחים מט ע"ב): ועוד יש לפреш, שמדובר בעם הארץ רשות שאין חייבים לקורעו, ואוטו מותר לקורעו כדג, ואפילו מגבו. ואותו מעשה שהובא בתלמוד ירושלמי (מסכת תרומות פ"ח ה"א) על טוביה ישראל שהיה מאכיל נבלות וטריפות לשישראל, ונפל מן הגג ומת, והוא הצלבים מלקיים את דמו, באו שאלו לרבי חנינא, האם להוציאו מותח ידים? אמר להם, הרפו להם, משליהם הם אוכלים, שנאמר (שמות כב ל): "ובשר בשדך טרפה לא תאכלו, לפלב תשכלו אותו", והוא היה גוזל מן הצלבים ומאכיל לשישראל. ונראה שגם הימים שיש אפיקורסים שאינם מאמינים בתחיית המתים, ומוצאים למסר את גופותיהם לאחר מיתתם למחקר רפואי, שאי צריך להשתדל להביאם לקבר ישראל, וכשנס מסרים לקבורה ליד החברא קדישא, יקברים ליד הגדר וחוך מקבר ישראל. ובש"ת צץ אליעזר הביא את דברי הרב בן יהודע הנ"ל, והסתפק אם הזכירו להורות בזה ההלכה ולמעשה או רק דרך דרשו. וכותב מrown צוק"ל: ונראה לי מוה שכתבתי ההלכה וגם למעשה. ע"ב.

๙ דיני רפואיים

"וחי בהם"

נאמר בתורה ויקרא יח ח): "וְשִׁמְרַתֶּם אֶת חֲקֹתֵי וְאֶת מִשְׁפָטֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אַתֶּם הָאָדָם וְתִי בָּהֶם אָנָּי ה"י". ודרשו חז"ל (מסכת יומא פה ע"ב): "וחי בהם" - ולא שימות בהם. והיינו שככל ציוויל התורה ניתנו כדי שנחיה בהם, אבל אם על ידי קיום המצויה יבוא האדם לידי סכנה, חלילה, ציוויל התורה שלא יעשה את אותה מצווה. על כן אם יש חוליה מסוכן בשבת, שהטיפול בו כרוך בחילול שבת, מחייבים שבת עבورو לכל צורכו כדי להחיחתו, הוא שאמרו חז"ל: "פְּיקֻוח נֶפֶש דּוֹחָה שְׁבָת". וזה לשונו הרמב"ס (פ"ב מהלכות שבת ה"ב): אסור להתמהמה בחילול שבת לחולה שיש בו סכנה, שנאמר: "אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אַתֶּם הָאָדָם וְתִי בָּהֶם" ולא שימות בהם, הא למדת שאין משפטו התורה נקמה בעולם, אלא רחמים וחסד ושלום בעולם. ע"ב.

ואמרו בתלמוד ירושלמי: "השואל - הרי זה שופך דמים, וה נשאל - הרי זה מגונה".

דיהינו, הולך לשאול את החכם, האם לחלל את השבת במצב של סכנה או לא, פעמים שעוד שהוא הולך ובא, החולה עלול למות, ולכן השואל נקרא "שופך דמים". והנשאל, דיהינו, אותו חכם ששאלוהו, הרי זה " מגונה ", לפי שלא דרש ברבים שחובה לחלל שבת במקום סכנה, כדי שייהיו זרייזים להצליל נפש מישראל.

מכאן אנו למדים, כמה גדול החויב להיות זרייזים בהצלת נפש מישראל, וכבר אמרו חז"ל מסכת בבא בתרא יא ע"א: "כל המקיים נפש אחת בישראל, כאלו קיים עולם מלא".

חוליה שיש בו סכנה שצרכיים לחלל עליו שבת, ואני רוצה שיחללו, הרי זה נקרא: חסיד שוטה, שופך דמים, ומתחייב בנפשו. וכופים אותו בכך שיקבל את הטיפול להצלת חייו. (חו"ע שבת ג רכט)

על החולה לצית לדרבי הרופאים, וכך אם אומרים לו שרפואתו היא על ידי שיאכל ביום הכהピורים או על ידי שיאכל מאכל של אישור כבשר חזיר וכדומה, הרי הוא חייב לאכול, ואני לו לחושש כלל לאיסור, כי כך ציווה בורה עליהם. וכמו שכתב הרשב"ץ: אין לחולה לדאוג על חילול השבת, שהרי הקב"ה שהזמין על שמירת השבת וחייב עליה סקילה, הוא ציווה לחלה במקום סכנת נפשות, ומהמלח שבת עבورو, זכות גדולה נפלת בחלקו שהצליל נפש מישראל, ומוטב שיחלל שבת אחת, כדי שיחיה החולה וישמור שבתות הרבה. (מב)

היזק ראייה

"אם ההסתכלות במעשי החבר גורמת שהוא מתביש, הרי זה צער הגוף, והמסתכל נחשב למזיק ועשה אייסור" (ומב"ז מסכת בבא בתרא ט). וכך יש להתריע, שבעת שבת אמבולנס להעביר يولדת או חוליה, מטאסטפים כדי לראותנו, ופושוט שיש בזו היזק ראייה והוא עוזן. הדבר מפריע ל يولדת או לחולה המתבישים בהסתכלות זו, והמסתכל עובר על איסור וכעין הלבנת פניו ברבים. צא וראה עד כמה הקפידו חז"ל על ישוב הדעת של היולדת. ואילו הבושא כשרואה כי כולם מביטים בה ולעתים מתתקשים להכנס את האלונקה לאמבולנס, גורמת לה הhipp מישוב הדעת. לכן מזכה הרבה לגרש את כל הסובבים המסתכלים וגם את הילדים. (וורת היולדות מהדורות א קכט)

לטפל בדרכי הרפואה

על החולה לлечת לרופא ולטפל בדרכי הרפואה ולא לסמו על ניסים, אך ישם מבטו בשם יתברך שהוא אל רופא רחמן חיננס ונאמנו, והרופא אינו אלא שליטה, ולא ישם מבטו ברופא בלבד חס ושלום, כמו שנאמר ירמיה ז ח: "כח אמר ה' אָרוּר הָגָבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בָּאָדָם וּמֹן ה' יִסּוּר לְבָוֹ. וְהִיא בְּעָרָר בְּעָרָבָה וְלֹא יְרָא כִּי יִבּוֹא טוֹב. בְּרוֹךְ הָגָבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בָּה וְהִיא ה' מִבְטָחוֹ. וְהִיא בְּעַז שְׁטוֹל עַל מִים... וְלֹא יִמְישׁ מִעְשׂוֹת פָּרִי".

אמרו במדרש (שמואל פרשה ד): מעשה ברבי ישמעאל ורבבי עקיבא שהיו מנהלים בחוץות ירושלים והיה עמם אדם אחד. פגע בהם אדם חוליה, אמר להם רבותי: אמרו לי במה אטרפה? אמרו לו, קח לך כד וכד עד שתתרפא. אמר להם האיש שהוא מחלך עמהם: מי הכה אותו בחוליה,

אמרו לו, הקודש ברוך הוא. אמר להם, ואתם הכנסתם עצמכם בדבר שאיינו שלכם? הוא הכה ואתם מרפאים?! אמרו לו, מה מלצתך? אמר להם, עובד אדמה אני והרי המגל ביד. אמרו לו, מי ברא את האדמה? מי ברא את הכרם? אמר להם, הקודש ברוך הוא. אמרו לו, אתה מכenis עצמד בדבר שאיןו שלך? הוא ברא ואתה אוכל הפירות שלו? אמר להם, אלילוי שאני יוצא וחורשו ומכתחו ומצבלו ומכחשו לא העלה מואומה. אמרו לו, שוטה שביעולם, ממלאכתך לא שמעת מה כתוב: "אנוש כחציר ימיו", כשם שהעץ אם איינו מזבל ואני מנחש ואני חורש איינו עולה, ואם עלה לא שתה מים, אני חי והוא מת, כך גוף האדם הוא העץ, והזבל הוא הסם, ואיש אדמה הוא הרופא. ע"כ. ומובואר שעל האדם לטפל בדרכי הרפואה.

וכיוצא בזה מבואר בגמרה ומסכת עבדה זורה נה ע"א: יסורים, בשעה שלוחחים אותם על האדם, משבעים אותם: שלא תלכו אלא ביום פלוני, ולא תצאו אלא ביום פלוני ושבעה פלונית, ועל ידי פלוני, ועל ידי סם פלוני, וזהו שנאמר וברם כת נט: "

- חולמים געים וגאננים

", רעים בשליחותם, ונאמנים בשבעותם. וכותב הרשב"א חלק א סימן תיג: על החולה לשאול לרופאים ולהתעסק ברפאות ודברים המועילים, אסור לו להיכנס בענייני הסכנות ולבטוח על הנס, והוא שאמרו מסכת ברכות נה ע"א: קיר נטו מזוכר עוזן. ואמרו ומסכת תענית כ ע"א: כל הסומך על הנס, אין עושים לו נס. ובלבד שייהי לבו לשיטם וידע שאמתת הרופאה ממנה יתברך וידרשנו. ולא שיחשוב שהכל תלוי בסם פלוני וברפואת האיש הרופא. ומותר לבתו באדם, ובבלבד שלא יסור לבו מהשם, שנאמר ורמיה י"ז: "פה אמר ה' אֶרְאֶרְאָרְבָּר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאֶתְּסָם וְשֵׁם בְּשָׂר זָרָעָו וְמוֹנָה יִסּוּר לְבוֹ", אבל מותר למצוח לבתו בהשם ושיעשה לו תשועה על ידי איש פלוני, שנאמר שם זו: "ברוך הגבר אשר יבטח בה" ו"זה ה' מבטחו".

וכתיב הרמב"ס: אם החולה לא יתעסק בדרכי הרפואה על פי דרך הטבע,ysisמודך על הנס, סופו למות מאותו חולין, מה שלא נגזר עליו בעת שלחה, ודומה לנכס באש יוקדת, שבודאי אש אוכלהו ומת بلا עת, ונמצא מתחייב בנפשו. ודברים ברורים הם, לא יჩיחם זולת היעקש והפתלגול. וכותב בספר חבות הלבבות (שער הביתוחו): אסור לחולה לטמוך על הנס ולסרב לשמעו לדברי הרופאים, שהוא ראוי לעשות לו נס ונמצא מתחייב בנפשו. וכותב בספר שבת יהודה: על החולה וקרוביו מوطל חיוב לחור אחר הרופא המובהק ביותר ואחר התרופות המועילים לרופאות. וכל מי שמתעצל בדבר ואומר שה' ישלח דברו לרופאו, אין דעתו בהזאה אלא דעת שוטפים, והוא עתיד ליתן את הדין ומתחייב בנפשו, ולכן אמרו חז"ל ומסכת סנהדרין י"ב: כל עיר שאיו בה רופא, אסור לדור בתוכה. והלא התורה החל שבת במלאכות גמורות שיש בהם כרת וסקילה בשבייל מצות פיקוח נפש, וכן לאכול ביום הכלניות שנאמר: "וחי בהם". וכן כתוב מrown החיד"א: חייב החולה להתנהג על פי דרך הטבע ולצית לכל הוראות הרופאים, ואסור לו לסמיך על הנס, ויבטה בה' שילוח דברו הטוב לרופאו רפואה שלימה באמצעות הרופאים והתרופות. וח, מב. חז"ע שבת ג רל)

תפילה לפניו הרפואה

קודם שלוקח תרופה או קודם שנכנס אצל רופא, יאמר: "יהי רצון מלפניך ה' אלהי שיחיה עסך זה לי לרפואה, כי רופא חינם אתה". וכשייסיים יאמר: "ברוך רופא חולין". ומסכת ברכות ס ע"א. שולחן ערוך אורח חיים סימן רל סעיף ז' וכותב הרב חי אדרם חלק א כל סה סעיף א: ועל ידי תפילה זו, ישים בטחונו בבורא יתברך שמו, ויבקש ממנה שיחיה לו לרפואה, ולא ייחס שיחיה איזה דבר לו לרפואה אלא רק על ידי הבורא.

הרופא האמתי

ארשת של כובד ראש היהת נשוכה על הנזון רבינו רבי יהזקאל אברמסקי זצ"ל כשהתכוינו להכנס בפיו תרופה כלשהי או כמוסה לשיכוך מיחושים וכאבים, כשהוא נושא את עינויו השמיימה בתchingה: "יהי רצון שיחיה לי עסק זה לרפואה".

פעם אחת הילך בליוויי בן ישיבה ברחוב, בשכונת בית וגן, ופגש שם את רופאו ד"ר גבל. הוא עצר מהילoco ושאל את הדוקטור פרטים אחדים בנוגע לתרופה שונות שהורה לו ליטול. הרופא השיבו ונפרדו לשלום. עכשו התענינו הבהיר שאל בסקרנות: "האם זה האיש - רופאו של הרב?", מיד תיקן אותו הרב: "לא. רופאי זה הקדוש ברוך הוא. רופא זה הינו רק שלוחו". (מלך ביביוי)

"עשה תכל אשר יודך"

אם קבעו חז"ל על חולין מסוימים שיש בו סכנה, אפילו אם יבואו מאה רופאים מומחים ויאמרו שאין בו סכנה, אסור לשמווע להם. למשל: חז"ל קבעו שהיולדת בתוך שלושה ימים הראשונים ללידתה [27 שעות], היא בגדר "חוליה שיש בו סכנה", וממילא אסור לה לצום ביום היכיפורים. על כן, אף אם יבואו מאה רופאים ויאמרו לה שהיא יכולה לצום ולא תינזק כלל ועיקר, אסור לה לשמווע להם, וחובה עליה לאכול כפי הוראת חז"ל.

כתב הרמב"ם, אף על פי שיראה מדברי חכמי הרפואה שבידינו, לא כפי שאמרו חז"ל, אין לך אלא מה שאמרו חכמים, שנאמר: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל". וכן כתוב הריב"ש, שאין לנו לדון בדייני תורה ומצוותה, על פי חכמי הרפואה שהנחיו על פי מופתיהם הכהובים. וכותב בשורת דעת כהן, אף אם יאמרו רופאי ז מגנו, שהניסינו הורה שכמה يولדות שמעו לקולם והתענו ביום היכיפורים והכל עבר בשלום, מי לדיינו יתקע שלא יבואו לידי סכנה לימים הבאים, וכי יודע כמה מהן מתו ממחילות שונות שעיקר סיבתן הייתה מחמת התענית, אלא שהרופאים מצאו להן סיבות אחרות באותו זמן לפיק האומדן שלם. ולכן אסור ליאזל חס ושלום בסכנות נפשות, נגד מה שקבעו חז"ל אשר רוח ה' דבר בס ומלותו על לשונם. (חו"ע שבת ג של, שלא)

יש להבהיר שלאחר התיעצות עם רופא, פעמים שיש צורך להתייעץ עם רב, כי פעמים שהרופא אינו ירא שמים ואינו מבין באיסורי תורה ונוטה להקל בקלות, כגון בזירותו לידה, צום כיפור, הפלת העובר חלילה וכיוצא בהם.

חייב - זכות הרופא לרפאות

מצווה על הרופא לרפאות כל חוליה הבא לפניו, שנאמר (שםoth כא יט): "ירפא ירפא", וודרשו חז"ל (מסכת ברכות ס"א): מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות. (סימן שלו ס"א)

"רשות" שניתנה לרופא לרפאות עניינה הוא: שאף על פי שמות השם יתברך הוא נהיה חוליה, ואם כן הילך ירפהו הרופא וככובול יעשה נגד מה שעשה הבורא? על כן אמרה תורה של אל יאמר כן, אלא מותר ומזכה על הרופא לרפאות, שכן גורה חכמו יתברך, וכambilואר לעיל. (הרמב"ג, הרשב"א. מב, נ)

אסור לרופא להימנע מלטפל בחולה הבא לפניו ולשלוחו לרופאים אחרים. והעשה כן, הרי הוא כאילו שופך דמים, כי לא מן הכל אדם זוכה להתרפאות. (ו)

אל תלך אחר הרופא בסומה בארכובה

לא אחת, חוליה בא אל רופא המשפחה עם תוצאות בדיקות דם, והרופא מגלה בהם מחלת חדשה שלא הייתה ידועה עד היום לחולה. הרופא מסתפק במשפט קצר בין מילים ספורות: אדוני, יש לך בעיה זו וזו - ובדרך כלל ינקוט בשם לוועיז בלתי קליט, עלייך

לקחת תרופה פלונית. הנה אני נותן לך מרשם לבית מركחת. שלוש פעמיים ביום על בטן מלאיה. בבקשה. והלאה לפציגינט הבא....

לא מדובר בתיאור דמיוני, אלו מעשים שככל יום. (כמובן שישנם יוצאים מן הכלל) הרופא לא מסpter לפציגינט על הגורמים שבטעים הוא הגיע למחללה זו, ומה עליו לעשות כדי שהיא לא תחריף בעתיד, ומה הן שיטות הטיפול הנוספות למחללה זו, אם ישנו, ומהו הסיכון והסיכוי בכל אחת מהשיטות, וכדומה. על כן, אל לך לлечת אחר הרופא כסומה בארובה. עלייך לשאול ולברר כל דבר מבלי לחושך רוחו או גערותיו. **עליך לזכור כי מדובר כאן בחימם שלך ולא בחימם שלו.** יתכן ופעמים אף כדאי לך לחפש אחר רופא אחר שינוי את דעתך. (חימם בריאים כהלכה)

הידעת מה בין טיס טיס לרופא?

מדוע בודקים וחוקרים על רופא, לפני שהולכים אליו, האם הוא מספיק מומחה, כמו ניסיון יש לו וכדומה, ואילו כאשר אדם עולה למטוס, לא שמענו שיבקש מהטייס את התעודתיו, המלצות מחברים וכו'. ייחי ההבדל הפ悬וט מואוד: הטיס טס אתה! אם הוא עשה צעד שניי, חייו בסכנה כמוך! לא מסתבר שהוא עלה לאוויר מתוך חוסר ידע, עיפות, חוסר ריכוז וכו'. לעומת הרופא לא נמצא אתה על שולחן הניתוחים. הוא חותך, אבל הוא לא בסכנה, לנו עליו יש לבירר היבט....

רופא אבל

רופא היושב שבעתימי אבלות, והתבקש לבוא לטפל בחולה, מוותר ומוצה עליו ללכת לטפל בחולה, אף שאינו בו סכנה, ואפילו ינסים רפואיים אחרים שיכולים לטפל בו. ומיותר לו גם לקבל שכר על זה. (ו)

שכר שבת

רופא שטיפל בשבת בחולה, רשאי ליטול שכר על זה, ואין בזה ממש איסור שכר שבת, כיון שהוא שכר של מצוה. ונא. וכמברואר בחומרת השבת בהלכה ובאמודה. וכך אמרו בגמרא (בבא קמא פה ע"א): "אסיא דמנון, מגן שוויא", כלומר, רפואה של חינם, חינם שווה.

מניעת חילול שבת

אשה מעוברת שהחלה להרגיש מעט ציריים בערב שבת, אם מתאפשר לה בנסיבות מסוימות לлечת בבית החולים או לשבות אצל ידידים קרוב לביתה החוליים, ולמנוע את הנסיעה בשבת, תבואה עליה ברכה. אולם אם נגרם לה מכך עוגמת נפש ומניעת עונג שבת, תשבות בביתה ללא שום חשש כלל ועיקר. ופשוט שאין חייבת לשוכר חדר בבית מלון סמוך. (_nb. חוות' שבת ג שכא)

תאורה גדולה לחולה

אם יש צורך להدليل או רשות בשבת בשבייל לטפל בחולה שיש בו סכנה, וישנה אפשרות להدليل מנורה בעלת עוצמה נמוכה שמספקת בשבייל הטיפול בחולה, או מנורה בעלת עוצמה גבוהה יותר שתאיר יותר טוב, מוותר להدليل את המנורה בעלת העוצמה הגבוהה יותר, כי הכל הדלקה אחת היא, ואין כאן Tosfot בחילול שבת (נה). [וכל שכן אם ההדלקה היא במגוונות המצוויות כיום העשוויות "לד" שאין בהן חוט]

להט, ואינו מאיירת אלא באמצעות זרם חשמלי, והרי הן ככל מכשיר חשמלי, מאורר וכיוצא בזהו, שאיסור הדלקתו מדרבנן. ובמקרה מסוימים: מנהת שלמה אוירובד, צץ אליעזר, נשמת אברהם, להורות נתן, הגרא"פ שיינברג, וירך דוד, מנהת אשר וועד. עיינו חז"ע שבת ג עה. שבת ד תב. שבת ה קע. רם, רמו. שבת א קע, קית, קכ. פס"ת שבת א שפה, תא, תא וcmbואר בהרבה בחוברת "השבת בהלכה ובאגודה".

הביאור בהיתר לדלקת המנורה בעלת העוצמה הגבוהה יותר, כי הנה מהוגمرا ומסכת מנחות ס"ז מבואר, על חולה שיש בו סכנה בשבת שהרופא קבע שהוא צריך לאכול שתי תנאים לרופאותו, ויש לפניו עץ עם שתי תנאים בעוקץ אחד, או שלוש תנאים בעוקץ אחד, עליו לתלוש את העוקץ עם שתי התנאים ולא עם השלווש, כי אף שמדובר הטלישה מהעץ הוא מעשה אחד, מכל מקום אסור להרבות בשיעור האיסור, וכיון שאין בשתי תנאים תלוש את העוקץ עם שתי התנאים. ועתה יש להבין, לדעת הר"ן שריבוי השיעור הוא איסור מן התורה, אם כן מדוע מבואר בגמרא וחולין טו ע"ב שהשוחט עוף לחולה בשבת, מותר גם לאדם בריא לאכול מהעווף כשהוא לא מבושל, [וრק אם הוא מבושל אסור, מחשש שהוא ירבה בבישול בשביילו]. ולמה לא נזוזר שלא יכול הבריא את העוף חי, מחשש שהוא ירבה השוחט בשביילו, שהרי לחולה די בעוף קטו, והוא ישחט עוף גדול כדי שיטפיק גם לבrai: ויש לומר שלא דומה תלישת התנאים לשחיטת העוף, כי הרעינו במלאתך "הטלישה" הוא להפריד ולנתך את הפרי ממקומם יידולו ויניקתו, ולכן אין דומה התולש שתי גרגורת בעוקץ אחד לתולש שלוש בעוקץ אחד, כי בתולש שלוש, במציאות נפסקה יניתן של שלוש גרגורת ולא של שתים, ממילא נמצא שיש כאן ריבוי בשיעור המלאכה. וכן אסור לבrai לאכול מותבשל שbowל לחולה בשבת, שמא ירבה חתיכות בתבשיל בשביילו, כי הרעינו במלאתך "הבישול" הוא להכשיר דבר לאכילה, ואך שהכל נעשו במעשה אחד של בישול, מכל מקום אין דומה המכשיר שתי חתיכות לאכילה למכשיר יותר חתיכות לאכילה, ממילא נמצא שיש כאן ריבוי בשיעור המלאכה. לא כן בשוחט עוף גדול במקומות עוף קטו, הרי הרעינו במלאת החשיטה היא "נטילת נשמה", ובנטילת נשמה לא שיקד שיעור, מה לי נשמת עוף גדול מה לי נשמת עוף קטו, נשמה אחת היא שניתלה, ואין ריבוי בעצם המלאכה, כי ריבוי הבשר הנשחט אין משפיע על עצם המלאכה, לנו אף אם ישחט עוף גדול, מלאכה אחת היא.

לאור האמור, כשייש לפניו שתי נורות, אחת גדולה ואחת קטנה, הלא האיסור כאן הוא מלאכת הבערה, ובבבורה אי חילוק בשיעורה, מה לי מבעיר גפרור קטן מה לי מבעיר גפרור גדול, הבערה אחת נשתה, ואין ריבוי בעצם המלאכה, לנו ריבוי בששות' דרכי יציב שימושים לא שמנעו שהחכל הדלקה אחת היא, וכדיי עוף גדול ועוף קטו. וככתב בששות' דברי יציב שימושים לא שמנעו שבמקומות שמוטר להדלק נר שבת בוגן לחולה, שייהיה חייב להקפיד שלא להדלק נר גדול אם אפשר בוגר קטו. ונה. ש"ת יביע אומר חלק ח סיימו לד אות ד. חז"ע שבת ג רפט. ה"ע ד רכמה

תרומות כליה

חולה כליות שיש בו חשש סכנה, וזוקק לתרומות כליה, מותר לחבר או לקרוב משפחחה לתורום לו כליה אחת מלילויותיו, ויש בזה גם מצוה גדולה שמצויל את חי חברו מסכנה, ובלבבד שיעשה הכל בעצת רופאים מומוחים שאין סכנה נשקפת לתורום הכליה. וראיה מצוה זו להגן עליו, ושומר מצוה לא ידע דבר רע. וכל המצל נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא (סנהדרין לו ע"א). לוי

השתלת קרום עין

הזוקק לרפואה למאור עניינו, על ידי שימושיים קרום עין [קרונית] מאדם מת ומשתללים אותו בעינו, ויזהר לו למאור עניינו, אם ישנה אפשרות כספית, טוב לעשות כן בחוץ לארץ במקומות שמצוים שם גוים, שאז יש לתלות שקרומי העין הם ממותים גוים, וגם כי הרופאים שם מומוחים ומונוסים יותר, כי הם מטפלים בחולים רבים יותר מאשר בארץ ישראל. אבל אם אין לו אפשרות כספית, מותר

לו להתרפאות אפילו בעיר שרובם ישראל. (שוחת יביע אומר חלק ג' יורה דעה סימן כ-כג. ד פא)

ניתוק מכשירים

אפילו חולה סופני שאין לו שום סיכוי להחלים ולהיות, חיבים הרופאים לטפל בו בכל התרופות והטיפולים, וחיללה לנתק את המכשירים כדי לקרב את קיומו ולהקל על יסוריו, שזה הוא רצח ממש. ועל קרוביו המשפחחה לוודא שהרופאים מזינים את החולה על ידי זונדה, ומטפלים בו כיאות. ויש להיזהר בזה מאוד, כי ישנים שמזולגים בטיפול בחולים סופניים כאלו. (ד סט)

במסכת שבת וכן ע"ב אמרו: המיעטים עניינו עם יציאת הנפש, הרי זה שופך דמים. משל לנו שכבה והולך, אם אדם מניח אצבעו עליו, מיד כבה. וכן אמרו במסכת שמחות, הנוגע בגוסס, הרי זה שופך דמים. קל וחומר שהמנתק מכשירים מהחולה, הרי זה שופך דמים. (ד סט)

טוב מותו מחיו

חולה שמצטער מאד מיסורים קשים ומרימים, והרופאים התייאשו מחיו, ומקש מארו שיתפלל עליו שימות, כי טוב מותו מחיו, אם הדבר ברור שאין לחולה שום סיכוי לחיות, רשאי להתפלל בלחש לה' יתברך: "אנא ה', חוסה נא וחמול רוחם על החולה פלוני להחיותו ולהברותו. ואם כבר נזירה גזירה עליו, בטל נא מעליו יסורי, והטוב בעיניך עשה". (לט, תקתו)

מצאו שכאשר המצב כבר בלתי נסבל לחולה, רשיים להתפלל עליו שימות, כמפורט בגמרא במסכת תובות כד ע"א על רביה יהודה הנשיא שהיה חולה מאד, וחכמי ישראל שרתעו והתפללו לרפאותו. בעת התפילה עתלה שפתחו לג' שהיתה נדחת גולה ומודדקת במצוות ומסכתקידושין כה ע"א, ולמדו ממנה חכמים כמה דברים [מסכת מגילה י"ח ע"ב] ואראש השנה כו ע"ב), ונזהרו מאד בקבודו [מסכת מעיר טון ז' ע"א] ואמרה: "עלינוים [شمיטים] מבקשים את רבי, והתחנונים [עם ישראל בא"ז] מבקשים את רבי, והי רצון שיכופו העליינוים [וימשיך לחיות]. אבל כיון שראתה שהוא מצטער מאד, אמרה: "יהי רצון שיכופו התחנונים את התחנונים [כלומר, שרבו יפטר]". ועדין היו ממשיכים החכמים להתפלל לרבי לא נפטר. מה עשתה? זרקה כד מהגיג לארכ, ומרהעיש המגדל שנעשה פתאום, שתקו כולם מהתפללה, ומיד באוטו רגע רביה נפטר. וכן מצאו באלו הונבאה שכאר שר איומה עליו איובל הרשות להמתינו, ביקש מה' למות, שאמור מלכים א ט ד: "zion אל אט גבשו למות, ויאמר רב עתיה ה' קח גבשין, כי לא טוב אנכי מאבתין". וכן מצאו בינה הונבאה ד ב' שנאמר: "ויתפלל אל ה'"... ועתה ה' קח נא אט גבשין מפנין, כי טוב מותי מחוי". וכן מסופר בגמרא [מסכת תענית כג ע"א] על חוני המעגל שכאר שר התכסה בסלע גדול ונרדם לשבעים שנה, כשהתעורר הlek לבני משפטותו ואמר להם שהוא חוני המעגל, ולא האמיןו לו. הlek בבית המדרש, ואמר להם שהוא חוני המעגל, ולא האמיןו לו. חלשה דעתו, התפלל לה' שימות, ומן אמרו במדרש וילקוט שמעוני פרשת יעקב רמו לתמן: מעשה באשה אחת שהזקינה הרבה ובהאה לפניו רבי יוסי בן חלפתא, אמרה לו רבי הזקנתוי יותר מודאי ומעכשי חיים של ניולו הם, שאיני טועמת לא מאכל ולא משקה ואני מבקשת להפטר מן העולם, אמר לה איזו מצוה את רגילה לעשות בכל יום אמרה לו רגילה אני שאפליו אם יש לי דבר חביב, אני מניחה אותו ומשכמת לביית הכנסת בכל יום. אמר לה, מנעי עצמך מבית הכנסת שלושה ימים זה אחר זה. הלכה ועשתה כן, וביום השלישי חלה ומותה.

בספר "לשון חכמים" לगאון עוזנו המקובל האלקי רבנו יוסף חיים ז"ע"א (חלק ב סימן מה) כתוב תיקון לעניין זה. והרב המוציא לאור רבינו בן ציון מרדיכי חזון צ"ל כתב שם: "זה התקיקון נתנו רבנו בעבור אשה אחת זקנה שהיתה גוססת ומצטערת יותר מעשרה ימים, וגם אני הצערתי בכל העשרה, ואזכיר כי קודם שיצאנו מפתחן החצר נפטרה האשה הנזכרת במנוחה". ע"ב. וכותב מורהנו הראשון לציוו רבנו יצחק יוסף שליט"א (ד סט): זכורני לפני כ-40 שנה שאחד הגברים

הנכדים מגיבה פנה לאבא מרן זוק"ל בבקשת אודות אחד מפקידי הבנק שלו, אדם צער לימיים, שזה כאשר עשר שנים שוכב ללא הכרה עצמה, והרופאים התיאשו מלרפואתו, ואשתו נשארה עגונה. ומרן זצ"ל ביקש מארכבי ישיבתנו "חוון עובדיה", שיבואו שירה לבית החולים במרכז הארץ בו הוא מאושפז, ויתפללו סביר מיטתו את סדר התפילת הכתובה בספר "לשון חכמים" הנ"ל. ומרן עצמו השתתף עימנו באotta תפילה, ואכן התרגשות גדולה אחזה בנו בעת התפילת עס מרן ליד מיטת החולה שהיה מחוסר הכרה. והנה לא עבר זמן והאיש נפטר בבית עולמי, וכך הותה האשה מכבל עגונתה. ויהי לפלא. ע"כ. שוב ראיינו שכו כתוב מרן זוק"ל פא) וזו לשונו: וגם אני בענייני עשתי תקוע זה לאיש שהיה מוטל כאבן דום ממש שנים רבות, כמו צמה, ותיכף אחר התקוע הנזכר נפטר במנוחה. ע"כ.

๙๙ מצות ביקור חולים ט

השם יתברך מבקר חולים

שאלו חז"ל (מסכת סוטה יד ע"א): מה באור הפסוק: "אתרי ה' אלְהִיכֶם תָלְכוּ", וכי אפשר לו לאדם להלך אחר ה', והלא כבר נאמר: "כִּי ה' אֱלֹהֵיךְ אֲשֶׁר אַכְלָה הוּא?" אלא היה מהלך אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא, מה הקדוש ברוך הוא ביקר חולים, שנאמר: "וַיַּרְא אֵלֵיו ה' בְּאֶלְגִּי מִקְרָא" [שביקר הקדוש ברוך הוא את אברהם אבינו אחר שמיל את עצמו בגיל 99 שנה על פי ציוויו השם], אף אתה ביקר חולים. ע"ש. וכtablet הרמב"ם (ולכתות דעתו סוף פרק א): וממצוים אנו לлечת בדרכי הטובים והישראלים, שנאמר ודברים כה ט: "וַיַּהֲלַכְתָ בְּרַכְיוֹ", כך למדו בפירוש מצוה זו, מה הוא חנון אף אתה היה חנון, מה הוא רחום אף אתה היה רחום, מה הוא קדוש אף אתה היה קדוש... וחיבב אדם להנaging עצמו במידותיו ולהידמותו אליו כפי כוחו. ונקרעת דרך זו דרך ה', והוא שלימד אברהם אבינו לבניו, שנאמר בראשית יח יט: "כִּי יַדְעַתְיו לִמְעוֹן אֲשֶׁר יָצַה אֶת בְּנֵי וְאֶת בֵיתוֹ אֶתְרִיו, וּשְׁמַרוּ דָרְךָ ה' לְעֵשֹׂות צְדָקָה וּמִשְׁפָט". וההולד בדרך זו מביא טובה וברכה לעצמו, שנאמר (שם): "לִמְעוֹן הַבִּיאָה ה' עַל אֶבְרָהָם אֲשֶׁר דָבַר עַלְיוֹ". ע"כ.

מהתורה או מדברי חכמים

לדעת רבים מהפוסקים מצות ביקר חולים היא מצות עשה מן התורה של גמilot חסדים ובעל הלכות גדולות, הרמב"ג, הרשב"ג, תלמידי רבו יונה, הריטב"א, הריא"א, היראים ועוד), וכמו שדרשו חז"ל (מסכת Baba Mezia ל"ב על הפסוק שמוטה יח כט: "וַיַּהֲלַכְתָ לְהָם אֶת הַדָּرֶךְ יַלְכֹ בָהּ" - זו גמilot חסדים. ויש שלמדו כן מהפסוק ודברים כה ט: "וַיַּהֲלַכְתָ בְּרַכְיוֹ". ואף למי שאומר שזו מצוה בדברי חכמים, מודה שמקיים בזה מצות התורה (ויקרא יט יח): "זֹאת אַהֲבָת לְךָ בְּמֹזֹעַ". (א)

כתב הרמב"ם (ולכתות אבל פ"ד ה"א): מצות עשה של דבריהם לביקר חולים, וללות האורחים, ולהכניס הכללה, וכן לשמה הכללה והחתן, ולסעדם בכל צרכיהם, ואלו הן גמilot חסדים שבוגוף שאין להן שיעור. ואף על פי שלל מצות אלו מדבריהם, הרי הם בכלל מצות "ואהבת לרעך כמוך", שככל הדברים שאתה רוצה שייעשו אותם לך אחרים, עשה אתה אותן לאחיך בתורה ובמצות.

שכר המבקר חולים

אמרו חכמים (מסכת נדרים מ ע"א): כל המבker את החולה - ניצול מדינה של גיהנם,

שנאמר (תhalim מ"ב): "אֲשֶׁרִי מִשְׁכֵּל אֶל דָל [חולה], בַּיּוֹם רַעֲה יָמְלֹתָהוּ ה'." ומה שכרו בעולם זהה? "ה' יִשְׁמַרְתָּהוּ וַיְחִיָּהוּ, וְאַשְׁר בָּאָרֶץ, וְאֶל תִּתְנַהֵּה בְּנֶפֶשׁ אַיִבְיוֹ," ה' יִשְׁמַרְתָּהוּ מיצר הרע. ויחיהו - מן היסורים. ואשור בארץ - שייהו הכל מתכבדים בו. ואל תתנַהֵה בְּנֶפֶשׁ אַיִבְיוֹ - שיזדמנו לו רעים שיעזרו. ואמרו חז"ל (ומסתת שבת כט ע"א): אלו דברים שאדם אוכל מפירוטיהם [מעט משכר פירות המשוכה] בעולם הזה, והקרו קיימות לו לעולם הבא. ואלו הן: הכנסת אורחים, ו ביקור חולמים, והשכמת בית הכנסת ובית המדרש, והמנדל בנינו לתלמוד תורה, והדנו את חברו לכף זכות.

מצוה שאין לה שיעור

מצות ביקור חולמים היא מצוה שאין לה שיעור ונבול, על כן אין גבול למספר הביקורים לחולה, וטוב לבקרו אפילו כמה פעמיים ביום. וכל המוסיר לבקר את החולה, הרי זה משובת, ובלבד שאין הביקור מטריך עליו. (ומסתת נדרים לט ע"ב. סימן שלה ס"ב)

בגדים נאים

החולץ לבקר את החולה, טוב ונכון שילבש בגדים נאים ומוכבים, כי מלבושים נאים משוחמים את לב האדם, ותרחב דעת החולה בהזיה ויערב לו מאוד.

בספר סדור הימים כתוב, שאחד הטעימים שנגנו להקל לבקר חולמים בשבת, אף שפעמים המבקרים מצער בעוד החולה, מאחר והוא יום מכובד מכל הימים וללבושים בלבד הולכים כבוד, והחולה של לו נחת רוח ושמחה מזה. (ע"י א) וספר מורה הראשון הראשו לציון והרב הראשי לשישראל רבנו יצחק יוסף שליט"א, שכשר אביו מרן מלכא צוק"ל שכב בבית החולמים בימייו האחרונים, היה מקפיד לבוא לבקרו כשהוא לבוש בגלימת הראשו לציוו, ומרן היה שמה וננהנה מאוד כשרוואה את בנו מגע אליו בגדים נאים ומוכבים אלו.

מטרות ביקור החולים

הבא לבקר את החולה, ישים לב לראות את צרכיו, ולדאג שיהיה מי שיעשים לו. וכמו כן ישים לב שמקומו יהיה נקי היטוב, כי ניקיון המקומות גורם ישוב הדעת לחולה, וועוזר לו להחלים מהר יותר, אבל חוסר הניקיון גורם לבלבול ורוח רעה. כמו כן, אם רואה שיש צורך לחולה במאכל טבעי ובריא שיעזר לו להחלמתו, יש לעודר את בני משפחתו להכין לו מאכל זה.

הבא לבקר את החולה, מתעורר יותר להתפלל ולבקש עליו רחמים מהשם יתרברך שירפאהו רפואה שלימה, ויתו בלב הרופאים חכמה בינה ודעת לרפאתו, ולא תצא תקלה תחת ידם, חלילה, כמו שנאמר (תhalim קז): "יִשְׁלַח דָבָר וַיַּרְפָּאֵם וַיִּמְלַט מִשְׁחִיתּוֹתָם". וככתב הרמב"ן: המבקר את החולה ולא בקש עליו רחמים, לא קיים מצות ביקר חולמים. (בית יוסף סימן שלה, פרישה)

בגמרה (ומסתת נדרים מ"ב) מסופר: מעשה בתלמיד אחד מתלמידי רבי עקיבא שחלה, ונכנס רבי עקיבא לבקרו, ושביל שיניקה וסידר לפניו, חיה [הבריא]. אמר לו התלמיד לרבי עקיבא: רבי, החיתניין יצא רבי עקיבא ודרש: "כל מי שלא מבקר חולמים - כללו שופך דמים". וככתב הרמב"ן: מכאן למדיינו שmatterת ביקר החולמים, כדי שיכבדו וירבעו לפניו, ויעשו לו צרכים הצריכים לחולי וימצא נחת רוח עם חבריו. ועוד, כדי שיכוונו דעתו לרחמים ויבקש עליו, לכך המבקר את החולה

ולא ביקש עליו רחמים, לא קיים מצוה זו. וכותב הפרישה: שדעתו של אדם צלולה ונוחה יותר כשהabitת נקי. ועוד כי רוחה שורה על מקום מיאוס, וחולה צריך לשמרן עצמן מכל דבר, יותר מאשרים אחרים, כי השטן מטרוג בשעת הסכנה. וכיוצא בזה כתוב בשיטה מקובצת, שרבי עקיבא ראה שהמקום היה מעופש זהה היה מזיק לחולה, لكن ציווה לנוקות את המקום, ועל ידי כך נזדקן אוירו והתרפא החולה. ו. ד נב)

נמצא שהתרשלות מאמצים שעלו ידיםם יכול אדם להינצל ממומיות, נחשבת כشفיכות דמים, שהרי רבינו עקיבא אמרו: "כל מי שלא מבקר חולים [ומילא לא דאג לצרכיו של החולה שעלה ידים יכול היה להצילן], כאילו שופך דמים". ומכאן יוציא באזה בפרשタ עגלת ערופה, שאומרה תורה ודברים כא א': כי ימיצא ליל בاردמה... נפל בשדרה לא נודע כי הפהו. והיה העיר הקרבה אל החיל, ולקחו זקנין העיר ההוא עגילת בקר... וערפו שם את העגלת בפרק. וכן ואמרו: יידינו לא שפכו את הדם הזה וענינו לא רואו, ואמרו חז"ל (ומסתכת סודה לח ע"ז): וכי עליה על דעתנו שזקנינו בית דין שפכי דמים הם, עד שהם צרכיהם להתנצל ולומרו: "יידינו לא שפכו את הדם הזה"? אלא כוונתם שלא בא איש זה לידיינו ופטרונו לדרכו בא מazon. ופירש רש"י, וזה שנאמר "יידינו לא שפכו", שלא נהרג על יידינו, על ידי שלחונו אותו בעלי מזונות והוצרך לסתום את הבריות כדי להשיג לעצמו אוכל ועל ידי כך חרגו. ומברא מכאן שאמ' היה בא לידם ופטרונו בעלי מזונות, היו נחשים כשפכי דמים. הרי לך שהתרשלות מאמצים שעלו ידיםם היה יכול להינצל ממומיות, נחשבת כشفיכות דמים.

מצות ביקר חולים של רבינו עקיבא איגר

מצות " ביקור חולים" ליוותה את הגאון רבינו עקיבא איגר זצ"ל באופן ממש ממעניו ועד זקנה ושינה. כל שמוועה שהגיעה לאוזני, מפלוני חוליה שנפל למשכב והשרוי במצוקה, נגעה לליבו, והיה הולך להשתחף עמו בעצרו. يوم יום היה מבקר בבית החולה וمبיא לו מיני מטעמים להשיב את רוחו, וככמים קרים על נפש עייפה ערבה מנהתו בעיני החולה. פעמים קרה שהיה לו בלילה אצל החולה, ומשתدل אצל הרופאים לעשות כל מה שבידם להחלמו מהירה.

חלק בלתי נפרד ממהמצוה - היו תפילתו על החולים. הוא היה מבקש מהם למסור שמות ושם אםם, כדי להתפלל עליהם. טרודתו המרובה לא עצרו בעדו ולא עכבוهو מלקיים מצוה יקרה זו בלהט קודש.

בעבור שנים, כשהטרדות הלכו והתרבו מיום ליום, ראה הרב שכבר אין לו את היכולת והאפשרות לקיים מצוה זו בגוףו כימי קדם, לא נח ולא שקטו, ושת עצות בנפשו כדת מה לעשות. הוא מינה שני אנשים נבחרים, שכרכם על חשבונו, וعليهم היה מוטל לבקר את חוליו העיר יום יום. הם היו שואלים בשלומים בשם הרב, מתעניינים במעמדם ובמצבם, ואף מגישים לחולה תשורה ומתנה מאת הרב. כמו כן הוצרכו לברר שם החולה ואמו להעביר לרוב שיתפלל עליהם. (מאוזן של ישראל)

אוירה נעימה ושמחה

מצווה רבה להאיר פנים לחולה ולהשתדל להשרות במחיצתו ככל היותר אוירה נעימה של שמחה וחודה, כי למצב רוחו של החולה, ישנה השפעה גדולה על החלמתו, כמו שנאמר משלי יה' ד': "רוח איש יכול מלחחו", ופירש רש"י רוח איש - רוח גבר שהוא איש גיבור ואני נתן דאגה בלבו ומקבל כל הבא עליו בשמחה ובחיבה. יכול מלחחו - אין כוחו סר מעליו.

וכتب הרמב"ם וכתבים רפואיים חלק א עמוד 50: "ולא ישכח לעולם לחזק הכה הנוגני במזונו, וכן לחזק הכה הנפשי בריה הטוב עם הבשימים... וכן לחזק הכה החינוי בכלי הניגון, ולספר לחולה סיפוריים ממשחחים שירחיבו את נפשו ולבו, ולהחדש חידושים שישיחו את דעתו, וITCHAK עליהם הוא וכל חברתו, ויבחרו לשימושו ולעימוד לפניו מי שישמח בו. כל זה מהচיב בכל חוליו". עכ"ל. ובימינו התפתח מקצוע רפואי המכונה 'ליצנות רפואית', המשמש בצחוק למטרות טיפוליות. במסגרתו מעתותבו של רמב"ם ליצנים בבתי-חולים ומוסיעים חולמים בדרכים שונות.

כמו כן, יש לעודד את החולים במיללים טובות שבഴירת השם יבריא מחליו ויחזיר לאיתנו, ושיח עמו בדיבורים המשחחים את לבו כסיפורים ומעשיות על חולים שנוצעו, ולהזקו "בַּי אָיו לְהֵי מַעֲצָר לְהֹשִׁיעַ בָּרֶב אָוּ בְּמַעַט". ואם השעה מתאיימת, כדי לומר לו חידושי תורה קלים, נאים ומענינים, כדי לשמהו ולהסיח דעתו מחליו.

ישתדלו להביא לחולה בני אדם שנעים לו להיות במחיצתם ושם בהם, כי בכך מתרחב לבבו ומתרפא בקלות יותר. כתוב המאירי, כשההמברך הוא אהבו של החולים, ביקורו ערב לו מצד הנאות ממו, ומיקל מעליו את חוליו, וכן מבואר משלו הרמב"ם לעיל.

בי התורה תבחר לעולם בגמלות חסדים

כתב בספר החינוך (מצח העט): ואתה בני אל תהשיך שענין מצות הצדקה לא יהיה אלא רק בעני אשר אין לו לחם ושמלה, כי אף בעשירים גודלים מתקיים גם כן מצות הצדקה לפעם, שאפילו העשיר בעירו ובמקומות מכירוי, פעמים שיצטרך מפני החלי או מפני שום מקרה אחר, לדבר אחד שהוא בידך ולא נמצא במקום אחר, גם זה בכלל מצות הצדקה בעלי ספק, כי התורה תבחר לעולם בגמלות חסדים ותצווה אותנו להשלים רצון הנבראים בני ברית באשר תשיג ידינו. וכל העניין שכל המהנה את חברי בין במנון בין במאכל או בשאר צרכיו או אפילו בדברים טובים דברי ניחומים, בכלל מצות הצדקה היא, ושכרו הרבה מאד, וכי נכנסו דברי באוזنك כי טובים הנה, באוזן תבחן מילים.

בשורות טובות

יש לבשר לחולה ככל היוטר בשורות טובות ומשמחות, וכמו שאמר שלמה משלי טו^๖: "מְאוֹר עִינִים יָשָׁמֵחַ לִבְךָ שְׁמוּעה טוֹבָה תַּדְשֹׁן עַצְמָךְ". ומайдך, זיהרו מאד שלא לבשר לו שום בשורה רעה שתגבור לו צער, חילתה.

וכتب מרן החיד"א (עובדת הקודש צפורה שמייר אות קעא): "אם ידעת בשורה טובה, מהר תספר לחברך, וחיתה נפשו בגלך, כי המבשר טוב מшиб את הרוח. ומайдך, הזהר מלبشر בשורה רעה. ואם ידעת שמוועה רעה, לא ישמע על פיך, כי אתה גורם נזק גדול, שהשומע יתעצב וימעת בעבודת ה', והעווון תלוי לך". עכ"ב.

והנרא באර את לשון המשנה ומסכת ברכות פ"ט מ"ב, "על בשורות טובות אומר הטוב והמטיב, ועל שמוועות רעה אומר ברוך דיון האמת", ולכן מודיע בטבות אמר בשורות, ואילו בראות אמר שמוועת אלא שח"ל רמזו זהה, שדברים רעים אין מברשים לאדם עד שישמעו לו ממוקם שהוא, שכן אמר שמוועת, לא כן דברים טובים, מצוה לבשר לאדם, لكن אמר בשורות.

כמו יש להיזהר שלא לספר לבני המצריים, כמו שראינו בגמרה מסכת כתובות קד ע"א: בשעה שנפטר רבי יהודה הנשיא וудין לא נודע הדבר, אמרו חכמי ישראל לתנא בר קפרא, לך תבודוק מה שלמו של רב. החליך ומצא שרבי נפטר, קרע בר קפרא את לבשו והחיזיר את הקרע לאחורי, ופתח ואמר: אראלים ומזכוקים אחזו בארון הקודש, נצחו אראלים את המזכוקים ונשבה ארון הקודש! שאלו אותו: האם רב נפטר? אמר להם: אתם אמרתם ולא אני. שלא רצה להוציאו כן מפיו.

ומעשה שהיה אצל הרב מבריסק שנסע עם לחוץ לארץ, כדי לאסוף כספים לעניין ירושלים. כשחזר אליו אותו אחד מתלמידיו, מה שלום עשר פלוני שהוא קרובוי אמר לו הרב, צריך רחמי שמים מרובים. חשב התלמיד שקרובו חלה וצריך להתפלל עליו. לאחר מכן ציון התקבל מכתב שאחטו עשר נפטר כבר לפני פנוי חודשים. שלול התלמיד את הרוב, מהו כבduğu אמר שהואר צריך רחמי שמים מרובים, הלא הוא כבר נפטר? אמר לו הרוב, לא שיקרתני, גם המתים צרכיהם רחמים מרובים כמו שאנו אומרים בתפילה: "מחיה מתים ברחמים ربיכם". וכל זה מפני שלא רצה הרוב להוציאו מפיו, כי "מציא דיבה - הוא כסיל".

ומעשה שהיה אצל האדמו"ר מחב"ד זצ"ל שאחיו נפטר בארה"ה, והוא שלוח לאמו מכתבים בשם אחיו, במשך שלוש שנים עד יום מותה, כדי שלא לצערה ולגלות לה שהיא נפטר. (חוורתה "כבוד אב ואם בהלה ובאגודה")

מציא דיבה

חוללה מסוון שנפטר לו אחד מקרוביו או אדם אחר, אין להודיעו כלל ועיקר, שמא תיטרף דעתו עליו. והמודיעו עושה אייסור, והרי הוא כסיל ושותה, כמו שאמר שלמה בחכמתו (משל פרק י פסוק יח): "ימצא דיבה - הוא כסיל". ואם קרה ונודע לחוללה שקרובו נפטר, איןו קורע את בגדו, ואין בוכים בפניו, כדי שלא ישבר לבו. (סימן של'. לח)

שתיקה יפה לך

חוללה שחלה בחולי מסוון שעיל פי רוב אין תרופה למכתתו, ה' יצילנו, אין להודיעו שזהו מצבו, שמא ישבר לבו ויתיאש מן הרחמים וירע מזלו חס ושלום.

מעשים בכל יום, שהרופאים טועים בהשערותם, או כshediyin המוחלה בראשיתה ויכול להתגבר עליה וייחיה. ועינינו הרוות ככמה וכמה בני אדם שחלו במחלת מסוונת, ובחסדי השם יתרברך שהוא רופא רחמן ונאמן, התרפאו על ידי טיפולים שונים ותרופות מסוימות. וכך אמרו חז"ל (מסכת שבודה זורה נה ע"א): בשעה שמושגרים את היסורים על האדם, משבעים אותו: שלא תלכו אלא ביום פלוני, ולא תצאו אלא ביום פלוני, ובשעה פלונית, ועל ידי פלוני, ועל ידי סם פלוני, שנאמר (ובירט כח נט): "עֲלֵיכֶם רַעִים וְאָמֵנִים", רעים - בשליחותם [شمישרים את הגוף], ונאמנים - בשבועות [לצאת בזמן שנקבע להם].

והנה במחלת הידועה אי אפשר תמיד להסתיר הדבר מן החוללה, שהרי פעמים שיש צורך לקבל טיפול על ידי הקרןוט וכימותרפיה לרופאותו, והחוללה צריכה לשטר פעללה עם הרופאים, ואי אפשר לטפל בו מבלי להודיעו על מחלתו, לכך ההכרח לא יוננה להודיעו, כיון שהכל נעשה לטובותה; אך כל שאפשר שלא לגנות לו על המחלת אשר תקפה אותה, אל יגלו לו. (כט, עד)

לא לפרסט

אין טוב לספר ולפרסט על חוללה שנמצא במצב מסוון, כדי שלא ירע מזלו. ומכל מקום אם המכיד חוליו, מותר לפרסט הדבר לרבים כדי שיתפלו עליו.

הגאון רבינו יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל [הסתירפלר], היה מקפיד שלא יודיעו כלל על אדם שהלה במחלה הדודה, אלא יאמרו שחלתה סתם. כי כאשר חלה במחלה הדודה צריך נס לרפאותו, ולמי יש בכך לחולל ניסים. וכך אין להרע מזלו בזה שיקראותו חוליה מסוכן.

ובספר ויצבור יוסף כתוב: מעשה באחד שחלתו במחלה הדודה, ואמר לו האדמו"ר רבינו יעקב אביחזיר זצ"ל שאם יshed את הצלומים, ויבקש מהרופא המתפל בו שלא יגלה דבר זה לאף אדם, יתרפא בעוזרת השם, וכך עשה והתרפא. אך לפעמים עידיין היה חש בכאבים, אמר לו הרב, כיון שהרופא יודיע מזלה, לכן פעמים יש לו לבאים, אבל בשימות הרופא, יפסיק גם הכאב. וכן היה, שלאחר שמות הרופא, לא הרוגש כאבים כלל. והענום בזאת, כי לא תמיד עושים בשם נס גלוי, וכן באשר השמיד את המטימים, ובטענה בחשש יתברך, התרפאה, שאז כבר הנס אינו גלוי לעין כל. ובספר שומר אמונים כתוב, שאם נדמה לאדםஇזשה מיחושים, לא יספרם לשום אדם. וזהו סוללה שתיבטל החוליה מלאיל. (ד פג)

מעשה באדם שחלתו במחלה קשה ונזקק לניטות דוחה בחוץ. כאשר בא לבקש ברכה מהגאון רבינו אלעזר מנחים שץ צ"ל, שאל אותו האם לספר להוריו על דבר המחלתו, דבר שבودאי יגורום להם לדאגה וצער. דענו של הרב הייתה נרכצת: "עליך לספר להורייך את האמתו או לילך אתה להמעיט מהם בחומרת המצב, אך עליך לספר על המחלתו ועל סכנות החיים הכרוכה בה. חשוב מאוד לספר להם, כדי שיתפללו عليك וייתרור עבורה. בפועל אמנים יכולים לסייע לך במאומה, אולם عليك לדעתך, כי לתפילה של אבא ולדמעה של אמא יש כוח גדול ורב בשמיים! על התפילות האלה לך לווות בשום פנים ואופן!" ("אורחות הבית" עמוד רז)

bezot mah chazr lechivot:

אמרו חז"ל: שלושה הקדושים ברוך הוא אהובם: מי שאינו כועס, וממי שאינו משתכר, וממי שאינו מעמיד על מידותיו. ומעשה ברב הונא שחלתו ונפטר לאחריו עולם [מוות קליניין], כיון שחזר לחיות, אמרו לו תלמידיו, רבנו במה פטרך באותו עולם? אמר להם: בניין, אשריו מי שאינו עומד על מידותיו. העובדה [לשון האמנה], באו כתות של מלאכי השרת ולימדו עלי זכות, ולא קיבלו מהם. עד שבא מלאך אחד ואמר להם: "על מי אתם מלמדים זכות, שמא על זה שמיעלים לא עמד על מידותיו?" מיד פטרוני ממיתה לחיים.

(אווצר המדרשים. השווה מסכת ראש השנה יז ע"א)

כ"י בשמחה תעאו

חוליה השואל את הרופאים על מצבו, ישיבוו שבעזרת השם יתברך יש תקוה טובה שיזchor לאיתנו, אף אם לדעתם אי האמת כו, ויפיחו בו רוח שמחה ותקוה טוביה. [ורמזו בפסקוק יעשה נה יב]: "כ"י בשמחה תעאו", שלל ידי השמחה יוצאים מכל הצרות.] ואוותם רופאים המגilibים לחולה את מצבו, ומיאישים אותו, עוונם גדול. ואפילו החולה הוא אבי שחייב לשמעו לו, ומצוחה שיודיעו את האמת על מצבו, וגם אומר שמסוגל על צערו, אין לבן להודיעו, מאחר שאין צערו מחול, ואין רשיין לצערו, ומכל שכן כאן שעולול להסתכן.

ברור שאין להתחשב ב"כללי האתיקה [המצוון] הרפואית" הקובעים שעל הרופא לגנות לחולה את כל האמת על מצבו, כי ככליל האתיקה של תורהינו הקדושה אין כו, ועל רופאים שככלו אמרו חז"ל, ומסכת קידושין פב ע"א): "טוב שברופאים לגהינט". ומסופר בנבניה על בן הדוד מלך ארם, שהיה חוליה ושלח את חזאל שיאשל את אלישע הנביא, אם יהיה מחול זיה? כמו שנאמר ומלכים ב' ח': "ייאמר הפלך אל חזאל, קח בידך מנחה ולך לקראת איש האלים, ורקשת את ה' מאיותיו לאומו, האחתה מחלתי זיה וולך חזאל לקראותו ויקח מנחה בידך... ויבא ויעמד לפניו, ויאמר: בנד' בנו חדד מלך ארם שלתני אליך לאמר, האחתה מחלתי זיה ויאמר אליו אלילשע: לך אמר לו חייה תקיה, והרangi ה' כי מוות ימות". (עד)

ביקור בבית החולים

גם אם החולים שוכב בבית החולים ויש שם רופאים מומחים ואחיזות שטפלים בו כראוי ובנסיבות, בכל זאת מצוה רבה לבקרו, כדי לעודדו ולהזקנו, ובפרט שעל ידי ביקרו מתעורר יותר להתפלל עליו לרפואה שלימה, וכן".

אמורו חז"ל ומסכת נדרים מ ע"א, כל המבקר את החולים מבקש עליו רחמים שיחיה, וכל מי שאינו מבקר אינו מבקש עליו רחמים. לעומת זאת, על ידי ביקרו שוראה את מצבו, מתעורר בייתר לבקש עליו רחמים מאית השם יתברך שישלח דבריו הטוב וירפאהו, והוא בלב הרופאים חכמה בין ודעת לכלכל דביריהם במשפט להחיש לו רפואיות תעללה, ולא תצא תקלה מתחתי ידים. וזה בודאי שתפקידו קרובה להתකל יתורה, כפי שאמרו ומסכת שבת יב ע"א שהשכינה למעלה מרשותו של חולה, שנאמר "ה יסענו על ערש דوى". וככל המבקר את החולים ולא בקש עליו רחמים, לא קיים המוצה. (שו"ת יהוח דעת חלק ג סימן פג)

כמו כן, אמורו חז"ל ומסכת נדרים לט ע"ב, המבקר את החולים, נוטל אחד מששים מחוליו. והיינו כשהמבקר הוא אהבו של החולים, אז ביקרו ערבות לו מצד הנאותו ממנו, ומיקל מעליו את חוליו. וברור שגם בבית החולים שיקף טעם זה. (ח)

כתב הרמב"ם (פרק יד מהלכות אבל הלכה ד): ביקר חולמים מצוה על הכל, ואפילו הרבה פעמיים ביום, וכל המוסיף הרי זה משובח, ובלבב שלא טריטה. וכל המבקר את החולים כאילו נטל חלק מחוליו והיקל מעליו, וכל שאיןו מבקר כאילו שופך דמים. ע"ב. וכך על פי שבגמרא (נדרים שם) מבואר שדווקא אם המבקר בו גילו, אז הוא נוטל אחד מששים מחוליו. מכל מקום נראה ממה שלא כתוב בכתובת רמב"ם, שמקומו טהור מהמדרשה ויקרא רבה פרשה לד סימן א על הפסוק: "אשרי משכיל אל דל, ביום רעה ימלטה ה", אמר רב הונא זה המבקר את החולים, שככל המבקר את החולים פחת לו אחד מששים בחוליו. אמורו לו, אם כן יעלו שישים אנשים לבקרו וירד עמהם לשוק? אמר להם, שישים ובלבב שייהו אהובים אותו נפשם, וכך על פי קו מרוויחים לו. ע"ב. ומה ששים "וזא עלי פי כן מרוויחים לי", הינו שאפילו אם אינם ממש אהוביו נפשם, מכל מקום מרוויחים ומיקלים לו מחוליו. (שו"ת יהוח דעת ח"ג סימן פג)

אבל עדין לא נטلتி כלום ממחלתו

פעם נכנס הגאון רבינו אליהו חייט מיזל לבתו של עשיר אחד מאנשי עירו שלא היה מנוטני צדקה. שאכל אותו העשיר, מודיע כבוד תורה בא אליו וייען הרב, באתי לקיים מצות ביקר חולמים, שהיא מצוה חביבה עלי ביותר. זקף העשיר את עיניו כשהוא תמה, ואמר: מי הגיד לכבדו שאני חולה? ויען הרב, מפני שלמה המליך החכם מכל אדם שמעתי זאת, באומרו (קהלת ה יב): "יש רעה חולה ריאיתי תחת השמש, עשר שמור לבבלו לרצעתו". ויאמר אליו העשיר, עכשו רואה כבודו, כי ברוך השם אני ברايا ושלם, ולשועה טרח מר לבקרני. אמר לו הרב, אבל רבתותינו ז"ל אמרו כל המבקר את החולים נוטל ממו אחד מששים מחוליו, ואני עדין לא נטلتி כלום ממחלתו, ולא קיימתי המצווה כהכלכתה. ולא זו ממש הרב עד שהוא עשיר נתן תרומה הגונה לעניין העיר ולהרבעת התורה. (ענף עץ אבות עמוד קיא)

מן הרاء שמדוברים מבני משפחתו של החולים, ישאלו את הרופאים על שלום החולים, ויתעניינו בדרכי הטיפול בו, כי כשהרופאים רואים בני משפחתו מותעניןיהם, מטפלים בו טוב יותר, בזודעם שייצרכו לתנת דין וחשבון על מצבו וטיפולם בו.

ביקורת בזמן טרדה

מצوها רבה לשים לב לבקר את החולים השוכב בבית החולים, גם בזמןים שיותר עסקיים וטרודים בהםם, כערבי שבתות וחגיגים. והועשה כן, שכרו פ"י מהתמקר בעזון אחר, שהרי אמרו חז"ל (ובאות פ"ה מכ"ב): "לפום צערא אגרא", דהיינו נוגד עזור וההתאמצתו של האדם בעשיית המצוות, כן גודל שכרו. ועוד אמרו (ובאות דרבי נתן פ"ג מ"ט): טוב עשיית מצוה אחת בצעיר, ממאה מצויות שלא בצעיר.

ודע, כי העזרה הנפשית, והיחס החם והלבבי בזמןים קשים אלו של בדד וشعומים, הינם הרבה יותר מהעזרה הרפואית שמקבל החולה בבית החולים. ויש להתאמץ מאוד שלא להשאיר את החולים לבדו שם, وكل וחומר בן בנו של קל וחומר בשבתות וחגיגים, שהחולה יודע שכולם יושבים עתה בבתייהם שמחים ועליזים והוא שוכב בבית החולים. (ד' נב)

השם לב לדברים אלו לשוחות עם החולים בזמןים הנ"ל ולשmenoויות כיאות, אי אפשר לשער ולתאר כמה שכרו רב ועצום אצל הקב"ה, כMOVED בנביא (ישעה פרק נח פסוקים י-יב) ובגמרא ופסכת בבא בתרא ט ע"ב), וישלם ה' פועלו ותהי משכורתו שלמה מעם ה' בעולם הזה ובעולם הבא. וככתב הרמב"ם (פרק ב' מהלכות מגילה הלכה יז): **שאין שמחה גודלה ומפוארה אצל הקב"ה,قادם המשמח לאב אומללים.** שההשמח את לבבם ודומה לשכינה, שנאמר (ישעה ז' טו): "מרום וקדוש אשכון ואת דָּבָר וְשִׁפְלָה רֹום, להחיקות רום שְׁפָלִים ולהחיקות לב נְדָבָאים". ואין ספק שהקב"ה ישב גמלו לאותו אדם ויושמה אותו פי' כמו וכמה בשמחות עצומות ונפלאות, וכבר אמרו חז"ל (תוספותא סוטה פרק ד הלכה א'): מרובה מידת טוביה ממידת פורענות פי' חמש מאות.

טוביים השנאים

טוב שילכו שניים יחד לבקר את החולים ולא כל אחד בנפרד, כי בשנים יכול עליהם יותר לשרת את החולים ולראות את צרכיו, וכן אמר שלמה בחכמתו (קהלת ד ט): **"טוביים החנימים מן הַאֲחֵד"** (שאילתו דרב אחאי גאו). אולם אם אין מוצא מי שילך עמו, לא יתבטל בשל כך ממצוות ביקור חולים. ופשוט שם נוח לחולה יותר שיבוא כל אחד ואחד לבדו, יעשו כרצונו. (א)

גודל יבקר קטן

מצואה גם על אדם גודל לבקר חולה שהוא קטן ממנו, ולא יאמר אין זה מכבודי טimum שלה ס"ב. ובפרט אם הוא אדם חשוב, שכן אשר רואים הרופאים שאדם גדול וחשוף טרח ובא לבקר את החולים, נזהרים ביתר שעת ברפואתו, ומשתדרים יותר עברו להחיש לו רפואי. (ה, יג)

כתב בשאלות דבר אחאי גאו: מעשה בתלמידיו של רבינו עקיבא שחלה ונטה למות, נכנס רבינו עקיבא לבקרו, כיון שראה הפונדקאי [בעל הבית המארח] שלו, שרבינו עקיבא טרח ובא לבקרו, אמר כנראה שאדם זה חשוב הוא כל כך, ומידי חימם לו מים חמימים וטרח בו לרפואתו, וכשהחר רבינו עקיבא שוב לבקרו, ראה שהתרפא. מיד יצא רבינו עקיבא ודרש: "כל מי שאינו מבקר את החולים - כאילו נוטל נשמטה ממנו". (ה)

ביקור מרן הראשון לציוון זוק"ל אצל פצועים מלחמת ים הכנופרים

לאחר מלחמת ים הכנופרים ביקרה משלחת מטעם הרבנות הראשית לישראל וה모ועצת הדתית בירושלים בכל חיותות צה"ל ובבתי החולים שהחילים הפצועים שבו שם. בראש המשלחת עמד מרן הראשון לציוון והרב הראשי לישראל רבנו עובדיה יוסף זוק"ל, ב ביקורם בבית החולים "הDSA" נפגשה המשלחת עם קצין צה"ל שעינוי נפצעו קשה מרסיסי פגז מצרי, משפחתו פרצה בבכי עת קרב מרן למיטת החולה. מרן ברכו בכל ליבו והניח למאשותיו ספר תהילים קטן, ובהתרגשות פנה למיטה: "בזכות דוד מלך ישראל, שלח לו השם רפואה שלימה". הרופאים הנידוו ראש כי הסיכומיים אפסיים. אך בחסדי השם יתרחק לאחר עידן של טיפולים, חזרו עיני הקצין לראות כבתחילה, וכי הדבר לנס. (וליכות מוסר א פג)

עזרה במצאות

לבד ממה שדווגים לצרכיו הגשיים של החולה במאכל ומים ומשקה ותרופות, יש לדאוג גם לצרכיו הרוחניים, על כן אם הוא זוקע לעוזרת בהנחת תפילין, או לקנות לו תושמישי מצוה מסוימים, כארבעת המינינים, מצות ליל הסדר וכדומה, מצוה לטרווח עבورو ולקנותם לו. והນכו שחתולום יהיה מכיספו של החולה [אם יש לנו], מאחר ולא ראוי לקיים מצאות בחינם. מבואר בזוהר הקדוש ותחלת פרשת תרומה: "וישם שכר המצוות מושלים בכל מה שיבקשו ממנו, בין רב בין מעט, ולא יעשה המצואה בשום פנים ואופן בחינם. כי העושה בחינם, הסטרא אחרא יונקת מצאותו ושורה עלייו ומטמאת אותה, אך הקונה מכיספו, ומישם שכר המצואה מושלים, ומתאמץ בחפש למצוות, והוליך בדרך הישיר, זוכה שהשכינה שורה בו, ומקדשת אותו, ומכך עת הסטרא אחרא, ומעביר ממנו מדות רעות, כאס, גאה, תאווה אסורות, קנאה, שנאה ועוד". (וחידים. מבואר בחוברת "חג הסוכות בהלכה ובאגודה")

לא אמר 'שב'

הבא לבקר את החולה ומצאו כשהוא עומד, לא יאמר לו "שב" כדי שלא ישמעו כאלו אומר לו שישב בעוד חוליו חס ושלום, וכפotta פיו לשטן, אלא יאמר לו בלשונו אחרת, כגון "תנוח" וכיוצא בזה. ולצערנו, רבים לא יודעים הלכה זו וטוענים בה, ומצואה למדם בנחת. (ג עד)

כתב מרן השלחן ערוץ (סימן שע"ב): הבא לכבד את חברו ולקום מפניו, אומר לו: שב. אלא אם כן הוא אבל או חולה, שימושו. שב באבות שלך, שב בחויל שילך, חס ושלום.

מצות קיינה

מצות עשה מן התורה לקום מפני אבי או אמו או רבו המובהק [שלימודו רוב ההלכות למשעה] או גدول הדור, אפילו רואה אותם ממתקח גדול. וכן כמו כן, מצואה לקום מפני זkan מגיל שבעים שנה או רבו או תלמיד חכם הבקי בהלכה בתוך ארבע אמות [2 מטר] שלהם. (כתיב התשב"ץ וח"א סימן קמ"ז): גדר תלמיד חכם הוא: מי שהגיע להרואה, וראו לדורש ברבים, ותורתו אומנותו, ופרקנו נאה, ויש בו יראת שמים, ושמו טוב ואהוב]. ומכל מקום, החולה אינו חייב לקום מפניים, מחחש שם מא יאמרו לו "שב", והוא נשמעו כאלו אומרים לו שישב בחוילו, חס ושלום. אבל אם רוצה לעמוד מפני כבודם, רשאי. אך יזהרו שלא לומר לו "שב", אלא "אל תטרח" או "תנוח" וכיוצא בזה.

(מא)

עני ועשיר

אם יש חולה עני וחולה עשיר, ואין באפשרותו לבקר את שניהם אלא אחד מהם, מצוה לבקר את העני, ואפילו אם החולה העשיר הוא תלמיד חכם, יברך את העני, כדי שביבוקרו יודאג למחסורו במאכל ומשקה וכיוצא בהם. אולם אם שניהם זוקקים לעוזרה, תלמיד חכם קודם, משומש כבוד התורה. ^(ז)

חולה גוי

יהודى שיש לו שותף גוי או שכן גוי, ועתה חולה הגוי זהה, מותר לו לבקרו, מפני דרכי שלום. ומותר גם להתפלל עליו לרפואה שלימה, ובפרט אם הוא מבקש שיתפללו עליו. וכל שכן אם היטיב לייהודי, שיש בזו גם הכרת הטוב ולא יתנגד בנסיבות טוביה. אבל אם הגוי מיצר לישראל, לא יתפלל עליו בשום פנים ואופנו. ^(ח)

גר צדק שהורי גויים וחלו, מצוה עליו לבקרים ולהתפלל עליהם לרפואה שלימה, שהרי הם הביאו והו לעולם הזה, ועל ידם זוכה לחחי העולם הבא, ובמעשיהם יקדש שם שמיים. ^(ט)

רפואה לבעל מאפייה גוי

שמו של רבי שמעון סופר צ"ל מערלי, יצא לתהילה גם בקרב השכנים הנוכרים, שידעו כי איש קדוש הוא בכך תפילתו. פעם קרה שאחד הגויים, בעל מאפייה גדולה בעיר, להקה בהתקף לב והגע עד שעריו מוות. באה אשטו אל בית הרב, והוא מתipherת בכבי שיתפלל לרפואתו. פתח וקרא: "ריבונו של עולם, הרוי יש לך כל כך הרבה גויים עלי אדמות, רפא נא גם אלה שיויסיף ויחיה". תפילה זו הועילה, והנצר שבח רוחו והבריא לחלווטין.

ماז והלאה, במשך שנים רבות, נהג לחלק בכל יום שישי חולות לעניים יהודים לכבוד שבת, מבלי לבקש עבורים כל תמורה, לאוות הכרת טובה מצדיו לרב. והוא יהודים ההורכים באופן קבוע למאפייה שלו כדי להשליך קיסם לתוך התנור, כדי שיוכלו לאכול את החלות ללא חשש אייסור פת גויים. ורבי שמעון חסידא. עיין בחוברת "כשרות המטבח בהלכה ובאגודה" (בדיני פת גויים)

כעבור שלשה ימים קמה בת המלך ממיטת חוליה

מעשה שהיה עם הגאון רבי אליהו מנוי, אב בית דין חברון, שנסע למצרים, בשנות بصורת, להביא בר ולחם ומazon, לתושבי חברון, והתארח בبيתו של השר היהודי קטואי פחה, שר האוצר לממלכות מצרים, שהוא מוקיר ורחם רבנו, וקיבל את הרוב בכבוד גדול. באחד הימים כשטיימו ארוחת צהרים, התנצל השר בפניו הרבה שעליו לעזוב את המקום ולהתיצב בפני המלך, כי עתה פותחים את המכraz על תפירת בגדים לחמשים אלף אנשי צבא, ואף הוא הציע עצעה על טיב הסחוורה ועל מחירות הבגדים. הרב בירך אותו בהצלחה, אך ביקש ממנו שיזהר לא להימשך במשא ומתן עד שיפסיד חילאה מלחתפל תפילת מנהה, והבטיחו השר שכן יעשה. והנה אחר דיון מקיף של המלך ויועציו על כל ההצעות שהוגשו במכרז, הביט השר בשעונו וראה כי בעוד כמה רגעים תהיה השקייה, ואם ימתו עד שיגיע תורו לדבר על הצעתו, יתכו שיפסיד את התפילה, התנצל בלחש לחבריו, וקס והלך לחדר אחר כדי להתפלל, ובעודו מתפלל השם יתרברך האיזין לתפילתו, כי היה בעל חסדים גדולים, וטוב ומטיב לעמו, ונתן בלב המלך

והשרים לזכותו במכרז. ביקש המלך לברכו, והנה איןנו. המתינו לו עד שסיטים תפילתו, וصاحبמושב השרים בירכו המלך על הצלחתו במכרז, ואשר על ידי כך ירווחה הוו תועפות.

אך שאלו המלך, מאיותי נעשית כלכך צדיק וחכם, lokom באמצע מושב השרים כדי להתפלל? סיפר השר, בא אליו חכם גדול וצדיק מארץ ישראל, והבטחתי לו להתפלל. כשהחלכו השרים, קרא המלך את השיר במיחוד, וביקש ממנו: יש לי בת חוליה השוכבת על ערש דווי זה כמה חדשים, והזמנתי רופאים מומחמים לרפואתה, וכולם העלו חרס בידם, אף בקשתי מאנשי דת השככים העربים להתפלל עבורה, והכל ללא העויל, אנה הזמן אליו את הרבה שיברך אותה אولي تعالיה ארוכה למחלה. השיר נutter לבקשת המלך, וביקש מרחב הרבה לבוא עמו אל הארמון להתפלל על בת המלך. בבואה הרב לפני המלך, נכנס לחדר בתו, ועמד והתפלל לפני הקדוש ברוך הוא שיקדש שמו בעולם, וישלח לה רפואה שלימה. התפילה של הצדיק לא שבה ריקם, וכעבור שלשה ימים כמה ממieties חוליה, והחלימה ממחלהה, המלך שמח מאד, והזמין שנית את הרב לבוא אל ארמונו, וכשבא, הביע המלך את תודתו. שאל אותה, למה הוצרך לבוא מצרים, והשיב לו, כי חזק הרעב בחברון. תיכף ציוה המלך לשלווח שקי תבואה לכתובות הרב בחברון, ועיטר את הרב בזהובים רבים למען תושבי חברון, ונעשה קידוש שם שמים ברבים. (ענף עץ אבות עמו קמלן)

בעבור יומיים כמה בת הגנרט ממיטת חוליה

מסופר על מהנה צבא גדול בראשות גנרל אחד שונא ישראל, שלא נתנו רשות לחילילים היהודים לשבות ולנוח בשבותות וימים טובים. כששמעו כן הגאון הצדיק רבינו נחום מהורודנא, ביקש מהגאון רבינו אלכסנדר משה לפידות שהיה בקי בשפט המדינה, לבוא עמו ולהשתדל אצל הגנרט לשחרר את החילילים בימי שבת ומועד. ואף שהגנרט היה קשה מאד, עם כל זה הרהיבו עוז ונכנסו למשרדו, ויאלאם ברעם קולו, מה רצונכם? ויען הגאון לפידות, אדוני הגנרט, הנה רב היהודים עומד לצד, והוא איש קדוש, רם ונשא מאד אצל כל היהודים, והוא מבקש כי בחסוך הגנרט תואיל להטיב לחילילים היהודים הנמצאים תחת הסוטה, לתת להם חופש ביום שבתות ובמועד ים ישראל. ויען הגנרט ברזון, איני מסכים לשחרר אותם, והם יעמדו כמו כל החילילים, וישאו הרבניים מאתו וילכו בפחני נפש. הרב רבינו נחום אמר בטוחני שלא אבדה תקוותינו, ועוד יצטרך אילנו הגנרט. עוד הוא מדבר והנה חיל מראשי לשכת הגנרט רץ אחרים, ויקרא אליהם לשוב אל הגנרט. ויאמר הגנרט אל הרב לפידות, הנה פיך ענה ברב, כי איש קדוש הוא, لكن הנני מבקש בהיות כי יש לי בת יחידה צערה לימים, השוכבת על ערש דווי זה חדש ימים, והרופאים נלאו מהחשעה, אם הרב הקדוש הזה יעתיר בעודה ותתרפא, אמלא חפצכם ברצון. ויבילם הגנרט אל ביתו ויראה להם את חדר הבית החוליה, והיתה צווקת וboneה מכacoיבה, ויפורוש כפיו רבינו נחום אל ה' בתפילה ובתחנונים: "אנא ה' עשה למען שמירת שבות קודש על ידי עמך ישראל אנשי הצבא, ובזכות מצות שמירת השבת תשלח דברך הטוב לרפאות את הילדה החולה הזאת, ותקים מחוליה ותחיה בבריאות טובה, למען ידעו העמים, כי אתה אלהי כל הארץ, ובידך להמית ולהחיות, אל נא רפא נא לה". ויפנו וילכו לדרכם.

והנה לפטע פטאום רפאה מחלתה של הילדה ממנה לאט לאט, עד כי אחר יום או יומיים שבה לאיתנה. לא עבר שבעה ימים, ותבואו מרכבה הדורה לביתו של הגאון לפידות, ויתבקש לבוא עם חברו רבינו נחום לבית הגנרט. ויסעו שניהם יחדיו, ויקבלם

בכבוד גדול ויבילם אל חדר בתו, ויראו כי היא בריאה ושלימה ומשתקת בצעועים. ואמר להם הנגרל, עתה ידעת כי ה' הוא האלהים המקיים אל הצדיקים בני ישראל, ורק ברכותכם ותפילהיכם הביאה לבתי מרפא, תחת אשר נלאו כל הרופאים לרפאותה ולא הצליחו, ואתם הרבנים החיותם אוטי. אני אסרו תודה לכם ומבריחכם כי עוד היום אתנו פקודה לשחרר את החיללים היהודים בשבותות ומוועד, ואשימים עיני עליהם לטובה. ברוך המקדש שמו ברבים. (ענף עץ אבות עמוד קנו)

תחת אהבתך ישטונוני – ואני תפלה

סיפור שנמצא במאמריו של רבי יעקב מאיז"ה, רבה של מוסקבנה: בזמןו היה בנו של הצאר ברוסיה חולה מאד, והגיעה בקשה מאית הממשלתנים היהודים يتפללו עליו לרפואתו. והנה יום אחד הגיע שליח מיוחד מיום הצאר לבית הכנסת בו כיהן הרב מאיז"ה, ובפני בקשה מיוחדת ומפורשת מאיtin הצאר שיתפללו על בנו עכשיו מיד, כיון שמצובו קשה ביוטר.

באותה תקופה סבלו היהודים סבל רב ורדיפות קשות מהצאר, ולא ידעו אם להתפלל על בנו של זה הגורם להם סבל כה גדול. אמר להם הרב, כי יפתחו את ספר התהילים, ובפרק שיפתחו אותו יאמרו. וכן נפתח להם פרק ק"ט, והחלו לומר אותו לעיני שליח הצאר: "למנצח לדוד מזמור, אלהי תהлатי אל תחרש, כי פי רשות ופי כורמה עלי פתחו, דברו אתי לשׂוֹן שָׁקֵר, ודבְּרִי שְׁנָאָה סְבָבָ�ני וַיְלַחֲמָ�ני חָנָם. תחת אהבתך ישטונוני, ואני תפלה. וישימו עלי רעה תחת טוביה, ושנאה תחת אהבתך. הפקד עלי רשות, ושתנו עמוד תפלה. בהשפטו יצא רשות, ותפלתו תהיה לחטאיה. יהיו ימי מעתים, פקדו תוא... קח על ימינו. יהי בני יתומים ואשתו אלמנה... אל יהיו לו משך חסד ואל יהיו חונן ליתומים. יהי אחריתך להזכיר בדור אחר מפח שמים, יזכר עוז אבותיו אל ה', ומטאת אמו אל תפלה. יהי ננד ה' תפמד, ויכרת הארץ זכרם..."

ואמרו זאת כל הקהל בבית הכנסת מתוך התרגשות עצומה ומתווך בכיוות נוראות על הסבל המר אשר הם סובלים מידי הצאר. אולם לאחר מכן אמר מכאן שליח הצאר [שמכובן לא הבין את תוכן התפילה] כי לא ראה מעולם אנשים שהתפללו בהתרגשות ובכוונה כה גדולה לרופאותו של בן הצאר כמו אותם יהודים בבית הכנסת... (עובדות והנחות לבת בריסק)

טלפון. מכתב.

השואל לשולמו של החולה דרך טלפון, איינו מקיים מצות ביקור חולים בשלימותה, כי בvikorio בפועל מתעורר יותר לבקש עליו רחמים מהשם יתרחק שירפאהו רפואה שלימה, ובקשות רחמים שנגענית על יד החולה מקובלות הרבה יותר. גם בכך רואה את צרכיו ויכול להושיט לו עזרה כדי השם הטובה עליו. ורק אם אין אפשרות בנסיבותיו לבקשו בפועל, מוטב לטלפון או לשלוות אליו מכתב כדי לחזקו ולעודדו בדברים (שוו"ת יהוה דעת חלק ג סימן פג)

תלמיד חכם העוסק בלימודו ונצר ממנו לבקש את החולה באופן אישי, ובפרט אם החולה שוכב בעיר רחוקה, מצווה עליו שידבר עמו דרך הטלפון, כי גם בזאת מתכבד החולה וגורם לו נחת רוח, ומיקל מעליו את חוליו וכאבו, ויתפלל וייעסוק בתורה לרופאותו השלימה. (הליכות שבא, פחד יצחק הויטנר, הגראי"א הענקי, מנחת יצחק וויס, צץ אליעזר, מנחת שלמה אוירבך. יא, יג)

חולי מדבק

אין לבקר חוליה שחלתה בחולי מדבק, כי אדם מצווה לשומר על בריאותו ולא להכנס את עצמו אפילו לספק סכנה בשביב להציג את חברו מודאי סכנה, וכל שכן בשביב לבקרו בלבד, שכן ציוותה תורה: "ונשמרתם מאד לנפשותיכם". על כן, די שידבר עמו בטלפון, וירבה בתפילה ובתחנונים לרפואתו השילימה. (יד)

"ונתתי שלום בארץ"

חברים שנענו שונים זה זהה, חוליה אחד מהם, רשיי השונא לבקר את החולה, כי אדרבה על ידי כך אפשר שיתפִיסוּ והוא שלוֹם בינוּיהם, ויתפלל עליו לרפואה שלימה. ומכל מקום אם הייתה מרובה גדולה ביניהם, נכוֹן שקדום לכך ישלח אליו שליח שרצחה לבקרו, וכשיתון לו רשות יבוא לבקרו. (ו. ד מה)

שאלת: ישנה הלכה שניים השונים זה את זה, ואחד מהם אבל ויושב שבעה, על השונא להימנע מלנהומו, שמא יאמר האבל שהוֹא שמח לאיזו. ואם כן, מדוע כאן שונאו חוליה לא נחשש שמא יאמר החולה שהוא שמח לאיזו?

תשובה: בגמרא (מסכת נדרים מ ע"א) מסופר על רבא שכאשר היה חוליה, ביום הראשון היה אומר לבני ביתו שלא יגלו זאת, כדי שלא ידברו עליו אנשים בחוץ ושמו ריע מזלו. אבל לאחר מכן, היה אומר להם: לכטו תכרייזו בשוק, כדי שכל מי שונאו אותה, ישמה, שהרי כתוב ממשי כד זו: "בגָנְפֵל אַזְיַיךְ אֶל תְּשִׁמָּה, וּבְכֶלֶל אֶל יְגַל לְבָדָךְ. פָּנָו יְרָא ה' וְרֹעֵב עַגְנִין, וְהַשִּׁיבָּמְעַלְיוֹ אֲפֹוּ", אם כן כדי שהשונא שלו ישמה, אז יקיים ביום המשך הפסוק: "וְהַשִּׁיבָּמְעַלְיוֹ אֲפֹוּ".ומי שאוהב אותה, יבקש עלי רחמים. נמצא אפוא שאף אם השונא שבא לבקר את החולה ישמה, כדי הוא לו לחולה, שאולי בזאת זה יתרפא. לא כן בניחום אבלים, מה יתנו אבל אם יבוא שונאו לנחומו, וכי יחויר את נשמת המת?! ומהרי"ל,atum ספר, מודוי אש, בית היל, שבת יהודא, מטה משה ועד. ז ואולם אם ידוע שעל ידי שיבוֹא לנחומו, יביע את צערו לפניו, והיה ברור שאין שמח לאיזו חלילה, רשאי בזואו ולנהומו, ואולי בזכות זה יתרקרו לשולום. ובפרט שפעמים האבל מצפה לביקורו, ואם לא יבוא, יש חשש שריגיש מזולזול והסתסוך רק יגדל יותר ויותר.

אשה חוליה

מצות ביקור חולים נהגת גם כאשר מבקר לקרוותו שהיא חוליה, כדי לראות אם היא צריכה דבר ולבקש עליה רחמים, ובבדק שהיא כשרה וצנואה, אבל אם אינה לבושה בכנויות כראוי, ופעמים שזרועותיה מגולות, אין לאיש לבוא לבקרה בחדרה, אלא יתקשר בטלפון וישאל לשולומה, ויביר אם היא צריכה עזרה, וידאג שיביוֹו לטפל בה, ויתפלל עליה לרפואה שלימה. (סימן שלה סעיף י. ט)

איש חוליה

מצות ביקור חולים נהגת גם כאשר מבקרת לקרוותה שהוא חוליה, כדי לראות אם הוא צריך דבר ולבקש עליו רחמים. (סימן שלה סעיף י. ט)

ביקור חולים בשבת

יותר לבקר את החולה בשבת, ובפרט אם היה טרוד במשך השבוע בלימודיו או בעבודתו. ואף אם המבקר מצטרע בצער החולה ובמכאוביו ונמצא שמעט ממצות עונג שבת, מכל מקום כיון שמשמעותו ומהיה את החולה בביקורו, מותר.

כתב בספר סדר הימים: נהוג לבקר חולים ביום שבת אחר שיזוצאים מבית הכנסת, מפני שאז הם פנויים ואינם עוסקים במלאכה. ועוד שהוא יום מכובד מכל הימים ולבושים במלבושים כבוד, וגם יש נשמה יתרה, והחוליה יש לו נחת רוח ושםחה מזו. וכך היה מנהגם של רבותינו הראשונים לבקר את החולמים בשבת בבוקר אחר צאתם מבית הכנסת, מבואר באור זרוע, הראבן ויעוד. (יא)

הمبرך והמתפלל על החולים בשבת, טוב שישים בנוסח זה: "שבת היא מלזעוק ורפאך קרובה לבוא". (טז)

שמירה לחולה

אין להשאיר את החולים או היולדת [עד שבוע מהלידה] לבדם בבית, מפני המזיקים המתגרים בהםם. וישימו לב שתמיד יהיה אצלם אדם, בין גדול בין קטן שمبין [מגיל חמיש או שש], שכל שיש שם בני אדם, אין למזיקים רשות להזיק להם. (ו)

המבקר את החולים ב ביתו ומצאו שהוא שוכב ייחידי, ועתה רוצה המבקר לכלת, יקרא החולים קריית שמע, כדי שבעך לא יהיה כח למזיקים להצער לו, ואז ילך המבקר לדרךו לחיים טובים ולשלום. (ח)

ביקור חולים וניחום אבלים

מי שיש לפניו שתי מצות, ביקור חולים וניחום אבלים, ואיןו יכול לקיים אלא אחת מהן, מצות ניחום אבלים קודמת, מפני שהיא גמilot חסדים לחיים וגם למתים, ואילו ביקר חולים היא גמilot חסדים לחיים בלבד. במא דברים אמרו ר' כישנסם מבקרים נספחים אצל החולים הדוזגים לכל מחסورو, ואיןו בא אלא כדי לארום לחולה קורת רוח, לשמרו ולהתפלל עליו, אבל אם אין מבקרים אחרים שדווגים לכל מחסورو של החולים, ביקר חולים קודם. (לב)

๒) דין חולה בקריאת שמע ותפילה ט

בגדים לתפילה

אף על פי שעל כל אדם בריא ללבוש בגדיו ולנעול נעליו בעת התפילה, ולא להתפלל כשהוא עם פיג'מה או נעלים בית, מכל מקום חולה שלבוש בפיג'מה, רשאי להתפלל כן, אך טוב שיתנו על הפיג'מה מעיל או חלוק. וילקוט יוסף תפילה א שיד

קריאת שמע בשכיבת

חולה השוכב על מיטתו, יטה מעט את עצמו על צידו ויקרא קריית שמע. אך לא יקרא כשהוא פרקיון, דהיינו כשהשוכב על גבו ופניו כלפי מעלה, או כשהשוכב על פניו וגבו כלפי מעלה. (שלחו ערד אורח חיים סימן סג ס"א)

קריית שמע בהרהור

חולה שאינו יכול לקרוא קריית שמע בביתיים המילים בפיו, לפחות יהרהור קריית שמע בלבו. ושלחו ערד אורח חיים סימן סב ס"ד)

חוליה שהרהר קריית שמע בלבד כנ"ל, ולאחר איזה זמן שהוא, הרגיש יותר טוב יוכל לקרוא בפיו, חייב לחזור ולקרוא קריית שמעשוב בפיו, כי ההלכה היא, שהרהור בלבד אינו כמו דבר ממש. (עב)

על כן, חוליה שהרהר קריית שמו בלבד בבוקר, ואחר הצהרים הוא מרגיש טוב יותר יוכל לדבר, יקרא עתה קריית שמע בפיו. ואף שעבר כבר זמן קריית שמע, מכל מקום כיון שלדעת כמה פוסקים אין זמן מוגבל לקריאת שמע מן התורה, וקריית שמע של יום זמנה כל היום, ומה שאמרו עד שלוש שעות, זה רק מדברי חכמים, לכן יקרא עתה בפיו, כדי לצאת ידי חובה מן התורה.

כוונה בתפילה

חוליה שהכבד עליו חוליו והוא טרוד, ואני יכול לכוון בתפילת שמונה עשרה כלל, לא יתפלל. אבל אם יכול לכוון לפחות בברכה הראשונה, יתפלל. (הלה בrhoה ה שב)

תפילה מעומד

אף על פי שתפילת העמידה צריכה להיות כשבועמד על הrackע ולא על מיטה, כסא או מקום גבוה, שנאמר: "מממעמקים קראתיך ה'", מכל מקום חוליה שאינו יכול לרודת מהmittה, רשאי להתפלל כשבועמד על גבה. (שלוחן ערוך אורח חיים סימן צ ס"א. עא)

תפילה בישיבה או שכיבה

חוליה שאינו יכול לעמוד בתפילת העמידה כלל, רשאי להתפלל כשהוא יושב או שוכב במיטה. (שלוחן ערוך אורח חיים סימן צד ס"ג. עא)

חוליה שלא יכול לעמוד בתפילה והתפלל בישיבה או בשכיבה, עתה הוא מרגיש טוב יותר יוכל לעמוד ולהתפלל, עליו לחזור ולהתפלל שוב מעומד בתנאי של נדבה, ויאמר כך: אם אני חייב לחזור ולהתפלל, הרי תפילתי זו תהיה תפילה חובה. ואם איןני חייב לחזור, תהיה תפילתי זו תפילה נדבה. ואם עבר זמן התפילה, כגון שלא חש בטוב כלל בבוקר, והתפלל תפילת שחרית כשהוא שוכב, עתה בצהרים הוא חש בטוב, אז יתפלל מנחה פעמיים, עמידה אחת למנחה, ועמידה שנייה לתשלומים של שחרית בתנאי של נדבה, ויאמר: אם אני חייב לחזור ולהתפלל תפילת תשלומים, הרי תפילתי זו תהיה לתשלומים. ואם איןני חייב לחזור, תהיה תפילתי זו נדבה. (עא)

שעה שהציבור מתפללים

חוליה שאינו יכול להתפלל הציבור, יכוון את תפילתו לשעה שהציבור מתפללים, והיינו, שישער את הזמן שציבור מסוים מתחילה את תפילת העמידה, ויתחיל גם הוא את העמידה באותוה שעה. (ילקוט יוסף תפילה א רטטו)

בגמרא מסכת ברכות ז עב אמרו: שאל רבבי יצחק את רב נחמן, מדוע לא בא מර לבית הכנסת להתפלל? אמר לו רב נחמן, לא חשתי בטוב. אמר לו רבבי יצחק, היה לו למד לאסוף עשרה אנשים לבתו, ולהתפלל עםם תפילה הציבור. אמר לו רב נחמן, תורה היה עלי לאסוף עשרה אנשים. אמר לו רבבי יצחק, היה לו למד לומר לשליה ציבור שודיע לבתו את הזמן שמתחלים להתפלל, ובאותה שעה הייתה מתחילה להתפלל בבית, ומכוון להצטרף עמם. אמר לו רב נחמן,

מה זה שאתה מ Kapoor עליך כל כך על שהתפללת לבודי בבית? אמר לו רבי יצחק, מושם שדרש רבי שמעון בר יוחאי על הפסוק ות浩ים טט דה: "זיאני תפְלֵתִי לְךָ ה' עַת רָצֶוּ", אימתי עת רצון, בשעה שהציבור מתפללים, אבל תפילה של יחיד אינה נשמעות אלא אם כן משים נפשו בכוון, ומתפלל בכוונה בכל לבו. ורק ציבור אפלו אם אין מכוונים כל כך בתפילה וליבם בליעם, בכל זאת הקב"ה מקבל את תפילתם. וכן כתוב הרמב"ס והלכות תפילה פרק ח הלכה א): תפילת הציבור נשמעות תמיד, ואפלו היו בהם חוטאים או הקב"ה מօסט בתפילתם של רבים, לפיכך צריך אדם לשחרר את עצמו עם הציבור, ולא תתפלל ביחד כל זמן שיכל להתפלל עם הציבור. ועיין עוד בהרבה בחוברת "סדר חיים בהלה באגדה" (בעמלה וחשובות התפילה הציבור).

אם יש אפשרותתו, טוב שיתאים עם חברו קודם לכך שיתקשר אליו לטלפון בעת תחילת התפילה, כדי שיישמע את השlich ציבור ויזכה לענות קדושים, קדושה וברכו. כי מעלת עניות דברים שבקדושה, גדולה יותר מעלת התפילה בזיכרון. [ועצה זו טובה ומוסילה לכל מי שאנוoso ואין אפשרותו לлечת בית הכנסת כדי להתפלל עם הציבור, אז לפחות שישמע את הקדוש והקדושה דרך הטלפון ויענה עליהם. ואף זה מועיל לשימוש קריאת התורה בימי שני וחמשי, אך לא לדברים שצראיד לצאת בהם ידי חובה ממש כקריאת מגילה, הבדלה במוצאי שבת וכיווץ זהה. ועיין עוד בזה בחוברת "ימי הפורים בהלה ובאגדה".]

קיטטר

חולח הזוקוק לקיטטר, ואני מרגיש כשמי רגילים נוטפים ממנו, מותר לו להניח תפילין ולהתפלל כך, ובלבך שהוא בגדיו העליונים נקיים, ולא יהיה בהם ריח רע.
(ילקוט יוסף פסוקי זומרה תרצט)

חולח שקשה לו לлечת בבית הכסא, ומטייל מי רגילים בכללי שבחודרו, די שיכסת לאחר מכון את הכללי, אז יוכל להתפלל וללמוד תורה, ובלבך שלא יהיה בחדר ריח רע. (ילקוט יוסף פסוקי זומרה תרצט)

ז) סיעוד הוריהם זקנים כה

"ובמושב זקנים יהלוהו"

לכתחילה אין לשולח את ההורם לבית אבות - מושב זקנים, אלא יכנסם לביתו, והוא ובני ביתו יטפלו בהם כראוי באהבה ובחיבה. ויסביר לבני ביתו על הזכות הנדולה שנפלה בחלקים, ומماידך יזהירם שלא יכשלו, כי פעמים שמחמת הטעות והיגיאה, יכולים לדבר או לרמזו דברים שלא לפי כבודם, חילתה, ויצא שכרם בהפסדים.

אם לא נוח להורם לגור בבית בנים, וمعدיפים לлечת לבית אבות, יעשה את רצונות, ובלבך שיקפידו לבקרים הרבה. ויעשו בני המשפחה תורנויות ביניהם, והעיקר שיזהרו שלא להזניחם חס ושלום, שדבר זה מצער אותם מאד, ועוון חמור הוא.

לטובת ההורם

אם לתועלת ההורם, עדיף שיהיו בבית אבות, כי בלבד מכל מה שדווגים להם שם לכל צרכם, כאכילה, רחיצה, כיבוס ועוד, ישנו גם צוות רפואי זמין לשעת הצורך,

כדי שיקחו אותם לבקר במקומם ולראותו, ויסבירו להם בצורה יפה וудינה מאוד, שדבר זה הוא לטובתם, ולא שחייב רוצחים להתפטר מהם, ויבטיחו שלא יונחו אותם כלל. ואם יקבלו זאת הוריהם בשמחה ובהבנה, יעשו כן.

כו היה מעשה ביהודי זוקן שהיה גר לבודו בביתו, והנה בוקר אחד כשחזר מהתפילה בנז החמה, ראה שלל ביתו הפוד, והבהיר הדבר שבאמצע הלילה באו גנבים לביתו, אך בחסד ה' הוא היה רגיל להשכים מוקדם מאד לבית הכנסת, וכך ניצל מהם. בניו מאז חשו לשולמו, ושאלו את הגאון רבי יהודה צדקה צ"ל ראש ישיבת "פרורת יוסף", אם לשלוחו לבית אבות, ואמר להם הרבה, שיראוו את המקום, ואם יתרצהו, יקחתו. וכך היה, שראה את המקום ומצא חן בעיניו. והיה מזכה שם את הרביס מיידי ים ביומו, ומארנו מנין לתפילה, והיה הולך לזכנים הסיעודיים שלא היה באפשרותם, ומניה להם תפליין. ובଘג הסוכות, לא היה רוצה להתרארח אצל בני משפחתו, מחמת שהוא הולך מזוקן, ומזכה אותם שיטלו ארבעת המינים.

השולחים את הוריהם לבית אבות כפי רצונם והסכמתם וכאמור לעיל, בלבד ממה שעלה הילדים לבקרים הרבהה וכן לשלוחם לבניינם מידי פעמיים בפעם, בשבתות וחגים ושאר טקומות שבמשפחה, בכבוד והדר מאד.

שלום בית

אם רוצה הבן להכניס את הוריו לביתו, ולטפל בהם בעצמו במסירות, אך אשתו אינה מסכימה, עליו להשתדל לדבר על לבה על חשיבות המצוה והמעלה לטפל בהוריו ולשםכם, וכמה שכחה رب ועצום אצל הקדוש ברוך הוא, ולפי גודל הקושי בעשיית המצוה, כך גודל שכחה, כמו שאמרו חז"ל (אבות דרבינו נתן פ"ג מ"ז) "గודל שכח המצוה הנעשה בדוחק וצער וקושי, פי מאה ממצוה הנעשה בריות ולא בצער".

"כל פסיעה שאדם פושע עבור הזוג - חוסך בכך אלף פסיעות עבור עצמוו!". (האדמו"ר רבי שלמה מזוויל זוק"ל)

"למְעֵן יָאִרְיכּוּ יְמִידָךְ, וְלִמְעֵן יַיְסֵב לְדָךְ" (ברם ה טו)

כתב רב סעדיה גאון ז"ל (לפני 1200-1300 שנה): מה שקבע הכתוב שכר הכיבוד אריכות ימים, מפני שלפעמים עתידים שייחיו האבות עם הבנים זמן ארוך, והאבות הם למשא כבד על הבנים והcovד יכבד עליהם, לכך קבע עליהם שכר המצוה הזה: "למְעֵן יָאִרְיכּוּ יְמִידָךְ", לומר לך לכבדם ותחיה עמם, ואם אולי תצטער על חייהם, דע שעל חיך אתה מצטער. (רבני בחו"ל פרשת יתרו)

אין לאדם מושג, עד כמה מעשים אלו שהוא מתאץ עבור הוריו, מגננים עליו ועל בני ביתו, מפני דבריים לא טובים חס ושלום, ממשופר להלן במאמר "טרחה תמורת טרחה". ומכל מקום אם ההורים אינם נוחים, ומתערבים בענייני בני הזוג, ונוגם השלום בביתם עט אשתו, ישאל חכם מורה הוראה, ויעשה הכל שלא יצטערו חלילה.

טרחה תמורת טרחה

סיפור מכלי ראשון, אודות השגהה פרטית מיוחדת, בקיום מצות כיבוד הוריהם:

אני בן זקנים, וזכיתי לטפל באבי היישש במשך תשע שנים תמיימות. בשנים המוקדמות,

היה לאבא מאד קשה עם המעבר מביתו אל ביתו, ומה שבפרט הקשה עליו היו השבותות. אבא רגיל היה לסייעתו של שלו, ל'טיש' [שולחו חסידי של הרבי בליל שבת עם חסידיו] בו היה משתמש שניים רבים סמוך לביתו, משום כך קשה היה לו המעבר הזה. החלטנו אז כי במשך השבוע אבא ישחה עצמו, ושבותות נבוא כולנו לביתו.

"נבוא כולנו" פירושו של דבר, לארון ביום שישי לחוץ שבעה ילדים רחוצים, לארון שכל מאכלי השבת יהיו ארוזים, לצאת בינו ובזקנינו אל הרכב חצי שעה לפני שבת, ולהתפלל לה' כל הדרך שלא ישפך כלום שם בתא המתענו... מיד בבוננו לדירתו של אבא להעמיד את הסירים על הפלטה, ועוד טרומות כהנה וכחנה. ביוודענו עד מה הדבר נוגע לאבא - החלטנו לעשות זאת, בסיעיטה דשmia.

אבא היה יוצא ביום שישי בובוקר עם מוניות לעבר ביתו, מכין עבורנו את הבית, פורס סדינים ומוציא את המיטות, עורך שולחן וקונה את החלות - כך קיבל אותנו בסבר פנים יפות בבוננו לפני שבת. מלבד התועלת שנרגמה לאבא בעצם שהותו בביתו בשבת, כפולה ומכופלת הייתה התעלת הנפשית שהיתה לו בהרגשה שה'הוא זה שמארכ אותנו! גם העול בריאות היה עבورو מאד, היה עליו להchein ולסדור ולקנות. השבותות הללו העמידו על רגליו מבחינת הביטחון העצמי שלו, ועל כך נתונה תודותיו לריבוני שנותנו ליichel ותבונה לנוהג כך.

באחד מערבי שבותות אלו יצאנו שוב ל'מציע' הזה, להלביש את הילדים לשבת, לסיים את הכל, ולוואד כי לא שchnerו כל פריט, וכי לקחנו איתנו את כל מאכלי השבת. שוב התקפלנו כולנו אל תוך המכונית ויצאנו לדרך, כשההעט משאיים אנו מאחרונו בית 'مبולגן' וויצואים לביתו של סבא.

בהגיעינו, קיבל סבא את פניו כהרגלו תמיד. השולחן היה ערוץ, המיטות היו מוצעתות, כל יلد כבר ידע את פינטו הקבועה בבית סבא. רעייתי פנתה עס אחת הקדרות לעבר הגן, מנסה להציג את הגן ו... הגן לא נדלק. 'התעופפת' למיטה כדי להחלף את הבלוון, נדרמתי לגנות כי אין גז גם בבלון השני. "זה לא יכול להיות", אמרתי לעצמי, "הרי רק לאחרונה הזמןנו בלונו חדש, וכי מישחו השתמש כאן כשאבא לא היה בביתו!"

המרק קופוא, הכל קר, שבת מתקרבת, וגז אין. שכן יש שאחד התוגדר ליד אבא, ניסינו להיעזר בו, אלא שכנראה נרדם, לא פתח את הדלת. חישוב מהיר העלה פתרון אחד, شبיס הביתה - ומיד. הסברתי לאבי כי אין 'תקועים', וכי אין ברירה אחרת אלא לשוב הביתה במהירות. אבא התאכזב קשות, אני שבעתיים, הילדים השמעו 'אווף' ארויך וממושך שביטא את קווצר הרוח של כולם. רעייתי הייתה על סף התמוטטות - אחר כל הטרחה בעקביה מהבית לריק ולהבל. מה עוד שהבית הפוך על פניו, ואני מוכן כל לקרהת שבת.

לא הייתה ברירה, רצנו כל עוד נשמננו באפנו אל הרכב, דחפנו את הביגוד ועשינו 'טשולנט' אחד גדול של מזוזות פתוחות עם חלות ודגמים, כך שעטנו ב מהירות. בדרכ, ליד בית הכנסת, ירד אבא מהרכב. הגיעו הביתה קרוב מאוד לכניות השבת.

הפלתי שרולדים כנער, הכנסתי את כל הבית לקלחת עשויה מהירה - לסדר את הבית לשבת. כשהסירים בעבו על האש בביתו, כבר היה כל המוקצה מונח בערימה אחת נדולה בפינה מסויימת בבית: טיפ על טלפון, על צבעי ילדים, על מסרגות, על קלטוות,

על עתים, על חילילים. מישחו הפליא לעשות שמ冤א את המפה בבלון זהה, ערכנו שלחן ב מהירות, ורק כשהשמעו הצעוף השני נזכרנו שעדיין לא הכנו את הנורות...

реיעתי הצלחה לשלוּף את עצמה אייכשו ממהות המטבח של הרגעים האחרונים, עבר הדלקת הנורות. לפני שנכנסה לנובה קמעא ממה שעבר עליה בשעה האחרון, אמרה לי את המילים הבאות עם דמעות בעיניהם: "איןני מסוגלת יותר עם השבות האלה, גמרנו עם זה".

שייהיה כך. וכי אתיישב עתה לדון בדברי? עדין לא הייתי במקווה כהרגלי, ועם ישראל כבר אוחז באמצע מנהה. עזבתי את הבית ונשمتית לרווחה. זה לא היה קל, לא היה לשומר על קור רוח במהלך הלחץ, לשומר על כבוד סבא ועל כבוד ההורים, על כבוד הילדים ועל הכבוד העצמי. זהו זה, סימוני לעצמי, כך היה צריך להיות.

והנה למחמתם בובקרו של שבת, התעוררנו כולנו לשמיעת חבטה חזקה. רצינו כל עוד נשומתו בנו אל חדר הילדים לשמע הצעקת שעלה משם, נזהמו לגלות כי בנו התינוק השובב, שטיפס על מקום גבוה - נפל על הארץ וספג מכח אדרה בראשו.

דקה ארוכה עוד ישב על הארץ וילל, פחדנו להזיז אותו שמא אירע לו משהו. והנה, אחרי שתי דקות, החל לחיך בשעשוע לمراقبת המשפחה הניצבת מולו, קם על רגליו, והחל רץ אל עבר אימו כהרגלי תמיד. בקיצור, חוץ מנפיחות במקום המכחה, היו ידיו ורגליו פעילות כתמיד. בעוד צחוקו מתגלגל בבית לארך כל השבת, נתונים היוו בחרדת שלומו ובתקווה כי הכל בסדר.

במוצאי שבת שוחחתי עם רופא שהציג לי לעורך לו 'צללים גולגולת', לוודא שהכל תקין. את הצללים עשינו עוד באותו ערב. אחר יומיים קיבלנו את תוצאות הצללים, שברוך השם הכל בסדר. "סביר להניח שהיא كانوا צעוז פנימי בלשחי, אשר היה עלול להיות מסווג מאוד הרבה השכלות", אמר לי הרופא ברצינות, "נפילה שכזו אינה משאייה תינוק נקי מחבלה בדרך כלל, פשוט היה לכם נס". בעוד ליבי פועם מהדברים, המשיך הרופא להציג דבריו: "עלולים הייתם לבנות איתו בבית החולים ימים ולילות, האלוקים אוהב אתכם,منع מכם את כל זה".

שבת הビתת. הייתה צריכה להיות טיפש בכך לא להבין, שהטריחו אותי ממשמים ביום שישי, ובכך מנעו ממני טרחת דאגה זו עם בני חס ושלום. היה על מוחי להיות עיוור בצד שמאל להקביל את קורות היוםיים האחרונים ולראות ש"בל טרחה - תמורת טרחה". טרחת כיבור אב נטה מני את הטרחה עם בני ישיה.

בשיעורה רעייתי מכל הקורה, אחז אותה הלם: "שמע", אמרה, "אננו ממשיכים עם השבות הללו הלאה והלאה, לא נוותר על שבת אחת". לאור זאת נסעתו במשך השבוע אל בית אבי, להזמין בלוני נז ולברר איך התרוקן הבלון בזרחה כה מוזרה.

קוראים יקרים, שמעו היטב. בהגעתי לבתו של אבא, ניגשתיisher אל היכיריהם, הדלקתי את הגז, ו... הלהבות הכהולות מפוזות יפה. שיערתני שאלו הם שירוי בלוון שלפתע עלי, ירדתי במהירות לעבר הבלונים, ואני בודק ורואה כי הבלון החדש שהזמננו לא מכבר מלא וכבד! לא האמנתי לאשר אני רואה, סגרתיו ופתחתיו שבע פעמים, עד כי המום הייתה לגלות שהבלון פשוט מלא חדש! כנראה שברגעי הלחץ לפני שבת לא הבחנתי בכך, נראה היה לי כי הוא קל ומרוקן לגמריו.

אטמו את עיני משימים בשעה ההיא, הטריחו אותה בטרחת מצוחה, ופטורוני בכך מטרחה אחרת. ננענית ואמרתי "הלו" השלים, על אותה טרחה שהיתה מנת חלקי. ומazel ועד עולם, מלא פי הודהה לה' יתברך על כל טרחה וטרודה הפוקדות אותה בעל כורחיו, לאשר אני יודע מה היה מנת חלקי לולי לך. (ונפלואותיו לבני אדם ח'א)

๙ ברכת הגומל ט

הודאה לה'

חוליה שבחסדי ה' התרפא, עליו להודות לה' בברכת "הגומל", כמו שנאמר (תהלים קז): "ישלח דברו וירפאים וימלט משליחתו". יודו לה' מסדו ונפלואותיו לבני אדם".

אמרו חז"ל ונדרים מא ע"א: גדול נס שנעשה לחולה, יותר מנו הנס שנעשה לחנניה מישאל ועזריה שורקם נובוכדנצר לכבחן האש. של חנניה מישאל ועזריה - אש של הדיטות היא, והכל יכולים לכבותה. ואילו אש זו של חוליה - של שמים היא,ומי יכול לכבותה!!

מעומד. תלמידי חכמים. עשרה.

ברכת "הגומל" צריך לברכה מעומד, ובפני עשרה אנשים. ולכתחילה צריך שניים מהם יהיו תלמידי חכמים. ואם אין שם תלמידי חכמים, אין זה מעכב, ובבלבד שיהיו שם עשרה אנשים, והמברך גם הוא בכלל העשרה. (חו"ע ברכות שם, שמנו)

כתב הרמב"ס והלכות ברכות פרק י הלכה ח': ארבעה צריכים להודות, חוליה שהתרפא, וחבועש שיצא מבית האסורים, וירדי הים כשלועל, והולכי דרכים כשיגינוו ליישוב. וצריכים להודות בפני עשרה ושנים מהם חכמים, שנאמר (תהלים קז לב): "ירקמוהו בקהל עם [קהל הם לפחות עשרה], ובמושב זקנים [חכמים] יהללווה". ועומד ב涅יהם ומברך. ע"ב. וככמה טעמים נאמרו למה צריך לברך ודקה מעומד: א. הבית חדש כתוב, מפני שנאמר "ובמושב זקנים יהללווה", ממשמע שהזקנים החכמים בישיבה, אבל המברך אינו בישיבה אלא בעמידה. וכן כתוב שברכת הגומל נקראת "הלו" שנאמר בון הרמב"ס בשם אביו הרמב"ס. ב. האליה רבה כתוב, כיון שברכת הגומל נקראת "הלו" שנאמר "יהללווה", לכך דינה כאמור חלל שהוא בעמידה, מפני שברכה זו צריכה להיות בעשרה, וכל שיש עשרה, השכינה שורה שם, ואני זה משוררת דרך הארץ לשבת בעת שمبرך מפני כבוד השכינה. ג. כתוב החתום סופר, מפני כבוד הציבור. שוו"ת יווה דעת חלק ד סימן יח בהערה).

זמן הברכה

לכתחילה יברך תוך שלשה ימים מהחלומו, אבל אם לא בירך אז, רשאי לברך כל זמן שירצה. (שנו)

בימים

לכתחילה יברך ביום, כמו קרבנו "תודה" שהיו מקריבים בבית המקדש ביום ולא בלילה. אולם במקום צורך, רשאי לברך בלילה. (שם)

פסוקי הודאה

מנגן טוב לומר קודם הברכה: "אודה ה' בכל לבב, בסוד ישרים ועדת", "יודו לה' מסדו ונפלואותיו לבני אדם", ולאחר מכן יברך. (האגוזה. שם)

נוסח וברור הברכה

נוסח הברכה: "ברוך אתה ה', אלוקינו מלך העולם, הגומל לחייבים טובות, שגמלי נסח טוב". ופירושה: אף לאוותם שהם חיים בגלל עונותיהם, עם כל זה הגומל להם הקב"ה טובות, ואף אני אחד מהם, שאף על פי שאיני הגון, ברוב רחמייו גמלי נסח כל טוב. (שם)

עניןית הציבור

אחר שענו הציבור "אמנו" על ברכת הגומל, יוסיפו לומר: "צורך אשר גמלך כל טוב, הוא יגמלך כל טוב עד נצח סלה". (ארחות חיים, כל בו. שם) וכן היה עונה מרן מלכא הראשון לציון זמק"ל.

עליה לתורה

נהגו לברך "הגומל" בגמר העליה לתורה. וכשעלולה לעליית משלים שצרכי לומר קדיש לאחריה, יאמר קודם את הקדש ולאחר כן יברך "הגומל". (שם)

קטן שהבריא

קטן מגיל חמיש שהוא חולה והטרפא, יברך ברכת הגומל. וישמו לב שגופו יהיה נקי, כדי שהבראה תהיה כהונן, ואז הציבור יוכל לענות אחורי אמן כהלכה.

אם קטן זה פיקח ונבעו וידעו עלולות בספר תורה ולקראת יחד עם החזן, טוב שיעלווה לתורה, ובסיום הקריאה יברך הגומל. שהרי הקטן רשאי לעלות בספר תורה ומctrף לשבעה עולמים. (שם). ועיי' ביע אומר ח"ב סימן יג, ח"ח סימן מה אות ח. ח"ט סימן קח אות קל

יש אומרים שהקטן לא מביך הגומל, משום שנוסח הבראה הגומל 'לחיבים' טובות, והיינו שהקב"ה גומל טובות אבלו לבני אדם שישם שחיבים מחמת עונותיהם. ומאחר והקטן אינו בן עונשים, ממילא לא שייך לכלולו בכלל "חיבים". אלols מרן החיד"א הביא שהגאון רבי ישעיה בסאנן בשווי"ת לחמי מורה פסק שאף הקטן מביך הגומל, וכותב החיד"א וכן המנהג בגילוטני. וכן כתוב הרב צור לארהרט שנגנו שגם הקטן מביך הגומל, ובבלבד שהגיעו לחינוך. גם בספר עקרי חד"ט כתוב, ובשו"ת שותא דינוקא הוכחתו שהקטן יכול לברך הגומל, וכן העיר י"ד והגיד לי הרה"ג מהר"י סג"ל מו"ץ בעיר סייננא, שאבוי הנגאון מהרש"ל מפינאי ציווה לו בהיותו קטן לברך הגומל, וכן פסקו הנגאון עב"ץ, פני יצחק אובלעפייא, עז גנורם, עז אלייזה, השמים החדשם, בית אבוי, עמוני אש, אוור לציון. [ובלאו הכי אפשר לבאר בנוסח הבראה הגומל "לחיבים"], שלא מדובר על המברך עצמו שהוא חייב, אלא על כללות הבראה שהקב"ה ברוב רחמייו וחסדייו גומל טובות גם לאוותם שחם חיבים ואינם ראויים, ולפי זה ברור שהקטן יכול לברך הגומל]. והבן איש חי פרשetz עקב סעיף ז כתוב, קטן שהגיעו להניזן מביך הגומל, ואז שיש חולקים, מכל מקום כשהמניג לברך, יברך, שבמקומות מנהג אין לומר ספק ברכות להקל. ובפרט לפי מה שכתבו התוספות וראש השנה לג ע"א סוד"ה הא שקטן אינו מוזהר על אייסור "לא תשא", שזה המקור לאייסור ברכה לבטלה.

אין האב רשאי לברך ברכת הגומל על זה שבנו שהתרפא. (שם)

נשים

נשים חייבות בברכת הגומל, ואין הבעל יכול לברך במקום. (שם)

בפני עשרה

האשה צריכה לברך הגומל בפני עשרה אנשים, על כן אם היא עומדת בעוזרת נשים והמחיצות שבעו בבית הכנסת לעזרת נשים, איןנו מגיעות עד התקורתה, הרי היא יכולה לברך, שנחשב לה כאילו היא נמצאת במקום של עשרה. אולם אם המחיצות מגיעות עד התקורתה, אינה יכולה לברך ממש, שהרי היא ברשות אחרת, ועליה לעמוד בתוך בית הכנסת בצד ולברך. (שםה)

ברית יצחק

המנוג הוא שהיולדת מברכת בליל "ברית יצחק" [זוהר] שעושים בלילה שקדום ברית המילה, ונכנסת לחדר שיש שם עשרה אנשים ומברכת. (שםז)

הגדרת חולין

על כל חוליו שנפל למשכב, צריך לברך הגומל אפילו אם אין בו סכנה. על כן, אם שכב על מיטתתו כמה שעות מחמת חולין, כגון שהתקarrר וחללה בשפעת או שקיבל חום גבוה וכיווץ בזיה, הרי הוא צריך לברך הגומל. וכן הורה מרן הראשון לציוו רבני עובדיה יוסף זצוק"ל, שאפילו שכב כמה שעות מחמת חוליו די בזיה, ולא צריך שישכב דוקא יומם שלם. וכן פסקו: הערדון, הרמב"ן, הר"ה, הרשב"א, הריטב"א, ואוהל מועד, המאירי, ארחות חיים, הרשב"א, שלחו עורך אורח חיים (סימן ריט ס"ח) הב"ח ועוד. וכתב המגן אברהם שכן יש גהיגים קצת באשכנז. (שבע)

אמورو חז"ל ומסכת שבת לב ע"א: מי שעלה למיטה, יהיה דומה בעיניו כמו שהעהלו גורדים לידו. שכל העולה לגורדים לידו, אם יש לו פרקליטים גדולים - ניצול, ואם לאו - איןנו ניצול. ואלו הם פרקליטים של אדם: תשובה ומעשים טובים.

מנוג בני אשכנז שודוקא אם שכב בחוליו שלשה ימים, מברך הגומל. ומכל מקום בחוליו שיש בו סכנה, אפילו פחות משלשה ימים, מברך הגומל.

אפילו בחוליו קבוע הבא מזמן, צריך לברך הגומל כשמתרפא, שאף על פי שניצול פעמים רבות, מן השם ריחמו, ולא תמיד מתרחשים ניסים. (סימן ריט ס"ח)

ניתוח שבר

מי שנוטח ניתוח שבר אפילו לא הוצרך אלא להרדמה מקומית, מברך הגומל. (שבע)

ניתוח בלי הרדמה

סיפר יהודי יקר אשר זכה להיות מהמקורבים למרן הראשון לציוו רבני עובדיה יוסף צ"ל: במסגרת תפקידי, היו לי הרבה פעמים שבוחן נזקטי להכרעתו המיידית של הרב בשאלות של פיקוח נפש, מקרים שבהם נדרשה גם הפרעה לרוב באמצעותו לימודו. רבות הון הפעם שבחו, במשך זמן ארוך מאוד, לא הצלחתי להסביר את תשומת ליבו של הרב עמוק עיינו המבהיל. היו גם מקרים שבהם ארד הדבר שעתיים ויתור: לא שיד היה להפריע לו מלימודו. הייתה קורא לו בקהל רם בסמוך לאוזנו, עושה רעש, מדובר רק עם מצירעו, במקרים שונים הייתה אפילו מנוגנות או מפיל חפצים על הארץ כדי להסביר את תשומת ליבו, אך כלום! הרב שקווע, עניינו בתוך הספר, והוא כמעט שאיןו כאן, בעולם זה.

قولם ידעו זאת: כשהרב היה שקוע בעינו, לא שיקד היה להפריע לו. עניין של מציאות ברורה, לא מחייב רצונו להתעלם חילתה, שהרי מדובר היה גם במקרים של פיקוח נפש.

סיפור אחד החידר לרובים מעצמות עינו של מרן זצוק"ל: "היהתי נוכח בעצמי במקום וראיתי את הדברים במו עיני", הוא אומר ברגש של מי שתמונת הדברים צפה ועלהשוב למול עינו.

בימים מן הימים, החל הרוב לחוש בכאבי בטון עזים ואiomים, שלא חלפו ולא ניתן להם כל הסבר מתקין על הדעת. בקרב הרופאים עלה חשש שמדובר בגידול, ה' יצילנו. הלכנו עם הרוב לבית החולים ולשם הזמיןנו רופא גדוול וידוע שם שיירוזק את הבדיקות.

הרופאים אמרו שעלייהם לערווך בדיקה פולשנית, ניתוח של ממש הכרוך בהרדמה, אך עד מהרה התברר שרמת הסוכר בגוףו של הרוב גבוהה מדי, אין אפשרות לבצע הבדיקה. מה עושים? הרוב שמע שהטעוררה בעיה ובקיש לברר מה היא. כששמעו במה מדובר, שלח את הרוב אריה דרורי: "לך ותביא לי גמורא - מסכת שבודה זהה". הגمراה הובאה, הרוב פתח אותה, נשען על כתפו בתנוחה נוחה ואמר להודיע לרופאים שהם יכולים לעשות כל מה שנדרש החל מעוד חמיש דקות.

הרוב שקע בעינו, הרופאים החלו בניתוח שבו ממש חתכו בברשו של הרוב. הרוב היה שקוע כולם בגמרה! הרופאים סיימו וסגורו את הנדרש (בסופו של דבר, ברוך ה' גילו שזה כלום). לאחר כחצי שעה התנער הרוב לפטע מעינו, הביט סיבבו ושאל: "למה לא מתחילה?" הוא נדהם לשמו שסבירamente. אנחנו נדהמנו לראות מלאך ה' למול עינינו.

חולה שעדיין זכוכ לטיפולים

חולה רציני שהתרפא מחוליו, וקס והלך לבית הכנסת, אך לפי דעת הרופאים צריך עדין להמשיך בטיפולים כדי שיתרפא למורי, כיון שהוא מכלל סכנה וקס ויוצא ברגליים, אף על פי שעודנו זכוכ לטיפולים, יברך הגומל, כיון שלעת עתה נעשה לו נס, והשם יתברך שלח דברו הטוב וירפאהו. (שעט)

**"זיאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אללהיך, והישר בעינו תעשה,
והזנת למצותו, ושמרת כל חקיו, כל המחהה אשר שמתה
במקרים, לא אשים עלייך, כי אני ה' רבאך".** (שמות טו כו)